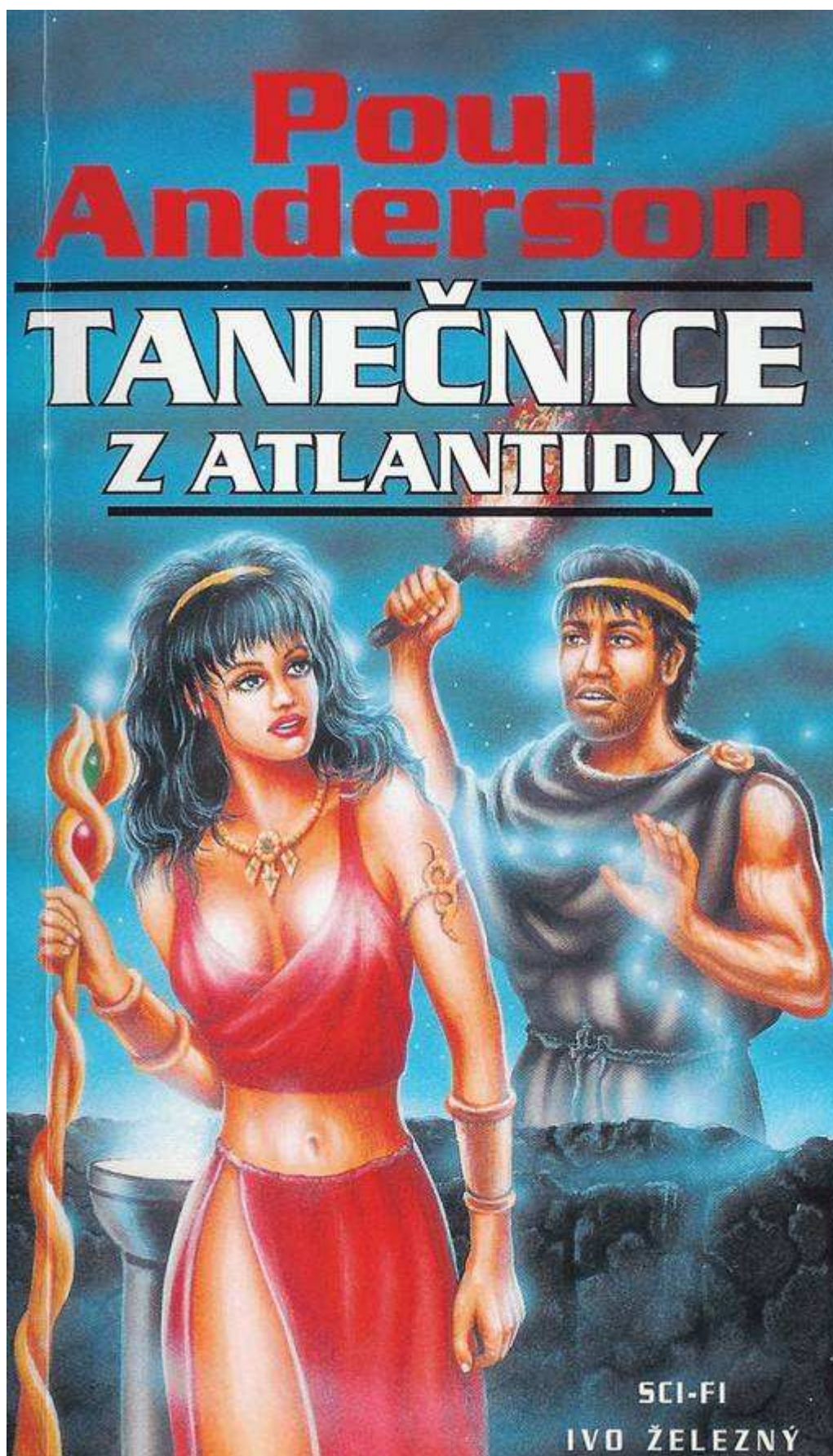

THE DANCER FROM ATLANTIS

Copyright © 1972 by Poul Anderson Translation © Jana a Jan Jam Oščádalovi, 2000

ISBN 80-240-1157-3

A sedm andělů s polnicemi se připravilo, aby začali troubit.

Zatroubil první anděl: Nastalo krupobití a na zem začal padat oheň smíšený s krví. Třetina země, třetina stromoví a veškerá zeleň byla sežehnuta.

Zatroubil druhý anděl: a jako by mohutná hora hořící ohněm byla vržena do ohně. Třetina moře se obrátila v krev a zahynula třetina mořských tvorů a byla zničena třetina lodí.

Zatroubil třetí anděl, a zřítila se z nebe veliká hvězda hořící jako pochoděň, padla na třetinu řek a na prameny vod. Jméno té hvězdy je Pelyněk. Třetina vod se změnila v pelyněk a množství lidí umřelo z těch vod, protože byly otráveny.

Zatroubil čtvrtý anděl, a byla zasažena třetina slunce, třetina měsíce a třetina hvězd, takže ze třetiny potemněly, a den i noc byly o třetinu temnější.

A viděl jsem a slyšel, jak středem nebeské klenby letí orel a volá mocným hlasem: „Běda, běda, běda obyvatelům země, až zaznějí polnice tří andělů, kteří ještě netroubili!“

Zjevení Janovo 8, 6 - 13

*Kam zmizely houfce hrdinů plavých,
synové Rudrovi, i s bujnými oři?
O jejich zrození lidé nic neví,
tu záhadu střeží sám statečný rod.*

*Blesky metali jeden jak druhý;
to orlů boj, vichrů běsnících.
Leč tajemství dávné světec zná,
že Přisni jim z prsů dávala pít.*

*Ta kasta reků, z Marutů povstala,
vždy vítězí, když koseni muži jsou.
Odchvátali již, nejjasnější z jasných,
krásou snad rovni, nesrovnatelní silou.*

Rgvéda 7, 56

„Dnes v noci bude úplněk,“ řekl. „Pojď se mnou na palubu. Bude to nádhera.“

„Ne, jsem unavená,“ odpověděla. „Klidně běž sám. Raději zůstanu tady.“

Duncan Reid se zahleděl na svou ženu. „Myslel jsem, že je to náš společný výlet.“

Pamela si povzddechla. „Samozřejmě že je. Prosím tě, ale dnes ne, zlato. Mrzí mě, že jsem takový mizerný námořník, ale už to tak prostě je. Moře nebylo zrovna klidné. Díky těm pilulkám mi sice už není tak strašně špatně, ale necítím se ani příliš dobře.“

Pořád na ni hleděl. Před dvanácti lety, když se brali, byla štíhlá a krásná. Později se zakulatila a začala se trýznit dietami. Domlouval jí: „Nefňukej nad tím. Zkus víc cvičit. A hlavně nezapomeň, že jsi pořád zatraceně přitažlivá ženská.“ A to taky byla. Měla hezkou pleť, modré oči, hebké hnědé vlasy, pravidelné rysy a něžná ústa. Ale čím déle jí to říkal, tím méně mu věřila.

„Nejspíš jsem neměl kupovat lístky na loď. To byla chyba.“ Zaslechl ve svém hlase hořkost a všiml si, že ji postřehla i ona.

„Přece jsi věděl, zlato, že se mi na tvé plachetnici pokaždé udělá špatně,“ odsekla. „A taky že nesnáším výlety s batohem na zádech...“ Poklesla hlasem a sklonila hlavu. „Raději s tím znovu nezačínáme.“

Sklouzl pohledem po neosobním komfortu kajuty k fotografii synů a dcerky na nočním stolku. „Možná bychom měli,“ odpověděl pomalu. „Teď si totiž nemusíme dělat starosti, že nás děti uslyší. Možná bychom si konečně měli všechno otevřeně vyříkat.“

„Co všechno?“ zeptala se téměř vystrašeně. Náhle mu její elegantní šaty připadaly jako brnění. „Co všechno? O čem to mluvíš?“

Ustoupil. „Já... Nedokážu to vyjádřit. Není to nic konkrétního. Drobné neshody kvůli hloupostem, vzájemná podrážděnost, s níž jsme se zatraceně brzy naučili žít, nebo si aspoň myslíme, že jsme se to naučili. Víš, doufal jsem, že by tohle mohly být naše druhé líbánky, však jsem ti to říkal -“ Došla mu slova.

Chtělo se mu zakřičet: Copak jsme už ztratili zájem jeden o druhého? Jak se to stalo? Není to nic, na co bych mohl ukázat prstem, tak daleko to nedošlo, vždyť je mi sotva čtyřicet a tobě třicet devět, ještě pořád si spolu užijeme alespoň tolik, abychom věděli, o kolik hezkých chvil se připravujeme. Jenže jsme spolu stále méně. Mám moc práce a ty se nejspíš navzdory svým rozmanitým zálibám nudíš, po večeri si čtu v pracovně, zatímco ty se v obývacím pokoji díváš na televizi, až jeden z nás začne být ospalý, řekne zdvořile dobrou noc a jde do postele...

Proč se mnou nechceš jít na palubu, Pam? Musí tam být noc jako stvořená pro lásku! Ne že bych byl právě teď nějak zvlášť roztoužený, ale chtěl bych. Moc bych chtěl, kdybys mi to dovolila.

„Opravdu mě to mrzí,“ řekla a pohladila ho po ruce. Rád by věděl, do jaké míry to byl jen mechanický dotek. „Jsem skutečně unavená.“

„Mnou?“ vyhrkl dřív, než si to mohl rozmyslet.

„Ne, to ne.“ Přistoupila k němu a objala ho kolem pasu. Poplácal ji po zádech. Tentokrát to byla naprosto automatická šestá.

„Prožili jsme spolu spoustu romantických dobrodružství,“ řekl. „Vzpomínáš? Když jsme se vzali, byli jsme chudí a nevěděli jsme, co přinese další den.“

„Mně to škudlení v tom přišerném maličkém bytě příliš romantické nepřipadalo.“ Odmlčela se a odtáhla se od něj. „Jen si vezmu plášť, zlato.“

„Jestli to děláš jenom z povinnosti, tak to nechci,“ ohradil se a věděl, že to nebyla ta správná slova, jenže ho žádná správná nenapadala.

„Rozmyslela jsem si to. Procházka by mi mohla prospět.“ Její úsměv byl příliš zářivý. „Je tady dusno a ventilátor je hlučný.“

„Ne, prosím tě. Já to chápu. Potřebuješ si odpočinout.“ Přistoupil k šatníku, rychle vytáhl svůj kabát a oblékl si ho. „Jdu se provětrat. Potřebuju si pořádně protáhnout nohy a to by tě nebavilo.“ Vyhnul se jejím očím a odešel.

Vystoupil na hlavní palubu a rázoval kolem dokola, až sotva popadal dech. Na přídi narazil na mladou dvojici, která se tam vášnivě objímala, a kvapně odešel. Postupně to v něm přestalo vřít, opřel se o zábradlí, aby si zakouřil.

Vítr, déšť a mlha zmizely a také prudké vlnobití severního Pacifiku ustalo. Jarní noc byla chladná, plná nepojmenovatelných vůní, jež z oceánu přinášel mírný vánek. Bylo jasno, a přestože svítil měsíc, málokdy viděl tolik hvězd. Na hladině se jako třpytivá cesta odráželo chladné měsíční světlo, jiskřilo na hřebenech vln a v jejich úžlabí se přelévalo jako roztavený kov. Oceán si šeptal, tiše pleskal o boky lodi, houpal ji ve své náruči a pohlcoval tepání strojů.

Reid škrtl zapalovačem, zapálil si dýmku a sevřel hlavičku v dlani, aby cítil alespoň trochu tepla. Oceán ho vždycky uklidnil. Byl tak krásný a nelidský. Krásný, protože nelidský? Chtěl, aby to Pam také pochopila, ale nedokázal ji nadchnout ani pro Robinsona Jefferse.

Měsíc visel nízko nad zádí. Zahleděl se na něj a v duchu se ho zeptal: Změnilo se něco, když tě čtyři lidé označili svými stopami? Napadlo ho, že je to dětinské. Obrátil se k přídi a uvědomil si, že tam v dálce zuří nekonečná válka. A na druhé straně, doma, se zvedala nenávist a strach. Tam jsou také Mark a Tom (ten hrdý devítiletý kluk trval na tom, aby mu tak říkal) a malá, maličká Bitsy — a on už neměl moc času rozmazlovat je, než budou muset vykročit do světa, který se už teď rozpadá pod nohama. Když si člověk uvědomí, co všechno se na světě děje, zdá se nemožné, že by dva lidé ze střední třídy a ve středním věku dokázali vzdorovat zákonu převráceného kvadrátu.

Reid se ušklíbl. Škoda, že se nedá statika a dynamika lidské bytosti vyjádřit v úhledných vektorech, že nelze stanovit výpočet napětí pro manželské stresy, pomyslel si a zabafal z dýmky. Kouř se mu válel po jazyku a patře.

„Dobrý večer, pane.“

Reid se otočil a poznal strojníka Mika Stocktona. Na zaoceánské lodi se lidé rychle seznamují. S tímhle důstojníkem již mluvil, ačkoli ho nevidal nijak často.

„Zdravím vás,“ odpověděl. „Hezká noc, že?“

„To jo. Nebude vám na chvílku vadit má společnost? Služba mi začíná až za pár minut.“

Copak je každému na první pohled jasné, jak jsem osamělý? podivil se Reid, ale hned se pokáral: *Nech toho. Začínáš fňukat. Prospěje ti, když si trochu popovídáš.* „Jistěže mi to nebude vadit. Myslíte, že se tohle počasí udrží?“

„Podle předpovědi by mělo. Když budeme mít štěstí, vydrží až do Jokohamy. Zůstanete s manželkou v Japonsku dlouho?“

„Několik měsíců. Ale zpátky nejspíš poletíme.“ Dětem je u Jacka a Barbary určitě dobře, myslel si Reid. Ale přesto, až potom vkročíme do dveří, vzpomene si Bitsy na tatku a rozběhne se k němu na baculatých nožkách...?

„Znám tu zem natolik dobře, abych vám záviděl.“ Stockton přátelsky mrkl na Reida, ale zdálo se, že to myslel vážně.

Proti strojníkovi byl Reid vysoký, měřil sto osmdesát centimetrů, byl hubený, šlachovitý, měl široká ramena, plavé vlasy, protáhlou ošlehanou tvář s vyčnívajícím nosem a bradou a s hustým obočím nad šedýma očima. Pod kabátem měl vytahaný rolák dávno vyšlý z módy. Přestože se Pamela o jeho šaty pečlivě starala, vypadal i ve smokinku, který musel občas nosit, jako by přespával v kupce sena.

„Pro mě je to pracovní výlet. Jsem architekt, jak si možná vzpomínáte. Nedávno jsem s jedním kolegou založil vlastní firmu.“ Pamele se nelíbilo, že odešel ze zaměstnání, představovalo to přece jen značné riziko. Právě tak se jí nezamlouvalo, když po svatbě odmítl podporu jejích rodičů, a přesto ty těžké začátky vydržela. Vypracoval se však na takovou úroveň, že si bez problémů kdykoli může najít jiné místo, kdyby se jeho pokus o nezávislost nezdařil (přestože byl skálopevně rozhodnutý, že k tomu nesmí dojít). „Japonský vliv na současnou architekturu je nezanedbatelný,“ pokračoval Reid, „a tak jsem si řekl, že se tam trochu porozhlédnu, abych načerpal inspiraci přímo u zdroje. Zvláště v provinčních oblastech.“

Dokázal si představit, že Pam bude bručet. Má ráda svůj komfort... Ne! napomenul se. Jsem k ní nespravedlivý, a to je opravdu ošklivý zlovyk. Doprovázela ho na výlety po moři i do hor. Pokaždé je sice pokazila, ale pak se omlouvala s takovou pokorou, až ho bolelo srdce. Dopadlo to tak, že ji začal nechávat doma. Měl by si však poctivě odpovědět na otázku, zda také on projevil tak upřímný zájem o její bridž, dobročinnou práci ve středisku mládeže a v nemocnici nebo o její oblíbené televizní programy.

„Vy jste ze Seattlu, že, pane Reide?“ zeptal se Stockton. „Taky odtud pocházím.“

„Jsem tam teprve pět let, tedy pouhý přistěhovalec. Když jsem odešel z armády, zakotvil jsem v Chicagu. Předtím jsem byl ve Wisconsinu a pak jsem postupoval dál na východ, až ke starému dobrému Bostonu. Zkrátka obyčejný americký příběh.“

Reid si uvědomil, že blábolí o věcech, které strojníka nemohou ani vzdáleně zajímat. Takhle se většinou nechoval. Obvykle se naopak držel zpátky, dokud mu několik piv nebo skotských nerozvázalo jazyk. Dnes v noci však toužil uniknout tíživým myšlenkám. A proč ne? Když se dokázal oprostit od presbyteriánské výchovy z dětství, nemusel si přece trápit takovými výčitkami svědomí, ne?

„Byl jsem v Seattlu už dřív a líbil se mi,“ pokračoval poněkud bezradně, „ale první aspoň trochu slušnou práci jsem dostal v Chicagu. To město je betonová zrůda a hotová džungle. Říká se, že by tam měl člověk raději nosit brýle, ať už je potřebuje nebo ne, aby mu někdo na setkání nevyplchl oči.“

Naproti tomu v Seattlu mu všichni připadali příjemní a přátelští, zamiloval si bílé plachty v průlivu Puget Sound i zasněžený vrcholek Mount Rainieru plující vysoko v oblacích, ale především panenské lesy jen několik hodin jízdy z centra města. Pam tvrdila, že Chicago je její domov, i když vlastně bydleli v sousedním Evanstonu, v čemž byl jistý rozdíl. Když se mu konečně podařilo získat místo v Seattlu a přestěhovali se na severozápadní pobřeží, připadalo jí to tam zaostalé a počasí jí nikdy nebylo po chuti, neboť obloha byla většinu roku *zatažená* a buď to pršelo, nebo byla mlha, nebo sněžilo, anebo pro změnu zase pršelo... Jakto že si nevšiml, zatímco nadšeně jásal nad každým odvážným slunečním paprskem, kterému se občas podařilo prodrat tím šedým příkrovem, jak ji ten déšť ničí?

„Jo, myslím, že máme štěstí, že žijeme zrovna tam,“ poznamenal Stockton. „Navzdory těm středověkým zákonům o alkoholu.“

Reid se zasmál. „Ale jděte, žádný středověký panovník by si přece nedovolil vyhlásit tak kruté prohibiční zákony.“

Jenže zrovna v tuhle chvíli, když se Reidova nálada poněkud zlepšila, se Stockton rozloučil: „Už musím do strojovery. Rád jsem si s vámi popovídal.“ A spěšně odešel.

Reid si povzdechl, opřel se lokty o zábradlí a zabafal z dýmky. Noční moře šumělo. Možná se bude Pam zítra cítit lépe. Doufal, že ano, a také doufal, že Japonsko bude opravdu taková pohádka jako v reklamách, a jinak...

A jinak co? Myšlenky se mu roztoulaly a najednou si vybavil glóbus. Mimo skvělou prostorovou představivost, nezbytnou v jeho profesi, měl rovněž dar dokonalé paměti. Dokázal si představit, kam by loď doplula, kdyby nezastavila v Jokohamě, ale pokračovala dál do Jihočínské moře. Kapitán však určitě dohlédne, aby se to nestalo, protože by mohli skončit v jihovýchodní Asii. Zrovna v této chvíli se tam lidé navzájem mrzáci, jedny lidské bytosti zabíjejí jiné lidské bytosti, jejichž jména se nikdy nedozví. Nedovedl to pochopit. *Zatracená politika!* Kdy už to trápení skončí? Nebo se takové tragédie odehrávaly odjakživa a navždy tomu tak bude? Vzpomněl si na Angličana Ruperta Brooka, mladého muže, který roku 1915 zemřel v jiné válce, a na verše, které napsal.

*Za lásku všichni splácíme dluh. Narodíš se do zimního dne, malýma ručkama chytáš vzduch,
a všemu, zdá se, žehná Bůh.*

*Láska přišla po špičkách, zažehla plamen a vyhasla. Čas tetelí se ve vločkách. Co dodat, noci
bezesné.*

Rupert Brooke ten pocit dokázal vyjádřit. Tuhle báseň znal díky otci, který byl profesorem angličtiny na malé středozápadní univerzitě a nikdy neměl dost peněz. Proto Reid mohl dokončit školu, teprve až si na ni vydělal. Svého syna však naučil pevně stát za tím, co je správné, a předal mu neukojitelnou zvědavost a lásku ke knihám - možná příliš velkou lásku, když právě knihy kradly Reidovi čas, který správně patřil Pamele... Dost rozjímání, rozhodl se. Dám si ještě pár koleček po palubě, Pam už mezitím pravděpodobně usne a já budu moci udělat totéž.

Sevřel dýmku mezi zuby a narovnal se.

A uchvátil ho vír, temné hřmění, neměl čas ani vykřiknout, než byl unesen ze světa.

Tam, kde Dněpr uhýbá pahorkatině zvedající se z pastvin kyjevské nížiny a zatáčí na východ, rozběhne se řeka prudce údolím, klikatí se mezi skalisky a hučí a duní mezi balvany. Lodě se musí vyložit a vléct na lanech, na několika místech dokonce vytáhnout na břeh a valit po kulatinách. Bývala to nejnebezpečnější část velké vodní cesty. Právě tady dřív číhali Pečeněgové, až lodníci začnou přepravovat své statky po souši, ze zálohy je přepadli, muže pobili a zboží ukradli. Kdo však neměl štěstí a nebyl zabit, padl do otroctví. Oleg Vladimírovič u jedné takové krvavé šarvátky také byl, ještě jako plavčík. Tehdy však Rusové, *sláva Bogu*, nájezdníky porazili, takže pro změnu zase lupiči oplakávali své mrtvé, a zajali mnoho zdatných mužů, které potom dobře prodali v Konstantinopoli.

Všechno bylo mnohem lepší, co ty pohany pobil u bran Kyjeva velkokníže Jaroslav — ej, jaký to je muž, přestože mrzák! Havrani si tak nacpali břicha, že ani nemohli létat, a od té doby už v jeho zemi nikdo žádného Pečeněga neviděl. Oleg Vladimírovič musel být pochopitelně při tom, byl toho nádherného dne v Jaroslavově vojsku a poprvé poznal chuť skutečné bitvy. Stalo se to před třinácti lety, na bradě mu teprve rašilo chmýří, bylo mu sotva sedmnáct zim. Vždy stál za svým knížetem, táhl s ním na hranice proti Baltům a později se zúčastnil i té nešťastné výpravy proti byzantské říši. Potom se z něho stal obchodník a od té doby neměl rád potíže, neboť snižují výdělek. (Hospodské rvačky v přístavu se nepočítají, ty povznášejí duši, pokud se člověk stačí ztratit dřív, než dorazí pořádková kohorta.) Naštěstí jsou Řekové také rozumní muži, však jsou to koneckonců křesťané, a brzy poté, co Rusy zahnali „řeckým ohněm“, s nimi zase začali obchodovat.

„Vot tak,“ pravil žejdlíku kvasu, který držel v ruce, „mír a bratrská láska jsou dobré pro obchod, jak učil náš Pán, když chodil po této zemi.“

Stál na kopci, opíral se o bojovou sekeru a hleděl na řeku a konvoj plavidel. Neslučovalo by se s důstojností majitele lodi tahat za lana nebo nosit žoky. Olegu Vladimíroviči nyní patřily tři koráby, což vůbec nebylo špatné na chlapce, který v láptích z březové kůry kladl pasti v severních lesích. Však už jeho kapitáni na práci dohlédnou. Hlídky bylo přesto zapotřebí, neboť kožešiny, kůže, jantar, lojovice a včelí vosk, jež vezou, mají na jihu značnou cenu, i mohlo by potulné lapky napadnout, že se spojí do hordy a podniknou společný útok.

„Za zdorovje Jekatěrinu Borisovnu,“ pronesl Oleg a pozvedl žejdlík, sice dřevěný, protože mu sloužil na cestách, avšak obroubený stříbrem, aby svět viděl, že jeho majitel je doma, v Novgorodu, váženým mužem.

Zatímco mu řídké kyselé pivo protékalo hrdlem, nemyslel na svou ženu či některou otrokyni nebo služku, ale na malou rozpustilou šibalku, kterou poznal vloni v Konstantinopoli. Jestlipak bude Zoe opět volná? Pokud ano, o důvod víc, samozřejmě kromě důležitých jednání s římskými obchodníky, aby v byzantském městě strávil zimu. Jenže Zoja, ech, Zoječka by se mu mohla za těch pár měsíců pěkně prodražit.

Jetel bzučel včelami a chrpy modře zářily jako rozklenutá jasná obloha. V údolí se hemžili muži kolem pestrých lodí s hlavami labutí a draků na přídích. Musí už toužit po Černém moři, až s větrem v plachtách budou u vesel jenom odpočívat, přestanou mít strach ze

zrádných proudů a bude jim úplně jedno, že majitel lodí, ten *čort rohatyj*, se právě na moři nejvíc bojí ztroskotání. Jejich výkřiky a kletby se nesly na tři versty daleko nad temným hučením báňušky Dněpru. Olegu Vladimíroviči bylo horko, pot mu stékal po žebrech a vsakoval do vatovky pod dlouhou a těžkou drátěnou košilí, která mu už začínala stahovat ramena, ale hlavu měl z kvasu lehkou, a vysoko, vysoko na nebi zazpíval skřivan a jeho trylky se rozletěly nad zemí...

Oleg Vladimírovič se zadumal, usmíval se a dumal nad vším krásným, co ho v blízké budoucnosti čeká.

A uchvátil ho vír...

Zimy byly méně tuhé než na pláních, po nichž se proháněli s větrem o závod Uldinovi předkové. Sněhu bylo po většinu roku málo a muži si nemuseli proti chladu natírat tváře tukem. Přesto však mohl dobytek uhynout hladem či nepřízní počasí, zvláště když se blížil čas telat, proto musel objet všechny pastviny a postarat se o svá stáda.

V Uldinově družině bylo mužů jako prstů na jedné ruce a dva neozbrojení otroci. Ostrogóti utekli na území Římanů, kde se jim nejspíš stejně nepovede nejlíp. Mnoho Gótů tu však zůstalo, těch pobitých samozřejmě, a také zajatci, které už uměl přinutit k poslušnosti. Uplynulé tři roky žili Hunové v míru a usidlovali se v nově nabyté zemi.

Pod nízkými šedými mraky ležela širošířá bílá step, tu a tam stály stromy bez listů. Trosky dvorců, vydrancovaných a vypálených, byly poslední známkou starého osídlení. Ploty byly strženy a rozebrány na palivové dříví a pole zarostla trávou. V sychravém větru se srážel dech. Kopyta koníků čvachtala ve sněhu, a kde ho odvál vítr, zvonila na tvrdé, zmrzlé půdě. Kůže sedel vrzala a udidla cinkala.

Uldinův syn Oktar popojel k otcově boku. Byl stěží dost starý na to, aby ho doprovázel, ale už se vytáhl, výškou a bledou pleť prozrazoval alanskou krev své matky. Byla to Uldinova první žena, otrokyně, kterou mu daroval otec, jakmile dosáhl věku, aby se s ní mohl potěšit. Nakonec o ni přišel, prohrál ji s mužem z jiného kmene za slavnosti slunovratu, a nevěděl, jaký vedla život potom, ačkoli si na ni tu a tam letmo vzpomněl.

„Když pobídneme koně, dostaneme se do tábora před večerem,“ prohlásil chlapec důležitě. Uldin pozvedl bič a Oktar spěšně dodal: „Udatný náčelníku.“

„Ne,“ zavrčel Uldin. „Nemám v úmyslu koně vyčerpat jen proto, aby ses vyspal v teplé jurtě.“ Jako starý kočovník rychle odhadl vzdálenost. „Natáhneme si záda na Umlčím poli.“ Oktar vykulil oči a polkl. Uldin se štěkavě zasmál. „Co? Bojíš se gótských kostí ožraných vlky? Jestli nám živí nezabránili, abychom je pobili, proč se bát ubohých duchů? Vysmějeme se jim!“ Rázným pokynem hlavy propustil Oktara, a ten se připojil k ostatním jezdcům.

Po pravdě řečeno, Uldinovi by se také líbilo, kdyby se dostali do hlavního tábora. Objíždět pastviny v této roční době nebyl žádný med. V létě putoval se stády celý kmen a muži mohli bezmála večer co večer odpočívat doma po celodenní práci či lovu. To bylo dobré.

Měl rád skřipání vozů tažených dobytčaty nekonečnými zelenými pláněmi zčeřenými teplým vánkem, hluboké nebe a na něm kroužící jestřáby. Měl rád kouř ohňů, vůni opékaného masa, pach koní a mužského potu, hluk a smích a pořádný kus masa, do kterého se mohl hladově zahryznout. A když padla noc, sešli se • muži u ohně, plameny vysoko šlehaly a ozařovaly tváře věrných přátel. Rozprávěli, tu o běžných věcech, tu se zas vychloubali nebo vyprávěli o hrdinských činech, aby dali příklad mladým, a vzpomínali na pradávne časy, kdy se před nimi třásla dokonce i říše Čung-kuo, potom zpívali veselé písně, a jak stárla noc, byli čím dál rozpustilejší a za dunění bubnů a vřeštění píšťal podupávali v kolovém tanci. To bylo ještě lepší. Pili kumys, nápoj z kvašeného kobyliho mléka, až se z muže stal hřebec a vyhledal svou jurtu a své ženy...

Až na ty bouře plné blesků (Uldin rychle udělal znamení proti démonům, jak ho to naučil šaman při zasvěcovacím obřadu, když ho přijímali mezi muže) bylo léto dobré, a kdyby nyní dojel do tábora, jako by je už tak trochu ochutnal.

Jenže musí být tvrdý. Když pro nic jiného, tedy pro udržení kázně, protože co by byl kmen

bez poslušnosti? Uldin vytáhl zpod sedlového popruhu vrubovku, na niž zaznamenával velikost svých stád, a předstíral, že nad ní hloubá.

Nebyl hlavou kmene, jen hlavou rodu, poroučel svým mladším bratřím, vazalům a jejich rodinám, také vlastním dětem, ženám, souložnicím, námezdníkům a otrokům. Jeho majetek nebyl malý, ale ani nijak velký. Měl koně, dobytek, ovce, psy, vozy, nářadí, zbraně a kořist.

Kořist. Když Hunové zabrali pastviny Alanů východně od Donu, získal kořisti jen málo, protože tenkrát byl pouhý mladík a teprve se učil bojovat. Až vydrancováním ostrogótských statků se aspoň trochu zahojil. Nyní má dostatek pastvin, a proto udělá lépe, když vymění stříbro a hedvábí za dobytek a ponechá přírodu, aby mu sama rozhojnila bohatství, které jediné má skutečnou cenu.

Pohlédl na *západ*. Slyšel, že za touhle široširou stepí jsou hory a za horami římská říše, o níž se říkalo, že odvál vítr, zvonila na tvrdé, *zmrzlé* půdě. Kůže sedel vrzala a udidla cinkala.

Uldinův syn Oktar popojel k otcově boku. Byl stěží dost starý na to, aby ho doprovázel, ale už se vytáhl, výškou a bledou pletí prozrazoval alanskou krev své matky. Byla to Uldinova první žena, otrokyně, kterou mu daroval otec, jakmile dosáhl věku, aby se s ní mohl potěšit. Nakonec o ni přišel, prohrál ji s mužem z jiného kmene za slavnosti slunovratu, a nevěděl, jaký vedla život potom, ačkoli si na ni tu a tam letmo vzpomněl.

„Když pobídneme koně, dostaneme se do tábora před večerem,“ prohlásil chlapec důležitě. Uldin pozvedl bičik a Oktar spěšně dodal: „Udatný náčelníku.“

„Ne,“ zavrčel Uldin. „Nemám v úmyslu koně vyčerpat jen proto, aby ses vyspal v teplé jurtě.“ Jako starý kočovník rychle odhadl vzdálenost. „Natáhneme si záda na Umrličím poli.“ Oktar vykulil oči a polkl. Uldin se štekavě zasmál. „Co? Bojíš se gótských kostí ožraných vlky? Jestli nám živí nezabránili, abychom je pobili, proč se bát ubohých duchů? Vysmějeme se jim!“ Rázným pokynem hlavy propustil Oktara, a ten se připojil k ostatním jezdcům.

Po pravdě řečeno, Uldinovi by se také líbilo, kdyby se dostali do hlavního tábora. Objíždět pastviny v této roční době nebyl žádný med. V létě putoval se stády celý kmen a muži mohli bezmála večer co večer odpočívat doma po celodenní práci či lovu. To bylo dobré.

Měl rád skřípání vozů tažených dobytčaty nekonečnými zelenými pláněmi zčeřenými teplým vánkem, hluboké nebe a na něm kroužící jestřáby. Měl rád kouř ohňů, vůni opékaného masa, pach koní a mužského potu, hluk a smích a pořádný kus masa, do kterého se mohl hladově zahryznout. A když padla noc, sešli se • muži u ohně, plameny vysoko šlehalý a ozařovaly tváře věrných přátel. Rozprávěli, tu o běžných věcech, tu se zas vychloubali nebo vyprávěli o hrdinských činech, aby dali příklad mladým, a vzpomínali na pradávné časy, kdy se před nimi třásla dokonce i říše Čung-kuo, potom zpívali veselé písně, a jak stárla noc, byli čím dál rozpustilejší a za dunění bubnů a vřeštění píšťal podupávali v kolovém tanci. To bylo ještě lepší. Pili kumys, nápoj z kvašeného kobylího mléka, až se z muže stal hřebec a vyhledal svou jurtu a své ženy...

Až na ty bouře plné blesků (Uldin rychle udělal znamení proti démonům, jak ho to naučil šaman při zasvěcovacím obřadu, když ho přijímali mezi muže) bylo léto dobré, a kdyby nyní dojel do tábora, jako by je už tak trochu ochutnal.

Jenže musí být tvrdý. Když pro nic jiného, tedy pro udržení kázně, protože co by byl kmen bez poslušnosti? Uldin vytáhl zpod sedlového popruhu vrubovku, na niž zaznamenával velikost svých stád, a předstíral, že nad ní hloubá.

Nebyl hlavou kmene, jen hlavou rodu, poroučel svým mladším bratřím, vazalům a jejich rodinám, také vlastním dětem, ženám, souložnicím, námezdníkům a otrokům. Jeho majetek nebyl malý, ale ani nijak velký. Měl koně, dobytek, ovce, psy, vozy, nářadí, zbraně a kořist.

Kořist. Když Hunové zabrali pastviny Alanů východně od Donu, získal kořisti jen málo, protože tenkrát byl pouhý mladík a teprve se učil bojovat. Až vydrancováním ostrogótských statků se aspoň trochu zahojil. Nyní má dostatek pastvin, a proto udělá lépe, když vymění stříbro a hedvábí za dobytek a ponechá přírodu, aby mu sama rozhojnila bohatství, které jediné má skuteč-

nou cenu.

Pohlédl na západ. Slyšel, že za touhle široširou stepí jsou hory a za horami římská říše, o níž se říkalo, že tam jsou města dlážděná zlatem. Mohl by tam získat takový majetek a moc, jaké měli jeho prapředkové, a pak by se při vyslovení jeho jména lidé třáslí ještě po tisíci letech. Ale taková příležitost se za jeho života stěží naskytne. Hunové nemají důvod zabírat nová území, dokud se lidé i stáda natolik nerozmnoží, že jim zem přestane stačit. Avšak bez pořádného boje válečné umění upadne a z vítězných bojovníků by se snadno mohli stát poražení. Aspoň že často podnikají ozbrojené výpady proti Vizigótům.

Vytrvej, řekl si. Cti bohy a předky, stůj věrně při svém chánovi a plň jeho vůli tak, jako očekáváš, že tvůj rod bude plnit tvou, a veď své záležitosti moudře. Kdo ví, co se ještě může naskytnout?

A uchvátil ho vír.

Erissa cítila, že se opět musí uchýlit do vrchů.

Nevěděla, co ji pohání. Mohla jí to našeptat Bohyně, pokud to však byla příliš domýšlivá myšlenka, tak některý nižší bůh. Na těchto poutích nikdy nemívala vidění. Dost možná to bylo jen přání být na chvíli sama s měsícem, sluncem, hvězdami, větrem, dálkami a vzpomínkami. V takových chvílích dům, širá pole a sady, které jí patřily, Dagonás, ano, dokonce i drahá tyranie jejích dětí, to vše ji tížilo jako otrocké pouto, jemuž toužila uniknout. Přesto byla vždy natolik zjevně vedena, že o božském zásahu nikdy nepochybovala. Chápala to jako posvátný příkaz, jehož musí pokaždé uposlechnout, dokud konečně nebude očištěna pro opětovné shledání, které jí bylo přislíbeno před dvaceti čtyřmi lety.

„Zítřa za úsvitu odcházím,“ oznámila Dagonovi.

Přestože její manžel věděl, že je zbytečné protestovat, odpověděl mírně: „Co když se vrátí Deukalión?“

Na chvíli se jí rozbušilo srdce a do očí se jí začaly tisknout slzy, když si vzpomněla na svého nejstaršího syna, vysokého a urostlého plavého muže. Byl velitelem obchodní lodi, proto pobýval více na moři než na Malathu, a když byl doma, stejně většinu času trávil se svou půvabnou ženou a dětmi nebo se svými *mladými* kumpány, což bylo správné a přirozené. Ale byl tolik podobný svému otci...

Pálení v očích jí však také připomnělo, jak byl Dagonás k chlapci, který nebyl jeho, vždy milý a laskavý. Byla to pochopitelně pocta, že jeho nevlastního syna zplodil bůh, miloval jej však opravdově, nejen z povinnosti.

Erissa se na manžela usmála a políbila ho. „Jestli se vrátí, nalij mu za mě pohár kyperského vína.“

Dagonás byl té noci vášnivý, protože věděl, že bude pryč celé dny. Jiné ženy ho nikdy nezajímaly. (Určitě musel na svých dlouhých obchodních cestách nějaké ženy v cizích přístavech mít, stejně jako ona za jeho nepřítomnosti příležitostně přijímala jiné muže, ale když se obchodování vzdal, byli už jenom spolu.) Snažila se mu vyjít vstříc, ale v duchu už byla na hoře Atavyru a později ve svých snech o čtvrt století v minulosti.

Probudila se dřív než otroci.

Nahmatala si cestu tmou, vytáhla z ohniště oharek a zapálila olejovou lampu. Pak se obřadně omývala chladnou vodou, až se jí rozproudila krev. Řádně se oblékla, než poklekla před domácí svatyní, krátce zazpívala a pomodlila se. Dagonás svými šikovnými rukama vyrobil podobu Bohyně a nad ní labrys, dvojitou sekeru. Se synem v náruči vypadala Paní sekery v mihotavém světle hořícího knotu jako živá, jako by šla náhodou kolem, jako by výklenek, v němž stála, byl oknem otevírajícím se do nedozírných dálek. Jakmile dokončila rituál, připravila se na cestu. Shodila dlouhé splývavé roucho, oblékla si chitón a zavázala pevné sandály. Když si vlasy splekla do uzlu, zavěsila si k pasu nůž a mošnu s jídlem. Snědla kousek chleba a skrojek sýra a napila se vína smíšeného s vodou. Potichu, aby nikoho neprobudila, se vkradla do ložnic a na rozloučenou políbila čtyři spící děti, jež měla s Dagonem. Dva chlapci byli ještě malí, ale dvě dívky se již brzy stanou nevěstami. (Ó

Britomartido Panenská, vždyť mi bylo sotva sedmnáct, když si mě našel bůh!) Že se nerozloučila s manželem, to jí došlo až na cestě.

Na západě dosud blikalo v hlubinách modrých jako moře několik hvězdiček, ale východ již bělal, rosa se třpytila a začínali cvrlikat ptáci. Eriissin dům nebyl příliš daleko od přístavního města, kopcovitá krajina a husté sady fíkovníků, marhaníků a olivovníků však bránily v rozhledu.

Když vybrala tohle místo, Dagonás namítl: „Bylo by lepší žít za městskými hradbami. Rok co rok přibývá pirátů. Kdyby nás tady přepadli, nikdo nám nepomůže.“

Posmutněle se zasmála. „Po tom všem, čím jsme prošli, můj milý, se budeme bát nějakých lupičů?“

Dagonás nebyl žádný suchozemec, který si může se ženou dělat, co se mu zlíbí, proto ji ještě chvíli přemlouval, ale Eriisa měla pádné důvody: „Vybudujeme pevný dům a koupíme pouze otroky schopné boje, abychom dokázali zadržet jakýkoli útok, než kouřový signál přivolá pomoc. Potřebuji kolem sebe širou zem, jestli mám chovat posvátné býky.“

Eriisa vstoupila na stezku vedoucí do nitra ostrova, a když se po chvíli ohlédla, dům jí už zmizel z očí. Prošla loukou, kde se pásł její dobytek. Nad trávou se válela mlha, krávy dosud podřimovaly a telata nemotorně hledala vemená. Pod košatým platanem, jehož horní listy již zalévaly první paprsky slunce, stál býk Mínótauros. Eriisa se na okamžik zastavila a obdivovala jeho velkolepé rohy. Skvrny na býčí kůži připomínaly stíny na zemi v lese a pod ní se jako klidné moře převalovaly mohutné svaly. Ó posvátný! Touha zatančit si s ním ji sevřela jako bolest.

Ne, nebylo to možné. Pozbyla právo tančit s býky ke cti Bohyně, když s bohem počala Deukalióna. A navíc jí čas vzal rychlost a pružnost, takže už ani nemůže učit mladé, přestože se na pohled její tělo příliš nezměnilo.

Eriisa se otočila k Mínótaurovi zády a svižně vykročila po pěšině, až jí oblázky zakřupaly pod nohama.

O kus dál potkala pasáka vepřů. Sotva ji poznal, poklekl. Požehnala mu, ale nezastavila se. Přísně vzato, nebyla k něčemu takovému oprávněna. Nebyla kněžkou, pouze vědmou, ovládala umění léčit a předpovídat a znala několik dobrých kouzel. Proto se mohla chovat, jak se jí zachtělo - mohla cestovat sama a oblékat se jako obyvatelé pevniny, aniž by pohoršovala slušné lidi.

Přestože nebyla zasvěcená, lidé věřili, že i taková vědma má blízko k bohům, a Eriisa sama se starala, aby kult Bohyně na Malathu nezanikl, vždyť pro ni jako dívka tančila s býky. A přestože se nijak zvlášť nechlubila tím, že si ji kdysi oblíbil bůh, ani se tím netajila. Díky tomu nebyla jenom obyčejná venkovská kouzelnice a většina lidí se na ni s důvěrou obracela. Eriisa se usmála. Úcta, kterou jí projevovali, postupem času vzrůstala a pomáhala Dagonovi při obchodování.

Zanedlouho už stoupala do svahu prastarým piniovým lesem. Vysoko nad mořem začínal být podzimní chlad citelný. Najedla se u zurčícího potůčku pod vonným jehličím. V malé tůnce by si mohla holýma rukama chytit rybku a syrovou ji sníst, kdyby neměla namířeno do svatyně, a tak nesměla zabíjet.

Za soumraku se konečně vyšplhala k jeskyni na Atavyru, nejvyšší malathské hoře. Poblíž žila v chýši Sibylla. Eriisa jí přinesla darem přívěsek z jantaru ze severních zemí, v němž byl navěky uvězněn posvátný brouk. Byl to cenný dar, neboť egyptský symbol byl velmi mocný. Sibylla proto udělila Erisse nejen obvyklé svolení, že se může před jeskyní modlit ke třem podobám Bohyně - Britomartidě Panenské, Rheii Mateřské a Diktynně Moudré —, ale zavedla ji i za oponu do vnitřní svatyně k posvátnému prameni.

Chýše byla dobře zásobena potravinami, jež sem přinášeli vesničané. Když spolu pojedly, stařena si chtěla poklábosit, ale Eriisa na to neměla náladu, a protože sama ovládala jisté síly, Sibylla jí nemohla odporovat. A tak šly brzy spát.

Druhého dne vstala Eriisa hned za úsvitu a sama vystoupila na plochý vrcholek hory. A teprve tam, v nádherném tichém ránu, se mohla vyplakat.

Hleděla na temné útesy, příkré skalnaté srázy a zelené koruny pinií, za nimiž se rozkládala barevná mozaika políček a sadů obdělávaných lidmi. Na čisté obloze uviděla orla s křídly pozlacenými mladým světlem Asterióna, boha slunce. Vzduch byl chladný, ostře voněl šalvějí a tymiánem, lehký vánek jí zvedal vlasy ze zvlhlého čela. Za bělostnou tříští pobřežního příboje se modralo moře, v dálce zbarvené purpurově. Na severozápadě ležely jako lodě s bílými trupy další ostrůvky Dódekanésu, Dvanáctiostroví, na severu se zvedala Anatolé dosud *zaražená* nočními sny. Na jihozápadě se nad Keftem vznášely táhlé vrchy fdy, kde byl zrozen Asterión. Nad Keftem, kdysi tak krásným a nyní zničeným.

Po vrcholku Kharia-ti-jeh však nebylo ani památky. A nikdy už na světě ani nebude.

„Bože Duncane,“ plakala Erisa a pozvedla k nebesům dlaň, v níž svírala hroudu hlíny, „kdy si mě znovu povoláš k sobě?“

A uchvátil ji vír.

Stáli na holé pláni spálené sluncem. Na vyprahlé písčíně plné kamení a pokálené racky rostly jen tu a tam trnité keře. Na jižním obzoru žár roztančil vzduch. Na severu se poušť stýkala s vodní hladinou, jež pod nemilosrdnými slunečními paprsky zářila jako vyleštěný kov. Na nebi kroužili tři supi.

Jakmile na sebe pohlédli, vykřikli.

Když se Duncana Reida zmocnil ten temný vír a čas se zastavil, napadlo ho, že dostal mrtvici. Nechci umřít tak brzy! pomyslel si zděšeně. Zahltila ho prázdnota, neviděl, neslyšel a nemohl dýchat. Potom přišel náraz, ale ta prázdnota byla stále všude kolem něj. Sním, blesklo mu hlavou. Blouzním. Nebo jsem mrtvý a tohle je peklo.

Vítr, suchý jako mumie a horký jako výheň, bezútěšně kvílel a bičoval Reida pískem.

Do mozku mu pronikly hlasy a on se díky nim trhaně probral. Spatřil tři podivné lidi. Vousatého muže ve špičaté helmě, drátěné košili a sekerou v ruce. Malého jezdce v koženém plášti a kožešinové čepici na splašeném koníku. A vysokou štíhlou ženu v bílém šatu po kolena. Trásli se. Reid se také třásl. Stáli šest sedm metrů od sebe a stejně daleko od záhadného objektu, který tam nehybně ležel.

Byl to válec s kuželovitými konci, deset metrů dlouhý, o průměru kolem čtyř metrů. Leskl se jako měď a byl jednotvárně hladký. Ačkoli nemusel být hladký, neboť ten lesk se kolem něj měňavě přeléval, takže se nedalo s jistotou říci, co se pod ním skrývá.

Jezdci se podařilo uklidnit koně. Okamžitě uchopil dvojité prohnutý luk, který mu visel u sedla, vložil do tětiny šíp a napjal ji. Vousatý muž zařval a pozvedl sekeru. Žena tasila nůž z narudlého kovu. Reid stále doufal, že to je noční můra a že se každým okamžikem probudí. Uvědomoval si, jak se mu bezděčně napjaly svaly, jenjen vzít nohy na ramena.

Najednou se žena zahleděla na Reida. Vykřikla, nikoli však hrůzou, odhodila nůž a vrhla se k němu.

„Počkat!“ vyjekl ochraptěle. „Kdo jste, paní? Já vás neznám. Kde vlastně jsme?“

Objala ho a přitiskla svá ústa k jeho tak prudce, až si zevnitř rozrazil o zuby ret. Zapotácel se a málem upadl. Její slzy se mu na jazyku smísily s jeho krví. Mezi vzlyky pronášela slova, kterým nerozuměl, ačkoli se mu zdálo, že zaslechl své jméno, což bylo naprosto šílené. Když jí však objetí ani polibek neoplatil, pustila ho a svezla se na kolena. Vlasy se jí uvolnily z uzlu a v temných vlnách se jí rozlily přes tvář.

Reid tam stál jako solný sloup a civěl na ty dva muže, kteří zas zírali na něho. Zdálo se, že je - na rozdíl od Reida - ta uvítací scénka uklidnila, a možná dokonce pochopili, že jsou na tom stejně, že nepadli do léčky, kterou nastražil někdo z nich. Vousatý muž spustil sekeru a jezdec sklonil hrot šípu.

Mlčeli. Ozývalo se jen skučení větru a tichý pláč.

Reid se třikrát zhluboka nadechl. Srdce mu již nebušilo tak divoce a on se přestával třást. A zase mohl myslet, což samo o sobě bylo vysvobození. Smysly měl neobvykle zostřené a jeho mozek začal třídit informace o neznámém okolí. Spalující žár, žhavé slunce na bezmračné mosazné obloze, vyprahlá půda, sem tam zakrslá křoviska a několik trsů tvrdé trávy, suchý vítr ženoucí písek, nedaleko moře nebo obrovské jezero. Ani jediný detail mu nebyl povědomý, přesto to tam právě takhle vypadalo.

Ženu u svých nohou *neznal*. Její oděv byl z ručně tkané látky a modrý lem zřejmě obarvený nějakým rostlinným barvivem. Sandály měla sešité z hrubé kůže a řemínky ovázané až do poloviny lýtek. Jak klečela na zemi, ušpinila si šaty, povšiml si však starých skvrn, které by jí odstranili v každé čistírně. Ucítit, jak mu svírá boty. Měla velké ruce i nohy, ale krásně tvarované, nehty ostříhané nakrátko a beze stopy laku. Široký stříbrný náramek na levém zápěstí byl posázený tyrkysy, ale rozhodně to nebyla rukodělná práce Navahů.

Nepamatoval se, že by někdy měl tak dokonalý sen, dokonalý do sebemenšího zrníčka písku. Všechno se zdálo skutečné. Nic se neproměňovalo. Když pohlédl na trs trávy, nestala se z něj muchomůrka. Události se nepřekrývaly ani nepřeskakovaly, vše se dělo sekundu po sekundě

a každý okamžik logicky následoval po tom předchozím.

Že by reálný čas?

Může se mi zdát, že sním v reálném čase?

Reid si řekl, že ať už se děje cokoli, rozhodně nic neztratí, bude-li se chovat racionálně. Zvedl ruce dlaněmi dopředu a donutil se k úsměvu.

Vousatý muž v drátěné košili sice neodpověděl stejným gestem, ale aspoň se přestal mračit a přistoupil blíž. Skloněnou sekeru držel oběma rukama, každou pěst na jednom konci toporu. Dva metry od Reida zaujal ostražitý postoj, kolena lehce pokrčená a mezi chodidly pravý úhel. Tohle není herec, pomyslel si Reid. Opravdu s tou věcí umí zacházet, jinak by se postavil jako dřevorubec, jak bych to udělal já. Ta sekera je zbraň. A rozhodně nezahálela - na ostří má zub a na čepeli škrábance.

Kde jsem už takovou sekeru viděl?

Po zádech mu přeběhl mráz. Přesně takové sekery třímali Angličané na bayeuxské tapiserii, znázorňující bitvu u Hastingsu.

Muž něco zabručel, nejspíš se na něco ptal. Jeho jazyk byl cizí, stejně jako řeč té ženy, ale přesto byl Reidovi povědomý. Možná ho slyšel v zahraničních filmech nebo když cestoval po Evropě. Muž energicky pohodil hlavou k lesklému objektu.

Reid měl tak vyprahlá ústa, že stěží zachraptěl: „Lituji.. . Já jsem tady taky cizinec. Mluvíte anglicky ? *Par-lez-vous frangais? Habla usted espanol? Sprechen Sie Deutsch?*“ Čímž vyčerpал všechny jazyky, z nichž znal základní fráze, ale odpovědi se nedočkal.

Vousáč spustil sekeru k boku a po chvíli přemítání se najednou udeřil do široké hrudi a prohlásil: „Oleg Vladimírovič iz Novgoroda.“ Několikrát větu opakoval, než Reid konečně zachytil jednotlivé slabiky.

„fi-r-r-ruskij?“ vykřikl užasle. Také on to musel několikrát zopakovat, aby prolomil bariéru přízvuku.

Oleg přikývl. „Ja, já iz Novgoroda. Já podvlastnyj kňaza Jaroslava.“

Reid zmateně zavrtěl hlavou. „Sovětskij?“ pokusil se. Oleg mu chvíli něco vysvětloval, ale pak to vzdal. Reid si dřepel vedle ženy, která se zklamaně odtáhla, a napsal do písku CCCP. Oleg tázavě pozvedl obočí. Tolik přece zná z azbuky skoro každý, pomyslel si Reid. Sověti navíc tvrdí, že mají stoprocentní gramotnost. Oleg však pokrčil rameny a široce rozhodil ruce v čistě slovanském gestu.

Američan vstal a pozorně se na Olega zadíval.

Rusova výstroj byla mnohem podivnější, než se mu na první pohled zdálo. Pod kónickou helmou zakončenou bodcem měl prošívanou čapku, z níž mu až na ramena visela síťka z kovových kroužků. Měl na sobě prošívané vatelínové triko, na něm bílou plátěnou rubašku a nahoře drátěnou košili bez rukávů, vyrobenou z větších kroužků, která mu sahala téměř ke kolenům. Muselo mu v tom být vedro jako v peci. Černé železo bylo mokré potem, který z Olega doslova kapal. Na opasku s mosaznou sponou visela dýka a kožený měšec. Kalhoty z hrubého modrého lnu měl zastrčené do holínek ve veselých červených a zelených barvách. Na hřbetech kožených rukavic se leskly pronýtané měděné pásy.

Oleg mohl mít přibližně třicet let, měřil metr sedmdesát až sedmdesát pět, byl svalnatý a měl neuvěřitelně široká ramena. Ačkoli se mu pod drátěnou košilí klenulo břicho, zdál se silný jako medvěd. Měl buclaté červené tváře, tupý nos a hustý zlatý plnovous zastřižený pod bradou. Oči pod huňatým plavým obočím připomínaly modrý porcelán.

„Vypadáte jako slušný chlapík,“ řekl Reid a současně si uvědomil, jak je to pošetilé.

Oleg na něj ukázal a zřejmě očekával, že se také představí. Náhlá vzpomínka na klábosení se strojníkem Stocktonem Reida zasáhla jako úder pěstí. Kristepane, vždyť jsem s ním mluvil uprostřed oceánu sotva před půlhodinkou! *Zavravoral*. Svět se s ním zatočil. „Duncan,“ hlesl. „Duncan!“ Žena vyskočila a zachytila ho. Opřel se o ni, dokud se okolí opět neustálilo. „Duncan,“ zasmála se mezi slzami, „ka ankhaš Duncan!“

Padl na ně stín. Oleg okamžitě zaujal bojovou pozici. Malý jezdec k nim popojel. Luk měl napnutý a tvářil se zlověstně.

Bezprostřední ohrožení Reidovi pomohlo, aby se vzpamatoval. „Klid, kamaráde,“ pravil víceméně zbytečně, pokud to neříkal sám sobě, pronesl to však přátelským tónem, usmál se a pozvedl dlaně v mírumilovném gestu. „My se tady nesmlouváme proti tobě.“ Poklepal si na prsa a řekl své jméno, pak představil Olega. Právě se chtěl zeptat té ženy - konečně si povšiml, že je velice hezká -, ale předběhla ho a bezmála vyzývavě prohlásila: „Erissa.“

Muž na koni si je nedůvěřivě prohlížel.

Kůň ani jeho pán nevzbuzovali příliš velkou důvěru. Koník byl menšího vzrůstu, podobal se krátkonohému poníkovi, ale poměrně velkou klabonosou hlavou připomínal spíš tarpana, vyhubeného koně středoasijských stepí. Nahnědle šedou srst měl dlouhou a vlnitou, do husté hřívy a ocasu měl vpleteny modré střípce. Byl to hřebec, žádný valach, a přestože byl nepochybně rychlý a houževnatý, byl spíš ošklivý, a na výstavě koní by rozhodně neuspěl. Nebyl okovaný, uzda byla primitivní, sedlo vpředu a vzadu špičaté, třmeny krátké. U sedla visel plný toulec, laso, umaštěný plátěný vak a kožená láhev.

Jezdec měl neforemné boty s plstěnými podrážkami, kalhoty z hrubé šedé látky svázané u kotníků, plstěnou košili, dlouhý kožený plášť v pase přepásaný a kulatou kožešinovou čapku. Kromě luku měl ještě nůž a šavli. Šaty měl špinavé a byl cítit na metry daleko.

Byl sporý, neměřil víc než sto šedesát centimetrů, nohy měl do O. Reid později zjistil, že je celý chlupatý. Na vyholené hlavě si pěstoval tři prameny černých mastných vlasů, jeden na temeni a po jednom za ušima, v nichž se mu skvěly zlaté kroužky. Divokou tvář měl tak příšerně zjizvenou, že mu téměř nerostly vousy, jizvy však musely být způsobeny záměrně, protože tvořily klikaté vzory. Měl nos jako skobu, široké nozdry, masité rty, vystouplé lícní kosti, ustupující čelo a úzké šikmé oči. Kůži měl ošlehanou do olivové barvy a vcelku vypadal spíš jako Armén nebo Turek než jako Mongol.

Oleg si zadumaně promnul kníry. „*fečeněg nět*,“ usoudil a pak vyštěkl: „*Polovec? Bolgarin?*“

Jezdec proti němu obrátil hrot šípu. Reid si povšiml, že má skládaný luk z rohoviny s dalekým dostřelem.

Vzpomněl si, že někde četl, že šíp vystřelený z luku napnutého silou dvou set newtonů by prorazil většinu starých brnění. „Počkat!“ zavolal. „Jen klid!“ Když na něj jezdec pohlédl, znovu všechny tři představil, pak ukázal na třpytivý objekt, předvedl zmatek, potom ukázal na Olega a Erissu a naznačil, že i oni jsou zmatení.

„Uldin, *chki ata Günchén*,“ řekl jezdec, který konečně usoudil, že nejsou jeho nepřátelé. „Uldin. Uldin.“ Pak špinavým prstem mířil z jednoho na druhého a učil se jejich jména. Stále však měl luk v pohotovosti. Potom znovu ukázal na sebe a kromě svého jména vyrazil řadu hrdelních zvuků.

Oleg pochopil jako první. „*Ja iz Novgoroda*.“ Ukázal na Reida a zeptal se: „*Otkuda ty, Duncan?*“

Ta otázka musela znamenat, odkud jsi, k jakým lidem patříš. „Jsem Američan,“ odpověděl Reid. Byli tím překvapeni stejně jako Erissiným „*Keftiu*“.

Žena však byla dotčena, ne-li hluboce zraněna Reidovou lhostejností. Zvedla ze země svůj nůž. Reid poznal, že je z bronzu. Hrot Uldinova šípu byl skutečně ze železa, právě tak jako Olegova výstroj byla rovněž ze surového železa nebo z nedokonalé ocelové slitiny, a když se podíval zblízka, zjistil, že každý kroužek a každíčký nýtek je ručně vykováný.

Uldin opět pronesl několik drsných zvuků, na jejichž konci se opakovalo slovo „*Hun*“.

Reid polkl. „Hun?“ ujišťoval se. Uldin přikývl a chladně se usmál. „Attila?“ zeptal se Reid, ale Uldin nezareagoval.

Oleg si mnul plavé kníry a zdálo se, že prohledává paměť, ale to jméno mu zřejmě nic neříkalo stejně jako Erisse.

Takže tu máme Rusa, myslel si Reid, pro něhož je důležitější fakt, že pochází z Novgorodu, než jeho národnost, Huna, který nezná Attilu, a ženu z Keftu, což zase neznamená vůbec nic pro mne, přestože na mne upírá ztrápeně zbožňující pohled... A jako čtvrtý je tady Američan

unesený ze severního Tichého oceánu na jakési pusté pobřeží, kde nikdo nikdy o Americe neslyšel... Pomalu mu to začínalo být jasné.

To nemůže být pravda. Nesmí to být pravda.

Protože Erisa byla nejbližší, chytil ji za ruce, jako by hledal oporu. Cítil, že se také chvěje.

Byla o deset centimetrů menší než on a její vzhled potvrzoval, že patří k mediteránnímu typu. Byla štíhlá, avšak plná v bocích, měla pevná ňadra, dlouhé údy, labutí šíji a hrdě vztyčenou hlavu. Měla oválnou tvář, jemnou bradu, klasický rovný nos a plná živá ústa, jaká by jí záviděly všechny filmové hvězdy. Klenuté obočí a dlouhé černé řasy rámovaly velké zářivé oči, oříškově hnědé se zelenými a šedými skvrnkami. Černé vlasy, husté a vlnité, jí padaly do půli zad, nad čelem měla bílý pramen. Plet' měla čistou, ačkoli nepatrně poprášenou pihami, a jen pár drobných vrásek.

Odhadoval, že jsou asi stejně staří. Nesla se však jako mladá dívka nebo spíš jako tanečnice, jako kočkovitá šelma.

Usmál se na ni. Náhle z ní spadla všechna ztrápenost a také se na něj usmála.

Oleg si odkašlal. Reid pustil Erisu, uchopil za ruku Rusa, potřásl si s ním pravicí a pak podal ruku Hunovi, který ji po chvíli váhání přijal. Potom Reid všechny vybídl, aby si také podali ruce.

„Jsme přátelé,“ prohlásil, protože v té pusté krajině, naplněné jenom fičením větru, potřeboval slyšet lidský hlas. „Postihla nás nějaká neuvěřitelná nehoda, ale chceme se vrátit domů, tak budeme držet pohromadě. Souhlasíte?“

Reid pohlédl na třpytivý objekt a chvíli sbíral odvahu. Ucítil, jak se mu rozbušilo srdce. „Zavinil to tenhle stroj. Ten nás sem přinesl!“ Zamířil k němu.

Ostatní nerozhodně přešlapovali na místě. Kývl na ně, aby šli za ním. Erisa ho plavným krokem následovala jako první. Naznačil jí, ať se mu raději drží za zády. Oleg zamručel nějakou kletbu a také vykročil. Reida napadlo, že Rus co nevidět vypotí celé jezero. Uldin se držel vpovzdálí. Je zřejmě zvyklý bojovat lukem a šípy na dálku a takové hrdinství mu nejspíš připadá zbytečné, usoudil Reid. Avšak Oleg je statečný muž a vypadá na to, že poznal boj hodně *zblízka*.

Pod nohama jim křupal písek a šterk. Reidovi bylo horko. Svlékl si kabát, ale protože by mohl dostat úpal, přehodil si ho přes hlavu a ramena jako burnus. Skučící vítr se mu ho snažil strhnout a odnést do nedozírné pustiny, jež na horizontu splývala s oblohou zamlženou písečnými víry. Detaily záhadného tělesa se nedaly rozeznat, ani když přišel blíž, neboť nad povrchem se stále přelévávala měňavá zář.

Vždyť je to jenom stroj, přesvědčoval se Reid. Jsem tady jediný, kdo přišel z věku strojů, a tak si s ním musím nějak poradit.

Ale mám vůbec šanci?

Vzpomněl si na Bitsy, Marka, Torna a Pamelu. Vzpomněl si na otce a matku. Vzpomněl si na Phila Meyera a jejich novou firmu. A rovněž na Seattle, na lesy a hory, na Vancouver a starý přístav Victorii, na Golden Gate Bridge, na rotterdamské nábřeží, Saliburskou katedrálu, hrázděné domy se špičatými lomenicemi v alsaském městečku Riquewihr, na doškové střechy na Hokusaiho dřevořezech a také na všechny ty domy, které chtěl postavit. Jak to, že člověk neví, jak bohatý má život, dokud nestojí na prahu smrti? Pam, Pamelu, Pamelko, jak jsem ti taky jeden čas říkal, vzpomeneš si na mě někdy? Vzpomeneš si, že jsem tě měl rád?

Jsou tyhle pocity skutečné, nebo je to jenom póza?

Na tom nezáleží. Už jsem téměř u toho stroje.

Je to stroj času?

Nesmysl. Z hlediska fyziky, matematiky a logiky je to nemožné. Přece jsem kdysi v ročníkové práci z obecných základů vědy sám dokázal, že je to hloupost.

Vzpomněl si, jak byl ve dvaceti sebevědomý, jak si připadal jako zkušený analytik, který se přece v ničem nemýlí. A teď tedy konečně také vím, jaký je to pocit ocitnout se zcela nečekaně před strojem, jaký jsem si nedokázal ani představit, navíc sám a bez pomoci v neznámé poušti. A jako by to nestačilo, mými společníky jsou středověký Rus, Hun z doby

před Attilou a žena kdoví odkud, z jakéhosi místa a času, o nichž se nepsalo v žádné z těch knih, v nichž jsem ležel za noci, které jsem měl strávit s Pamelou.

Náhle začaly měňavé barvy nad objektem kroužit a v jednom místě vzniklo víření, jehož ohnisko se prohloubilo až ke kovovému povrchu. Pak se střed víru rozšířil a otevřel se kruhový otvor. V načervenalém šeru uvnitř blikaly jiskřičky světélek. Ze stroje vystoupil muž.

Byl malý a podsaditý, měl mahagonovou pleť, jemně modelovanou širokou tvář a vlasy jako čepici z černého sametu. Měl na sobě opalizující bílý oděv a průsvitné boty. V rukou držel dvě velké identické polokoule z lesklého kovu s všelijakými tlačítky a přepínači.

Kráčel nejistě, jako by byl na pokraji sil, a oděv měl potřísněn zvratky.

Reid se zastavil, napřáhl ruku a otevřel ústa.

Muž zavrával a upadl. Z nosu a úst mu vytryskla krev, již písek žíznivě vpíjel. Vchod do stroje se uzavřel.

„Kristepane, ten pilot je mrtvý!“ Reid poklekl vedle zhrouceného muže. Hrudní koš se mu sice pohyboval, ale dýchal nezdravě rychle a mělce. Poušť kolem byla chladnější než jeho kůže.

Erissa si klekla vedle něj. *Začala* si pobrukovat nějaké zaklínadlo a zručně bezvědomého muže prohlížela. Odtáhla mu víčka a zkontrolovala zornice, podle svého rytmického prozpěvování spočítala pulz, pak mu stáhla z ramen oděv, rozřízla prádlo a prohmatala tělo, zda nemá zlomeniny či jiná poranění. Oleg s Uldinem znepokojeně vyčkávali. Nakonec Erissa vstala, rozhlédla se a ukázala k úvalu.

„Musíme ho odnést ze slunce,“ vysvětlil si to Reid. „A my vlastně taky potřebujeme do stínu.“ Teprve pak si uvědomil, že ostatní nemluví anglicky. Přesto pochopili. Oleg podal Erisse sekeru a bez námahy zvedl pilota do náruče. Erissa vytáhla ze západní talisman, zlatou miniaturu na tenkém řemínku, a nejprve se jím zbraně dotkla, než ji od Rusa přijala a obřadně nesla za ním.

Reid zamířil ke stroji, aby ho prozkoumal. Ve vzdálenosti jednoho metru, kde začínalo perleťové mihotání, byl zastaven, jako by narazil na neviditelnou pružnou stěnu. Zprvu se jeho tlaku poddávala, ale centimetr po centimetru odpor narůstal. Ochranné silové pole, pomyslel si. Za těchto okolností to není nic překvapujícího. Třeba hrozí nějaké nebezpečí, například radiace...? Ten pilot sice vystoupil, jenže jak se já dostanu dovnitř?

Nedostanu. Bez něho ne.

Zvedl ze země kovové polokoule, které pilot upustil. Byly duté, na vnitřní straně měly jakési složité spoje. Trojice překřížených pásků připomínala podbradník u helmy. Mohlo by to být nějaké komunikační zařízení, které se nasazuje na hlavu? Vzal polokoule s sebou. Cestou si povšíml dýmky, která mu vypadla z úst, a strčil ji do kapsy. Člověk se zkrátka bude pořád starat o naprosté triviality, i kdyby nastal soudný den.

Strž s příkrými stěnami skýtala spíš úkryt před větrem než sluncem. Oleg položil pilota do kousku stínu, který ani zdaleka nestačil. Erissa a Reid nalámali větve, přehodili přes ně jeho kabát a vytvořili tak jakýsi přístřešek. Oleg úlevně vydechl, když si svlékl zbroj i vatovku a nechal si jen rubašku. Uldin mezitím odstrojil koně a přikryl jej příkryvkou pod sedlo, uzdu přivázal ke křovisku nad strží. Vak a láhev přinesl dolů a nabídl ostatním. Na sušené maso neměl nikdo sebemenší chuť, ale štiplavě nakyslá mléčná tekutina s obsahem alkoholu byla hotový nektar.

Pak jim nezbyvalo než čekat. Erissa co chvíli utírala pilotovi pot z čela a kontrolovala mu pulz, z Reida však oka nespustila. Oleg s Uldinem se střídali na hlídce, ale prozatím nikoho nespatriili. Reid se ponořil do myšlenek, jejichž sled si později nedokázal vybavit.

Ať už se dělo cokoli, nemohl si déle namlouvat, že se za okamžik probudí.

Slunce se vleklo k západu. Stíny ve strži se pomalu protahovaly a slévaly dohromady. Když opadl nejhorší žár, všichni čtyři nastavili ušpiněné, zpocené tváře se zrudlýma očima a rozpukanými rty chladnějšímu větru.

Pilot se pohnul a zasténal. Okamžitě k němu přiskočili.

Zašátral rukama a snažil se posadit. Erissa se ho marně pokoušela přimět, aby zůstal klidně

ležet. „*Mentatór, mentatór*“ sípal pilot stále dokola. Potom pronesl několik dalších slov, jež vzdáleně připomínala Španělštinu, ale byla mnohem měkčí. Začal zvracet a znovu se mu spustila krev z nosu. Erissa mu zastavila krvácení útržkem Reidova kapesníku. Naznačila Olegovi, aby pilota nadzvedl, a dala mu napít kumysu, jak mléčné tekutině říkal Uldin.

„Okamžik.“ Reid chvatně přinesl kovové polokoule. Pilot slabě přikývl a roztřesenýma rukama po nich sáhl. Erissa se sice nesouhlasně zamračila, ustoupila však stranou, čímž dala najevo, že staví Američanovo rozhodnutí nad vlastní.

Reid si dřepł k pilotovi. Ztraceně, myslel si, copak já vím, jestli dělám dobře? Tenhle chlapík má smrt na jazyku a horečkou jen hoří, rozhodně by se neměl vysilovat. Pokud se nedostane zpátky do toho stroje, jsme nejspíš vyřízení všichni.

Pilot se nějakou dobu potýkal s tlačítky na kovových polokoulích, než si jednu nasadil na hlavu. Pod lesklou přilbou měl oči ještě vpadlejší a jeho zpocená a zakrvácená tvář byla ještě sinalejší. Naznačil Reidovi, aby si vzal druhou helmu, pak se opřel o širokou Rusovu hrud' a sotva mu zbylo dost síly, aby stiskl spínač na své přilbě. Byl to ten nejnápadnější knoflík umístěný nad středem čela. Ruka mu bezvládně padla do klína, ale roztřesenými prsty ukázal na Američana, že teď je řada na něm.

Reid sebral veškerou odvalu, kterou měl. Bud' připraven na všechno, říkal si, a vydrž to, kamaráde, vydrž to. Stiskl tlačítko.

Ozvalo se hučení. Ten zvuk musel znít uvnitř jeho lebky, protože ostatní nic neslyšeli, navíc měl pocit, že ho nevnímá sluchem. Zatočila se mu hlava, ale to mohlo být způsobeno horkem a napětím, jemuž byl v uplynulých hodinách vystaven.

Pilot na tom byl hůř. Škubal sebou, sténal, rychle mrkal a svíjel se jako had. Ten přístroj z něj jako upír vysával poslední zbytky života. Erissa se odvážíla k muži pokleknout, ale nezasáhla.

Když hučení ustalo, Reid se podíval na hodinky a zjistil, že uplynulo pět minut. Přilby zřejmě ukončily činnost, neboť stisknutá tlačítka vyskočila. Závrať pominula. Pilot byl zpola v bezvědomí. Erissa mu sňala helmu, když uviděla, že si ji Reid sundává. Pak se sklonila nad nemocného muže, naslouchala jeho přerývanému dechu a na hrdelní tepně mu počítala značně nepravidelný pulz.

Konečně pilot otevřel víčka. Pohnul rty. Erissa kývla na Reida, který odpočíval o kousek dál ve stínu. Zvedl se, ačkoli si nemyslel, že by jí byl co platný. Pilot chvíli těkal očima, než se jeho kalný pohled zastavil na Reidovi.

„Kdo... kdo jste...“ zachroptěl pilot vyprahlým hrdlem. „Odkud... Z jaké doby?“

Promluvil americkou angličtinou!

„Rychle,“ žadonil pilot. „Nemáme... čas. Hlavně kvůli vám.“ Ukázal na přilby. „Znáte... *mentatór*“

„Ne,“ odpověděl Reid s respektem. „Učí jazyky?“

„Správně. Snímá v mozku centrum řeči. Mozek je databanka. Snímač... přenáší informace o jazyku... a nakrmí jimi mozek příjemce. Neškodné, až na to, že... pro příjemce, do něhož jsou data vkládána, je to poněkud... obtížné.“

„Měl jsem se tedy já naučit vaši řeč.“

„Ne. Byl by v tom... zmatek. Nevěděly byste, jak si poradit... s mnoha pojmy. Zkuste naučit toho zjizveného divocha slova... ‚parní stroj‘... Musel byste mu to vysvětlovat celé týdny, než by tu myšlenku vůbec strávil. Mám na mysli vše... o parních strojích. Ale vy dva byste se mohli... ihned dorozumět... o koních.“ Pilot se odmlčel, aby nabral dech. „Nemám na takové věci čas.“

Oleg se začal křížovat zprava doleva a mumlal nějakou ruskou modlitbu. Uldin se odplížil do uctivé vzdálenosti a dělal magické posunky, které ho nejspíš měly ochránit před zlými kouzly. Erissa neochvějně stála při Reidovi, ačkoli si tiskla ke rtům talisman. Překvapeně si povšiml, že má tvar sekery s dvojítm ostrím.

„Vy jste z budoucnosti, že?“ zeptal se Reid tmavého muže.

Stín úsměvu přelétl pilotovi přes rty. „To jsme nyní všichni. Já jsem Sahirz... Nepamatuji si,

jaký jste měli - máte - budete mít - kalendář. Odstartovali jsme z Havaje... v *anakro*... Říkejme tomu časoprostorový stroj. Během cesty v čase se nevzdaluje od povrchu Země. Měli jsme namířeno do prehistorické Afriky... Pračlověk... Jsme - byli jsme - antropologové, to je asi ten nejsrozumitelnější výraz. Mohl bych dostat ještě trochu napít?“

„Jistě.“ Reid a Erisa mu pomohli.

Sahir si s úlevou lehl na záda. „Cítím se trochu silnější, ale nebude to trvat dlouho. Raději budu mluvit, dokud můžu. Hádám, že jste z postindustriální éry. To je výhoda. Můžete se představit?“

„Jmenuji se Duncan Reid, jsem Američan z roku 1970, konec dvacátého století. Nedávno jsme poprvé přistáli na Měsíci a čtvrt století používáme atomovou energii...“

„Aha, už vím. Krátce před věkem - ne, to bych neměl říkat. Třeba se vrátíte. Dostanete se zpátky, když to jen trochu půjde. Sám byste určitě nerad věděl, co přijde. Moc se vám omlouvám za tyhle nepříjemnosti. Kdo jsou vaši přátelé?“

„Ten plavovlasý vousatý hromotluk je Rus ze středověku. Tamten zjizvený chlapík tvrdí, že je Hun, jestli jsem to ovšem správně pochopil. Ale nedokážu ani odhadnout, odkud je ta žena.“

„Můžeme - můžete - získat bližší informace, když použijete *mentátor*. Jedna přilba je nastavena pro snímání a druhá pro vkládání dat. Hlavně si je nepletejte. Vyberte si toho, kdo pochází z nejstarší doby, což bude pravděpodobně ta žena, a naučte se její řeč. Jsme jenom krátký úsek v čase a kousek na jih od... bodu, kde stroj nasál poslední... osobu. Pak se mi podařilo zastavit...“

Na chvíli se odmlčel a pokoušel se nabrat dech. „Je to starý model. Měl být lépe izolován... proti energetickým vlivům. Potřebuje obrovskou koncentraci energie, aby zbortil kontinuum. Na návrat domů... bychom aktivovali jaderný generátor, který je pochopitelně vně plavidla, protože uvolňuje energii řádově v megatunách...“

Sahir si začal škrabat oděvem na prsou, jako by ho dusil. Hlava mu klesla na bok a jeho hlas byl sotva slyšet. Sila z něj unikala jako víno z prasklé sklenice. „Zborcená pole... měla být ovládána a kontrolována,“ šeptal chvatně. „Porucha... Během cesty nemělo dojít k interakci s okolní hmotou... Průsak... Okamžik po startu nás přístroje telepaticky upozornily, že s sebou vlečeme tělo. Vydal jsem příkaz k zastavení... Setrvačnost... Nabírali jsme pouze vyšší živočichy, lidi, koně, protože přístroje registrují mozkovou činnost... Vtom jsme se dostali k ohromnému výronu energie do časoprostoru... Nějaká hrozná katastrofa, k níž tady došlo, nevím přesně... Kurz byl předem nastaven, rozumíte? Chtěli jsme cestovat mnohem dál, měli jsme jen proplout kolem a získat zrychlení. Všechno řídil počítač...“

Téměř jsme zastavili, jenže došlo... k poruše v izolaci, už jsem vám to říkal? Interakce se zborcenými poli... Automaty vnitřní ochrany vypadly... Průnik radiace... Můj kolega je mrtvý, dívím se, že dosud žiju... Na chvíli jsem ztratil vědomí. Když jsem se probal, uvědomil jsem si, že se s vámi musím setkat, ale...“

Sahir se pokusil zvednout ruce. Reid je uchopil. Připadalo mu, jako by držel křehký pergamen. „Pamatujte si,“ zašeptal zoufale Sahir, „ten výbuch, katastrofa, ať už to bylo cokoli..., je v této části světa. V nedaleké budoucnosti. Za rok či méně. Pamatujte si to. Výprav v čase není moc... a nikdy nebude. Je zapotřebí příliš mnoho drahé energie... Časté starty by poškodily prostředí... Ale při tak veliké události určitě budou pozorovatelé. Chápete? Najděte je a řekněte, kdo jste, pomůžou vám, možná i mně -“

„Jak?“ zajíkl se Reid.

„Napřed... mě dopravte ke stroji. Je zničený, ale jsou tam léky... Vráť se časem do tohoto dne a určitě mi pomůžou, určitě...“ Sahir sebou škubl, jako by jím projel blesk. „Nia!“ vykřikl. *fabór, Teo, nia, nia!*“

Zhroutil se. Obrátil oči v sloup a čelist mu poklesla. Reid se okamžitě pokusil o dýchání z úst do úst a masáž hrudníku. Bezvýsledně.

V noci se ochladilo a obloha se rozzářila hvězdami. Moře se třpytilo, příboj zlehka dorážel na břeh a šelestil kamínky. Černé hřbety hor na jihu zakrývaly souhvězdí. Vzdálené vyty mohla vydávat smečka šakalů.

Sahira uložili na dně strže a přikryli ho kamením, protože neměli nástroje na vykopání hrobu. Když Reid nahmatal v kapse zapalovač, přišel s nápadem, že by mohli nasbírat dřevo na oheň. Uldin tu myšlenku zavrhl, přestože měl křesadlo. „To není potřeba. My dva máme pláště a Oleg teplý oděv, Erisse půjčím pokrývku. A ten šamanův vůz přece svítí, ne? Proč se trmácet kvůli pár klackům?“

„Moře není daleko, takže se vzduch zas tolik neochladí,“ usoudil Oleg jako zkušený námořník.

Reid si řekl, že aspoň ušetří plyn v zapalovači pro důležitější situace. Dostal chuť na dýmku, v sáčku měl trochu tabáku, ale neodvažoval se kouřit, dokud nebudou mít co pít.

Moře — bylo to skutečně moře, protože bylo slané — představovalo nouzové řešení. V článku Alaina Bombarda se dočetl, že se člověk udrží naživu, jestliže pije slanou vodu po malých doušcích. Taky by mohli zkusit chytit rybu, kdyby si sestrojili udičku. Jenže to všechno byla jen krátkodobá řešení. Když je nikdo nezachrání, hrozí jim smrt.

Kolem stroje času kolotala pastelová záře. Bylo to sice krásné, ale dovnitř, kde určitě byla voda, jídlo, léky, nástroje a zbraně, nemohli. Stroj osvětloval poušť na několik metrů daleko. Sahir věděl, jak ho otevřít, ale Sahir byl mrtvý a čekal už jenom na šakaly. Reid ho v duchu litoval, neboť jeho úmysly byly čisté a dozajista chtěl žít. Stejně jako my, myslel si pochmurně. Bylo mu také líto jeho kolegy, jehož tělo zůstalo ve stroji, v tom úžasném stroji, který je všechny zradil. Ta lítost však byla pouze abstraktní. Neznal je, nic ho k nim nepoutalo. Pokud nepřijde pomoc, čekalo jej a jeho tři nedobrovolné společníky mnohem krutější umírání.

Oleg zešířoka zívá. „Ech, to byl den! Jsme ztraceni v čase, jak říkáš ty, Duncane, anebo nás unesl zlý čaroděj Lešij, jak si myslím já? Ať je to jak chce, navrhuju, abychom se vyspali. Možná budu mít tak zbožné sny, že mě andělé odnesou rovnou k mé ženušce Jekatěrině Borisovně.“

„Chceš držet druhou nebo třetí hlídku?“ zeptal se Uldin.

„Žádnou. Budu spát v drátěné košili a přilbě a sekerou při ruce. K čemu je dobré vidět nepřítel už zdaleka?“

„Aby ses na něho mohl připravit, ty hromotluku, nebo se ukrýt, kdyby byl příliš silný,“ odsekl Uldin. Byl špinavý, umaštěný, samá jizva a páchl čím dál víc, ačkoli se to nezdálo možné, a přesto Reidovi připomínal jednoho pedantského kapitána, kterého poznal v armádě. Rus něco zabručel, ale podvolil se.

„Vezmu si první hlídku,“ nabídl se Reid. „Stejně ještě nejsem ospalý.“

„Moc přemýšlíš,“ zavrčel Uldin. „To chlapa oslabuje. Ale jak chceš. Napřed ty, potom já a poslední Oleg.“

„A co já?“ zeptala se Erisa.

Uldin neodpověděl, jeho výraz však prozrazoval, co si myslí o ženách, které by chtěly držet

hlídku s muži. Poodstoupil ze světla stroje a zadíval se na oblohu. „Tohle nebe neznám. Dokážu pojmenovat všechny severní hvězdy, ale tady něco není v pořádku. No nic, Duncane, vidíš tam tu jasnou hvězdu nad východním obzorem? Vzbudíš mě, až bude takhle vysoko.“ Nepochybně neměl o geometrii ani ponětí, ale načrtl rukou přesně šedesátistupňový úhel. Ještě zkontroloval svého koníka, pak si lehl na zem a okamžitě usnul.

Oleg poklekl, sundal si čapku, pokřižoval se a staro-slověnštinou odříkal modlitbu. Ani on neměl problémy se spánkem.

Tohle jim závidím, myslel si Reid. Intelligence — ale ne, nebuď přece snob — tedy návyk snažit se přijít všemu na kloub má své nevýhody.

Únava mu naplnila tělo kameny a hlavu pískem. Většinu Uldinova kumysu už spotřebovali, aby spláchli plátky sušeného masa, které měli k večeři, a zbytkem musí šetřit. Ústa mu vyprahla žízní na troud. Kůži měl zarudlou od slunce, a přesto se do něj zakousl chlad. Rychlá procházka by mu prospěla. Dám si pár koleček kolem tábora, rozhodl se.

„Jdu na chvíli pryč, Duncane,“ řekla Erisa.

„Nechod' daleko,“ varoval ji.

„Ne, od tebe nikdy.“

Počkal, až zmizí ve tmě, než začal s obchůzkou, aby na ni mohl dávat pozor. Ne že by se do ní zamiloval - za těchto okolností rozhodně ne -, ale ta žena byla plná tajemství.

Trosečníci toho spolu zatím mnoho nenamluvili. Šok z únosu do této pouště, Sapirova smrt, stres z horka, žízeň a k tomu předávání řeči, to vše je vyčerpalo. Byli rádi, že přenos jazyka stihli před západem slunce.

Reid se řídil pilotovou radou. Erisa měla bronzový nůž a byla upřímně udivena železnou výzbrojí, což jasně dokazovalo, že pochází z nejvzdálenější minulosti, tedy z této doby, proto pro snímání řeči zvolil právě ji. Podrobila se celému procesu stejně ochotně jako všemu, co si přál. Zjistil, že naučit se jazyk pomocí *mentátoru* je ve skutečnosti dost drsné řešení. Víření myšlenek mu přivodilo stav podobný nepříjemné kocovině, přidalo se vyčerpání a bezděčné svalové křeče. V Sapirově věku to museli provádět mnohem pomaleji a jemněji. Tato brutální metoda patrně uspíšila pilotův konec. Reid však neměl na vybranou a po krátkém odpočinku zase nabral sílu.

Oleg a Uldin se nejprve odmítli k tomu zařízení být jen přiblížit, dokud Rus nezjistil, že si Erisa s Američanem bez problémů povídají. Pak si narazil helmu na hlavu. Nakonec ho napodobil i Uldin, i když zřejmě jen proto, aby dokázal, že je stejně odvážný.

V poušti se rychle setmělo. Protože byli všichni unavení, vyměnili si jen nejdůležitější informace.

Reid obcházel tábořiště. Neslyšel nic jiného než křupání šterku pod podrážkami bot a vzdálené hlasy zvířat, hvězdy a chlad mu byly jedinými společníky. Žádné bezprostřední nebezpečí jim nehrozilo, přinejmenším do rána. Přesto měl Uldin pravdu, když trval na hlídkách. Reid měl dosud mozek jako kámen, ale postupně se mu vrátila schopnost přemýšlet.

Kde jsme? Kdy jsme?

Sapirova expedice opustila Havaj někdy v daleké budoucnosti, přemítal, řekněme tisíc let od mé doby. Jeho stroj letěl nad povrchem planety, nad zemí i vodami, a současně zpět v čase.

Proč se museli držet povrchu? Předpokládejme, že je to nezbytné pro určení polohy. Země se pohybuje prostorem, který nemá absolutní souřadnice. Kdyby ztratili kontakt (gravitace?), taky by se mohli vynořit v prázdnotě kdesi mezi hvězdami. Moje ročníková práce - x tisíc roků daleko od této chvíle, ale jen dvě desetiletí před okamžikem, než se má světočára (křivka pohybu hmotného bodu čtyřrozměrným kontinuem) přehnula do minulosti, a před miliony let mého subjektivního času, jak ho vnímám za této beznadějně noci - vypočítávala důvody, proč jsou cesty do minulosti nemožné, včetně důkazu, že množství potřebné energie by muselo být větší než nekonečné. Evidentně jsem se mýlil. Energie evidentně postačuje - obrovská koncentrace v omezeném prostoru a během krátkého časového intervalu, nicméně v limitním množství - a nějakým způsobem ovlivňuje parametry kontinua, takže plavidlo může

být vrženo až na druhou stranu zeměkoule a současně zpět nebo dopředu v čase o celé věky. Takový stroj však musí být vystaven gigantickým silám. Sahir mluvil o „izolaci“. Výstižnější termín bude spíš usměrnění nebo regulace. Protože co jiného může mít dostatečný potenciál na vytvoření ochranného pole než ty síly samy?

Při této cestě však došlo k poruše. K průsaku. Stroj plul časoprostorem, obklopen... polem..., které zachytilo každého živého tvora, s nímž se střetlo.

Proč jen živé tvory, vyšší živočichy, a navíc to, co k nim patřilo, jako například šaty? Proč ne stromy, skály, vodu, půdu? Sahir se zmínil, že to mělo důvod. Asi nebylo důležité, abych to věděl, byl zpola v bezvědomí a blábolil, ale přesto se o tom zmínil. Technika jeho věku, přinejmenším jejich časoprostorové stroje, je založena na mentálním ovládnutí. Na přenášení myšlenek včetně jakýchsi telepatických automatů, pokud chce člověk věřit takovým pohádkám. Osobně se spíš přikláním k myšlence zesílených mozkových vln. Ať už je vysvětlení jakékoli, zůstává skutečností, že hnací pole reaguje pouze na hmotu, která vysílá mozkové vlny.

Může to být bezpečnostní opatření pro případ, že dojde k průsaku pole. Jakmile by stroj zastavil, mohl by být pohřben pod tunami hmoty. Vyšších živočichů není nikdy tolik, navíc by se museli nacházet v přesně vymezeném bodu prostoru a času na trase stroje... Mohli jsme posbírat všelijaké myši a ptáky a bůhvíco ještě, ale asi utekli nebo uletěli dřív, než jsem si jich všiml. Takoví tvorové budou nejobvyklejší obětí. Nehoda, která postihne člověka, musí být vzácná. Možná unikátní.

Proč se to muselo stát právě mně? (Což je věčná otázka, na kterou dřív nebo později dojde v životě každého člověka.)

Sahir mluvil o tom, že ho přístroje upozornily na problémy hned po startu. Kvůli... setrvačnosti... nemohli zastavit v bodě, kde mě sebrali. Letěli dál a zachytili Olega, Uldina a Erissu.

A jako by té směly nebylo dost, když už téměř zastavili, když už se málem začali zase pohybovat v reálném čase, zasáhl je výron koncentrované energie. Za normálních okolností by kolem bezpečně proletěli, ale vzhledem k poruše došlo k interakci hnacího pole a sil uvolněných tou katastrofou (přesněji řečeno k interakci sil vyvolaných časoprostorovou deplanací, kterou katastrofa vyvolala). Energie se uvolnila ve formě smrtelné dávky radiace, jež pronikla pláštěm stroje.

Je to opravdu bláznivá souhra okolností, že porouchaný stroj času letí čirou náhodou zrovna kolem místa katastrofy. Vlastně počkat. Nešlo o náhodu. Chrononauti nebo spíš jejich počítače a autopiloti pravděpodobně vždy nastavují kurz tak, aby míjeli takové události. Řádně fungující plavidlo může získat další zrychlení, třeba z výbuchu vodíkové bomby, dopadu obrovského meteoritu nebo podobné exploze. Starty jsou tím pádem levnější, takže lze podnikat více cest v čase, než by jinak bylo možné.

Věděl Sahir a jeho kolega, že míří do záhuby, když změnili nastavený kurz, nebo si to v tom zmatku neuvědomili? (Mám pocit, že cesta časem je z pohledu pilotů velice krátká. Nás táhli vně, proto jsme vnímali jakési víření a hluk, ale trvalo to sotva minutu.)

Tak jsme tady uvízli, pokud nenajdeme někoho jiného z budoucnosti. Nebo oni nás. Když zůstaneme zde, možná sem dorazí pátrací skupina.

Ale máme vůbec nějakou naději, že sem dorazí? Jak přesně dokážou určit své časoprostorové skoky? Navíc lze předpokládat, že se generátor, nutný pro návrat, obrovským tokem záření sám zničí, musí tedy pro každou cestu postavit nový.

Bude to stát lidem z budoucnosti za takové úsilí? Budou se chtít ujistit, že havarované plavidlo nezmění minulost a nevymaže je z budoucnosti?

Mohlo by se to stát? Alespoň tato část mé písemné práce dosud platí. Změna minulosti odporuje logice času. Myslím, že přítomnost stroje času a nás čtyř tady a teď je součástí toho, co se už kdysi stalo. Domnívám se, že tahle noc *vždycky* byla.

Co tedy můžeme dělat? Nejspíš za pár dní zemřeme. Zvířata se postarají o naše kosti. Pokud tuhle bezútěšnou zemi obývají nějakí domorodci, mohli by chvíli uctívat zářící loď. Ale

nakonec se její baterie, nebo co vlastně má, vybijí. Silové pole *zmizí*. Bez ochrany začne kov korodovat, nebo ho rozeberou a roztaví. A pověsti o tom, že tady kdysi ležela podivná věc, budou za několik generací zapomenuty.

Co si asi pomyslíš, Pam, když se nevrátím do kajuty?

Že jsem nešťastnou náhodou spadl do moře? Nejspíš ano. Věřím, že ano. Ztraceně, měl jsem zvýšit svou životní pojistku!

„Duncane?“

Erissa se vrátila. Reid pohlédl na hodinky. Byla pryč celou hodinu, nejednalo se tedy o přirozenou potřebu.

„Modlila jsem se,“ řekla prostě, „a potom jsem odříkávala kouzelné formule pro štěstí. Nepochybuji o tom, že nás zachráníš.“ Měla něžný altový hlas. V jejích ústech zněl hrdelní jazyk, jemuž *říkala keftiu*, velmi měkce. Reid neměl ani ponětí, jak se ta řeč nazývá v jeho době a zda po ní zůstaly nějaké památky. Nedokázal se rozpomenout na příbuzné jazyky, protože současně s keftštinou získal - stejně jako Oleg a Uldin - ještě druhý jazyk, který Erissa plynně ovládala, a navíc povrchní znalosti dalších řečí.

Znal název té druhé, nekeftské řeči, podobně jako znal názvy „angličtina“ nebo „*español*“. Uměl ten název vyslovit právě tak jako celou Erissinu slovní zásobu onoho poněkud hrubého jazyka, znějícího úderně jako kulomet. Věděl, že by dokázal touto řečí nejen mluvit, ale také číst. Užívala zjednodušené piktografické písmo podobné hieroglyfům a jako keftština měla pracnější a těžkopádnější psanou formu. Ale nedokázal bez váhání ty znaky převést do latinky nebo je přirovnat ke slovům svého světa. Ovládnutím této řeči ani znalostí jejího názvu, který se vyslovoval *ach-chija-va*, nezískal sebemenší stopu k identifikaci místa, kde se jí mluví.

Protože Erissa dávala přednost keftštině, Reid odložil úvahy o tom druhém jazyku na pozdější dobu, přestože byl zřejmě v této éře dost důležitý. Sama keftština ho už dostatečně mátlá. Ačkoli nebyl lingvista, zařadil ji jako převážně hláskově poziční, ale na rozdíl od angličtiny jen částečně aglutinační jazyk. Erissa mu položila otázku, která by se víceméně doslovně dala přeložit: „Jaký-neznámý klenot-pečeť jako měsíc-znak Paní (na její počest?) nosíš?“ Svým vnitřním uchem však slyšel: „Co to máš za klenot, krásný jako symbol Bohyně?“

Ukázal jí hodinky. Uctivě se jich dotkla. „Tohle jsi tenkrát neměl,“ zašeptala.

„Tenkrát?“ Ve tmě jí neviděl do tváře. „Chováš se, jako bys mě už znala.“

„Jistěže tě dobře znám! Duncane, Duncane, nemohl jsi přece zapomenout.“ Natáhla k němu ruku zpod páchnoucí přikrývky, kterou si znechuceně přehodila přes lehký oděv, a pohladila Reida po tváři. „Anebo také tebe zmámilo to kouzlo?“ Sklonila hlavu. „Ta kouzelnice způsobila, že jsem mnoho zapomněla. Copak i ty?“

Vrazil ruce do kapes kabátu a sevřel pěst kolem dýmky. Ten důvěrně *známý* předmět ho uklidňoval. Před ústy se mu srážel dech. Škoda každé kapky vody. „Nevím o tom, co se stalo, nic víc než ty, Erisso,“ pravil unaveně. „Sahir mi pouze prozradil, že jsme zapleteni v čase. A že je to dost zlé.“

„Tomu nerozumím.“ Zimomřivě se schoulila. „Přisahal jsi, že se znovu setkáme. Ale nenapadlo by mě, že se sejdem, až mne ohnivý had odnese do země stínů.“ Náhle se napřímila a živě zvolala: „Tys to předvídal, Duncane! Přišel jsi mě zachránit, vid’? Přišel sis pro mě, neboť jsem tě nikdy nepřestala milovat.“

Povzdechl si. „Chceš-li přeplout hlubokou vodu, musíš na ni nejprve spustit loď,“ řekl a okamžitě poznal keftské přísloví. „*Zatím* netuším, jak bychom se mohli zachránit. Musíme využít aspoň tu hrstku informací, které my čtyři máme.“

Odmlčel se a hledal slova, ne však proto, že by měl problémy s řečí, ale protože měl otupělý mozek. „Nejdříve se musíme dozvědět, kde jsme a jaký je rok.“

„Jaký je rok? Vždyť je to dvacet čtyři let od doby, kdy jsme se my dva naposledy setkali, Duncane, na troskách světa.“

„Na čem?“

„Na troskách světa, když Sloupovou horu roztrhl rozběsněný oheň.“ Erissa pozvedla talisman s dvojitou sekerou a udělala jím znamení. „A moře se obrátilo proti šťastnému Keftu a zničilo jej.“

Reid si připadal jako ochrnutý. Kristepane, říkal si v duchu, copak už k tomu uvolnění energie došlo? Copak jsme se sem dostali po něm, místo před ním? Takže jsme tady uvízli navždycky!

„Ty se chvěješ, Duncane.“ Erissa mu položila ruce na ramena. „Pojď ke mně. Dovol mi, abych tě objala.“

„Ne. Děkuji, ale raději ne.“ Chvilí tam jen tak stál a snažil se ten třas ovládnout.

Může to být nedorozumění. Sahir si byl naprosto jistý, že někde tady má v nedaleké budoucnosti nastat obrovská katastrofa. Nemá smysl, abych se pokoušel rozmotat celé to klubko najednou. Musím to dělat kousek po kousku. Sahir měl namířeno do Afriky. Erissin domov nemůže být příliš daleko. Tak dobře, začneme odtud.

„Pověz mi,“ zeptal se Reid, „odkud jsi?“

„Jakže?“ Zaváhala. „Od doby, kdy jsme se rozloučili, jsem ušla dlouhou cestu. Nyní mám hospodářství na ostrově Malath. Předtím jsem žila na mnoha různých místech, ale nikdy jsem nepřestala toužit po starém domově, kde jsme se poprvé setkali.“

„Kde jsme se setkali? Jak se to místo jmenuje? Kde to je?“

Zavrtěla hlavou a ve vlasech se jí zavlínily hvězdy. „Vždyť to přece víš, Duncane,“ pravila znepokojeně.

„Přesto mi řekni, jak se ta země jmenuje,“ trval na svém.

„Přece Kharia-ti-jeh.“

Země sloupu, přeložil si Reid, ale nic mu to neříkalo.

Erissa dodala vyčítavě: „Na pevnině ji nazývají Atlantis.“

Probuzení do drsného pouštního rána zabouchlo Reidovi přímo před nosem a s konečnou platností dveře do říše snů. Dvacáté století mu připadalo neuvěřitelně vzdálené a přízračné, jako by ani neexistovalo.

Uldin jediný vypadal odpočatě, snad že byl na takový život zvyklý. „Jdu na výzvědy, dokud můj kůň ještě stojí na nohou,“ zavrčel a odjel.

Ostatní se vydali k moři. Na mělčině zapíchli do dna větve a řemínky, nařezanými z Olegova širokého opasku, na ně přivázali Uldinovu příkrývku a Reidův kabát jako ochranu proti úžehu, okraje nechali viset až k vodě, aby se chránili i před paprsky, které se odrážely od hladiny.

Jakmile byla vratká stříška hotova, Erissa odhodila sandály a chitón. Oleg zalapal po dechu. „Co se děje?“ zeptala se ho nevinně.

„Ty... ženo... Ech!“ Rus měl tak spálené tváře, že nebylo poznat, zda se červená. Náhle se rozesmál. „Ej, jestli jsi tedy takové děvče, potom to nemusí být nejhorší den v mém životě!“

Erissa se zarazila. „Co tím chceš říct? Dej ty ruce pryč!“

„Nezapomeň, že pochází z jiné země, Olegu,“ vysvětloval hromotlukovi Reid. „Její národ nepovažuje nahotu za neslušnou.“ Přesto se před ní styděl svléknout. Erissino tělo, pevné a pružné, jen nemnoho poznamenané dětmi, jež přivedla na svět, se mu moc líbilo, ačkoli si to nechtěl přiznat.

„Ty však odvrát' svůj zrak, děvče, dokud nebudu ve vodě dostatečně hluboko,“ zahromoval Oleg.

Když se omyli a zchladili, cítili se lépe a žízeň se dala vydržet. Seděli v moři ponořeni až po krk. Reid zkusil po malých doušcích polykat slanou vodu a Erissa i Oleg ho váhavě napodobili.

„Nevěřím tomu,“ prohlásil Oleg. „Nakonec nás ta slaná voda zabije o to rychleji, ale jestli nás pro tuto chvíli posílí, možná vydržíme, než *nám Bogorodica i vsje svjatyje* sešlou pomoc.“ Nadzvedl cíp příkrývky a vykřikl do oblohy: „Slyšíte mě? Zlatý kalich posetý drahými kameny pro chrám svatého Borise! Šest oltářních příkrývek z nejjemnějšího hedvábí a posíť perly pro svatou Sofii!“ Odmlčel se. „Raději to ještě zopakuju rusky, slovensky a řecky. A pro jistotu taky tou severanskou hatmatilkou.“

Reid se neudržel a poznamenal: „Jenže ti tvoji svatí se ještě nenarodili.“ Oleg se však zatvářil tak sklíčeně, že rychle dodal: „Ale taky se můžu mýlit.“ Nemělo smysl přesvědčovat ho, že Kristus a dost možná i Abrahám teprve spatří světlo světa.

Otočil se k Erisse. „Spánek mi pročistil hlavu. Zkusme se teď zamyslet nad tím, co víme.“ A ty se pokusíš nemyslet na to, co vidíš pod vodou, napomenul se v duchu.

Důkladně oba vyzpovídal a pak se snažil dát jejich informace dohromady s těmi, které vytáhl z Uldina, než odjel. Erissa i Oleg na něj uctivě hleděli.

Oleg byl přímo zlatý důl vědomostí, a přestože se choval neotesaně, byl velmi inteligentní. Koneckonců ani Kyjevská Rus nebyla takový zapadákov jako většina jejích západních sousedů. Na území velkém jako Spojené státy na východ od Mississippi žilo osm milionů lidí, kteří dovedli přírodní bohatství své země šikovně využívat. Pravidelně obchodovali s byzantskou říší, odkud se k nim šířila nejen řemesla a umění, ale také myšlenky. Bohatí Rusové vystupovali spíš jako kapitalisté než šlechta, byli gramotní a dobře informovaní o událostech doma i za hranicemi. Žili v domech se zasklenými okny a topili si v pecích. Jedli zlatými a stříbrnými lžícemi z talířů servírovaných na přepychové ubrusy a jejich pokrmy zahrnovaly rovněž orientální pochoutky jako pomeranče, citrony a třtinový cukr. Nikdy

nepouštěli do domů psy a o koně se jim starali štolbové z Uher. Kyjev byl kosmopolitní město s tuctem různých národností, raně feudální monarchie pod vládou dynastie Rurikovců nebyla despotická, kníže Jaroslav Moudrý dal dokonce sestavit první ruský zákoník, který zaručoval tolik svobod, že se zemské sněmy často zvrhly v hlučné hádky, zejména v Novgorodu.

Důležité bylo, že se Oleg dokázal přesně zařadit do prostoru a času, který opustil: východní zákrut Dněpru začátkem června roku 1050 po Kristu.

Uldinovy reálie byly mnohem nepřesnější. Hunové teprve nedávno zabrali kus země Ostrogótům, když nejdříve rozdrtili Alany, a dělali si zálusk na římské impérium na západě. Z několika zmínek nakonec dokázal Reid (naštěstí měl dobrou paměť) vymezit místo a dobu, odkud byl odnesen: Ukrajina, dvě stě padesát až pět set kilometrů severozápadním směrem od Krymského poloostrova, konec čtvrtého století našeho letopočtu.

Erissa představovala nejzákladnější problém, přestože ochotně spolupracovala. Většinu obyvatel ostrova, jenž opustila, tvořili Keft'ané a ti mu dali jméno Malath. Anglický ekvivalent Reida vůbec nenapadal, stejně jako by si nespojil názvy Christiania a Oslo, pokud by nevěděl, že je to jedno a totéž město. Odložil stranou hádanku o jejím předchozím domově, o zmizelém kontinentu Atlantidě. Byla to čirá báje, geologicky by se musela odehrát před milionem let. A přesto mu Sahirova přílba předala to jméno současně s představou šťastné a krásné země, kterou pohltilo moře. Erissa tvrdila, že její Atlantis už neexistuje. Kde žila naposledy? Jak se ten ostrov nazývá v té druhé řeči?

„Ródos,“ řekla a Reidovi stačilo už jen pár otázek na upřesnění polohy vůči pevnině, aby si potvrdil, že se jedná o Rhodos.

Zavřel oči a znovu si představil glóbus. Dalo se předpokládat, jak mu napovídal zdravý rozum, že časoprostorové plavidlo bude sledovat nejprůhodnější trasu nad povrchem Země. Havaj ve střední části severního Tichého oceánu, odkud stroj času odstartoval, Dněperská nížina, jižní Ukrajina a Rhodos skutečně ležely víceméně na jedné obloukové dráze.

Výborně, pochválil se. A když si ten oblouk prodloužíme, které další pobřeží následuje?

Západní Egypt nebo východní Libye. Neúrodná nížina, žádné řeky, víceméně polopoušť na břehu Středozemního moře...

Otevřel oči. Setkal se s Erissiným oříškově zeleným pohledem a nakrátko v něm téměř utonul. „Myslím, že už jsem přišel na to, kde jsme,“ pravil, když se konečně vytrhl z okouzlení.

„Duncane!“ Zvedla se na kolena a objala ho. Byl vyčerpaný, na pokraji smrti žízní a hladem, a přesto ho vzrušilo, když se k němu přitiskla řadry. Okamžik vychutnával dotek jejích sladkých rtů.

Oleg hlasitě vyprskl doušek slané vody a Erissa se odtáhla. Reid si odkašlal a pak se jim pokusil vysvětlit, kde se vlastně nacházejí. Nejprve se nemohli dohodnout, protože Erissa říkala Egyptu „Khem“ a tvrdila, že je to správný název stejně jako Keft. Když pochopila, o čem mluví, posmutněla. „Aigypťos nazývají tu zemi Achájové. Copak v tvém světě, Duncane, zbylo tak málo vzpomínek na můj ubohý národ?“

„Egípet.“ Oleg si prohrábl plavý vous. „Může být, soudě podle toho, co jsem slyšel od námořníků. Já osobně se nikdy nedostal dál než do Jeruzaléma.“ Vyhlédl na oblohu. „Vykonal jsem poutí!“ připomněl Bohorodičce a světcům. „Saraceni na nás číhali za každým krtincem, ale přesto jsem přivezl do chrámu svaté Sofie, který velkokníže Jaroslav v Kyjevu postavil, láhev vody z Jordánu.“

„Možná nemáme tak špatné vyhlídky,“ řekla Erissa zamyšleně. „V létě míří do Egypta hodně lodí.“ Náhle se otrásla mučivou vzpomínkou a dodala úzkostlivě: „Mořeplavci nás však zajmou a prodají jako otroky.“

Reid ji poplácal po koleně. „Znám pár kousků, které by je mohly odradit,“ řekl s mnohem větší sebedůvěrou, než jakou cítil, jen aby uviděl její úsměv.

Počkat, blesklo mu hlavou. Jestli Erissa ví něco o současném Egyptě, možná bych z toho mohl určit letopočet. Tahle doba by měla být faraónská. Ne že bych byl expert na chronologii

faraónů...

V duchu začal kreslit graf, jehož jedna osa představovala cestu stroje z budoucnosti a druhá časové úseky. Jestliže se Sahir narodil několik století po Reidovi a Erisa žila přibližně tisíc let před Kristem, získaný diagram bude připomínat poloviční hysterezní křivku. Může to být důležité? Dal by se z toho dovodit „setrvačný“ pohyb? Vůbec ne, ale nic si z toho nedělej.

„Hejá!“ ozval se výkřik. Vystrčili hlavy zpod přístřešku a na pahorku nad břehem uviděli Úldina na koni. Hun divoce mával šavlí. Vyběhli z vody, naházeli na sebe šaty a pospíchali vzhůru rozpáleným svahem.

Uldin zuřil. Plívl jim k nohám a zavrčel: „Vyvalujete se tady jako podsvinčata. To jste muži?“

Oleg pozvedl sekeru. Reid jenom polkl. Na tohle nemusím odpovídat, pomyslně si. Jsem plachý člověk, který se hned zakotká, řádný občan, jenž se neplete do politiky, až na to, že jde občas volit, ohleduplný manžel, co tiše odejde, když se schyluje k hádce...

Ale přesto vzhlédl k té zjizvené tváři a řekl: „Zkusme si zachovat zdraví a zdravý rozum. Přece tady do sebe nebudeme tlouct, Uldine. Shromažďoval jsem fakta. Už víme, kde jsme a co můžeme očekávat.“

Hun se tvářil nevyzpytatelně. „Naštěstí netvrdíš, že jsi šaman, Duncane, protože bych tomu stejně nevěřil. Přesto můžeš být moudřejší, než jsem si myslel. Není čas na hádky, musíme vyrazit. Spatřil jsem v dálce muže. Jdou pěšky a míří k nám. Jsou vyhublí a otrhaní, ale ozbrojení. Vůbec se mi nelíbili. Pokud jim dnes ráno někdo přinesl zvěst, že v noci viděl zářící poklad, který stráží pouze čtyři lidé, určitě sem přijdou.“ „*Ko vsjem čortam*,“ pravil Oleg. „Kdy sem dorazí?“ „Řekl bych do půlky dne. V největším horku však budou odpočívat. Takže před večerem.“

„Dobrá. Alespoň že si nemusím tu rozpálenou drátěnou košili oblékat hned teď. Stačíme zmizet?“ Reid zavrtěl hlavou. „Daleko se stejně nedostaneme.“

I když je setřeseme, zabije nás poušť. Zůstaneme tady a zkusíme se s nimi domluvit.“

„S proříznutým hrdlem se moc nedomluvíš,“ chechtal se Uldin. „Sbalte se. Budu za vámi zahlazovat sto-

py-“

„Jak můžeš předem vědět, že se s nimi nedá dohodnout?“ namítl Reid.

Oleg a Uldin na něho vytřeštili oči. „Samozřejmě že nedá,“ prohlásil Rus. „Jsou to přece divoši.“

„Zkusíme je tedy nějak zastrašit. Měli bychom raději zůstat tady, než se trmácet pouští, kde za tři čtyři dny tak jako tak bídne zahyneme.“

Uldin se plácl do stehna a zaznělo to jako výstřel z pistole. „Jdeme!“ rozkázal.

„Ne,“ odsekl Reid.

Erisa ho uchopila za ruku. „Vy dva běžte, jestli se bojíte,“ řekla opovržlivě. „My zůstáváme.“

Oleg se poškrábal na huňaté hrudi. „Nu což,“ zabručel, „zůstanu taky. Můžeš mít pravdu, Duncane.“

Uldin na ně chladně hleděl. Ani se nepohnuli. „Nedali jste mi na vybranou. Jaký máš plán?“ zavrčel na Reida.

Hop nebo trop, pomyslně si Reid a napadlo ho, zda se právě takhle nestává z člověka vůdce. „Připravíme jim malou podívanou. Máme stroj času a navíc tuhle věcičku.“ Když jim předvedl zapalovač, výtrysk plamene vyvolal údiv. „Připravíme se však i na možnost, že dojde k boji. To je starost vás dvou, Uldine a Olegu. Dovedu si představit, že lukostřelec na koni a bojovník se sekerou odradí každého divocha. Já zatím nasbírám s Erisou dřevo na signální oheň pro případ, že by kolem náhodou plula loď.“

Když se dostali z doslechu, Erisa řekla: „Nevím, zda je to moudré, Duncane. Málokterý velitel lodi se tady odváží přistát. Bude náš oheň považovat za léčku. A kdyby přistál, tak jen

proto, aby nás zajal a prodal do otroctví. Možná bychom měli důvěřovat bohům a pokusit se přesvědčit ty pouštní lidi, aby nás zavedli do Khemu. Mořeplavba je rok od roku nebezpečnější, neboť pirátům už nehrozí silná ruka Mínóova.“

„Mínós?“ Okamžitě pochopil, v jaké době se nachází.

Začal se Erissey vyptávat na Keft a zjistil, že je to veliký ostrov mezi Khemem a zeměmi, které zabrali Achájové, tedy mezi Egyptem a Řeckem. Kristepane, vždyť je to Kréta! Ta druhá řeč tedy musí být achájština! Jakmile se tihle barbaři začali rojit kolem Egejského moře, nezbylo Krétanům nic jiného, než se ji naučit, neboť arogantní Achájové se nesnížili k tomu, aby mluvili jazykem vznešeného Knóssu či ztracené Atlantidy.

Achájština? Reid zalovil v paměti. Uměl řecky tak jako kterýkoli jiný vzdělaný Američan dvacátého století, což sice nebylo mnoho, a poznal ababetu, když ji viděl, ale řeč, kterou se naučil od Erissey, nedokázal identifikovat, protože na počátku prvního tisíciletí před naším letopočtem překryla tuto „východní řečtinu“ dórština čili „západní řečtina“. Znamenalo to, že Achájové jsou předchůdci Helénů.

Znamenalo to, že také dali jméno Zemi sloupu. Neboť jí říkali *Gáia Atlantis*.

„Lod’ na obzoru!“ rozkřikl se Oleg.

Padesátiveslice měřila na délku třicet metrů a na svou dobu byla poměrně velká. Smůlou zčernalý trup se uprostřed rozšiřoval (Erisa prohlásila, že to je obchodní loď, protože válečné jsou štíhlé), na palubách na zaoblené zádi a ostře zvednuté přídi podpíraly barevné sloupky s vyřezávanými koňskými hlavami a rybími ocasy proutěné příštěšky. Z příďe hleděly dvě velké namalované oči. Pod veslařskými lavicemi byla položena prkna, aby mořeplavci nemuseli přelézat přes náklad uložený v břichu lodi. Stěžen byl v tuto chvíli sundaný a společně s ráhnem a pevně svinutou plachtou ležel podélně ve vidlicích. Když veslice přistávala, kýl ani nezavádil o mělčinu.

Většina posádky zůstala na palubě, zbraně však měla v pohotovosti. Na slunci se zablyštěly bronzové hroty kopí a měděné hřeby, které napínaly na dřevěných rámech podlouhlých štítů několik vrstev vyčiněných hovězích kůží. Jinak byl kov vzácností. Prostí mořeplavci byli podobně jako Erisa oděni do hrubých košilovitých chitónů, jen někteří měli přes ramena přehozeny kožené pláště.

Velitel lodi a sedm urozených mladíků, kteří ho doprovázeli na břeh, byli naopak vyšňořeni. Mohli si dovolit nákladnější a dokonalejší výbroj, neboť vojenskorodová aristokracie, která v době bronzové ve Středomoří vládla, vlastnila nejen pozemky a stáda dobytka, ale kontrolovala i obchod s mědí a cínem. Proto nebylo divu, že měli přilbice zdobené pérovými hřebeny, pancíře na prsou z tepané mědi, na štítech a suknicích bronzové pláty a také kovové náhlenice. Bojovníci měli po levém boku zavěšeny ve zlatem vykládaných pochvách dvousečné meče a z ramen jim splývaly červené, modré a šafránové pláště. Zkrátka vypadali, jako by vystoupili rovnou z Iliady. Když se však Reid zeptal na Tróju, dozvěděl se, že je to silné a bohaté město v Tróadě.

Tihle muži do Homérova eposu vlastně teprve vkročí, opravil se v duchu a zamrazilo ho, protože před ním stáli prapředci Agamemnóna a Odyssea, Achájové, Danaové či Argejští, jak je básník Homéros bude nazývat.

Byli to vysocí, dobře stavění muži s protáhlými lebkami. Jejich předkové sem přišli ze severu teprve před několika generacemi. Většinou měli kučeravé hnědé vlasy, plavé a rezavé však nebyly zvláštností. Sahaly jim po ramena, starší muži si navíc pěstovali plnovous, který si upravovali ve vandýckovském stylu. Vystupovali s přirozenou povýšeností rozených bojovníků.

„Tohle je tedy podivné,“ řekl velitel Diorés, jehož vous již prokvétal šedinami, když si vyslechl Reidovo vyprávění. „Vskutku podivné.“

Trosečníci se dohodli, že nebudou zbytečně komplikovat už tak dost neuvěřitelný příběh zmínkou o cestě v čase, což kromě Američana stejně nedokázal nikdo pochopit. Prostě sem byli přineseni ze svých domovů *zářícím* vozem čaroděje, který zemřel, jakmile jim předvedl

kouzlo, jak se naučit jazykům. To muselo stačit.

Velitel nechal tělo vyhrabat, a když je prohlédl, přikázal svým mužům, aby je zakopali do země, protože neměli dost dřeva na řádnou pohřební hranici.

„U hromu Diova, jaká neuvěřitelná historka!“ Diorés měl ve zvyku protahovat slova, přestože ostatní hovořili attickým dialektem rychle a úsečně. „Nevím, nevím, jestli vás můžu vzít na loď. Upřímně řečeno, myslím si, že vás postihl hněv bohů.“

„Ale...“ Reid zaváhal, ale nakonec mu ukázal *mentatór*. „Chceme tento dar předat vašemu králi.“

Diorés úkosem pohlédl na helmy. Byl menší a tmavší než jeho druhové a tvář měl zbrzděnou vráskami, ale dosud si uchoval pevné a pružné svaly. „Abychom si rozuměli, vzácní cizinci. Rád bych. Při nadrech Afroditiných, opravdu bych rád.“ Upřel ledově šedé oči na Olega. „Zvláště tebe, bojovníku, co máš na sobě ten cizí kov. Donesly se mi zvěsti, že ho Nésité dovedou zpracovat, ale Velký tabarnaš, jejich král, to umění drží v tajnosti. Ty bys to neuměl?“ Mlaskl jazykem. „Což o to, slyšel jsem už spoustu prapodivných historek, ale co když se na mě rozhněvá sám Poseidon, co potom? Nadchází podzimní rovnodennost a v této roční době mívá zvlášť nedůtklivou náladu a je samá bouře.“ Obrátil se k Uldinovi, který zůstal v sedle, a odhadoval ho pohledem. „A tobě, cizince, který sedíš na zádech svého koně, místo abys ho zapřáhl do vozu, bych dal tlustého volka, kdybys mi prozradil, jak to děláš. Copak při boji nespadneš?“

Uldin zřejmě nevěřil vlastním uším, protože jenom nechápavě otevřel ústa a něco zavrčel.

„Chceš se snad nalodit i s tím zvířetem?“ zeptal se Diorés.

„Od koně se neodloučím!“ vyštěkl Uldin.

„Koně jsou přece zasvěceni Poseidonovi,“ zasáhl Reid.

„To je sice pravda, ale skutečný problém je v tom, že nemám dost místa ani píce. Když nepočítám holuby, které potřebuju, aby mi na širém moři ukázali, kde leží země, vezeme pár ovčí a ještě nás čeká několik dní plavby.“ Opět mlaskl. „Musím vám zcela důvěrně prozradit, že nejsme na obyčejné obchodní cestě. Přistáli jsme v Avaridě, které Egypťané říkají Hatvoret, a zatímco si chlapi užívali po hospodách a nevěstincích, musel jsem se plavit po řece Nilu do Memfidy, bývalého hlavního města, jež nazývají Mennoferem, abych tam předal vzkaz od našeho prince. Nemůžu riskovat, že bych nedoručil odpověď, já, starý mořeplavec Diorés, který sloužím králově rodině déle, než je princ na světě.“

„To se tady budeme potit celý den a čekat, až nás přepadnou domorodci?“ vykřikl Hun.

„Klid, Uldine, klid.“ Olegovi blýskla v oku jiskřička pobavení. „Uznávám, kapitáne, že ti způsobíme jisté potíže.“ Zatvářil se přinejmenším stejně mazaně jako Diorés, přistoupil blíž a ztišil hlas: „Ale možná bys mohl přijmout drobný dar jako odškodné — mezi dvěma urozenými muži, přirozeně - za tvou ušlechtilou velkodušnost, zvláště když narazíš tamhleten soudek vody, protože nejsme žádní žebráci, což bych rád dokázal tobě i tvému králi.“ A zalovil v měšci.

Zlaté mince na okamžik *zazářily* a bleskurychle zmizely v Diorově dlani. „Vidím, že pocházíš ze vznešeného rodu, bojovníku, což mě zavazuje, abych vám pomohl. Vstupte na mou loď. Pokud ovšem bude tvůj druh souhlasit, abychom obětovali jeho koně a vyprosili si u Poseidona bezpečnou plavbu. Až doplujeme domů, dám mu vybrat z mého stáda jiného, to přísahám.“

Uldin vrčel a vztekal se, ale nakonec mu nic jiného nezbylo.

„Nejprve na Ródos,“ vyhrkla Erisa nadšeně, když se konečně nalodili. „Duncane, Duncane, uvidíš svého syna!“

Reid ztuhl. Než se zmohl na odpověď, ozval se Diorés: „To nepůjde, paní. Jsem Théseův vyslanec a nemůžu odbočit ze stanovené trasy. Jediný důvod, proč jsem mířil podél libyjského břehu tak daleko na západ -“

„Je strach z pirátů,“ řekla Erisa kousavě.

„Cože? Piráti? Copak ti slunce vysušilo mozek? Bez urážky, paní. Vím, jak si krétští muži váží žen - a tys musela zamlada tančit s býky, jak soudím podle tvého držení těla, nemám

pravdu? Ale piráti? Copak jsme v tyrrhénských vodách? Znáš zdejší větry, proto jsem stanovil přímý kurz na sever kolem západního břehu Kréty, odkud proklouzneme podél Peloponnésu do Athén. Na jaře určitě najdeš nějakou loď, která popluje na Ródos.“

Přestože se Erisse objevilo na tváři zklamání, poznamenala jízlivě: „Mluvíš, jako by na moři dosud střežilo mír Mínóovo loďstvo.“

„Vážně si myslím, že by ses měla co nejrychleji ukrýt před sluncem, paní,“ pravil Diorés bodře. „Naposledy jsme byli v Knóssu s nějakým nákladem na začátku téhle egyptské výpravy, což bylo nejvýš před měsícem, a Mínós si naneštěstí klidně seděl na trůnu v Labyrinthu - naneštěstí, neboť jeho celníci opět ztučněli z našich poplatků.“

Erissa zbledla.

„U hromu Diova!“ zvolal rozhněvaně mladík z Diorovy družiny. „Jak dlouho ještě budeme snášet to prokleté krétské jařmo?“

Mořeplavci souhlasně zamručeli.

Zpočátku Reidovi připadala plavba jako hotový ráj. Navíc byl zavalený lavinou zážitků a dojmů, o nichž se mu ani nesnilo. Uvědomil si, že ani sebelepší historický román nedokáže vyvolat tak silný prožitek jako bezprostřední kontakt se skutečností. Proto mu trvalo půl-druhého dne, než mu došlo, že to vlastně žádný ráj není, jenom nepřítomnost pekla.

Seděl u pažení, byl nasycený (soleným hovězím, pórkem a černým chlebem), žízeň uhasil vínem smíchaným s vodou, chladivý větřík mu čechrал vlasy, pozoroval hru slunečního světla na tmavomodrých vlnách zdobených sněhobílým krajkovým a snažil se rozpomenout na Homérovy verše o nekonečném smíchu vln. Byly mnohem menší než na Tichém oceánu, hravější, a pod nízkým borem se zdály téměř na dosah. Nedokázal od toho nepřetržitého čeření a přelévání odtrhnout oči. Napadlo ho, že taková vlna je vlastně dokonalé, přestože věčně proměnlivé umělecké dílo.

Lod' rozrážela hladinu, za zádi se táhla zpěnná brázda. Paluba se pohupovala v pomalém rytmu, trámy skřípaly, lodní žebra sténala, stožárová lana drnčela a plachta plácala ve větru. Vzduch byl plný svěžích vůní, sluncem rozežháté smůly, ozonu a soli.

Na zádi stáli jako mladí bohové kormidelníci, neboť plavidlo této velikosti potřebovalo dvě kormidlová vesla. Zbytek posádky posedával na lavicích nebo dřímал ve stínu pod nimi, protože pod přístřešky bylo málo místa. Někteří muži použili srolované chitóny místo polštářů, většinou se zabalili do kozích a ovčích kůží. Málomocná plavba byla delší než týden, který trval osm dní, a bylo pravidlem, že se lodě držely na dohled pevniny a že na noc přirážely ke břehu.

Mořeplavci zpola zvědavě a zpola s obavami pokukovali po cestujících. Co jsou tihle cizinci vlastně zač? Kromě Diora a jeho družiny se s nimi nikdo neodvažoval promluvit, muži však mezi sebou tiše rozmlouvali a pokradmu dělali stejná znamení, jaká Reid viděl o tisíce let později, když po propuštění z armády cestoval po Středozemním moři.

Nic to neznamená, uklidňoval se v duchu, jejich obavy se brzy rozptýlí, pokud se nepříhoda něco nečekaného. Důležité je, že plujeme do Athén!

Jenže to nebudou Athény, jaké znám a mám rád, připomněl si. Monumentální Parthenón zasvěcený bohyni Athéně na Akropoli, Věž větrů nedaleko římské agory, Olympieion s vysokými sloupy Diova chrámu, mrňavé útulné kavárničky, kde se podávají *dolmades*, *turko* a *ouzo*, veselé obchůdky, stařeny v černém, usměvaví prodavači křupavých bochníčků posypaných piniovými semínky a ztřeštění taxikáři, z nichž každý má nejmní jednoho bratrance v Brooklynu, to vše patří budoucnosti...

Pust' to z hlavy, protože právě na tohle si teď nemůžeš dovolit vzpomínat. Zapomeň také na Aristotela, Perikla, Aischyla, vítězství Athéňanů nad perskou přesilou u Marathónu, obléhání Tróje i na velkého Homéra. Nic z toho dosud neexistuje, ačkoli je pravděpodobné, že se pár veršů z některých lidových písní stane součástí budoucích eposů, a díky tomu přetrvají celá milénia i své tvůrce, z nichž zbude jen prach. A tvé vzpomínky jsou dokonce ještě mñ než prach, jsou jen přízračným, navíc blednoucím snem. Máš namířeno do Athén hrdiny Thésea.

Báje o Théseovi a Ariadně přetrvá do tvých dnů. Jako chlapec se budeš chvět hrůzou, až si budeš číst, jak Théseus zabíjí strašlivého Mínótaura -

Přišla za ním Erissa.

- toho Mínótaura, jemuž právě ona sloužila.

Posadila se vedle něj na lavici a nevšímala si mužů, kteří z ní nespouštěli oči. Vypůjčený plášť neměla přehozený přes ramena, ale jako sukni uvázaný kolem pasu.

„Bude lépe, zahalím-li se jako athénské ženy, které dávají přednost dlouhému peplu,“ vysvětlila Reidovi keftsky, když se jí na to zeptal, a posmutněle se zahleděla na horizont.

„Není to nádhera?“ zeptal se neobratně Reid, aby ji trochu povzbudil. „Teď chápu, že se Afrodité mohla zrodit pouze z mořské pěny.“

„Cože?“ Erissiny oči zablýskly jako tmavý jadeit. „O čem to mluvíš?“

„Copak achájská bohyně lásky nepovstala z moře u Kypru?“

Ušklíbla se. „Ta vilná čubka s ochablými prsy a zadkem jako sud?“

Reid se poplašeně rozhlédl. Doufal, že námořníci neumí krétsky. Naštěstí ji ve svištění větru nikdo neslyšel.

„To naše Bohyně, Britomartis Panenská, takto povstala,“ dodala Erissa.

Achájové tedy od Krétanů převzali - vlastně převezmou — krásný mýtus a přiřknou ho bohyni, která je zatím pouze primitivním zosobněním plodnosti, pomyslel si. Ale nejprve musí Kréta padnout.

Erissa náhle udeřila pěstí do pažení a rozrušeně pravila: „Moře patří Bohyni a nám! Jaké kouzlo způsobilo, že jsi zapomněl, Duncane, můj bože?“

„Jsem jen obyčejný smrtelník, ztracený možná víc než ty,“ bránil se nešťastně. „Po pravdě řečeno, moc by mě zajímalo, co se s námi stalo. Nezapomeň, že i ty ses vrátila zpátky v čase.“

„Tiše.“ Opět se ovládala. Položila mu ruku na paži a zašeptala: „Tady ne. Později, jak nejdříve to půjde, ale ne tady. Diorés není takový hlupák, jak předstírá. Pozoruje nás, naslouchá a hodnotí. A je to nepřítel.“

S přicházejícím podzimem, jenž přinášel bouře, mořeplavba ustávala, přesto toho odpoledne zahlédli dvě lodě. První plula pod plachtou a byla to krétská obchodní loď, ačkoli její posádka pocházela, jak se zdálo, z celého východního Středomoří, a mířila z messénskému Pylu do Foiníkie, kde chtěli vyměnit náklad kůží za cedrové dříví, to v Egyptě za sklo a teprve pak se honem vrátit do jejich domovského přístavu Naxu, než skončí plavební období. Diorés Reidovi vysvětlil, že od té doby, co faraón Amenhotep nastolil ve východních provinciích Egyptské říše pořádek, začaly takové obchodní okruhy opět pěkně vynášet. Druhá, větší loď vezla do Avaridy náklad kovu ze západních Cínových ostrovů ležících až za Héraklovými sloupy. Její posádku tvořila ještě nesourodější směsice mořeplavců včetně několika mužů, kteří i na tu vzdálenost vypadali jako Seveřané. Současný svět je mnohem kosmopolitnější než bude ve středověku, pomyslel si Reid.

A pak, na kilometry daleko, spatřil štíhlou veslici. Diorovi bojovníci tasili meče a námořníci dělali obscénní posunky. „Jaké je to plavidlo?“ zeptal se Oleg.

„Krétská hlídková loď,“ odpověděl Diorés.

Erissa řekla jasným hlasem: „Chrání počestné moře-plavce před piráty a barbary.“

„A především před svobodou,“ rozhorlil se jeden achájský mladík.

„Žádné hádky,“ zasáhl Diorés. Mladík schlíple odešel na zád'. Erissa stiskla rty a mlčela.

Brzy po západu slunce vítr ustal a loď se pohupovala pod skvostnou hvězdnou oblohou. Reid nemohl spát, hleděl na třpytivá souhvězdí a uvědomil si, že ani ona nejsou věčná. „Řekni mi,“ zeptal se Erissy, „v jakém znamení zvěrokruhu ses narodila?“

„Samozřejmě ve znamení Býka. Jaro co jaro procitá Asteriόν Býk ze smrti, aby se opět zrodil.“ Začala ostře, větu však dokončila uctivým tónem. Reid si všiml, že políbila talisman a udělala znamení kříže, sluneční symbol.

Precese jarního bodu, pomyslel si. Vrátil jsem se zpět o dvě dvanáctiny z dvaceti šesti tisíc let, ačkoli to není tak docela přesné. Zachvěl se, přestože noc nebyla nijak zvlášť chladná, vkradl se pod lavici a zabalil se do houně, kterou mu půjčil Diorés.

Za úsvitu mořeplavci sundali stěžeň, chopili se vesel a udržovali rytmus podle prozpěvování kormidelníka: „*Rhypapai! Rhypapai!*“ Vesla vrzala ve vidlicích a jejich listy šplouchaly v indigovém moři, které se blyštělo jako safíry. Oleg prohlásil, že si potřebuje protáhnout kostru, usedl na lavici a vesloval v kuse dvě směny.

Když se konečně zvedl vítr (nebyl sice tak příznivý jako včera, ale Reida zaujalo, jak šikovně dovedou Achájové nastavit nemotornou obdélníkovou plachtu), shlukli se muži kolem Rusa, který svým veslařským výkonem prolomil jejich nepřátelský odstup. Oleg seděl na příďové palubě a houpal nohama. Nabídl mu neředeného vína a zahrnul ho otázkami.

„Odkud jsi, cizince? - Jaké to tam je? - Kde všude jsi byl? - Jaké máte u vás doma lodě? - Tahle zbroj a zbraně jsou skutečně železné? - Není to železo moc křehké? - Slyšel jsem, že je těžké takovou rudu najít, a když ji najdeš, zas ji neroztavíš, tak jaký je v tom fígl? - Hej, jaké jsou u vás ženské? - A jaké máte víno? - Nebo pijete pivo jako Egypťani?“

V ošlehaných snědých tvářích blýskaly bílé zuby, muži temperamentně gestikulovali, svaly jim pod kůží jen hrály, smích a bujaré výkřiky zvonily nad tmavomodrou hladinou. Copak mohou být tito upřímní, veselí a zcestovalí chlapíci s obratnými rukama takoví divoši, pomyslel si Reid, jak prohlašuje Erisa?

Odpočívala na zádi, hleděla do vln a vypadala zamyšleně. Uldin dřepěl vedle ní a zatvrzele mlčel. Včera se dobrou hodinu nakláněl přes bort, což se neobešlo bez posměšných poznámek Achájů. Nevolnost už překonal, ale tvářil se zarputile, že ztratil tvář. Anebo za svou maskou skrýval strach, protože kolem byla nekonečná modrá pláň, kterou nepřeběhne žádný kůň.

Diorés se rozvaloval na palubě vedle Olega, šťoural se v zubech a téměř nemluvil. Reid byl nervózní, seděl s koleny pod bradou a zády se opíral o pažení. Doufal, že Oleg neplácne nějakou hloupost. Nebyl to žádný omezenec, ale bylo na něm vidět, jak přímo prahne po přátelském posezení a chlapských řečech.

„Jsem Rus, jestli jste tohle chtěli vědět.“ Oleg vyprázdnil pohár a nastavil ho, aby mu nalili. Kolem čela si uvázal pruh látky, plavé kadeře mu poletovaly kolem uší, tváře měl zrudlé jako cherubín a oči se mu šťastně třpytily. Promnul si kníry, poškrábal se pod rubaškou a říhl. „Co se týče toho ostatního, tak nevím, zda mi budete rozumět. Uděláme to tak, že vám povím něco o mé otčině a vy mi potom řeknete, jestli jste o těch krajích už někdy slyšeli.“

Upil z plného poháru a zahřímá: „Začnu od dalekého severu, třeba byste se o něm rádi něco dozvěděli. Jsou tam lesy, versta za verstou samé lesy. Taky tam jsou statky, ale tajga je tak velká, že se v ní můžete toulat celý život a nepotkat živou duši. Jako kluk jsem zrovna tohle dělal. Můj otec býval obchodník, jenže o všechno přišel, když Poláci zabrali Novgorod, ale velkokníže Jaroslav později dobyl město zpátky. Vleklá válka o knížecí stolec mezi Jaroslavem a jeho bratry přerušila obchod s jihem. Nebylo co jíst, tak jsme šli do lesů, lovili a kladli pasti. Už jako kluk jsem se naučil, co život obnáší, *vot tak...* Finové mají takové dřevěné boty, aby mohli chodit po sněhu. Jsou to neznabozi a čarodějové. Naučili mě, jak přičarovat dobrý vítr, ale vždycky se to nepodaří. *Čort vozmi*, pro křesťana se to ani nehodí.“ Mořeplavci se tvářili dost nechápavě. Neměli ani ponětí, co to může být za zvláštní postavení, když je někdo křesťan, ale na nic se neptali, nejspíš usoudili, že to bude nějaký cizí tajemný kult.

„Nakonec jsme se vrátili a začali znovu a v lepších časech. Ale i za těch špatných jsem se toho hodně naučil.“ Oleg se zachechtal, napil se a zvedl ukazováček. „Nevědlo se mi špatně, jenže po válce s Konstantinopolí se obchod zase skoro zastavil. Tak jsem odjel do Norska. Jejich král je dobrým přítelem Rusi, vlastně nějakou dobu sloužil pod Jaroslavem a oženil se s jeho dcerou. Nahromadil jsem v té zemi veliký náklad kožešin. Když jsem poprvé připlul jako obchodník do Konstantinopole, měl jsem s tím obrovský úspěch, to mi můžete věřit.“

„Nechtěl jsi mluvit o své zemi?“ připomněl mu jeden námořník.

„Kak že! To jsem chtěl. Mým domovem je město Novgorod. Věřili byste, že přestože leží hluboko ve vnitrozemí, je to významný přístav? Jednoduše poplujete z Finského zálivu po Něvě přes Ladožské jezero, pak po řece Volchov do Ilmeňského jezera a už jste tam. Dál pochopitelně pokračovat nemůžete. Musíte přejít souš a setkat se nejprve s Dněprem. Ale pak už celou cestu putujete po vodě, kromě přejí. Kyjev je tak velký a bohatý právě díky této velké vodní cestě, to vám říkám, ale já zůstávám pořád věrný Novgorodu, kde se dají snadněji získat kožešiny a jantar. Nakonec vás Dněpr zaneše až do Černého moře a pak se vydáte na jih podél pobřeží do Konstantinopole. To je teprve město, braši! Ej, přímo kněžna všech měst.“

„Zadrž,“ zarazil ho Diorés. „To, čemu říkáš stejně jako Thrákové Černé moře, může být jediné Nehostinné moře, jak mu říkáme my, neboť tamní lidé jsou velice bojovní a nepohostinní. Když to vezmeš od nás, z Modrého moře, tak napřed pluješ jednou dlouhou úžinou, kterou nazýváme Hellés pontos, a dostaneš se do Propontidy, to je takové malé moře, a potom druhou úžinou, kterou střeží symplégadské skály?“

Oleg spokojeně přikyvoval. „Přesně tak. Když pluješ tím malým mořem na východ k té druhé úžině, narazíš na Konstantinopol na levém břehu.“

„Ale tam žádné město není!“ protestovali mořeplavci.

„Možná jste o něm jenom neslyšeli,“ řekl Oleg povýšeně.

„U hromu Diova, já tam byl!“ zvolal Diorés a všichni ztichli. Bylo slyšet jen šplouchání vln a žalostné bečení dvou ovcí zavřených v podpalubí. „Hodně jsem se po těch končinách nacestoval. Kdysi jsem byl až v Kolchidě pod Kavkazem! A rozhodně nejsem jediný Athénan, který tam zavítal.“

„Chceš říct, že ses odvážil proplout těmi proudy v takovéhle skořápce?“ zeptal se Oleg.

„Vždyť bych tenhle bok prorazil pěstí.“

„Jsi můj host,“ naježil se Diorés a sáhl k pasu, „to ti však nedává právo urážet mě takovými výmysly!“

„Počkat!“ Reid chytil velitele za ruku. „Olegu...?“

Rus svěsil hlavu a zahleděl se do svého poháru. „Ech, omlouvám se. Vypil jsem mnoho vína. Zapomněl jsem. Letěli jsme skrze čas nazpátek do minulosti. Konstantinopol asi ještě nestojí, čort znajet. Ale bude. Byl jsem tam. Víím to.“ Vstal, vylil zbytek vína do moře a hodil pohár veliteli do klína.

Diorés se ani nepohnul, tvář měl bezvýraznou jako kus dřeva. Mořeplavci zneklidněli, něco si šeptali, dotýkali se bronzových nožů a prsty dělali znamení proti zlým kouzlům.

„Olegu,“ sykl Reid. „Už mlč.“

„A proč?“ zamručel Rus. „Vždyť je to pravda, ne? Otevřeme si tady živnost jako proroci.“

„Mlč,“ opakoval Reid. „Víš, odkud jsem přiletěl já. Tak si na mě dej pozor.“

Oleg se zakousl do kníru. Reida až svrběla kůže, jak mu bylo úzko, přesto se donutil k úsměvu. „Neber mého kamaráda vážně, veliteli. Rád vypráví neuvěřitelné báchorky a trochu to přehnal. Jistě chápeš, že to, co se nám stalo, by popletlo hlavu každému.“

„Nejlepší bude, když se už do takových řečí nebudeme pouštět,“ navrhl Diorés.

„Přinejmenším dokud nebudeme na Akropoli doma v Athénách, souhlasíte?“

Pokud mořeplavci vůbec zaznamenali Olegovu poznámku o cestě časem, připsali ji na vrub neporozumění, neboť toho bylo víc, co z jeho promluvy nechápali. Pocházel koneckonců z tak dalekých krajů, že na tom nebylo nic divného. A protože si už dával pozor, aby se o Kyjevské Rusi či Byzanci nezmínil ani slůvkem, brzy opět zavládla přátelská atmosféra. Navíc dul velmi příznivý vítr, což posádku přesvědčilo, že na cizincích nelpí hněv bohů.

Reid si nebyl jistý, nakolik Diorés Olegovi uvěřil. A když přidal pár historek i Uldin, který konečně vylezl z ulity, byl jako na trní, ale dobře to dopadlo. Námořníci si vždycky rádi poslechli zajímavé vyprávění, ale především jim vyhovovalo, že cizinci neznají jejich příhody, a ze široka se rozvykládali o obchodních plavbách, o plenění a loupení, když poblíž nebyly krétské válečné lodi, o honech na otroky a také o lovu nejružnější zvěře, vysoké, medvědů, kanců, zubrů a lvů, kteří dosud po Evropě volně pobíhali, zavzpomínali na potyčky s divokými horskými kmeny či boje s jinými achájskými městy, na rvačky, pitky a hetéry v přístavních městech nebo východních chrámech, kde panna musí nejprve ležet s prvním mužem, který o ni požádá, než se může vdát, a přidali příběhy o bozích, hrdinech a příšerách a naprosto vážně přísahali, že to všechno je pravda.

Reid se vyhýbal otázkám, odkud přišel, jak jen to šlo, a naopak sbíral informace o Achájích. Dozvěděl se, že jsou národem pastevců a zemědělců, že i králové orou svá pole, šlechtí stáda a vykonávají nejružnější práce, třeba tesařinu. I ti nechudší svobodní obyvatelé Peloponnésu měli určitá práva, která si žárlivě střežili. Mezi rodovou aristokracií (což byli muži natolik bohatí, že si mohli pořídit celou výzbroj z bronzu, takže obyčejný voják pro ně nepředstavoval rovnocenného protivníka) nebyl král (takový indiánský náčelník, pomyslel si Reid) nic víc než *primus inter pares*. Attické ženy však neměly takovou rovnoprávnost jako jejich sestry na Krétě, a Diorés žertoval, že tam vládnou slepice. Nežily však ani v takovém područí mužů jako v klasickém Řecku a matky rodů byly ve svých domácnostech váženy a ctěny.

Na moře se Achájové odvážili teprve před jednou či dvěma generacemi, a to ještě ne ve všech krajích, a Diorés byl jeden z mála athénských velitelů, který si po vzoru Kréťanů troufl na otevřené moře z dohledu pobřeží. Byli však dobrými dobytkaři a ještě lepšími koňáky, nebylo muže, který by se nepovažoval za skvělého vozataje a dokonalého znalce koní, a jejich diskuse s Uldinem trvaly celé hodiny.

Stáli zcela neotřesitelně za svými rody, panovníky a daným slovem. Očekávalo se, že každý muž bude natolik pohostinný a štědrý, jak mu jeho majetek dovolí. Udržovali se v čistotě, ačkoli se neradi myli ve studené vodě, a dbali o svou zbroj. Ctili tradice a zákony, uměli ocenit kvalitního řemeslníka, tanečníka či pěvce a neštěstí i smrti čelili s hlavou vztyčenou.

Na druhou miskou vah však musel Reid položit jejich pýchu, která ve spojení s nezkontrolovatelným temperamentem vyvolávala neustálé sváry, a ty kdykoli hrozily přerůst v potyčky, jež mohly skončit i smrtí. Měli až krvežíznivé zalíbení v boji a naprostý nedostatek shovívavosti a porozumění vůči každému, koho považovali za podřadného - a podřadnými byli všichni, pokud to náhodou nebyli svobodní Achájové nebo zatraceně bohatí cizinci. Byli hádaví a vznětliví a jejich spory často přerůstaly v občanské války, a proto se jejich věčně znesvářená královstvíčka nedokázala sjednotit.

„Pročež nám vládnu Kréťané,“ poznamenal Diorés. Stál na přídi vedle Reida a pozoroval let holubice, kterou vypustil. „Zřejmě je to ten hlavní důvod. Nedokážeme držet spolu. Ne že by nám Labyrinthos k tomu dal příležitost. Ve velkých městech na pevnině, jako jsou Mykány a Tíryns, jsou samí zaprodanci. Krétské zboží, krétské způsoby, krétské obřady, krétské tohle a

tamhleto, až se z toho člověku chce zvracet. Kéž by už všichni konečně vlezli Mínóovi mezi hýždě! Jenže to Mínós nedopustí, na to je moc *mazaný*. Kdykoli se sejde náš sněm, vždycky se tam najde pár jeho podplacených patolízalů, kteří obracejí jedny poctivé Achaje proti druhým poctivým Achájům. A když se některé království rozhodne, že se osvobodí, tak jako to kdysi udělal můj král Aigeus, už to špehové z Mykén nebo Tíryntu běží požalovat do Knóssu.“ „A co se stane potom?“ zeptal se Reid. „Potom Mínós zapíská na svoje loďstvo, zablokuje přístavy a zabere lodě nejen vazalům, ale taky spojencům, kteří mu včas nepošlou posily. A tak mu je raději pošlou. Proto se příští rok hned zjara vydá za tím Mínótaurem sedm athénských jinochů a sedm athénských panen.“

Diorés se odmlčel, zastínil si oči a chvíli hleděl na moře, než pokračoval svým lenivým způsobem: „Tamhle! Ted' můžeš i ty vidět to, co zahlédla holubice. Ta malá skvrnka, která vyčnívá z moře, je hora Ída na Krétě. Při pupku Afrodítině, musí to být ona.“

Veliký ostrov obepluli ještě před západem slunce. Za bílými útesy strmě stoupaly zelené svahy. Na moři bylo lodí jako racků na obloze. Eriisa stála mlčky u pažení. Nedávala najevo, jak se rmoutí, jen se dívala. Pak se posadila stranou, sama se svými myšlenkami.

Reid přešel po prknech na zád'. Neotočila se k němu, když ji oslovil. Rád by věděl, jaké noční můry a nenaplněné touhy se skrývají za jejím čistým čelem. Jako by uměla číst myšlenky, zašeptala: „Nedělej si se mnou starosti, Duncane. Za ta léta jsem se naučila čekat.“

Při západu slunce následujícího dne se z vínově rudých vln zvedl členitý Peloponnésos. Pahorky však nebyly holé a poseté malebnými vesničkami z Reidových vzpomínek, ale pokryté hlubokými lesy. Hladina byla prázdná jako bezmračná obloha, nikde žádné rybářské bárky a výletní parníky. Nastalo bezvětrí a šplouchání vesel najednou znělo příliš hlasitě, takže i kormidelník ztišil taktování. Ochladilo se. Křídla jeřábů letících daleko nad pevninou zachytila poslední sluneční paprsky.

Diorés vedl veslici k hornatému ostrovu, který na vzdálenost několika kilometrů vypadal jako součást pevniny. „To je Kythéra, do Peiraiea nám zbývají dva dny, možná méně. Zastavíme tady na noc, vykonáme děkovnou oběť za dobrou plavbu a trochu si protáhneme nohy. Hlavně že se člověk může ve spánku obrátit, jak ho napadne.“

Přistáli v malém zálivu, ze zádi shodili kamennou kotvu a z příďe natáhli lano na břeh. Přestože tohoto večera měli písčité pobřeží jen pro sebe, dalo se poznat, že tady mořeplavci často nocují. Povalovaly se tam kusy provazů, zlomená vesla, vybělené zvířecí kosti a všelijaké harampádí, ohniště byla obložena zčernalými kameny. Vedle nahrubo vyřezaného dřevěného bůžka s nápadným falem stála kamenná hrobka ve tvaru včelího úlu. Diorés ukázal na vyšlapanou stezku, která mizela v lese, a poznamenal, že vede k prameni sladké vody.

Sotva se Uldin postavil na pevnou půdu, zavrával. „Uf! Tohle místo je prokleté!“ zařval a vytáhl šavli. „Ta zem se kýve!“

„Však se zastaví,“ smál se Oleg. „Je na to jenom jeden lék.“ A připojil se k mužům, kteří si za bujarých výkřiků protahovali údy běháním, pěstními zápasy a skákáním jednoho přes druhého jako přes kozu. Diorés je nechal půl hodiny dovádět, pak přikázal rozbít tábor, nasbírat dřevo a zapálit oheň.

Eriisa se odebrala k hrobce. Rozpustila si vlasy a chitón spustila z ramenou na plášť, který měla pořád omotaný kolem pasu. S obnaženými řadry poklekla, sklonila hlavu a sevřela do dlaně talisman.

Diorés se zmařčil a řekl Reidovi: „Měl jsem ji zadržet, jenže jsem si jí včas nevšiml. Ted' určitě prosí o věštecký sen, což jsem chtěl udělat sám. Povídá se, že hérós, který je tady pohřben, byl nadán neobvyklou mocí. Kdyby za jeden večer obdržel dvě prosby, asi by se mu to nelíbilo, a tak už to udělat nemůžu. A to jsem mu chtěl věnovat část oběti.“ Zatahal se za vous. „Nevím, nevím, jestli je v pořádku, že to ta ženská dělá zrovna takhle. Není to obyčejná Kréťanka, příteli Duncane, abys věděl, a není to ani ledajaká tanečnice s býky. Má v sobě něco zvláštního. Být tebou, držel bych se od ní co nejdál.“

Když se Erisa domodlila, upravila si chitón a usedla pod stromy. Reidovi se zdálo, že znovu našla vnitřní klid, ale neodvažoval se ji rušit. Její svět mu připadal naprosto cizí. Noc padla dřív, než bylo v ohni dost žhavých uhlíků na upečení ovcí, které pro tuto příležitost vezli z Egypta. Oběť byla krátká, avšak působivá. Muži se postavili do půlkruhu kolem dřevěné modly a pozvedli zbraně, jejichž ostré čepele se zaleskly v záři plamenů, k počtě boha Herma, ochránce pocestných i zlodějů. Diorés obřadně podřízl zvířeti hrdlo, odrecitoval rituální verše a vložil do ohně kýtu obalenou tukem, zatímco mořeplavci provolávali „*Xareis! Xareis! Xareis!*“ a jejich hluboké hlasy stoupaly ke hvězdám jako kouř z obětiny. Nakonec zařinčely meče, jimiž urození mladíci udeřili do přilbic a bronzem pobitých štítů. Oleg se pokřižoval. Uldin se píchl do palce a vymačkal pár kapek krve do plamenů. Erisa se k nim připojila teprve při jídle. Bylo to veselé hodování, kolobaly měchy s vínem a vyprávěly se lechtivé příběhy. Potom povstal mořeplavec s lyrou, hrábl do strun, a zatímco jeho druhové vydupávali do písku taneční kroky, začal zpívat:

„Tu znovu vzplál Hippothův hněv,
jenž vražděním divochů z hor je znám,
to on jejich tábory spálil
a mrtvolý mužů dal supům v plen,
vzal s sebou jen ženy a zlato,
též hlavu krále, jenž Skeirónem byl zván.
I pozvedl luk a s drnknutím ostrým
dychtivě vyletěl šíp...“

Když se usadili, povstal Uldin. „Zazpívám píseň,“ prohlásil a zeširoka se rozkročil.

„Potom já,“ přidal se Oleg. „Píseň o poutníku, který je daleko od domova, od svého drahého báťušky Novgorodu.“ Zamáčkl slzu v oku a škytl.

„Ta má je o stepi,“ vysvětloval Uldin, „o zelených pláních, kde na jaře planou máky rudé jako krev, hříbata se zvedají na nejistých nohách a jejich tlamičky jsou jemnější než tváře děvčátek a sní o dnech, kdy budou neúnavně pádit až tam, kde začíná duha.“ Zpíval ve své řeči, ale měl dobrý hlas a melodie byla kupodivu celkem libá.

Reid seděl dost daleko od ohně za zády mořeplavců. Náhle ho někdo zatahal za rukáv. Otočil se, a když poznal Erisu, měl pocit, že mu na okamžik vypovědělo srdce. Potichu vstal, vyhnul se kruhu světla a proklouzl za ní na stezku.

Pod piniemi byla tma jako v pytli. Ruku v ruce opatrně stoupali lesem, až po několika minutách klopýtání vyšli na malou paseku. Úbočí kopce, ze tří stran sevřené stromy, povlovně klesalo k moři. Měsíc na obloze dorůstal a blížil se k půli. Za bezesných nocí ho Reid často obdivoval, ale teď mu připadal doslova čarovný. Ani úplněk na Tichém oceánu nebyl nikdy tak jasný. Vody Erissiny Bohyně byly natolik klidné, že se v nich hvězdy i bělostný souputník Země odrážely jako v zrcadle. Na trávě a skaliskách se zachytila rosa, kapky se třpytily jako hvězdičky. Vlhká prst omamně voněla. V dáli zahoukala sova. Mezi kameny porostlými mechem zurčel potůček.

„Doufala jsem, že najdeme místo posvěcené přítomností Bohyně.“ Erisa si povzdechla. „Konečně si můžeme promluvit.“

Toho se právě bál. Přeneslo se však na něj něco z její víry v předurčenost všech věcí, ať už dobrých či špatných, a měl pocit, jako by na něj osud ukázal prstem.

Rozprostřela plášť do trávy. Posadili se čelem k moři. Stromy jako by vydechovaly teplo, jež nashromáždily ze slunce. Dotkla se prsty vousů, jež mu narostly, a šťastně se usmála. „Každým dnem se stále víc podobáš tomu Duncanovi, kterého znám.“ „Pověz mi, co se stalo...“

„Sama nevím.“ Potřásla hlavou, jako by si chtěla pročistit mysl. „Z těch posledních okamžiků mi v paměti mnoho neutkvělo, jen samé trosky a kouř... Vzpomínám si na ruku, která mě konejšila, na několik slov... a na tu kouzelnici, která na mě seslala dar boha Hypna,

hluboký spánek a zapomnění..." Znovu si povzdechla. „Nejspíš milosrdné zapomnění, jak usuzuji podle děsů, které mi zůstaly. Často jsem si přála, abych mohla stejně neproniknutelným závojem zahalit i to, co se stalo potom.“

Stiskla mu ruku tak pevně, až to zabolelo. „Pluli jsme na malém člunu — Dagonás a já — a doufali jsme, že najdeme útočiště v některé keftské kolonii na východních ostrovech. Avšak mračna byla samý blesk a déšť plný popela, kolik dní jsme neviděli slunce a moře běsnilo, jako by z té rány, kterou utržilo, již navždy zešílelo. Dul prudký vítr, byli jsme naprosto bezmocní a nemohli jsme dělat nic jiného než čekat, kam nás zaneše. Když se moře konečně trochu zklidnilo, uviděli jsme loď, jenže to byla trójská loď. Vracela se do přístavu, neboť bouře a tma odstrašila mořeplavce od zamýšlené cesty. Zajali nás, a jakmile jsme se dostali na břeh, stali se z nás otroci.“

Zhluboka, bolestivě se nadechla. Ať už načerpala z pohledu na Krétu nebo od toho mrtvého, mocného héraa sebevětší sílu, její stará zranění se znovu otevřela. Reid zneklidněl, automaticky vytáhl dýmku a tabák. Než Erisse vysvětlil, co se chystá dělat, stačila se uklidnit a pokračovala ve vyprávění vyrovnaným, nezaujatým hlasem.

„Muž, který mě koupil, se jmenoval Mydón. Měl achájskou krev - podplácením a zastrahováním pronikli až do Tróady, věděls to? Ale vlastně nebyl nejhorším pánem. A byl tam se mnou Dagonás. Předvedl Mydónovi své písařské umění, aby si získal jeho přízeň, a tak jsme skončili ve stejném domě. Pamatuji si, jak jsi mě Dagonovi svěřil, když jsme se loučili... Pořád ještě popíráš, Duncane, že jsi bůh?“

Reid zprudka zabafal, až dýmka rudě zažhnula. Erisa naštěstí nečekala na odpověď. „Když se mi narodil tvůj syn - celým svým srdcem vím, že to je tvůj syn, Duncane-, dala jsem mu jméno Deukalión, protože zní podobně jako tvé. Přisahala jsem však, že se stane otcem nového národa, a proto jsem nemohla dopustit, aby byl vychován jako otrok. Dva roky jsem se připravovala na útěk, dva roky jsem čekala na příhodnou chvíli. Dagonás byl netrpělivý, musela jsem ho přesvědčit, že náš osud je sudbou bohů. Když jsme nakonec prchali s Deukaliónem v náručí, chtěla jsem -jako dárek na rozloučenou - zardousit Mydónovu dcerku, ale ležela v košíku tak drobounká a bezbranná, že jsem to nedokázala. Doufám, že jí dopřál aspoň trochu slušný život...“

Odmlčela se. Reid ji pevně držel za ruku. „V úkrytu jsme měli loďku vybavenou vším potřebným. Odpluli jsme z Tróady a zamířili na jih, chtěli jsme uniknout na keftský Dódekanésos, avšak špatný vítr nás zahnal na sever. Přistáli jsme na pobřeží Thrákie a našli útočiště u divokého a drsného horského kmene Odrysů. Zůstali jsme tam několik let. Přijali nás, protože jsme přinesli dary uloupené Mydónovi. Dagonás se stal významným mužem, neboť je moudrý a zná mnoho keftských řemesel. A já, přestože jsem byla jen nezasvěcená tanečnice s býky z Atlantidy, žádná kněžka, jsem jejich ženy učila, jak uctívat Bohyni a Asterióna, což jim poskytovalo útěchu. Na oplátku jsem směla vstoupit do společenství odryských kouzelníků. Kromě magie jsem se naučila umění léčitelskému, na Peloponnésu a keftských ostrovech neznámému, a to nejen ošetřovat rány a užívat byliny, ale také jak přivolávat Spánek, a to mi pak zajistilo přiměřené postavení tam, kde žiji - kde jsem žila... A tak to nebyl zlý bůh, který nás poslal do Thrákie. Byl to osud, kterýs mi určil ty...“

„Nic takového jsem neudělal,“ hlesl Reid.

„Nakonec jsme se v Thrákii domohli majetku a mohli jsme si koupit místo na lodi ródského obchodníka. V jeho domovském přístavu jsme našli mé vzdálené příbuzné, kteří nám pomohli začít znovu, a vedlo se nám dobře... A také mé modlitby, abych se opět setkala se svým bohem, se vyplnily. Jenže teď už nejsem ta dívka, kterou jsi miloval, Duncane.“

Potůček zurčel, přes tvář měsíce se jako tajemný přízrak mihla sova. Ticho se protahovalo. Reid křečovitě svíral teplou dýmku a v druhé ruce Erisinu dlaň. „Nejsem žádný bůh, Erisso. Nejsem ten, kterého si pamatuješ. Nikdy jsem nebyl.“

„Možná tě poslal místo sebe. Vím určitě, že jeho vůle vedla mé kroky, když jsi odešel. Nejsi mi proto o nic méně dražší.“

Vyklepal dýmku a strčil ji do kapsy. „Snaž se to pochopit,“ začal vážně. „My čtyři jsme se

vrátili do minulosti. Ty také. Jsem si jistý, že na Atlantidě právě teď žije dívka, kterou jsi před lety byla.“ Otočil se k ní a uviděl její zářivé oči. „Na Atlantidě, která se dosud nepotopila.“

„Proto jsme sem byli posláni, můj drahý Duncane, zachránit můj národ. Neboť víme, co se stane.“

Nedokázal odpovědět.

„Jak jsem po tobě celé ty roky toužila,“ zašeptala něžně. „Zestárla jsem příliš, můj drahý?“

„Ne, ty nikdy nezestárneš,“ odpověděl a měl pocit, jako by za něho promluvil někdo jiný.

Kristepane, pomyslel si, co to dělám? Musím s tím skončit. Měl jsem pár avantýr, o nichž jsem Pamele neřekl. Ale vždyť Pam se narodí až za tři nebo čtyři tisíce let! Jenže tohle si koneckonců nemyslím já, ale ten cizinec, ten vyhnanec z neskutečné budoucnosti. Erissa je tady a je tak krásná... Já jsem ten, kdo před chvílí promluvil nahlas.

Se slzami v očích si ho Erissa šťastně přitiskla k sobě.

Athénský král Aigeus byl mocný muž. Věkem mu zbělely vlasy i vous, svaly na velkých kostech se scvrkly, zeslábl mu zrak a prsty zkroutila artritida, přesto stále důstojně seděl na svém trůnu pokrytém lví kůží. Když si prohlížel přilby *mentátoru*, nedal najevo ani záchvěv bázně.

Otrok, který se právě pomocí přístroje naučil kréštině, se plazil po hliněné podlaze vystlané sítinou. Nemluvil novou řečí dvakrát zřetelně, neboť měl rozražený ret a opuchlá ústa, jak ho prve dřevcem kopí přesvědčovali, aby se zkoušce podvolil, přesto však bylo zřejmé, že umí krétsky. Přibližně padesát bojovníků -Aigeovy strážé a hosté - předstíralo, že to s nimi nehnulo, nicméně jedni si nevědomky olizovali rty, druhým vyvstaly na čele krůpěje potu a další měli oči navrch hlavy. Služebnictvo a otroci se krčili u stěn. Psi, obrovští mastifové a vlčáci, vycítili strach a temně vrčeli.

„Pozoruhodný dar,“ pravil konečně Aigeus.

„A užitečný, velký králi,“ řekl Reid.

„Nepochybně. Neboť je to mocné ochranné kouzlo a také znamení osudu.“ Aigeus zvýšil hlas: „Nechť jsou tyto přilbice uloženy v Apollónově svatyni. Za deset dní od této chvíle bude provedena děkovná oběť, po níž vypravíme na počest dárců tří denní slavnost s hrami. Každý muž nechť má na paměti, že tito cizinci jsou královými hosty. Zaveďte je do ložnic, dejte jim čistá roucha, půvabné otrokyně a cokoli si budou přát. A všichni ať jim prokazují úctu.“

Aigeus se předklonil, aby na čtveřici hostů lépe viděl, a zakončil méně slavnostně: „Musíte být unaveni. Běžte se osvěžit a občerstvit. Odpočiňte si a večer přijďte na hostinu. Rád si poslechnu vaše vyprávění.“

Théseus, který seděl na nižším stolci po otcově pravici a pozorně si cizince prohlížel, rázně přikývl. „Splňte králův příkaz!“

Když je otrok odváděl ze sálu, Reid měl konečně příležitost pořádně se rozhlédnout. Athény, menší a chudší a mnohem méně civilizované, než jak je znal, se nepyšnily kamennými stavbami jako Mykény nebo Tíryns. Královský palác na Akropoli byl dřevěný. Byl však postaven z obrovských kmenů, neboť Řecko dosud nepřišlo o lesy. Masivní sloupy podpíraly trámy a krokve sálu dlouhého aspoň třicet metrů. Bylo tam šero, přestože okenice na oknech byly otevřené. Nejvíce denního světla dovnitř pronikalo otvorem pro odvod kouře ve střeše. Štíty a zbraně, které visely za lavicemi, odrážely mihotavé plamínky hliněných olejových lamp. Prosté místnosti dodávaly trochu vznešenosti jen kožešiny, nástěnné koberce a zlaté a stříbrné nádoby.

Z hlavní části paláce vybíhala tři křídla. Jedno bylo určeno pro otroky, kteří v něm vykonávali práce nutné pro chod domácnosti, druhé pro královskou rodinu a svobodné služebnictvo a třetí pro hosty. Z dlouhé chodby se vcházelo do čtvercových místností, v průchodech nebyly dveře, ale pouze těžké zdobené závěsy. Na stěnách visely koberce, na postelích byly na slámě navršeny kozí a ovčí kůže a medvědí kožešiny. Na nízkých stolicích stála rhyta, amfory s vínem, hydrie s vodou a krátery na míšení nápoje. V každé ložnici se hostům plaše poklonila dívka.

Oleg spráskl ruce. „Ojoj!“ zachechtal se. „Tady se mi líbí!“

„Jestli se nevrátíme domů, mohli jsme dopadnout mnohem hůř, než stát se Aigeovými muži,“ souhlasil Uldin.

Otrok chtěl Erisse ukázat její ložnici, ale Reid ho zastavil. „Zůstane se mnou. A bude nám stačit jeden *sluha*,“ zdůraznil.

Otrok na něho úkosem pohlédl. „Příkaz zněl, že každý dostane jednu *otrokyni*, pane. Ale mohou bydlet v jiné místnosti. Není zde mnoho hostů, neboť máme žně a s podzimem ustává mořeplavba.“ Byl to holohlavý Illyr s kuráží, jakou mívají staří služebníci. Vlastně ne, napadlo Reida, spíš se chová jako trestanec, který to ve vězení dotáhl na kápa.

Dívky se pokorně otázaly, mají-li přinést oděv a jídlo a zda si budou pán a paní přát vstoupit do lázně, namasírovat a natřít olivovým olejem.

„Později,“ rozhodla Erisa. „Přijďte nás včas připravit na královu hostinu — a královninu,“ dodala, protože achájské ženy se neúčastnily hodování s muži. „Nejprve si odpočineme.“

Když osaměli, objala Reida, položila mu hlavu na rameno a se zoufalstvím v hlase zašeptala: „Co budeme dělat?“

„Nevím.“ Vdechoval vůni jejích vlasů. „Doposud jsme neměli na vybranou, že? Může se stát, že zůstaneme do konce života tady. Jak řekl Uldin, mohli jsme dopadnout hůř.“

Objala ho ještě pevněji a nehty mu *zaryla* do zad. „To přece nemyslíš vážně! Vždyť tihle barbaři spálili - spálí - Knóssos! Tím skončí mír, který na moři nastolil Mínós, stanou se z nich piráti a budou po libosti loupit a vraždit.“

Nevěděl, co má odpovědět. Takhle to vidí ona, pomyslel si. Tihle Achájové jsou sice drsní, ale copak nejsou otevření a svým způsobem spravedliví? A co ty lidské oběti, přinášené Mínótaurovi?

Nahlas řekl: „Doufám, že se mi aspoň podaří zařídit, abys mohla odplout na keftské území.“

„Bez tebe?“ Pustila ho a ucouvla. Hlas jí zněl cize. Zahleděla se mu do očí a nedovolila mu uhnout pohledem. „To se nesmí stát, Duncane. Ty musíš odplout na Atlantidu. Tam se do sebe zamilujeme a pak v Knóssu počneme našeho syna. Potom -“

„Tiše!“ Poplašeně jí položil dlaň na ústa. Dalo se předpokládat, že Diorés nasadí na tajuplné cizince špehy, zvláště když je mezi nimi Kréťanka. A závěs ve dveřích nebyl zvukotěsný. Příliš pozdě zalitoval, že se pomocí *mentátoru* nenaučili řeč, kterou tady nikdo nezná, třeba Uldinův turkitský jazyk nebo starou ruštinu. Jenže tam v té poušti nemohl předvídat, co se stane, a na lodi by jim Diorés žádná kouzla nedovolil.

„O posvátných věcech bychom tady neměli mluvit,“ zašeptal. „Promluvíme si, až budeme mít víc soukromí.“

Erisa přikývla. „Ale brzy.“ Rty se jí začaly chvět, rychle zamrkala. „Co nejdřív. Ať nás osud spojí na jakkoli dlouho, vždy to bude příliš krátké.“ Odvedla ho k lůžku. „Nejsi snad příliš unaven, že ne? Teď máme chvílku jen pro sebe.“

Ráno jim otrokyně přinesla na snídani zbytky pečeného hovězího z nočního hodokvasu. „Princ Théseus žádá pána, aby ho poctil svou společností. Přijme paní královnino pozvání strávit den s jejími dívkami?“ Otrokyně měla silný cizí přízvuk. *Po jakém dalekém domově asi touží*, řekl si Reid.

Erisa nakrčila nos. Čekala ji nuda. Královna se obklopovala dívkami z předních athénských rodů, obsluhovaly ji a přitom se učily vést domácnost. (Byla to již čtvrtá Aigeova manželka, ale nepochybně ho přežije, protože už je příliš starý na to, aby ji tuctem dětí přivedl do hrobu.) Reid Erisse naznačil, aby souhlasila a zbytečně nedráždila hostitele.

Chitón, plášť, sandály a frygická čapka, které měl na sobě, byly dary od Thésea. Achájové nebyli vysocí, jen málokterý měl sto osmdesát centimetrů obvyklých v Reidově zemi a době, princ však Američana převyšoval o dobrých deset centimetrů. Překvapilo ho to, ale pak si uvědomil, že si tu nesprávnou představu udělal na základě skvělých románů Mary Renaultové, která popisuje Thésea jako malého chlapíka. Vlastně jen provedla - provede - logickou interpretaci legendy. Jenže kolik je na takových bájích pravdy? Kolik toho má ten-

hle athénský král a jeho syn společného s Aigeem a Théseem, jak je známe z mytologie? Něco určitě, možná hodně. Jejich jména jsou spojována s pádem Knóssu a dobytím Kréty. Knóssos *skutečně* padne a Kréta bude *skutečně* vyplněna. Dojde k tomu v krátké době, jakmile se propadne Atlantis.

Bronzový meč s čepelí ve tvaru listu, který mu visel u pasu, dostal od krále Aigea. Byla to krásná zbraň, dobře vyvážená a smrtelně nebezpečná. Rozhodně nemohl krále ani prince podezírat z lakotnosti.

Théseus čekal v přítmí sálu. Proti nočnímu hýření tam nyní bylo ticho, jen několik otroků uklízelo po hostině. (V noci místnost osvětlovaly desítky loučí, ve velkém ohništi praskal oheň, široko daleko se rozléhaly výkřiky, hlasitý zpěv a dusání nohou při tanci za doprovodu lyry, syringů, chřestaček a tympanonů podobných tamburíně, vzduch byl plný kouře, psi chňapali po kostech, jež hodovníci odhazovali přes ramena, a sluhové pobíhali s džbánskými míšeného vína a dolévali poháry. Uprostřed vřavy seděl ne vzrušeně Théseus a polohlasně rozmlouval s hosty.)

Reid se uklonil. „Rád tě vidím, princi.“

„Také mám radost.“ Théseus zvedl na pozdrav svalnatou paži. „Napadlo mě, že se projedeme po krajině, aby ses mohl porozhlédnout po mé zemi.“

„To je od tebe velmi laskavé, princi. A co mí přátelé?“

„Diorés zaveze oba bojovníky, Uldina i Olega, na svůj statek. Slíbil jim koně a oni mu na oplátku předvedou, jak se používá sedlo s těmi závěsy pro nohy, které přinesl Uldin.“

Potřebují nás rozdělit, aby mohli vyzpovídat každého zvlášť, pomyslel si Reid. A co bude s timenty? Někde jsem četl, že budou vynalezeny až za tisíc let. Právě díky nim vznikne těžká jízda. Ale co když se to stane už teď? Co pak?

Může být minulost změněna? Musí Erissina Mořská říše zaniknout? Musím Erissu opustit, abych se mohl zamilovat do její mladší podoby?

A když to neudělám, vyroste budoucnost do jiného tvaru, než jaký *známi* Narodí se vůbec Pam? A narodím se já?

Snažil se vybavit si Pamelinu tvář, ale zjistil, že to není tak jednoduché, přestože byl pryč teprve pár dní.

„Následuj mě.“ Théseus zamířil na nádvoří. Byl to statný muž, kráčel však lehce. Byl velice hezký. Měl světlou pleť, plavé vlasy i vous, klasický nos a plné rty. Měl pozoruhodné „lví“ oči s jantarovým nádechem, posazené daleko od sebe. Na vyjížďku odložil okázale vyšivané šaty a oblékl si oděv z prosté šedé vlny, ponechal si jen zlatou čelenku, u krku zlatou sponu a na silném zápěstí náramek.

Svěží vítr honil po obloze bílá oblaka, do podzimního vichru měl ještě hodně daleko. Stíny mraků letěly krajinou, na severu a severozápadě se zvedaly hory, na jihu a jihozápadě se prostíraly tmavomodré vody Sarónského zálivu. Na vzdálenost několika kilometrů Reid rozeznal domy a lodě kotvící v Peiraieu. Od přístavu se mezi sklizenými poli a šedozelenými olivovými sady vinula hnědá stuha cesty. Celá attická nížina byla poseta mozaikou políček a chalupami rolníků. V dálce se mezi hájky dubů a topolů bělaly dva velké domy obklopené hospodářskými staveními, které musely patřit bohatým mužům. Kopce byly hustě zalesněné, protože lidé ještě nestačili přírodu zdevastovat. Tohle zkrátka nebylo Reidovo Řecko.

Nebe bylo plné ptactva, drozdů, holubů, kachen, volavek, luňáků, labutí a vran. Na nádvoří vydlážděném kočičími hlavami polehávali psi a poskakovali vrabci. Hospodářské budovy uzavíraly prostranný dvůr, teprve za nimi byly stáje a ohrady pro dobytek. Všude vládl čilý ruch, protože velká domácnost vyžadovala spoustu práce, od uklízení, mletí, pečení, vaření piva, až po předení a tkaní. Většinu práce kolem domu zastaly ženy, jimž se za sukně držely malé děti - další generace otroků. V dílnách kovářů, provazníků, koželuhů, hrnčičů a stolařů se lopotili muži.

„Ti lidé jsou všichni otroci, princi?“ zeptal se Reid.

„Kdepak,“ odpověděl Théseus. „Nebylo by moudré zaměstnávat příliš mnoho nesvobodných mužů. Řemeslníky si najímáme z Athén, ale máme i pár zručných cizinců.“ Usmál se, ale

jeho úsměv jako by vždy ulpěl jen na povrchu. „Je jim dovoleno plodit děti s našimi otrokyněmi, a tak jsou všichni spokojeni.“

Až na ty otrokyně, pomyslel si Reid. Zvláště když jejich syny prodáte.

„Musíme tu však strpět krétského úředníka.“ Théseus se zachmuřil. „Ne že bychom ho potřebovali, máme muže znalé písma, vždyť jejich předkové naučili psát

Kréťany, ale Mínós na tom trvá.“

Krétský král chce mít přehled, aby mohl stanovit daně, domyslel si Reid, a taky potřebuje vědět, co máte v Athénách za lubem. Ale že by Achájové uměli psát dřív než Kréťané? To přece nedává smysl.

„Zavezu tě na svůj dvorec,“ pravil Théseus, neboť byl příliš chytrý, než aby řekl něco nerozvážného. „Cestou uvidíš hezký kus krajiny a já se aspoň ujistím, zda je obilí správně uskladněno.“

Stáj byla jediná kamenná budova na celé Akropoli. Achájové se zjevně obávali požáru, neboť koně měli velkou cenu. Nebyli tak velcí jako jejich potomci z dvacátého století, ale byla to bujná zvířata. Radostně rzala, když je Théseus hladil, a otírala se o něho hlavami. „Zapřáhni Skočka a Dlouhohříváka do cestovního vozu,“ *rozkázal* podkonímu. „Povedu je sám.“

Za bronzovým čelem a vyřezávanými boky dvoukolového vozu mohli pohodlně stát dva muži. V bitvě by řídil spřežení lehce oděný vozataj a za ním by Théseus, celý v bronzové zbroji, bodal kopím nebo sekal mečem do nepřátelské pěchoty. Reid nepochyboval, že se bojovníci musí učit jezdit už od mládí, protože sám měl co dělat, aby se na nepérované korbě vůbec udržel.

Théseus práskal bičem a kola skřípala, neboť nebyla opatřena ložisky, a rachotila po klikaté kamenité cestě. Pár koní běžel bez zjevné námahy, přestože je škrtily poprsní postroje. Reida napadlo, že by jim Oleg mohl vyrobit chomouty.

Athény byly nahloučeny hned pod úbočím skalnatého kopce, na němž Akropolis stojí. Na svou dobu to bylo velké město, odhadem tam mohlo žít dvacet až třicet tisíc lidí. (Když se zeptal Thésea na počet obyvatel, vysloužil si pouze překvapený pohled. Achájové se zajímali o spoustu věcí, ale počítat lidi je dosud nenapadlo.) Velká obydlená oblast se rozkládala i za obranným valem, což znamenalo, že se město rychle rozrůstá. Domy s plochými střechami byly postaveny z nepálených cihel, některé měly dvě i tři patra, tlačily se podél úzkých, nedlážděných a krivolakých uliček, kde v blátě ryli vepři a kde se psi, myši a švábi dělili s mračny much o odpadky vyhazované z oken. „Pryč z cesty!“ vykřikoval Théseus. „Pryč z cesty!“ Vojáci, řemeslníci, obchodníci, mořeplavci, krčmáři, kramáři, písaři, nádeníci, prostitutky i počestné ženy, děti, knězi a bůhví kdo ještě žil v tomto městě, všichni ustupovali ke zdem. Vytřesenému Reidovi uvízly v paměti pouze letmé útržky. Zahlédl korpušentní ženu, která si jednou rukou přidržovala na hlavě džbán na vodu a druhou si nadzvedávala peplos, aby si neumazala lem. Otrhaný venkovan poháněl prutem vychrtlého osla vrchovatě naloženého otýpkami klestí kolem obuvnické dílny, před níž švec vychvaloval sandály. Dva muži nejspíš právě dokončili typické a velice komplikované smlouvání a došlo na placení, neboť vážili kusy mědi. Kovář se tak soustředil na teslici, kterou vykovával, že si nevšímal, co se kolem děje, a kolo Théseova vozu ho minulo jen o fous. V podloubí obchůdku s vínem rozkládal rukama opilý mořeplavec a nejspíš vyprávěl o svých nebezpečných plavbách, opodál skákaly nahaté děti panáka. Tělnatému obchodníkovi razili příruční cestu davem, nad nějž vyčníval vysoký klobouk bez krempy na hlavě tmavého vousatého muže v dlouhém hábitu, který musel přijet až z Přední Asie - vlastně ne, opravil se Reid v duchu, tenhle název Achájové ještě neznají, Orientu říkají Anatolé čili „země, kde vychází slunce“.

Vůz prorachotil strmou cestou mezi Akropolí a vyvýšeninou, která později prosluje jako Areopag a na níž zatím stálo jen několik dřevěných chrámů. Projeli bránou v městské hradbě, jejíž nahrubo otesané kameny . vypadaly bezmála jako zříceniny Mykén, které Reid kdysi navštívil. (Napadlo ho, za jak dlouho po Pamelině smrti bude Seattle nebo Chicago ležet v rozvalinách, jejichž mrtvé ticho budou rušit pouze cikády...)

Za „předměstím“ se dostali na vyježděnou cestu a Théseus popohnal koně do klusu. Reid se

křečovitě držel postranic a jenom doufal, že se mu nerozsypou kolena a nevytřesou zuby z čelistí, než ta jízda skončí.

Théseus se ohlédl a přitáhl opratě. Koně netrpělivě tančili, ale poslechli. „Ty na takovou jízdu nejsi zvyklý, že?“

„Ne, v mé zemi se cestuje... trochu jinak.“

„Jezdíte?“

„To ano, principi, ale ve vozech vybavených pružinami, které mírní otřesy.“ Reida překvapilo, že achájština zná výraz pro pružinu, vzápětí si však uvědomil, že vlastně řekl „zakroucené kovové pruty“.

„Není to moc nákladné? Copak se brzo neopotřebují?“

„Používáme železo, principi. Je levnější a pevnější než bronz, pokud víš, jak je získat a zpracovat. Železné rudy jsou mnohem vydatnější než měděné a cínové.“

„To mi říkal také Oleg, když jsem si prohlížel jeho zbroj. Znáš to tajemství?“

„Bohužel ne, principi. V mé zemi to žádné tajemství není, ale nikdy jsem se tím nezabýval. Mou prací bylo stavět domy.“

„Mohli by to vědět tví druhové?“

„Možná.“ Reid si pomyslel, že kdyby měl příležitost technologii tavby vyzkoušet, možná by na to přišel. Nejdůležitější bylo dodat do pece silný proud vzduchu, aby měl oheň dostatečně vysokou teplotu a ruda se zbavila příměsí, pak železo slít a zakalit ocel. Oleg třeba ve středověku nějakou jednoduchou pec viděl a mohl by ji postavit.

Dál jeli pomalu a mlčky. Teď už nebylo tak těžké udržovat rovnováhu, přestože Reid cítil každické drncnutí ve všech kostech. Rachot kol téměř zanikal ve větru fičícím mezi topoly, které lemovaly cestu, chladil ho na tváři a rval mu z ramen plášť. Hejno vran vypadalo ve slunci jako z leštěného ebenu, než se přihnál mrak, a na chvíli zmizel z krajiny všechn jas. Nad střechou hliněné rolníkovy chýše stoupal kouř. Několik žen žalo bronzovými srpy obilí v pšeničném poli a vítr jim tiskl hrubé hnědé šaty k nohám. Dva muži je popoháněli násadami kopí. Všechna půda v kraji patřila králi nebo aristokratům.

Théseus se otočil, otěže nedbale svíral levou rukou, a pohlédl na Reida zlatýma očima. „Tvůj příběh, cizince, je ještě tajuplnější, než se zprvu zdálo.“

Američan se ušklíbl. „Pro mě také.“

„Vůz jakéhosi kouzelníka tě odnese přes půl světa ze zemí tak vzdálených, že jsem o nich nezaslechl ani slůvko — opravdu věříš, že to byla ryzí náhoda? Že to nebyl osud?“

„Myslím si..., že ne, principi.“

„Diorés mi pověděl, že jste na lodi vedli podivné řeči o tom, že jste přicestovali nejen z cizích zemí, ale také z cizího času.“ Théseův hluboký hlas byl klidný, ale rozhodný. Pravačkou se dotkl jílce meče. „Co to znamená?“

A už je to tady. Reidovi vyschlo v ústech, ale přete jen se mu podařilo ze sebe vysoukat naučenou odpověď dostatečně přesvědčivě. „Ani my to nevíme, principi. Představ si jen, jak jsme byli a stále jsme zmatení. A jestliže máme zmatek v létech, je to jen přirozené. Naše země nemají společného vládce, a tím pádem ani události, podle nichž bychom mohli počítat. Napadlo mě, zda čarodějův vůz nepolykal zároveň se vzdáleností také roky. Byla to jen úvaha, nic víc. Doopravdy to nevím.“

Nedovolil si všechno rovnou popřít. Vlastní neopatrností poskytli Diorovi řadu stop a další mohly kdykoli přibýt. Théseus a Diorés nevěděli o povaze času o nic víc ani o nic míň než on. Pro starověk to bylo stejné tajemství jako pro dvacáté století. Navíc věřili všelijakým věštбám, proroctvím a předurčenému osudu, chronokize by pro ně nemusela být nepochopitelná.

Tak proč neřekne celou pravdu?

Kvůli Erisse.

„Dělal bych si menší starosti, kdyby ta Krétanka nesdílela tvé lože,“ řekl najednou Théseus tvrdým tónem.

„Byla s námi unesena naprostou náhodou,“ protestoval Reid.

„Pošleš ji tedy pryč?“

„Ne,“ pravil Reid. „To nemohu.“ A pomyslel si, zda právě to lože není skutečný důvod, proč odmítl. Spěšně dodal: „Naše společné trápení mezi námi vytvořilo pouto. Určitě bys také neopustil přítele, princi. Cožpak nežijete s Krétou v míru?“

„V jistém smyslu ano. Prozatím. Nechci se tě dotknout, můj hoste Duncane, ale cizinec jako ty může být snadno ošálen. Dovol, abych ti vysvětlil, jak se věci skutečně mají.“

Théseus se na chvíli zamyslel. „Kréta sedí na téhle části Modrého moře jako pavouk na pavučině, jenže nám se už nelíbí dělat mouchy a nechat se vysávat. Všechna achájská království podél pobřeží jsou sražena na kolena, musí odvádět daně i rukojmí, nesmí mít víc lodí, než Mínós dovolí, ani se pouštět do čehokoli, co Mínós neschválí. Chceme svobodu.“

„Promiň cizinci, princi,“ odvážil se Reid, „ale když posíláte Mínóvi jako daně dřevo, olej a obilí, zkrátka nejruznější zboží, nemusí je Kréťané vyrábět, a proto vás mohou chránit před piráty, takže mám dojem, že vám nakonec spíš pomáhají, než vás utiskují.“

Théseus si pohrdavě odfrkl. „Pirátsství je pirátstvím jen proto, že to tvrdí Mínós. Proč by naši muži nemohli získat poctivým bojem čestné šrámy a současně z foinických lodí nebo v nésitských městech bohatou kořist? Protože by to Kréťanům kazilo obchod, tak je to. A půjdeme-li k jádru věci, proč bych nemohl sjednotit Attiku, jako se o to pokusil můj otec? A proč bych ke svému království nemohl připojit i ostatní achájské rody?“ Odmlčel se, zřejmě to zvažoval. „Nebylo by s tím mnoho válčení. Ale ne, Mínós svou síť dohod udržuje ‚barbary‘ rozdělené, a tím pádem slabé,“ poškleboval se. Slovo, které pro „barbary“ použil, mělo význam „zaostalí domorodci“.

„Rovnováha sil -“ pokusil se Reid.

„Jaká rovnováha, když Mínós drží váhy! Na severu a na východě čekají v horách skuteční barbari. Číhají na hranicích jako vlci. Jestli se Achájové nespojí, jednoho dne sem vtrhnou a zaplaví nás. Co se pak stane s civilizací, když svitky shoří zároveň s městy?“

„Civilizace jsme my,“ pokračoval Théseus po chvíli. „Copak jsme takoví hlupáci, že na ní nemůžeme mít svůj podíl? Nebyli to snad Argejští, kdo zavrhl staré kultovní písmo Kréťanů jako příliš těžkopádné a začal používat nové, o tolik lepší, že je dnes polovina knósských úředníků z Argu, Mykén nebo Tíryntu?“

A to je odpověď na hádanku o lineárních písmech A a B, napadlo Reida. Nekonalo se dobytí Knossu Homérovými Řeky - ještě ne -, pouze došlo k využití cizího vynálezu, jako když Evropa přejala číslice od Arabů, tapety od Číňanů nebo kajaky od Eskymáků. Copak jsem se z podobného důvodu nevypravil do Japonska? Zřejmě je v Knóssu a nepochybně i v dalších krétských městech převaha achájských písařů, kteří ovládají lineární písmo B a kteří logicky dávají přednost vlastní řeči, k níž se to písmo lépe hodí.

Něco jako pátá kolona... ?

„Osobně si nemyslím, že je to důležité,“ řekl Théseus. „Rýt značky do hliněných tabulek nebo čmárat po papýru není pořádná práce pro muže.“

„A co tedy je pořádná práce, princi?“ zeptal se Reid.

„Orat, sít a sklízet, stavět, lovit a plavit se po mořích, válčit a milovat. Vybudovat pevný a silný domov pro svůj rod a získat čestné jméno pro své potomky. A pro nás, kdož jsme králové, to ještě znamená zajistit obranu své země.“

Přes cestu přeběhl zajíc a koně se splášili. Théseus potřeboval celou minutu, než otěžemi a bičem dostal spřežení pod kontrolu. Dál je vedl oběma rukama, oči upíral dopředu a mluvil přes rameno.

„Povím ti, jak to bylo. Není to žádné tajemství. Asi před padesáti lety Kalydónští a jejich spojenci vpadli na jižní Krétu a vydrancovali mnoho měst. Zplundrovali je tak dobře, že od té doby nebyla obnovena. Povedlo se jim to, protože přípravy na přepadení udrželi v tajnosti a protože tři slabí Mínóové v řadě za sebou, kteří měli zálibu jen v radovánkách, zanedbávali loďstvo. Kréta už je v dnešních časech pořádně vykácená, takže dřevo na lodě musí dovážet, jak jsi uhadl, na úkor jiného přepychového zboží.“

Ale pak dostalo loďstvo nového velitele jménem Rheiaklés, který zahnal Kalydonské i s

nemnoha loděmi, které tehdy měl. Brzy poté dosedl na trůn nový Mínós a dal Rheiaklovi nesmírné prostředky na rozšíření flotily. Rozhodli se, že ovládnou všechny achájské přístavy, abychom už nemohli ohrozit Mořskou říši. Mnohá města dobyli a zbylé Achaje rozeštvali jednoho proti druhému.

Před dvaceti sedmi lety se můj otec, král Aigeus, pokusil Attiku sjednotit, aby ukončil krétskou nadvládu. Vzpoura však byla potlačena. Mínós ho nechal vládnout jako svého vazala, aby zabránil vleklé válce, která by se mohla rozšířit jako požár, a uložil mu tvrdé mírové podmínky. Kromě jiného musí co devět let odeslat do Knóssu sedm jinochů a sedm panen z našich nejurozenějších rodů jako rukojmí, než připluje další skupina.“

„Cože?“ vyhrkl Reid. „Copak nejsou obětováni Mínótaurovi?“

„O čem to mluvíš? To přece Mínótaura každoročně obětují!“ Théseus se krátce ohlédl a ve tváři se mu zračil údiv. „Nechápeš vychytralost toho plánu? Ti mládenci a dívky tam odplouvají ve věku, kdy jsou nejsnáze ovlivnitelní. Když se po devíti letech vrátí domů, aby se postupně ujali svých práv jako hlavy rodů, jsou do morku kostí nasáklí krétským způsobem života.

Už tenkrát, před sedmadvaceti roky, se Diorés ukázal jako chytrý rádce. Navrhl otci, aby na posílání rukojmí přistoupil. Nebýt jeho, byly by Mínóovy podmínky mnohem tvrdší. Můj otec tehdy neměl žádné žijící děti a synové jeho bratra byli pochopitelně mezi prvními rukojmími. Plán, který Diorés vymyslel, však počítal s tím, že se otec vydá do Troizénu k argolskému králi, který je jeho příbuzný a dávný spojenec, a tajně tam s jeho dcerou zplodí dědice. Tím dědicem jsem já.“

Pokud neměl Mínós špeha přímo v Troizénu, tak se to dalo provést a udržet v tajnosti, uvažoval Reid. V tomto světě, kde jsou města oddělena divočinou bez cest, se informace šíří pomalu, pokud vůbec.

„Byl jsem vychován v Troizénu,“ řekl Théseus. „Málokdy jsme tam Krétany viděli, protože to je chudé království. Oč však byli Troizénští chudší na pozemské statky, o to byli statečnější. Ještě mi ani nerostly vousy a už jsem s nimi pronásledoval loupežníky a lovil divoké šelmy. Diorés mne často navštěvoval a před pěti lety mě přivezl do Athén. Přihlásil jsem se o své dědictví, avšak mojí bratranci oddaní Krétě mi je odepřeli, a tak má družina vytáhla meče. A pak už s tím Mínós nemohl nic udělat.“

Možná ani nechtěl, napadlo Reida. Copak se vládce, který se snaží udržovat mír v celé ostrovní říši i daleko na moři, aby *zabezpečil* obchodní cesty, bude starat o nástupnické spory mezi jednotlivými rody, když stejně ovládá celé kmeny? Jednoho dne si však uvědomí, že se o to zajímat měl, jenže to už bude pozdě.

„Jaké máš další plány, princí?“ zeptal se, protože vycítil, že se to od něho čeká.

Théseus pokrčil mohutnými rameny. „Udělám, co považuji za nejlepší. Povím ti to takhle, můj hoste Duncane. Dobře vím, co se v Mořské říši děje. Byl jsem tam. Nejen jako urozený host, kterého krmí medovými slovy a ukazují mu jenom to, co je mu dovoleno vidět. Ne, plavil jsem se tam pod různými jmény jako obchodník nebo námořník. A díval jsem se, naslouchal lidem a učil se.“

Théseus se opět otočil a blýskl po Reidovi svými zneklidňujícíma očima. „Dej si pozor. Mluvil jsem dnes o nebezpečných věcech. V Knóssu sice vědí, že jsme odbojní, ale je jim jasné, že dokud budou jejich válečné lodě převyšovat počtem lodě všech Achájů, jsou v bezpečí. Takže jim moc nevadí, když reptáme. Dokonce nám tu a tam hodí nějakou tu kost, pokud včas platíme daně a sloužíme jako nárazník před divochy z hor. Neřekl jsem ti nic, co by krétský vyslanec na Akropoli už mnohokrát neslyšel. Řekl jsem to ostatně i Mínóově nejvyšší kněžce, když jsem tam byl na oficiální návštěvě.“

„Nemám v úmyslu tě udat, princí,“ odpověděl Reid neobratně a přál si, aby byl lepším diplomatem.

„Jenže ty jsi nová postava v tomhle příběhu,“ zavrčel Théseus. „Tvá moc, tvé znalosti a především osud, který s sebou přinášíš, ať už je jakýkoli — kdo ví, co z toho vzejde. Chtěl

jsem, abys znal pravdu.“

Pravdu, jak ji vidíš ty, pomyslel si Reid. Ale Erissa ji vidí jinak.

A pokud jde o mě, jsem dosud slepý. „Trápím se tím, co by ti tvá krétská milenka mohla našeptat,“ řekl Théseus. „Nebo co by mohla způsobit svými kouzly. Diorés mě varoval, že je to podivná žena a že má velmi blízko k Prastaré matce bohů.“ „Netušil jsem, že také uctíváte Bohyni, princi.“ Théseova pýcha a panovačnost zmizely právě tak rychle, jako se v poušti snáší noc, a padla na něj primitivní hrůza. „Je velmi mocná. A velmi stará. V jedné věštírně jsem se dozvěděl, že je možná manželkou otce bohů, hromovládného Dia...“ Práskl bičem. „Hija! Hija!“ vykřikl na koně a vůz poskočil.

O tři dny později se Reidovi a Erisse konečně naskytla příležitost promluvit si soukromě s Olegem a Uldinem, kteří přijeli s Diorem do Athén.

Ty tři dny byl Reid doslova zahlcen přívalem obrazů, zvuků a pachů, okouzleně naslouchal písním a příběhům a téměř na každém kroku zjišťoval, co báje či verše *známé* v jeho době ve skutečnosti znamenají. Jako by se s Erisou dohodli, ani slůvkem se již nezmínili o svém osudu, když si za noci šeptali sladká slovíčka. V těch chvílích v něm nakrátko usínala úzkost, tíseň vyvolaná kulturním šokem, a dokonce i touha po domově.

Sešel se s přáteli v trůnním sále za přítomnosti Aigea, Thésea, Diora a nezbytných stráží. Rus a Hun byli bez sebe nadšením. Oleg o překot vykládal, jaké jmění by se tady dalo vydělat zavedením nových postupů v metalurgii nebo při stavbě lodí. Uldin se projevoval poněkud zdrženlivěji. V Attice byl dostatek rychlých bujných koní v tom správném věku, aby byli připraveni pro sedlo, a dost mladých mužů, kteří měli zájem naučit se jezdit. Tvrdil, že za pár let sestaví jízdní oddíl, kterému nikdo neodolá.

Reid si odkašlal. „Už jste se smířili s tím, že se nevrátíte domů, že?“

„Jak bychom mohli,“ odpověděl Uldin zostra.

„Musíme si o tom pohovořit.“ Reid si dodal odvahy. „My čtyři máme mnoho společných věcí, které musíme probrat, například jak ti co nejlépe prokázat naši vděčnost, velký králi, což je věc ze všech nejdůležitější. Nebude snadné se na něčem dohodnout, když jsme tak rozdílní, a obávám se, že ve shonu, jaký panuje na Akropoli, by to bylo naprosto nemožné. Proto si dovoluji mým přátelům navrhnout, abychom si vyjeli někam ven, kde nás nebude nikdo rušit, pokud ti to nebude vadit, velký králi.“

Aigeus váhal. Théseus se mračil.

Diorés se vlídně usmál. „U hromu Diova, proč by mělo! Řeknu vám, jak to uděláme. Zítra budete mít připraven vůz s pohodlnými sedadly a zásobou jídla a pití a můžete jet, kam si budete přát.“ Pozvedl dlaň. „Ne, neodmítejte, přátelé. Trvám na tom. Pro mé druhy z lodi není nic dost dobré. Nebylo by však rozumné, aby tak krásnou ženu doprovázeli pouze dva muži, kteří dovedou *zacházet* s mečem, proto vám na ochranu přidělím spolehlivého bojovníka.“

A tady to máme, zachmuřil se Reid. Nikdy nám nedovolí, abychom si pohovořili v soukromí. Když to však oznámil Erisse, z nějakého důvodu jí to nevadilo.

Byl hezký podzimní den, povětrí bylo svěží, slunce pozlatilo trávu vyprahlou po létě a barevné listí na stromech. Vůz tažený mezkem byl pohodlný. Vozataj se jmenoval Peneláos, byl to statný mladík, choval se zdvořile, ale modré oči měl ledové jako rampouchy. Reid si byl jistý, že kromě svalů má bystrý sluch a umí krétsky.

„Kam pojedeme?“ zeptal se Peneláos, když vyrachotili z paláce.

„Na nějaké tiché místo,“ odpověděla Erisa, než mohl kdokoli jiný promluvit. „Někam, kde si budeme moci dopřát klidného odpočinku.“

„Navrhují Peribojin háj. Do oběda tam dojedeme. Bylo mi řečeno, paní, že vyznáváte Bohyni, takže už budete vědět, co dělat, abychom nymfu nerozhněvali.“

„Peribojin háj bude určitě skvělé místo.“ Erisa se otočila k Olegovi. „Vyprávěj mi o Diorově statku. Ale všechno! Jsem pořád zavřená v domě. Ne že bych si stěžovala na dobrotivou královnu, ale achájské způsoby prostě nejsou krétské.“

Má nějaký plán, uvědomil si Reid. Pulz se mu zrychlil.

Nebylo těžké vést neškodnou konverzaci. Měli spoustu nových zážitků, ale i vzpomínek na

své domovy. I kdyby toho nebylo, Reid nepochyboval, že by to Erissa zvládla. Pokládala Olegovi, Uldinovi i Peneláovi inteligentní otázky, nekoketovala s nimi, ale jejich odpovědi bystře komentovala. („Jsou-li vaše lodě, Olegu, mnohem mohutnější než naše, takže Severani, jak je nazýváš, dokážou přelout Ókean - je to tím, že máte tvrdší dřevo, železné hřebíky a výztuže, nebo čím?“) Když naslouchala odpovědi, se zájmem se nakláněla k mluvčímu. Bylo nemožné nevšimnout si jejích sošných rysů, očí proměnlivých jako moře, pootevřených rtů a sněhobílých zubů, štíhlého hrdla a slunečních paprsků, které jí tančily ve vlasech, a jak jí vítr tiskne achájské roucho k hrudi.

Zná muže, pomyslel si Reid. Jak dobře je zná!

V posvátném háji rostly vavřínové stromy, uprostřed malé loučky ležel velký balvan, který byl přisuzován nymfě Periboei, snad že poněkud připomínal ženské tvary. Kolem lesíka se na jedné straně táhl olivový sad a na druhé sklizené pole. V pozadí snila na slunci hora Hymétos. Stromy šuměly ve větru, hustou suchou travu vyhrálo slunce. Bylo to místo klidu a míru.

Erissa poklekla, odříkala modlitbu, rozlomila chlebovou placku a kus položila na balvan, aby ho mohli nymfě odnést její ptáci. „Jsme zde vítáni. Přineste z vozu jídlo a víno. Peneláe, nechtěl by sis sundat přilbici a pancíř? Kdyby někdo šel, uvidíme ho na tisíc kroků daleko. Není vhodné nosit zbraně tam, kde přebývají bohyně.“

„Prosím o odpuštění.“ Peneláos už nebyl tak upjatý a byl rád, že může odložit těžkou zbroj a odpočinout si. Společně se pak rozdělili o prostý oběd.

„Musíme si promluvit o našich plánech,“ prohlásil Uldin, když se najedli.

„Ještě ne,“ odpověděla Erissa. „Mám lepší nápad. Nymfa je nám příznivě nakloněna. Když si na chvíli odpočineme a zdřímáme, možná nám ve spánku sešle radu.“

Peneláos odmítl. „Nejsem ospalý, mimo to mám povinnost vás chránit.“

„Samozřejmě. Ale máš také za úkol vyzvědět pro krále co nejvíc o našich podivných záležitostech. Je to pravda?“

„Hm... Ano.“

„Možná si nymfa vybere tebe, nikoli nás, neboť tohle je tvá zem. Určitě bude potěšena, když jí prokážeš úctu tím, že ji požádáš o radu. Pojď se mnou.“ Erissa ho vzala za ruku. Peneláos vstal, teprve když ho jemně zatahala. „Půjďme sem, na slunečnou stranu kamene. Sedni si, opři se, teď cítíš její vroucnost. A nyní...“ Vytáhla ze zářadří malé stříbrné zrcátko. „Nyní pohlédni do tohoto symbolu Bohyně, vládkyně nymf.“

Poklekla před ním. Zmateně hleděl střídavě na ni a na zářící kotouček. „Dívej se jen do zrcátka, Peneláe,“ řekla polohlasně, „tam uvidíš, co si Bohyně přeje, abys viděl.“ Pomalu zrcátkem kroužila.

Kristepane, pomyslel si Reid. Odtáhl Olega a Uldina na druhou stranu velkého kamene.

„K čortu, co to dělá?“

„Tíše,“ zašeptal Reid. „Sedněte si a mlčte. Tohle je posvátná záležitost.“

Oleg se pokřížoval. „Mám strach, že hodně pohanská záležitost.“

Sluneční paprsky zářily přes šelestící listů. Sladká vůně suché trávy omamovala. Včely bzučely mezi šípkovými keři. Erissa tichounce prozpěvovala.

Když přišla za nimi, bezstarostná nálada, kterou hýřila celé dopoledne, byla pryč. Vypadala zamyšleně a důstojně. Bílý pramen v tmavých vlasech jí vyvstával nad čelem jako koruna.

„Podařilo se ti to?“ zeptal se Reid. Přikývla. „Neprobudí se, dokud mu nepřikážu. Pak si bude myslet, že zaklínal společně s námi a že se mu zdálo to, co mu povím. Nevěděla jsem, že znáš Spánek.“

„Co je to za podivné čáry,“ bručel Oleg. Hypnóza, pomyslel si Reid v duchu. Až na to, že Erissa je mnohem dovednější než kterýkoli terapeut, o němž jsem kdy slyšel. Nejspíš je to dáno silou osobnosti.

„Je to Hypnos,“ řekla Erissa, „Spánek, který přivolá-vám na nemocné, abych zmírnila jejich bolesti, a také na trpící, abych je zbavila zlých snů. Nepřichází vždy, když si přeji, ale Peneláos je prostý chlapec a cestou jsem se snažila, aby se uvolnil.“

„Viděl jsem šamany, kteří dělali něco podobného,“ poznamenal Uldin. „Ničeho se neobávej, Olegu. Ale že potkám šamanku, to jsem nečekal.“ „Nyní si promluvmé,“ pronesla vážně. Reid náhle pochopil, že Erissa není vyděšená trosečnice toužící po útočišti, že není jen ta žhavá milenka a hloubavá přítelkyně, jak ji znal. To všechno byly jen vlny na hladině hlubokého moře. Najednou mu připadala cizí. Od té doby, co se do něho jako dívka zamilovala, byla otrokyní, která si vydobyla svobodu, poutnicí, jež přežila mezi divochy, a nakonec svrchovanou paní velké domácnosti, kterou sama vybudovala. Byla léčitelkou, kouzelnicí, kněžkou a věštkyní. Zmocnil se ho děsivý pocit, že její trojjediná Bohyně skutečně navštívila toto místo a vstoupila do ní.

„Co hrozí Atlantidě?“ zeptala se.

Reid si nalil pohár vína, aby se zbavil úzkosti. „Nevzpomínáš si?“

„Poslední chvíle si nepamatuji. Měsíce před tím na posvátném ostrově a pak v Knóssu, které patřily nám dvěma, jsou nezapomenutelné, ale týkají se pouze tebe a mne, a tak o nich nebudu mluvit. Jinak toho vím málo. Snažila jsem se zjistit, který je teď rok, a tak jsem se zeptala, jak dlouho je současný Mínós na trůnu a kdy byla válka mezi Krétou a Athénami. Vyšlo mi, že se nacházíme dvacet čtyři let v minulosti před tím dnem, kdy jsem byla unesena z Rodu a setkala se s vámi. Již brzy odtud odpluješ, Duncane.“

Oleg pobledl. Uldin na sobě nedal nic znát.

Reid polkl doušek hustého červeného vína. Nepohlédl na Erissu, ale zadíval se na vrcholek Hyméttu nad korunami vavříků. „Co si pamatuješ zcela jasně?“

„Na jaře jsem odplula s ostatními tanečnicemi na Krétu. Théseus už byl v Knóssu. Tančila jsem s býky.“ Její odměřený neosobní tón zjemněl, když zašeptala: „Potom jsi za mnou přišel ty... Na nic dalšího si nevzpomínám. Možná jsem byla příliš šťastná, než abych se o to starala. Naše štěstí ve mně žije dál a bude žít věčně, neboť si je vezmu s sebou, až se odeberu k Bohyni.“

Rychle se vzpamatovala a opět to byla ta hrdá a moudrá žena, která řídila jejich poradu. „Potřebujeme jasnější předpověď. Mé vzpomínky jsou zamžené a vyprávění, která jsem o té zkáze později shromáždila, nestačí. Co k tomu můžeš dodat ty?“

Reid svíral pohár, až ho bolely prsty. „Tvá Kharia-ti-jeh je vulkanický ostrov asi sto kilometrů na sever od Kréty?“

„Ano. Právě kouř, který často z hory stoupá, dal ostrovu jméno Země sloupu. Na Atlantidě tradičně sídlí Ariadně, jež je odjakživa velekněžkou rituálů a vládyní všech věřících v celé říši, zatímco Mínós panuje nad světskými záležitostmi.“

Ariadně? Takže to není ženské jméno, jak se tvrdí v bájích, ale titul - „Nedotknutelná“.

„Vím, že Atlantis zanikne v ohni a popelu za mohutné bouře,“ řekla Erissa.

„Pak víš asi tolik jako já,“ odpověděl nešťastně Reid. „Do mých časů se zachovaly jen zlomky.“

Četl několik populárně naučných článků o vykopávkách, které se na Santorinu, což byla starověká Théra, prováděly. Ostrůvky vyčnívající nad hladinu Krétské-ho moře byly vlastně zbytky kaldery stále činné sopky. Z archeologického hlediska to místo nevypadalo nijak významně, přestože se pod lávou a popelem našly zbytky prastarého osídlení, ačkoli byly zachovány lépe než Pompeje. Bohužel jenom zbytky, neboť erupce vulkánu odpovídala síle výbuchu indonéské Krakatau. Několik vědců, v jejichž čele stál Angelos Galanopulos, nad tím začalo bádát, a když se pokusili zrekonstruovat původní ostrov, dostali obraz nápadně připomínající Atlantidu, jak byla popsána Platónem.

Platón totiž mohl své dva dialogy - *Tímaios* a *Kritiás* - přikrášlit. Jeho ztracený kontinent byl příliš velký, asi jako Libye a Malá Asie dohromady, a ležel až v Atlantském oceánu, což bylo příliš daleko, pokud měl být dobyt Athénami. Přesto zde byly důvody předpokládat, že si popis Atlantidy nevymyslel, že jen navázal na tradici, na polozapomenutou mínójskou říši, která se mihla klasickou legendou.

Podle Platóna vyprávěl ten příběh egyptský kněz Solónovi, athénskému básníkovi a státníkovi, a údajně pocházel z ještě starších záznamů. Při převádění egyptských čísel na

řecká mohlo dojít k chybě až o dva řády. A měsíce lunárního kalendáře mohly být snadno zaměněny za roky kalendáře solárního.

Platón měl logickou snahu přesunout Atlantidu za Héraklovy sloupy, protože ve Středozemním moři pro ni nebylo dost místa. Pokud však zmenšíme rozměry jeho Atlantidy o jeden řád, nebude se příliš lišit od Santorinu. A změníme-li roky na měsíce, datum zkázy Atlantidy se přesune do let 1500 až 1300 před naším letopočtem.

Toto období zahrnuje zhruba polovinu 15. století před naším letopočtem, kterou archeologové označili — plus minus několik desetiletí - za čas zničení Knóssu a zánik Mořské říše, i rok 1400, po němž následuje úpadek krétské kultury.

„Stalo se to příliš dávno.“ Reid si v duchu pomyslel: Nemohu jí přece říct, že mně ty články sice připadaly zajímavé, ale ne natolik zajímavé, abych se o Théru zajímal podrobněji, nebo se tam dokonce zajel podívat.

„O čem to mluvíte?“ vyštěkl Uldin.

„Víme, že se ten ostrov propadne do moře,“ pravil Reid. „Bude to jedna z nejhorších katastrof, jaká se v této části světa vůbec kdy stala. Hora vybuchne, z nebe bude pršet popel a kamení a tma zavládne až nad Egyptem. Přílivová vlna potopí krétskou flotilu - a Kréta jinou obranu nemá - a zemětřesení zničí její města. Achájové tam bez odporu vkročí jako dobyvatelé.“

Koruny stromů stále šuměly a včely nepřestávaly bzučet, a oni zatím uprostřed této oázy klidu a míru mluvili o strašlivé tragédii, k níž mělo co nevidět dojít. Nakonec se Oleg zeptal: „Proč vlastně nebudou potopeny také achájské lodě?“

„Attika je o velký kus dál,“ hádal Uldin.

„Ne,“ řekla Erissa. „Za ty roky jsem o tom něco slyšela. I na Peloponnésu byly lodě vyhozeny na břeh a roztrženy a mohutná vlna zaplavila celé pobřeží až po Egypt. Athénská flotila nebyla zničena, pouze nepatrně poškozena, neboť plula po širém moři. Théseus se celý život chvástal, jak za něj bojoval sám Poseidon.“

Reid souhlasil. O tsunami něco věděl. „Taková vlna je na moři víceméně mírná. Zvedne se pod trupem lodi a nese ji s sebou. Kréťané byli zřejmě v přístavu nebo blízko ostrova, který měli chránit, a vlna je rozbila o břeh.“

„Jako kdyby se ocitli v obrovském příboji.“ Oleg se otrásl, přestože bylo teplo.

„Bylo to tisíckrát horší,“ poznamenal Reid.

„Kdy se to má stát?“ zeptal se Uldin.

„Hned na začátku příštího roku,“ odpověděla Erissa.

„Má na mysli jaro,“ vysvětloval Reid, protože Rusové budou používat jiný kalendář a Hunové nejspíš žádný.

„Nu tak,“ řekl Oleg po chvíli ticha. „Nu tak.“ Pak Erissu bodře poplácal po rameni a zaburácel: „To je mi ale líto tvých lidí. Nemůžeme něco udělat?“

„Kdo se může postavit démonům?“ prohlásil Uldin.

Erissa hleděla do dálky.

„Mocnosti nám byly příznivé,“ pokračoval Hun. „Dostali jsme se na stranu, která zvítězí.“

„Tak to tedy ne!“ Erissa zaťala pěsti, oči jí plály. „To se nestane. Musíme Mínoa a Ariadně varovat. Atlantis a města na pobřeží Kréty budou evakuována. Loďstvo se vydá na moře a... Zbývá vymyslet, jak zadržet prokleté athénské lodě, aby neodpluly a byly zničeny. Pak bude Mořská říše žít dál.“

„Kdo nám uvěří?“ vydechl Reid.

„Může být změněno, co je předpovězeno?“ zeptal se Oleg tiše a pokřižoval se.

Uldin nahrbil ramena. „A mělo by to být změněno?“

Reid nevěřil vlastním uším. „Cože?“

„Co je na tom špatného, když Achájové vyhrají?“ divil se Uldin. „Je to zdravý národ a mocnosti jsou jim nakloněny. Jen blázen by proti nim chtěl bojovat.“

„Zadrž,“ řekl Oleg chraptivě. „Vedeš nebezpečné řeči.“

Erissa pravila klidně jako ztělesněný osud: „Musíme to zkusit. Zkusíme to. Já to vím.“

Pohlédla na Reida. „Zanedlouho to budeš vědět i ty.“
„V každém případě,“ dodal Reid, „Atlantis je naše jediná šance, jak se dostat domů.“

S večerem přihnala vichřice déšť. Bubnoval do střech, šlehal do zdí a kypěl na hrbolaté dlažbě. Vítr skučel a trásl vraty a okenicemi. Louče blikotaly v průvanu, pánve na žhavé uhlí ani velký oheň, který udržovali v ohništi dlouho do noci, nedokázaly ze sálu vyhnat vlhký chlad. Husté stíny se krčily mezi krokvemi a poskakovaly po tvářích bojovníků, kteří se rozvalovali na lavicích, tlumeně hovořili a neklidně pošilhávali po skupině kolem trunu.

Aigeus, zabalený v medvědí kůži, sotva promluvil. Královu vůli zastupoval Théseus, který seděl po otcově pravici, a Diorés, jenž stál nalevo. Oleg a Uldin rovněž mlčeli. Čekalo se na krétského vyslance.

Reid a Gathón si prozatím vyměnili jen několik zdvořilých frází na krátkém slyšení, jak to vyžadovala oficiální pravidla. Avšak od chvíle, kdy Krétan vstoupil do trůnního sálu, odhodil zmáčený plášť a setkali se očima, Reid věděl, že jsou spojenci.

„Jaká neodkladná záležitost nemohla počkat do rána?“ zeptal se Gathón po úvodních formalitách.

Mínóův zástupce hovořil uhlazeně, ale nikoli podřízeně, neboť jeho panovník vládl i nad Aigeem. Gathón byl méně než místokrál, ale více než pouhý vyslanec, dohlížel na dodržování mírových podmínek athénskými vazaly a podával hlášení přímo do Knóssu. Na pohled to byl pravý Krétan, měl hezké rysy a velké tmavé oči, a přestože byl ve středním věku, byl stále stihlý. Vlnité černé kadeře, jež mu padaly do půli zad, měl pečlivě upravené, na čele rovně zastřižené a před ušima dva cúpky. Tváře měl natolik hladké, jak se to jen srpovitou bronzovou břitvou a pinzetou dalo provést. Spíše s ohledem na počasí než na city Achájů nenosil krátkou zástěrku, jak bylo na Krétě zvykem, ale zřasené roucho až po kotníky. Měkká látka vypadala jako egyptská, však spolu také země faraónova a Mínóova již dlouho obchodovaly.

Théseus se předklonil, svaly měl napjaté a v dravcích očích se mu odrážela zář plamenů. „Je to přání našich hostů, aby se s tebou mohli setkat co nejdříve,“ prohlásil nevrle. „Měli zjevení.“

„Záležitosti Bohyně nemohou čekat,“ řekl Reid a uklonil se Gathónovi. „Slyšel jsi již, vznešený pane, jak jsme byli odneseni z našich zemí. Nevíme, jakým kouzlem k tomu došlo, ani zda se to stalo náhodou, rozmarem bohů či z vůle Bohyně. Nevíme, co se od nás žádá.“

Základní fráze znal od Erissey a souhlasil, že celý výstup bude vypadat přesvědčivěji, budou-li naléhat, aby se jim dostalo slyšení, proto rychle pokračoval: „Dopoledne nás králův vozataj zavezl do Peribojina háje. Paní Erisa provedla obětování podle krétských rituálů, neboť slouží Bohyni. Po jídle na nás sestoupil spánek, který trval celé hodiny. Když jsme se probudili, zjistili jsme, že jsme všichni měli tentýž sen - i náš průvodce.“

Oleg přešlápl z nohy na nohu, založil si ruce na prsou a zase je spustil k bokům. Uldin se ušklíbl, ačkoli to mohla být jen hra stínů na jeho zjizvené tváři. Byli u toho, když Erisa tu vizi do Peneláa vkládala. Poryv větru prolétl otvorem ve střeše a srazil do ohniště spršku dešťových kapek, až oheň zapraskal a začadil a po sále se rozletěl šedý dým.

Gathón udělal ochranné znamení. Měl inteligentní oči a hleděl na Reida zkoumavě. Aigeus, zkroucený bolestí kloubů, vypadal vysíleně a Théseus se dusil vztekem. Diorés byl klidný a

ostrážitý. „Dozajista jde o zásah Bohyně,“ řekl Gathón nevzrušeně. „Co se vám zdálo?“ „Jak jsme již oznámili králi Aigeovi a princí Théseovi, zjevila se nám žena oděná jako urozená krétská paní,“ odpověděl Reid. „Neviděli jsme její tvář, přinejmenším si na ni nevzpomínáme. Kolem paží se jí ovíjeli hadi. Promluvila k nám šeptem, takže její hlas téměř splýval se syčením hadů, a řekla nám: Jen nejpodivnější z podivných mají sílu předat tento příkaz, aby rozdělené domy byly spojeny a moře bleskem oplodněno v téže chvíli, kdy Býk se spojí se Sovou. Běda však těm, kdo neuposlechnou!“

V následujícím tichu bylo slyšet, jak venku kvílí bouře. Ve věku, kdy se všeobecně věřilo, že bohové nebo mrtví promlouvají k živým prorockými slovy, nikoho nepřekvapilo, že zjevení měli lidé, kteří už byli poznamenáni osudem. Věštba však musela být velice pečlivě vyložena.

Reid a Erisa se neodvážili být konkrétnější. Diorés by je určitě obvinil ze lži, kdyby sen nepotvrdil i jeho člověk, a přesto se velitel tvářil skepticky.

„Jak si tu věštbu vykládáš ty, vyslanče?“ zeptal se Théseus.

„Co si myslíš ti, kterým byla určena?“ zajímal se Krétan.

„Domníváme se, že jsme obdrželi příkaz odplout do tvé země, vznešený pane,“ prohlásil Reid. „Nechceme urazit naše hostitele, ale zdá se, že máme nabídnout naše služby tvému — ostatně i jejich — panovníkovi.“

„Kdyby tohle bohové zamýšleli,“ řekl Théseus, „poslali by pro vás do Egypta krétskou loď.“

„Pak by ovšem nikdy nepřipluli do Athén a neměli by prorocký sen,“ prohlásil Gathón.

„Chápu-li tu věštbu správně, jsou předurčení spojit rozdělené domy... Mnoho zlé vůle kvetlo mezi našimi zeměmi a běh času to příliš nezlepšil. Tito cizinci přišli z takové dálky, že mi jejich pohnutky připadají méně podezřelé, než by tomu bylo za jiných okolností, a jejich prostřednictvím by se mohla naplnit vůle bohů. Pokud se má krétský Býk oženit s athénskou Sovou a pokud Zeus díky tomu oplodní vody naší Bohyně, neznamená to nic menšího než spojenectví. Možná je také naznačován královský sňatek mezi Labyrinthem a Akropolí, z něhož se zrodí nejslavnější král. Tito cizinci musí pochopitelně do Knóssu na další rozhovory. Okamžitě. Roční doba ještě není příliš pokročilá a pevná loď s dobrou posádkou je tam hravě zaveze.“

Uldin najednou vyhrkl: „Ale já nepojedu!“

Ty parchante, naštvál se Reid, ale vztek ho brzy přešel. Hun věděl, že to celé je podvod, a také věděl, že ostrovu, kam se snaží dostat, hrozí záhuba. Pohádal se s nimi už v tom vavřínovém háji. Přidat se na stranu, která prohraje - a ještě ke všemu na stranu národa mořeplavců! -, považoval samo o sobě za dost velké bláznovství, ale projevovat neúctu bohům se rovnalo spolčení se zlými duchy. Přesvědčili ho, aby byl alespoň zticha, teprve když mu Reid vysvětlil, že kontakt s Atlantidou je nezbytný, chtějí-li se vrátit domů. Teď v něm musela zvítězit obava, že to nestojí za tak velké riziko.

Oleg se zmačkal. „Proč ne?“

Uldin se našťastí zmohl na odpověď: „Slíbil jsem Diorovi, že si vezmu na starost koně. Copak by si bohové přáli, abych nedodržel sliby?“

„Známe snad jejich vůli?“ vložil se do toho Théseus. „Ta věštba může znamenat pravý opak, než jak ji vykládá krétský vyslanec. Mohlo by to být varování před katastrofou, jestliže by došlo k nějakému nepřírozenému spojení.“ V kučeravém vousu mu zablýskly zuby.

Gathón po této nepokryté připomínce nechutné historky, jak byl zplozen první Mínótauros, kterou vymysleli Achájové, nebyl chvíli schopen řeči. „Mého panovníka nepotěší, až se dozví, že slova určená jeho uším jsou zadržována podobně jako jistý pár přilbic,“ pravil nakonec.

Byla to bezvýchodná situace. Ani jedna z obou stran nechtěla, aby ta druhá získala trosečníky, jejich převratné dovednosti a obrovskou nadpřirozenou sílu, kterou určitě mají. Přesto však Théseus ani Gathón nemínili dopustit otevřenou roztržku.

Diorés postoupil krok vpřed, zvedl paži, aby muže utišil, a zešíroka se usmál. „Pánové, přátelé! Vyslechnete mě? Jsem jenom starý mořeplavec a koňák,“ pokračoval, když princ

souhlasně přikývl, „nedostává se mi vaší moudrosti a učenosti, ale přesto se někdy stává, že moudrý muž, který stojí u kormidla, nebude vědět, kterým směrem má loď vést, dokud jeho hloupý námořník nevyšplhá na stěžeň a nerozhledne se. Nemám pravdu?“ zeptal se a líně protahoval slova do bubnování deště, naříkání větru a prskání plamenů.

„Oč tu vlastně kráčí?“ pokračoval. „Na jedné straně víme, že bohové proti těmto dobrým lidem, kteří žijí mezi námi v Athénách, nic nemají. Sami jsme se přesvědčili, že se za jejich přítomnosti nic zlého nestalo.“ Při řeči gestikuloval, jako by stál na pódiu před početným obecnstvem. „Na druhé straně má Mínós pochopitelně také právo se s našimi hosty setkat, pokud to nebude nebezpečné, ačkoli si myslím, že nebude, protože sami bohové dali k této plavbě příkaz. Myslím si to.“ Mlaskl jazykem. „Ale opravdu to vím? Tohle jsou mělké vody, přátelé moji, a závětrná strana pobřeží. Navrhuji, abychom se plavili pomalu a hloubku pozorně měřili šňůrou... Pochopitelně především pro blaho Kréty, vyslance Gathóne, když už jsme u toho.“ „Co navrhuješ?“ zeptal se Gathón netrpělivě. „Řeknu to přímo jako každý jiný neotesaný starý hlupák. Napřed se musíme dozvědět, jaký je názor těch, kteří vědí o bozích - a zvláště o krétských bozích - mnohem víc, než kolik toho víme my v Athénách. Mám na mysli Ariadně a sbor kněžek na Atlantidě...“

Théseus najednou zvedl hlavu, pěstí se uhodil do kolena a hlasitě vyfoukl dech našpulenými rty, div nehvízl. Reid se podivil, kde se v něm z ničeho nic vzalo takové nadšení.

„Dále si myslím, že bychom neměli riskovat a posílat tam naše hosty všechny, tím spíš, že máme na krku čas bouří. Navrhuji poslat jenom jednoho, který promluví za své přátele - a doufám, že mezi přátele mohu počítat všechny přítomné. Nejlepší bude, když se tam vypraví Duncan, který je ze všech nejmodřejší, aniž bych se tím chtěl nějak dotknout Uldina nebo Olega, pochopitelně ani paní Erissy, až uslyší, co všechno jsem tady napovídal. Věci se mají tak, že ani ona toho neví tolik jako Ariadně, zatímco Duncan přichází z nejvzdálenější země, on jediný rozuměl umírajícímu čaroději, nemluvě o tom, že má na všechno odpověď, umí rozlícit oheň mezi prsty a kdoví co ještě. Ať tedy Duncan promluví s Ariadně. Ať oni dva rozhodnou, co si počít s tímhle zamotaným kotevním lanem. Souhlasíte?“

„U meče Areova, souhlasím!“ zvolal Théseus.

Gathón zamyšleně přikývl. Nepochybně viděl, že tenhle plán je pouhopouhým kompromisem, pokud ne výhrou Achájů, neboť v Athénách zůstanou víceméně jako rukojmí ti dva šikovnější cizinci, jejichž znalosti jsou mnohem užitečnější než Reidovy. Byla to však velmi choulostivá záležitost a opatrnosti nebylo nazbyt. Ariadně je koneckonců duchovní vládkyně Keftu, ať tedy rozhodne ona, co dál.

Bylo to předurčeno, uvědomil si Reid. Znovu ho sevřela předtucha osudu, jako se to stalo pod srpkem měsíce na Kythéře. Nyní však měl pocit, že je pouhou dešťovou kapkou hnanou nočním větrem neznámo kam.

Lampu nechali hořet. Ne pouze světlo laskalo Erissino tělo, ale i Reidovy ruce. „Vypadám tak mladší?“ zašeptala mezi slzami.

Políbil ji na rty a pak do důlku mezi klíčními kostmi. V ložnici bylo chladno, z Erissy však sálal žár a pod hedvábnou kůží se jí hebce vlnily svaly, voněla sladce jako rozkvetlá louka. „Jsi tak krásná,“ byla jediná omšelá slova, na něž se zmohl.

„Již zítra-“

Zatímco mořeplavci připravovali loď, strávili Reid a Erisa celý den spolu a vůbec jim nezáleželo na tom, co si ostatní myslí.

„V této roční době se nesmí s cestou váhat.“

„Já vím, já vím. Ale ty bys mohl. Nemůžeš přece ztroskotat, Duncane. Bezpečně připluješ na Atlantidu. Připlul jsi tam.“ Skryla mu na rameni uslzenou tvář, její vlasy se mu rozlily po hrudi. „Teď se pokouším ošidit tu dívku aspoň o pár dní, že? Ale nepodaří se mi to, Duncane, drahý, nemůže se mi to podařit... Jak jsem ráda, že nevíme, co s námi bude, až mine jaro! Nesnesla bych to.“

„Myslím, že ty sneseš cokoli, Erisso.“

Po chvíli se zvedla nad něj a zahleděla se mu do očí. „Ta zkáza přece nemusí být naprostá. Mohli bychom zachránit můj národ. Můžeme být tím ostrím, jež bohové užívají, aby rozsekli zauzlený osud. Budeš se o to snažit, ať budeš kdekoli, Duncane, stejně jako já tady?“

„Ano, budu,“ slíbil a v tu chvíli to myslel upřímně.

Ve skutečnosti nevěřil, že by mohli její svět zachránit. Pokud by to bylo možné - jako by člověk mohl změnit dráhy hvězd -, každá změna v minulosti by změnila celý vesmír až do jeho absolutního konce, až do zániku posledního paprsku světla, a to nemůže udělat, protože by se Bitsy nikdy nenarodila. Ale stejně, copak lze v této kleci času otevřít jiné dveře?

„Nebud’me smutní.“ Erissa se násilně usmála. „Zbývá nám pár chvil, a tak budeme veselí. Miluj mě až do úsvitu.“

Dokud ji nepoznal, netušil, jak nádherné může milování být.

Přestože měl Reid neodbytný pocit, že nad ním neúprosný osud visí jako Damoklův meč, nemohl se dočkat, až dopluje na ztracenou Atlantidu.

Vynořila se z vln plných rozčeřených beránků. Moře bylo toho dne spíš nazelenalé než modré. Ostrov byl přibližně kruhový, v průměru mohl mít kolem dvaceti kilometrů, příkře se zvedal rovnou od pobřežních útesů. Několik holých skalisek pruhovaly černé, rudé a našedlé vrstvy, nejniž nad hladinou se táhl pás oslnivě bílé pemzy. Z nitra ostrova se zvedala kuželovitá hora, od vrcholového kráteru se po úbočí klikatila ztuhlá řeka lávy. Sopka dosud spala. Nedaleko břehu vyčníval z moře další, i když menší vulkán.

Reid nebyl Atlantidou ohromen tak, jak čekal, ale přesto ho okouzila. Mezi zežloutlými loukami se tísnila sklizená hnědá políčka, sady olivovníků, fíkovníků či jabloní a vinice, jež zářily červenozlatými barvami. Na kamenitých strmých svazích s nedostatkem prsti rostly jen traviny, trnité keře a sem tam zakrnělé duby či cypřiše s korunami pocuchanými vichřicemi. Na pastvinách však nespátřil ovce nebo všudypřítomné kozy, ale stáda hnědobílého skotu s obrovskými rohy. Překvapilo ho to, dokud si neuvědomil, že hledí na posvátný ostrov všech Keřťanů a že Erisa s těmi býky (dnes, právě dnes!) tančí. Jednotlivá hospodářství ležela kus od sebe. Budovy se podobaly jiným středomořským stavbám, byly krychlové, z nepálených cihel a s plochými střechami, mnohé měly vnější schodiště a převážně málo oken, neboť jádrem každého domu byl peristyl, dvůr se sloupy a podloubím, kde lidé trávili většinu času. Na rozdíl od Athéňanů měli Atlant'ané zálibu v pastelových omítkách a zářivých freskách.

Kolem ostrova bylo plno rybářských loďek, ale žádné velké plavidlo, kromě Diorovy veslice. Na jižním obzoru se daly zahlédnout nezřetelné obrysy horských hřbetů vzdálené Kréty.

Bylo chladno, Reid si přitáhl plášť těsněji k tělu. Tak tohle má být ta bájná Atlantis?

Avšak sotva loď obeplula menší ostrov, který mezi příkrými útesy hlavního ostrova střežil vjezd do zálivu, a před příděl se rozvěřela několik kilometrů široká laguna, z jejíhož středu se vypínala mohutná sopka, pochopil, že tohle místo skutečně nemůže být nikdy zapomenuto.

Na úpatí pahorků na pravoboku se rozkládalo město velké jako Aigeovy Athény, avšak bez obranného valu, protože ho nepotřebovalo, nádherně rozvržené a vesele barevné, hotová potěcha pro oko architekta. V přístavu kotvily jen dvě válečné lodě Mořské říše, měly orlí příděl a zádě ve tvaru rybího ocasu, ostatní už byly na zimu vytaženy na břeh. Na molu leželo dnem vzhůru několik čerstvě natřených člunů, další byly uloženy v kůlnách.

Klidná hladina chráněného zálivu modře jiskřila, vzduch byl plný lahodných vůní. V teplém vánku křižovaly lagunu malé loďky ověšené různobarevnými praporky a nejspíš se jednalo o nějakou kratochvíli, neboť byly plné žen a dětí.

Diorés ukázal přes rameno na menší ostrov v ústí zálivu, který minuli. „Tam sídlí Ariadně, ale musíme zakotvit ve městě. Nenechají jen tak každého vstoupit na posvátnou půdu, napřed si musíme obstarat povolení.“

Reid se ohlédl. Chrámový ostrov byl překrásný. Květiny na terasovitých zahradách soupeřily s podzimními barvami stromů. Na vrcholku kopce stál rozlehlý komplex jednopatrových budov z kyklopského zdiva. Nabílené zdi byly od hlavní brány až ke sloupům po stranách ozdobeny barevným vlysem s roztančeným procesím lidí, býků, chobotnic, pávů, opic a chimér. Sloupy byly hladké a jasně červené. Od Erisy věděl, že sloup je posvátný symbol. Na překladu nad branou byl druhý symbol - zlatá dvojité sekera, labrys. Třetí zlatý emblém, pár obrovských býčích rohů, byl umístěn na střeše.

„Budeme čekat dlouho?“ zeptal se roztrpčeně. Ať už na něho zákruty osudu nastražily sebevětší dobrodružství, většinu času promarnil naprostými trivialitami. Během plavby nebyl

ušetřen dlouhých hodin planých žvástů (Diorés se už postaral, aby se k vážnému tématu ani nepřiblížili), přestože mu nebylo dvakrát do řeči, neboť ho tížila zlá předtucha.

„Moc dlouho ne,“ odpověděl Athénan. „Urychlí se to, jakmile se Ariadně dozví, že přicházíme od prince Thésea.“

Diorova zmínka o princí, nikoli o králi, Reida přiměla, aby se pozorněji zadíval na velitelovu tvář, jakkoli její vychytralost z valné části skrýval prošedivělý plnovous. „Znamená to, že jsou blízcí přátelé?“

Diorés si nonšalantně odplivl přes pažení. „Párkrát se setkali. Náš princ je zcestovalý člověk. Co je na tom divného, že navštívil taky Ariadně? Bylo by neuctivé, kdyby to neudělal, ne? Je nám mnohem víc nakloněna, než bys očekával. Má totiž v sobě kapku achájské, lépe řečeno kalydonské krve, přestože se narodila v Knóssu. Předpokládám, že nás přijme brzo.“

Příjezd lodi mimo sezónu přitáhl na molo zástup zvědavých lidí, kteří na mořeplavce mávali. Atlantis bohatla právě tak ze zbožných poutníků jako ze světského obchodu a řemesel. Reid zatím nikde nespátřil známky vyslovené chudoby a od Athénanů slyšel, přestože to říkali s ostnem závisti, že stejně prosperuje celá Mínoova říše.

Podle měřítek, na jaké byl Reid zvyklý z Ameriky druhé poloviny dvacátého století, žil i ten nejbohatší Atlant'an v zásadě prostě, i když měl k dispozici takové „moderní“ vymoženosti jako třeba teplou a studenou vodu nebo splachovací záchod. Ale copak opravdové bohatství spočívá pouze v materiálním přepychu? Když vzal v úvahu tohle plodné moře, středomořské klima, přírodní krásy a především život v klidu a míru, musel si položit otázku - kdo by mohl chtít víc?

Lidé tvrdě pracovali, to ano, atlantský místokráľ však své poddané nezatěžoval břemeny daní, neboť měl příjmy z vazalských zemí, obchodu a cla. Nebylo tak těžké se uživit, pouze luxusní zboží bylo drahé. Lidé měli dost času na uctívání bohů, odpočinek, milování i všelijaká další potěšení, chodili se s přáteli koupat nebo diskutovali u číše vína o všem možném, co je zajímalo. Reid měl dojem, že Atlant'ané z poloviny patnáctého století před naším letopočtem mají mnohem více volného času a pravděpodobně i osobních svobod než Američané v roce 1970.

Správce přístavu připomínal Gathóna, jeho oděv však byl typicky krétský: boky měl pevně ovinuté krátkou bílou zástěrkou ohrnutou pod opaskem z bronzových spon, střevíce zašněrované řemínky a kolem hlavy pruh látky jako turban. Na krku, zápěstích i kotnících ho zdobily šperky. Jako odznak svého úřadu nesl hůl zakončenou dvojitou sekerou a na turbanu měl chochol z pávího peří. Jeho podřízení byli oblečeni podobně, ačkoli méně nákladně, většinou byli prostovlasí, jen někteří měli nasazenu malou čepičku, obuti byli do střevíců, sandálů nebo byli bosí, zástěrky měli křiklavě vzorované a široké pásy častěji kožené než kovové. Tyto opasky nosili muži i ženy, dokonce i nahé děti, neboť vosí pas považovali za vrchol krásy. Pouze starší lidé poskytovali svým břichům dostatek volnosti.

Diorés šťouchl do Reida. „Musím přiznat, příteli, že na tyhle Atlant'aneky je opravdu nádherný pohled, co říkáš? Tady není těžké najít si děvče, s nímž se můžeš pobavit za pohár vína nebo nějakou tu cetku. Já bych ovšem svým dcerám nedovolil, aby pobíhaly takhle odhalené, ale pro námořníka je to hotový dar bohů, nemám pravdu?“

Prosté ženy, které spěchaly kolem s košíky potravin, prádlem, džbány na vodu či s dětmi v náručí, totiž nosily pouze jednoduché dlouhé sukně do zvonu. Eleganternější dámy měly suknice zřasené a přes průsvitné košílky zdobené živůtky, jež podpíraly, ale nezakrývaly ňadra, a cinkaly šperky z mědi, cínu, bronzu, stříbra, zlata a jantaru. Na nohou měly roztomilé sandálky a na hlavách rozmanité klobouky, jaké Reid viděl ve dvacátém století na Champs-Élysées, a byly napudrované a nalíčené růží nejen na tvářích. Když achájská posádka odpovídala na uvítání bujarými a často nemravnými výkřiky, mladší děvčata se chichotala a mávala o to víc šátky.

Diorés vysvětlil správci přístavu, že připluli v úřední záležitosti za Ariadně. Jakmile to uslyšel, hluboce se Diorovi i Reidovi poklonil. „Hned vyšlu člun s poslem, vážení pánové. Nepochybně se vám dostane slyšení již zítra ráno.“ Bystrým pohledem odhadoval Reida, pro-

tože už sice viděl ledajaké cizince, ale tenhle byl přece jen zvláštní. „Budu poctěn, jestliže se ubytujete v mém domě.“

Reid přijal. Diorés trochu bručel, protože se těšil na prostopášný večer v hostinci na nábřeží, nezbylo mu však než pozvání rovněž přijmout.

Správce přístavu zavedl hosty do svého domu širokou ulicí, která sice neměla chodníky, dlažba však byla rovná a dobře opracovaná. Řada domů a obchodů propojených zdmi je zavedla na náměstí, vydlážděné obrovskou mozaikou s motivy chobotnic a lilií, u stříkající fontány uprostřed si hrály děti pod dozorem matek a chův. Přestože se zrovna konal trh, všude bylo čisto a nikde nic nezapáchalo, neboť Atlant'ané si postavili důmyslnou kanalizaci. Tržiště bylo rušné skoro jako v Athénách, lidé však byli usměvavější, spokojenější a přátelštější. Na stáncích vystavovali obchodníci zboží, o němž neměli na Peloponnésu ani potuchy, až z dalekých Cínových ostrovů na západě, které se jednou budou jmenovat Velká Británie, z Ibérie, Sekilie čili Sicílie, Libye, Aigypta či Foiníkie na východě, nebo z říše Nésitů, jimž se bude říkat Chetitě, ba dokonce až z předaleké Baktrie ležící severně od Hindúkuše. Na nárožích seděli veřejní písaři, u prázdné parcely předváděl zákazníkovi nějaký Reidův starověký kolega papyrus s nakresleným domem. Ze školy zrovna vyběhli pospolu chlapci i dívky, všichni si nesli rydla a voskové tabulky v dřevěných rámečcích, ale nezdálo, že jsou to jen děti bohatých. Slepý pěvec měl u nohou postavenou misku, do níž mu lidé dávali jídlo, hrál na lyru a zpíval:

„Jako když udeří bouře nad podzimním mořem, jež bronzovým svým kopím slunce proklálo, vichřice tvé lásky zmítala mou lodí. Jako po té bouři nad podzimním mořem nezbylo nic víc než sladké vzpomínky. Vrať se mi zpět, nechť vlny se zas zpění, jako když udeří bouře nad podzimním mořem, jež bronzovým svým kopím slunce proklálo...“

Správčův dům byl tak veliký, že uvnitř měl dva peristyly, aby se do místností, jež se otevíraly do podloubí, dostal čerstvý vzduch. Pokoje byly vyzdobeny naturalistickými freskami, nejrůznější živočichové se na nich vlnili jako živí a květiny zářily letními barvami. Podlahy ze stmelených oblázků byly pokryty rohože-mi, obuv se odkládala v předsíni. Nábytek - dřevěné truhlice a řezbami zdobená lůžka a křesla - by se určitě líbil Pamele. Na stolcích s kulatými mramorovými deskami trůnily malované olejové lampy, keramické džbány různých velikostí a tvarů a pánve na žhavé uhlí. Bylo poznat, že majitel domu má vytříbený vkus, řemeslné zpracování všech předmětů bylo dokonalé a barvy vkusné. Ve výklenku stála terakotová Rheiá, bohyně plodnosti a úrody. Před obědem se celá rodina rituálně omyla, pak před sochou poklekla a požádala o požehnání.

Po jednotvárné stravě na Aigeově dvoře Reid uvítal chutně připravené dary moře, množství zeleniny, kvašený pšeničný chléb, ovčí sýr a na závěr medové koláčky. K jídlu se pochopitelně podávalo skvělé víno. Správce přístavu se zajímal nejen o gastronomii, ale také o astronomii a přírodovědu, jak se ostatně dalo u tak vybraného hostitele očekávat, a nikomu nevadilo, že se jeho žena i děti do rozmluvy zapojují. Během hostiny se nikdo neopil a v ložnicích hostů nečekaly otrokyně. (Přestože celá Mořská říše tyla z práce otroků, na posvátné Atlantidě bylo otrokářství *zakázáno*. V domácnostech obvykle sloužily dívky z chudých rodin, jimž se platilo stravou, ubytováním a případně i věnem.)

Reid ulehl do poněkud malé postele, zavřel oči a přemýšlel o tom, že si příští staletí budou pamatovat Kréťany - ochránce zákonů a míru, kteří šíří obchod a s ním spojený blahobyt, kamkoli vstoupí, čistotné, přátelské, zdvořilé, učené a tak dokonale civilizované lidi - jen díky obludnému Mínótaurovi, jenž v hrůzostrašném bludišti *požír* lidské oběti. Historii, bohužel, píší vítězové.

Otevřel oči. Mezi sloupy peristylu proudil do ložnice chladivý vánek. Noc byla plná neznámých zvuků, na obloze se třpytily hvězdy a proti nim se černal masiv vulkánu, z něhož se začalo dýmat.

Velekněžka Lydra, Ariadně Atlantidy, se letmo dotkla Reidova čela a mdlým hlasem pronesla uvítací formuli: „Necht' nad tebou bdí Bohyně i Asterión.“ Z očí jí hleděla únava.

Poklonil se. „Odpust' cizinci, vzácná paní, že nezná správné způsoby,“ řekl opatrně.

Ve velké ponuré místnosti se rozhostilo ticho. Dveře na jižním konci, jimiž jindy proudilo světlo, byly zavřeny kvůli dešti, na protější straně zelo temné ústí chodby, jež vedla hlouběji do bludiště chrámu. Freska na východní zdi zobrazovala Bohyni ve třech podobách jako Britomartidu Panenskou, Rheiu Mateřskou a Diktynnu Vědoucí. Na západní stěně odváděla mytická postava se lvím tělem, orlí hlavou a křídly mrtvé k záhrobnímu soudu. Malby byly realisticky vyvedené, neměly však ani chlup z typické atlantské hravosti, naopak, byly přísné a strohé. Ve světle poblikávajících plamínek olejových lamp jako by se pohybovaly, jako by Reida káraly. Napadlo ho, že ty mrtvé zřejmě nečeká převoz na ostrovy blažených, ale něco zatraceně horšího. Podél zdi stála bronzová ohřívadla, z nichž stoupal kouř provoněný santalovou silicí, jenže Reida štípal v nose.

Nejvyšší kněžka usedla na mramorový trůn vystlaný polštářky a Reidovi ukázala na nízkou stoličku bez opěradla. Byl zvědavý, co se bude dít.

Již včera ráno obdrželi oficiální, nicméně zdvořilé pozvání, jenže zatímco se Ariadně a Diorés zavřeli na celé hodiny v této síni, dvojice zasvěcenců vodila Reida tak dlouho po částech chrámového okrsku, jež byly přístupny veřejnosti, až ho rozbolely nohy. A když se odpoledne vrátili do domu správce přístavu, dostal od Diora pouze nemastnou neslanou odpověď: „Chtěla se jenom dozvědět, co je v Athénách nového. A já zas dostal příkaz, abych ji požádal o pomoc při jednáních kolem mírové smlouvy s Mínoem, protože chceme mít víc válečných lodí, abychom mohli chránit vlastní zájmy v oblasti, již říkáme Pontos Axeinos, kdežto Oleg Černé moře, kterou nestřeží Kréťané. S tebou si Lydra promluví zítra. Nalej si další pohár, když je nás hostitel tak štědrý, a nedělej si starosti, příteli!“

Reid se neodvážil pohlédnout na Lydru zpříma, ale po očku si ji prohlížel. Věděl, že jí dávno minula třicítka, a vypadala na to. Byla vysoká a štíhlá, skoro až hubená, a držela se zpříma. Tvář měla rovněž pohublou, vodnaté oči modrošedé, zahnutý nos jí trčel jako zoban nad přísně sevřenými rty a energickou bradou. Hnědé vlasy již ztrácely lesk a řadra pevnost, přestože dosud bylo znát, že v mládí tančila s býky. Oblékla si dlouhou sukni a vysoký klobouk bez krempy, předloktí měla ovinuta spirálami zlatých náramků jako bohyně Rheia hady, z ramenou jí splýval modrý plášť. Reid, v achájském oděvu a s nepěstěným plnovousem, si připadal jako barbar.

Anebo byl neklidný, protože jí nedůvěřoval? Nedávno pověděl Erisse, že se v jeho době traduje příběh o tom, jak Ariadně pomohla Théseovi zabít Mínotaura. „Může na tom být něco pravdy?“

Erisa pokrčila rameny. „Slyšela jsem, že ti dva byli spiklenci, ale to jsou jen ničím nepodložené zvěsti. Pravda je, že po té katastrofě obětovala býka společně s Théseem a pak nastoupila na jeho loď, jenže neměla na vybranou. Potřeboval ji, aby plenění Knóssu dodal zdání zákonnosti, a měl moc ji k tomu donutit. Nikdy však nedoplula do Athén. Zanechal ji i s její družinou na ostrově Naxu. Tam se ze zoufalství vzdala čisté víry a založila jakýsi tajemný kult. Když už nic jiného, tak aspoň tohle dokazuje, že mezi nimi nebyla žádná úmluva a že byla — je — bude — nevinná.“

„Slyšel jsem přímo od Thésea, že byl několikrát na Atlantidě a že tam často posílá vzkazy.“ „Proč by si neměl předcházet duchovní vládkyni Mořské říše? Lydra má přece kalydonského předka. Ale neboj se, Duncane, Ariadně se svému poslání nezpronevěří kvůli světským záležitostem. Byla ještě mladičká dívenka, když měla v jeskyni na hoře Iouktás zjevení. Od té chvíle si říkala Nevěsta Asteriónova. Když přestala tančit s býky, zaslíbila se jako kněžka — a nezapomeň, že k tomu patří slib čistoty - a sloužila Bohyni tak oddaně, že byla zvolena jako nejmladší *známá* Ariadně. Dobře si vzpomínám, jak byla přísná, jak přesně prováděla všechny obřady a jak napomínala nás, nezásvěcené sestry, abychom nebyly marnivé, lehkovážné a nedbalé.“ Usmála se a pak smutně dodala: „Musíš ji přesvědčit, že jsi nástrojem dobra, nikoli zla. A to nemusí být snadné, Duncane, můj drahý.“

Mělas pravdu, Erisso, pomyslel si, když pokradmu hleděl na tu neústupnou tvář.

„Záležitost, v níž přicházíš, se dotýká tajemství, která bohové smrtelníkům nezjevují,“ pravila Lydra. „Nemám na mysli ten tvůj chrlič ohně, ani železo či jízdu na koni, o nichž mluvil Diorés. To jsou lidské vynálezy. Avšak klenot ve tvaru úplňku, jež nosíš na paži -“

Reid totiž včera předvedl své náramkové hodinky těm dvěma zasvěcencům, kteří mu ukazovali chrámový ostrov, protože si všiml, že na ně zírají s posvátnou bází. Atlant'ané sice dovedli podle slunce a hvězd určit i tak malé jednotky času, jako jsou hodiny, ale ručičky, jež pilně odstřihávají každičkou vteřinu, jim připomínaly Diktynnu Sekernici.

Chopil se příležitosti. „Tento talisman ukazuje čas, vzácná paní, a svému majiteli rovněž propůjčuje jisté věštecké síly. Měl jsem v úmyslu darovat jej Mínóovi, ale vlastně po právu náleží tobě.“ Stáhl si hodinky z ruky a položil je do dlaně, která se chtivě sevřela. „Nebylo náhodou, že jsme tu věštbu obdrželi my, kteří jsme zde cizinci. Viděl jsem, že se blíží hrozné nebezpečí, a mým posláním je varovat tvůj lid. Neodvážil jsem se říct o tom Athénanům.“

Lydra odložila hodinky a přitiskla si ke rtům svůj talisman v podobě dvojité sekery. „Jaké nebezpečí?“ zeptala se bezvýrazně.

A je to tady, pomyslel si Reid a sám by rád věděl, zda svět, z něhož přišel, zmizí stejně snadno, jako když letní slunce vypudí ranní mlhu z krajiny, anebo zda jen marně tluče křídly v kleci času.

Doufejme, že ani jedno, ani drahé, neboť se ze mě stal agnostik, proletělo mu hlavou. Nechci nic jiného než najít cestovatele z budoucnosti a vrátit se domů k manželce a dětem, a na oplátku aspoň trochu pomoci Erissinu světu. Nebo ji přinejmenším vrátit zpátky do toho, který si vybuchovala vlastní statečností a vytrvalostí.

Je to má povinnost. Ale také mé přání.

„Vzácná paní,“ pronesl sevřeným hrdlem, „dostalo se mi hrůzného vidění. Viděl jsem Sloupovou horu, jak se roztrhla vedví s takovou silou, že se Atlantis propadla do moře, přílivová vlna zničila Mínóovo loďstvo a zemětřesení města na Krétě, viděl jsem, jak se panovníkův ostrov stal kořistí mužů, kteří využili vzniklého chaosu k plení.“

Mohl by citovat knihy, které dosud nebyly napsány, mohl by vyprávět, jak se noví vládcové, nejspíš Achá-jové, marně pokusí obnovit Knóssos, ale mír na moři ani na souši už udržet nedokážou. Pak nastane homérská doba, jenže ty nádherné verše sotva vyváží období rozkladu - období válek, pirátství, boření, vypalování, loupení, vraždění, znásilňování a nenasytého obchodování s otroky. Potom dojde k invazi ze severozápadu, již se obává Théseus, divocí Dórové se železnými zbraněmi jako povodeň zaplaví Středomoří, z heladské doby zbudou jen trosky a pro další staletí pouze báje a pověsti.

Lydra se tiše zeptala: „Kdy se to má stát?“

„Na začátku příštího roku, vzácná paní. Kdybyste se včas připravili -“

„Zadrž. Jakýkoli uspěchaný pokus o záchranu by sám mohl být příčinou záhuby. Bohové putují po klikatých cestách, projeví-li přání ničit.“

„Vzácná paní, mluvím pouze o přestěhování Atlant'anů na Krétu, kde se musí vyklidit pobřežní města a obyvatelstvo přemístit do středu ostrova. Je také nutné zachránit flotilu...“ Zarazil se.

Bez hnutí na něj hleděla bledýma očima. „Můžeš se mýlit. Co když ti to našeptaly zlé bytosti, co když tě očarovala kouzelnice nebo jsi prostě měl jenom horečku. Anebo mi lžeš z důvodů, které znáš jen ty.“

„Určitě o mně máš právy od Diora, vzácná paní.“

„Jak vidím, ne dost podrobné.“ Lydra pozvedla ruku. „Počkej. Z ničeho tě neobviňuji. Podle toho, co jsem slyšela a jak tě hodnotím nyní, jsem přesvědčena, že jsi upřímný, ale neříkáš mi všechno, že ne, cizince? Tvá sdělení však posoudíme. Je třeba svolat sbor kněží, vykonat očistu, modlit se a rozjímat, dotazovat se ve věštírnách a zvažovat, co přísluší smrtelníkům a co bohům. Nic nelze uspěchat. Podle tvých slov máme čas pár měsíců, během nichž budeme hledat nejmoudřejší řešení.“

Pak s důrazem, jaký by od ní nečekal, rozhodla: „Zůstaneš zde, na chrámovém ostrově, jehož

posvátnost je ohrožena záhubou, abys mohl být po ruce pro další rozpravy. Máme tady pokoje pro muže, v křídle vyhrazeném zbožným poutníkům.“

„Ale, vzácná paní,“ protestoval, „moji přátelé v Athénách -“

„Do té doby, než budeme vědět víc, setrvají tam, kde jsou. Nestrachuj se o ně. Přestože nadchází zima, najdu příležitost, jak jim doručit tvé vzkazy.“

Ariadně se pousmála, ale byla to jen chabá napodobenina úsměvu. „Nejsi zde vězněm, cizince z dalekých zemí. Můžeš se svobodně pohybovat také po velkém ostrově, pokud tě nebudu potřebovat zde. Bude však lépe, budeš-li mít doprovod. Myslím, že bude stačit tanečnice, nezasvěcená sestra, mladá a veselá, aby pro-jasnila tvou náladu.“

Reid měl pocit, že Ariadně přijala ty špatné zprávy nějak moc klidně. Mohl toho Diorés už tolik vyslídit, že ji stačil varovat? Anebo se tak nelidsky ovládá?

Lydřin hlas přetřhl nit jeho myšlenek: „Mám na mysli dívku z dobré rodiny, jejíž jméno může být příznivým znamením, neboť je stejné jako jméno tvé společnice, jak mi bylo řečeno. Jmenuje se Erisa.“

Býk sklonil hlavu, zahrabal nohou a vyrazil. Mohutné hnědobílé zvíře s obrovskými rohy se rozběhlo, nabíralo rychlost a dusalo, až se chvěla zem.

Dívka stála klidně, rovně jako svíce. Byla oblečena jako chlapec, měla na sobě pouze pás, zástěrku a měkké střevíce. Černé vlasy měla spletené do copu, který jí sahal do půli zad, aby ji nemohly oslepit. Reid zarýval nehty do dlaní.

Slunce pražilo ze sinavé oblohy a odráželo se od trojzubců dozorců, kteří znuděně postávali za ohradou. Kdyby hrozilo nějaké nebezpečí, přispěchali by tanečnicím na pomoc. Reid nedokázal být tak klidný. Chladivý větřík silně voněl senem a majoránkou z atlantských horských luk, ale přesto cítil pach vlastního potu. Vousy měl zplihlé, a když si olízl rty, byly slané.

Na ty nebezpečné rohy čekala Erisa.

Nebude zraněna, přesvědčoval se zoufale, nesmí být zraněna. Ted' ne.

Cvičná aréna byla na kopci nad městem. Na jedné straně klesaly ke třpytivé hladině moře zvlněné žluté pastviny, porostlé sem tam křovisky a větrem ošlehanými stromy. Před ním, na druhé straně arény, strměl ze zálivu temný vulkán. Z kráteru se zvedal sloup tak hustého dýmu, že se rozplýval ve větru až tři sta metrů vysoko a letěl na jih ke Knóssu.

Býk už byl před dívkou. Za ní vydupávalo šest tanečnic rychlý rytmus.

Erisa skočila. Chytila se rohů. Svaly se jí napjaly. Neuvěřitelným přemetem se vyšvihla na mohutný býčí hřbet, mrštně se odrazila, udělala salto a doskočila na zem. S hlavou hrdě vztyčenou se vracela ke svým družkám.

„Tahle je dobrá.“ Dozorci mrkl na Reida. „Ale kněžka z ní asi nebude. Chlapci, který ji dostane, dá pořádně zabrat.“

Skákala další útlá tanečnice. Býk vztekle zabučel, trhl hlavou a odhodil dívku stranou.

„Hej!“ vykřikl vrchní dozorce a chystal se s ostatními muži přeskočit ohradu arény.

Erisa se rozběhla k býkovi, zatahala ho za ucho a piruetou odtančila z dosahu ostrých rohů. Býk se otočil za ní. Zopakovala přeskok a tanec pokračoval.

„Na chvíli to vypadalo zle,“ zabručel vrchní dozorce, „ale byl jen podrážděný. Stává se to.“ Reid teprve teď vydechl. Měl pocit, že se pod ním co chvíli podlomí kolena. „Míváte... hodně... zranění?“ „Zřídka. Když nějakou býk nabodne na roh, dost často se uzdraví. Ale to spíš jenom u nás. Na Keftu cvičí s býky chlapci a slyšel jsem, že tam není o smrtelné úrazy nouze. Chlapci jsou moc bezstarostní. Daleko víc je *zajímá*, jak vypadají, a místo uctívání bohů jim jde o slávu. Řekl bych, že děvčata dbají hlavně na to, aby rituál ke cti Bohyně neměl žádnou chybičku, a tak jsou pozornější a dodržují pravidla.“

Býk, který se ještě před chvílí vyřítíl proti každé tanečnici, jež se oddělila od skupinky, se najednou zastavil. Slabiny se mu leskly potem a hlasitě funěl. „Pro dnešek končíme!“ zvolal vrchní dozorce a zamával trojzubcem. „Všechny ven!“ Pak Reidovi vysvětlil: „K nepříjemným nehodám dochází, jestliže se zvíře unaví. Už si nechce hrát, a když je k tomu nutíte, rozzuří se. Anebo zkrátka jenom zapomene, co po něm chceme.“

Dívky se rozběhly k ohradě. Býk supěl.

„Necháme ho chvíli zchladnout, než ho pustíme do výběhu,“ rozhodl vrchní dozorce. Zkušeným pohledem znalce, který ví o tancích s býky první poslední, hodnotil unavené tanečnice. „Hod’te na sebe pláště, děvčata, ať se nenastydnete, a běžte na loď.“

Tanečnice odcházely, štěbetaly a chichotaly se jako kterékoli jiné dvanáctileté či třináctileté dívky. Nemohly být starší, nadra lesklá potem měly dosud nevyvinutá. Byly to začátečnice, které se tomuto umění teprve učily. Zato býk byl veterán a dobře věděl, co se od něho čeká.

A právě v tom spočívá tajemství tanců s býky, pomyslel si Reid. V knihách a časopisech se dočetl, že proti nebezpečným akrobatickým kouskům starých Krétanů jsou býčí zápasy toreadorů jenom neškodným dobrodružstvím. Teď znal odpověď. Atlant’ané šlechtí býky, aby byli inteligentní, nikoli pomalí, jak naznačuje ve svém románu Mary Renaultová. A stejně jako trénují od útlého věku tanečnice, začínají cvičit býčky, když jsou ještě telata.

Přesto byly tance nebezpečné. Stačil chybný krůček... Mezi tanečnický nebyly přijímány všechny děti, jež zatoužily po slávě, jenom ty nejtalentovanější. Krveprolití by bylo špatným znamením. (Kromě krve z nejlepšího zvířete, které bylo po hrách slavnostně obětováno.) Reid usoudil, že důvody, proč dívky nesmí tančit během periody a proč musí zůstat pannami, nejsou náboženské. Tréma, nervozita či sebemenší nevolnost by ochromily hbitost, mrštnost a svalovou koordinaci. Proto také děvčata, která by v Americe hravě získala černý pás v džudu, cvičila na Atlantidě a mladíci na Krétě.

Nebylo by dvakrát moudré dát do jedné skupiny mladé, hezké a fyzicky zdatné lidi obojího pohlaví...

Erissa zamávala na Reida. „Tak co? Jak se ti to líbilo?“

„Byl to naprosto jedinečný zážitek,“ vykoktal.

„Nechce se mi hned vracet s ostatními děvčaty. Můžeme potom přemluvit nějakého rybáře, aby nás na chrámový ostrov zavezl.“ Odhodila si cop na záda. Plášť nesla přehozený přes loket. Mohla si dovolit nedbat příkazů vrchního dozorce, neboť byla pro své dlouholeté zkušenosti cvičitelkou. „Ráda bych ti Atlantidu trochu ukázala. Ariadně mi ostatně uložila, abych se o tebe postarala.“

„Pokud tě to nebude obtěžovat.“

„Ale vůbec ne.“ Rozpustila si vlnité, jako havraní křídla černé vlasy. „Jsi zajímavý.“

Nedokázal od ní odtrhnout oči. Erisse bylo sedmnáct, byla štíhlá jako hříbě a dosud jí nestačil poznamenat čas ani žal. Náhle jí úsměv zamrzl na rtech a po lících a hrudi se jí rozlilo uzardění. „Proč se na mě tak díváš?“ Rychle si přehodila vlněný plášť přes ramena a zabalila se do něj.

„Promiň... Jsi první tanečnice s býky, s níž jsem se setkal.“

„Není na mně nic pozoruhodného. Počkej, až na jaře uvidíš slavnosti v Knóssu.“ Sepjala si plášť u krku sponou. „Projdeme se?“

„Býváš tady každou zimu?“ zeptal se, přestože už znal odpověď od její starší podoby, ale nevěděl, jak pokračovat v rozhovoru.

„Ano, potřebuji se dostat po letním odpočinku do formy a taky pomáhám cvičit začátečnice. V létě bývám u rodičů v Knóssu nebo na našem statku na venkově, ale občas jezdíme i na jiné ostrovy. Můj otec je zámožný člověk, vlastní několik lodí a bere nás s sebou, když má namířeno na nějaké hezké místo.“

„Souhlasil, když ses rozhodla, že se staneš tanečnicí?“

„Trochu jsem ho musela přemlouvat, zato matka spustila hotový poprask. Ne že by mi v tom rodiče mohli zabránit, ale nechtěla jsem jim ublížit. Necítila jsem se povolána jako třeba Lydra, která se dokonce stala Ariadně. Prostě mi to připadá vzrušující a zajímavé - zaráží tě to? Ale nemysli si, že nejsem šťastná, když sloužím naší Bohyni a Asteriónovi. Kněžkou se však nestanu. Chci mít spoustu dětí. Tanečnice potkávají hodně svobodných mužů z celé Mořské říše. Pro každého muže je to čest, přivést si do domu takovou ženu, a proto si můžeme po libosti vybírat. Na jaře budu asi tančit naposled...“ Zmlkla a uchopila Reida za ruku. „Co se stalo, Duncane? Chvějí se ti rty, jako by ses měl rozplakat. Co se děje?“

„Nic,“ hlesl chraplavě. „Vzpomněl jsem si na jedno staré trápení.“

Ruku v ruce scházeli pěšinou k městu. Žádného muže na Atlantidě by nenapadlo zneužít takové příležitosti, myslel si. Ohlédl se, ale ohrada cvičné arény už zmizela za kopcem. Tráva ve vánku šelestila a vlnila se jako moře. Po svém boku cítil Erissino tělo, dosud rozehráté tím šíleným přeskokováním býků, teplé jako slunce, jež mu svítilo do zad.

„Povídej mi o sobě,“ naléhala. „Určitě jsi strašně důležitý muž, když tě tady Ariadna zdržuje.“

Lydra mu striktně přikázala, že musí o katastrofickém proroctví pomlčet, což se mu alespoň pro tuto chvíli zdálo rozumné. Panika by ničemu neprospěla. *Žádala* také, aby utajil nadpřirozený způsob, jak se dostal do Egypta, Reid ji však upozornil, že o tom v Athénách kdekdo ví a že tu historku už Diorovi námořníci určitě stačili roznést po všech atlantských hostincích a nevěstincích.

„Vůbec nejsem důležitý, jenom jsem se prapodivně dostal velmi daleko od domova. Doufám, že mi velekněžka poradí.“

A pak jí vyprávěl o všem možném, jenom o cestování v čase se nezmínil. Když začal vzpomínat na Ameriku, poslouchala s vykulenýma očima. Pokusil se vybavit si Pamelinu tvář, ale nešlo to. Nedařilo se mu to kvůli Erisse, mladičké Erisse.

„Zůstaneš zde, dokud tě nepropustím,“ rozhodla Lydra.

„Musím přece varovat Mínoa!“ protestoval Reid.

„Váží si snad tvého slova více než mého?“ zeptala se chladně. „Navíc dosud nejsem přesvědčena, že mluvíš pravdu, cizince.“

Víceméně ji chápal, neboť si také nedovedl představit rozumného člověka, který by uvěřil, že vbrzku nastane konec světa.

Stáli na ploché střeše chrámu. Svítalo, laguna zářila jako tekutý kov, město bylo dosud ponořeno v Šeru, neboť Atlant'ané neznali veřejné osvětlení. Avšak na obloze plál oheň, jehož neblahá záře prorážela černým kouřem, jenž se valil z vulkánu. Tu a tam vylétl z jícnu snop jisker a vzápětí se z podzemí ozval rachot.

Ukázal na sopku. „Copak tohle nedokazuje pravdivost mých slov?“

„Hora promluvila již mnohokrát. Občas plive kameny, popel a žhavou lávu a pak burácí Asteriónův hlas. Vždy vyšleme k vrcholu procesí, vykonáme oběť a pomodlíme se, a pokaždé ho utišíme. Copak by zničil svatyni své Matky, Nevěsty a Vdovy?“

Lydra měla na hlavě kápi, která jí skrývala tvář, ale přesto se zdálo, že hledí na horu pozorněji, než naznačoval její chladný tón.

„Můžeš uklidňovat ostatní až do poslední chvíle,“ zabručel Reid. „Co však tvůj vlastní klid?“

„Modlím se, abych obdržela radu.“

„Proč mě nechceš poslat do Knóssu? Co je na tom špatného?“

„A k čemu by to bylo dobré? Poslyš, cizince, já panuji nad posvátnými věcmi, nikoli nad lidmi. To však neznamená, že o světě nic nevím. Jinak bych ani nemohla řádně sloužit zájmům Bohyně. Proto si umím představit, možná lépe než ty, pokud jsi ovšem mluvil pravdu, jak závažné by to mohlo mít následky, kdybych tě poslechla. Opustit města a zanechat je prázdná na celé týdny? Jen pomysli, co by to znamenalo. Nejen přesunout tolik lidí, nakrmit je a poskytnout jim střechu nad hlavou. Ale jak zabránit slepé panice, jakmile se dozvědí, co jim hrozí? A co ty stovky, možná tisíce zbytečně zmařených životů, až v táborech propuknou nemoci - a ty určitě propuknou, tím si můžeš být jist.“

Odmlčela se a zhluboka se nadechla štiplavého vzduchu. „Umím si také představit, co by se stalo, až by bylo loďstvo roztroušeno široko daleko po moři, aby se lodě nemohly srazit. Na pevninu by se velice rychle doneslo, že naše flotila je bezmocná. Riziko, že se Achá-jové opět vzbouří, není nezanedbatelné. A kdyby se tvé proroctví ukázalo jako falešné? V celé říši by se zvedl hněv mohutnější než vlna, kterou vyhrožuješ. Lidé by se vysmívali trůnu, chrámu i samotným bohům, mohlo by dojít k povstání, které by ohrozilo základy Mořské říše. Ne.

To, co tak naléhavě žádáš, se nedá snadno provést.“

Reid se ušklíbl. Mluvila opravdu rozumně. „Právě proto se musí s mým plánem začít co nejdřív. Co mám udělat, abych ti dokázal, že nelžu?“

„Máš snad nějaký návrh?“

„Mám.“ Ten nápad dostal už v Athénách a dlouho jej s Olegem probírali. „Pokud ty, vzácná paní, přesvědčíš místokrále, což zajisté dokážeš -“

Hora znovu zaburácela.

Sarpédón, majitel malé atlantské loděnice, si prohrábl řídnoucí šedivé vlasy. „Moc se mi to nezdá. Nejsme tady na takové práce zařízení jako v Knóssu nebo Tírynthu, většinou děláme jen opravy a údržbu. Vlastně jsme tu doposud nepostavili nic většího než rybářský člun.“ Hleděl na papyrus rozprostřený na stole a prstem jel po kresbě. „Možná že... Ale ne, spolklo by to příliš mnoho materiálu.“

„Místokrál nám poskytne dřevo, bronz, lana, plátno a všechno potřebné z královských skladů,“ tlačil na něj Reid. „Chce pouze znát tvůj názor, jestli se to dá provést. A provést se to dá. Už jsem taková plavidla viděl.“

Samozřejmě to nebyla pravda, pokud nepočítal filmy. (Kde je ten svět stříbrných pláten a televize, svět, v němž se světlo rozsvěcuje pouhým stisknutím vypínače, svět automobilů, mrakodrapů, kosmických lodí, antibiotik a rádiového spojení? Svět, v němž cesta z Athén na Krétu trvá letadlem sotva hodinu? Zdálo se mu, že je to jen sen, fantastický, nepravděpodobný, blednoucí sen... Skutečností je tahle přecpaná dílna vybavená primitivním měděným a bronzovým nářadím, tento polonahý muž v zástěrce, jenž uctívá býka jako symbol slunce, a skřípání dřevěných kol a klapání neokutých kopyt oslů na ulici... Skutečností je „ztracená“ Atlantis. Skutečností je dívka, která stojí vedle něj, drží se ho za paži a bez dechu čeká, až jí předvede nějaký další hloupý zázrak...) Nebyl stavitel lodí, ale měl doma v Seattlu malou jachtu, přečetl o plachetnicích mnoho knih a jako architekt měl dostatek nezbytných znalostí, aby takovou práci zvládl.

„Hmm, hmm.“ Sarpédón si přestal prohrabávat vlasy a začal si škrábat bradu. „Je to velké pokušení, to musím přiznat.“

„Nechápu, čím je tahle loď tak zvláštní,“ vložila se do rozhovoru ostýchavě Erissa. „Promiň, ale opravdu to nechápu.“

„Pro vás je každá loď pouze dopravním prostředkem, jímž se lze dostat z jednoho místa na druhé,“ začal vysvětlovat Reid.

Prudce zamrkala. Rasy měla delší a hustší a oči ještě zářivější, než jaké bude mít, až jí bude čtyřicet a začne stárnout. „Ale lodě jsou tak krásné!“ vyhrkla. „A zasvěcené naší Bohyni,“ dodala uctivě, kdežto ta první věta jí vyšla přímo ze srdce.

„Představ si takovou bitvu na moři. Všechno se vlastně děje jako na souši. Kromě vrhání kopí, šípů a kamení z praků nemůžeš udělat nic jiného než nepřátelskou loď zahákovat. Pak dojde na boj muže proti muži jako na zemi —“

„Až na to, že se paluba houpe a je tam těsno,“ přerušil ho s úsměvem Sarpédón.

Reid na loďaře váhavě pohlédl. „Přiznávám, že tahle loď spotřebuje mnohem víc materiálu než běžná veslice, zvláště když chci tenhle zobec pořádně okovat bronzem. Síla Keftu je přece v lodích, nemám pravdu? A budou-li vaše lodě ještě lepší než dosud, stokrát se to Mořské říši vrátí zpět.“

Poklepal na svůj nákres. „Tomuhle klounu nic neodolá. Znáš lodě a víš, jak křehké mají trupy. Naše příď je zesílená. Když udeříme, pošleme ke dnu každého nepřítele. Nepotřebujeme vojáky, postačí námořníci. Jenom si spočítej, kolik se ušetří lidí. A protože tahle loď klidně zničí jednu po druhé všechny veslice nepřítele, může být flotila menší, takže se nakonec materiál přece jen ušetří.“

„My žádné nepřátele nemáme!“ řekla Erissa vzrušeně.

To mi povídej, děvče že nemáte, pomyslel si. „Ale střežíte říši proti případným projevům

nepráteleství,“ opravil se. „A vaše námořní hlídky potírají pirátství už jen tím, že jezdí sem a tam, přičemž pomáhají lodím v nouzi. To vše je dobré pro obchod. A z obchodu zase plyne váš blahobyt. A navíc je třeba rozšiřovat hranice i tam, kde Mínós ještě nevládne, a tamní obyvatelé můžou být nepřátelsky naladěni...“

Netrpělivě si povzdechl. „Tenhle tvar trupu umožňuje dosáhnout větší rychlosti. Kormidlo a lanoví vypadají sice divně, ale díky nim poplujeme pod plachtami i při nepříznivém větru, protože budeme křížovat i proti němu. Já vím, že může nastat naprosté bezvětří, ale ne tak často, aby se veslaři unavili. Tahle loď je nejen neporazitelná, ale taky nejrychlejší ze všech, které kdy uvidíš. Opakuji, že takových lodí bude zapotřebí méně, protože budou úspory tak velké, že říše bude ještě silnější a bohatší. Místokrál se o to velmi zajímá.“ A aby dodal svým slovům váhu, zdůraznil: „A především Ariadně.“

„Já přece taky,“ prohlásil rychle Sarpédón. „Rád bych to zkusil. Při ocasu Asteriónově - odpusť, sestro -, ale jak můžu dopředu říct, že se to podaří? Taková práce půjde pomalu, a to nejen proto, že tu na něco tak velkého nemáme potřebné zařízení. Nevěřil bys, jací zpátečníci jsou zdejší tesaři, kováři a lodní plachtaři. Budeš nad nimi muset stát s klackem, to ti povídám, abys je k tomu donutil.“ Zamračil se a prohrábl si vlasy. „Až se bojím pomyslet, kolik toho pokazí, a to ani nemluvím o spoustě maličkostí, které se při stavbě teprve objeví. A mořeplavci jsou horší než staré pověřivé báby. Vůbec ti nezávidím, až je budeš učit ten tvůj nový způsob plavby. Raději než staré mořské vlky vyber mladé chlapíky, kteří ještě touží po dobrodružství. Ve městě najdeš takových kluků dost, protože na zimu je mořeplavba zastavena, ale udělat z nich dobrou posádku ti zabere hromadu času.“

„Já mám času dost,“ řekl Reid.

Už pochopil, že Lydra nemá v úmyslu nechat ho jen tak beze všeho odejít. Na jedné straně měla v podstatě právo žádat, aby podal nějaký důkaz, ale na druhé straně se *zdráhala* jeho plán podpořit.

„Místokrál po tobě nechce, abys mu svatosvatě přísahal, že ta loď bude do puntíku stejná, jak jsem ji nakreslil, Sarpédóne. Stačí, když potvrdíš, že je možné takovou loď postavit, že se nepotopí, až bude spuštěna na vodu, a v nejhorším případě že ji budeš moci přestavět podle vašich zvyklostí. Tohle přece můžeš rozhodnout, ne?“

„Myslím, že můžu,“ souhlasil Sarpédón. „Ano, to můžu. Ale chtěl bych si ještě ujasnit pár drobností. Rád bych věděl, jak chceš vyvážit tu zátěž na přídi. A taky budu potřebovat model, na kterém by se vyzkoušely tyhle bláznivé plachty, bůhví proč natažené podélně od příde na zád... Dobrá tedy, zkusím se na to podívat.“

„To jsem rád. Doufám, že budeš souhlasit.“

Erisa Reida nadšeně objala. „To je skvělé!“

Ale ne tak skvělé, jak jsem čekal, pomyslel si. Aspoň se nějak zaměstnám, když ty nebudeš mít čas, má krásko, a to je důležité, abych se samým steskem nesesypal. A třeba díky této lodi získám víc svobody a taky autority - dost na to, abych přesvědčil Mínoa, že je nutné Krétu zachránit. Ale nejdůležitější je, že tahle plachetnice bude tak křiklavý anachronismus, že ji cestovatelé v čase nepřehlédnou, až sem přiletí pozorovat *zkázu* Atlantidy, a zachrání nás. *Zachrání* všechny, kteří budou na palubě, Erisso...?

Blížily se Vánoce.

Reid si jen stěží dokázal spojit slavnost zimního slunovratu se starobyklým křesťanským svátkem, který teprve vznikne. Bůh slunce Asterión musel nyní zemřít, aby se na jaře mohl opět zrodit z Britomartidy Panenské, aby během léta a žní mohl vládnout s manželkou Rheiou Mateřskou a konečně aby zase mohl zestárnout a zemřít v náručí Diktyzny Sekernice. Na Atlantidě a vůbec ve Středomoří neznamenal pro lidi návrat slunce tolik jako pro národy na mrazivém severu, přesto však slunovrat slavili, neboť žili blízko svým bohům. Přípravy začaly už měsíc předem a Reid se dozvěděl, že oslavy započnou *vážným* náboženským procesím, budou pokračovat obřadným tancem s býky v městské aréně a vyvrcholí tančením a zpíváním na ulicích. Lidé si vymění dárky s přáním všeho dobrého a na závěr budou vesele

hodovat, co jim budou síly stačit.

Kdykoli se Erisa mohla uvolnit od svých povinností, navštěvovala Reida v loděnici, kde se už začalo se stavbou lodi, a doprovázela ho, když vybíral posádku. Ve všech domech je pohostili vínem a pozvali na oběd či na večeři, jak bylo v této roční době zvykem. S Erisou vstupovalo do každé domácnosti štěstí a Reid byl významným mužem - a byl by možná ještě oblíbenější, kdyby nebyl tak uzavřený. Po jídle se celé hodiny vyprávělo, neboť srdeční a zvědaví Atlantáné dychtili po každické novince.

Čas katastrofy se blížil a Reid na to musel ustavičně myslet. Přesto se i na něj občas přeneslo veselí jeho hostitelů a v takových chvílích doufal, že je zachrání. Jakmile se vypilo několik pohárů vína, stařici se obvykle pustili do nějakého hrůzostrašného vyprávění

o cestě na Kolchidu, na Cínové ostrovy či až na Jantarové moře, nebo o strašlivé bouři, která jednoho z nich

zahnala do dalekých krajů, které klidně mohly být

i Amerikou, protože mu tam se stavbou nové lodě pomáhali jacísi pomalovaní divoši, až se po třech letech

konečně vydal přes Ókean na dlouhou cestu domů. Reid

se někdy osmělil a rozhovořil se o své zemi, nebo alespoň o tom, co podle jeho odhadu mohli pochopit, a Erisa na něj obdivně hleděla v teplém svitu olejových lamp.

A když se potom vraceli ke člunu a on obdivoval dívčinu krásu ve světle plápolajících pochodně, zdálo se mu, že už taky nerozumí tomu, o čem vyprávěl.

Ráno po svátku slunovratu bylo jasné a tiché. Ve městě i na statcích vyspávali po hodokvasu a na chrámovém ostrově po předlouhých pobožnostech. Reid se obojího zúčastnil jen málo, proto se probudil brzy. Když se procházel po zahradních cestičkách nasáklých rosou, překvapila ho Erisa. „Doufala jsem, že přijdeš,“ řekla tak potichu, že ji stěží slyšel. Sklopila oči. „Dnes mají všichni volno. Myslela jsem... Zabalila jsem jídlo... Třeba bychom mohli...“ Nezamířili do města, ale propluli stínem vulkánu k nejužší kose velkého ostrova. Sopka byla toho dne klidná. Ve vodě se proháněly drobné stříbřité rybky. Přivázali člun a přelezli skalnatý pahorek na druhou stranu, kterou omývalo otevřené moře. Na pastvinách zahlédli stáda býků, ještě však spali vedle jeslí naplněných senem. Pěšina je zavedla do mělké zátoky, chráněné před větrem, kterou Erisa dobře znala. V úzkém průlivu mezi útesy jiskřila až k obzoru modrá hladina. V zátocce byla voda nazelenalá a tak průzračná, že i daleko od břehu viděli oblázky na dně. Drobné vlnky se honily na písku a tmavé skalisko se už začínalo rozechřívát sluncem.

Erisa rozprostřela na zem plátno a na ně rozložila chléb, sýr, jablka, amforu s vínem a dva poháry. Protože bylo teplo, odhodila střevice i plášť a ponechala si jen prostou suknicí. „Svět je tak nádherný, tak mírumilovný,“ řekla šťastně.

Reid si povzdychl.

„Proč jsi smutný, Duncane? Stýská se ti po domově? Ale můžeš -“ Zajíkla se, zrudla a náhle měla plné ruce práce s přípravou jídla. „Můžeš přece najít nový domov, nebo ne?“

„Ne,“ odpověděl.

Sklíčeně na něho pohlédla. „Proč? Máš tam někoho?“

Najednou si uvědomil, že se jí nikdy nezmínil o Pamele. „Nemluvil jsem o tom,“ vyhrkl, „protože mě požádala Ariadně. Ale myslím si... Vím, že tady nejsem pro nic za nic.“

„Samozřejmě že ne,“ vydechla. „Byl jsi přece tak podivným způsobem unesen ze své zázračné země.“

Neodvážil se pokračovat. Ano, všechno se dá velice lehce vysvětlit, myslel si. To uměla Pamela - ne, to není fér, to já uměl sypat z rukávu laciná vysvětlení... Sotva tahle dívka dozrála pro muže, přichází cizinec, který je už jen pro svou tajuplnost hoden lásky. Miloval jsem se s tou starší Erisou, nebylo to ostatně poprvé, co jsem sešel ze správné cesty, už se mi to stalo, ale chtěl jsem se vrátit zpět a znovu se pokusit žít s Pamelou... Avšak jak může zralá žena obstát proti nevinné dívce, kterou kdysi byla, a navíc proti dívce, jíž nelze odolat?

Konečně mám cíl, rozhodl se. Ušetřit ji toho, co vytrpěla Erissa, ta druhá Erissa.

Dívka na něj hleděla s pootevřenými rty.

Chce, abych ji políbil, a čeká, že to udělám. Ale nic víc, kamaráde, slyšíš? Alespoň ne dnes...

Stejně se neodvážím, jako se neodvážím říct jí celou pravdu. Ještě ne. Ale Erissa mi přece v Athénách vyprávěla, že spolu budeme líhat... Jenže to právě patří k té budoucnosti, od níž ji musím odvést.

Moc přemýšlíš, kamaráde, okřikl se v duchu, a zbytečně promarníš těch pár drahocenných dní, které zbývají.

Racek se jim zachechtal nad hlavami. Na křídlech mu zaplálo slunce.

„Tvým přátelům se daří dobře,“ hlaholil Diorés, „posílají ti mnoho pozdravů.“

Reid se musel nutit, aby se na Athéňana moc nemračil. Seděli sami v chrámové předsíni, kam ho zatáhl, sotva vyšel od Lydry. Diorés se rozvalil na kamenné lavici a nepřestával se usmívat.

„A co dělají?“ zeptal se Reid.

„Uldin krotí koně a drezíruje jezdce, přinejmenším se o to snaží, ale jde mu to pomalu, sotva začal. Pořád má totiž jenom jedno sedlo. Stěžuje si, že nenašel ševce, který by to uměl správně udělat. Oleg taky staví loď jako ty, jak jsem slyšel.“ Diorés mlaskl jazykem. „Hrozně rád bych ji viděl.“

„Obávám se, že to nepůjde. Je to státní tajemství.“

Nebyla to zatím pravda, teprve chtěl místokrále o utajení požádat. Proč zbytečně nahrávat nepříteli? A Théseus je nepřítel. Rozvrátí Erissin šťastný svět - leda by mohla být historie změněna.

Ne, asi nemohla... Byly by za tři čtyři tisíce let archeologické vykopávky a báje o hodně jiné, kdyby mínójská Kréta existovala o něco déle? Ne o mnoho, stačila by délka života jedné dívky. Žádám snad od bohů příliš?

„Proč jsi připlul?“ zeptal se Diora. „Slyšel jsem, že s sebou nemáš obyčejné námořníky, ale princovy bojovníky.“ V přístavu se povídalo, že se achájská posádka nesmí s Atlantány stýkat a má zakázáno s nimi mluvit, což se pochopitelně hned rozkřiklo.

„Co se týče toho druhého,“ odpověděl ospale Diorés, „žádný normální mořeplavec se v zimě na moře nevydá. Je to příliš nebezpečné.“ Venku zavyl vítr a zapleskaly těžké kapky deště, jako by sama Britomartis, bohyně přírody, vycítila nutnost podpořit jeho slova. „Oleg sice tvrdí, že jeho loď vydrží každé počasí po celý rok, jenže zatím ji nemá hotovou.“

„Neřekl mi, co tě sem přivádí.“

„Ani nemůžu. Promiň, příteli, ale je to důvěrná zpráva. Nejspíš mě tady ještě párkrát uvidíš. Ale něco ti přece jen prozradím. Podle vaší věštby se mají Athény a Knóssos těsně spojit. Ale už jste neřekli, jak to udělat. Jaké spojenectví zvolit a jak si rozdělit vládu? Uvolní nás vůbec Mínos z područí a proč? Co může způsobit závist ostatních achájských vládců? Teď prostě řešíme tyhle otázky. Všechno se musí promyslet. Královským záležitostem neprospívá, když se propírají na veřejnosti. Sám víš, že Ariadně je Théseovi příznivě nakloněna, proto zajisté chápeš, že začal vyjednávat nejprve s ní. Řekněme, že se vzájemně oťukávají.“

Diorés se uchechl. „Není zase tak stará, aby se nemohla líbit chlapovi. A když už jsme u toho, já zase slyšel, že běháš za jednou pěknou kůstkou.“

Reid měl co dělat, aby se ovládl. „Erissa je tanečnice s býky.“

„Erissa? V Athénách nám po tobě jedna Erissa zbyla. A nebyla kdysi čirou náhodou taky tanečnice? Není to zvláštní? Mimochodem, na ni ses vůbec nezeptal.“

Reida to samotného překvapilo. „Jak se má?“ zeptal se poslušně. Mám snad strach?

„Ani jí nic nechybí. Zpočátku byla trochu sklíčená, ale nedávno - pamatuješ si Peneláa?“ Diorés štouchl Reida do žeber a potutelně mrkl. „Dostává od něho všechno, co potřebuje. Nevadí ti to, že ne?“

„Ne,“ hlesl Reid.

Erissu, tu druhou, starší Erissu, zavál osud do mnoha náručí. Musím zachránit tu dívku.

„Jak se vůbec opovažuješ tázat se mě, o čem s Théseem jednáme?“ řekla Lydra ledově.

„Théseus je nebezpečný!“ protestoval Reid.

Vodnatýma očima na něho shlížela z vyvýšeného trůnu. Před Gryfem Soudcem na stěně za jejími zády se řadili zesnulí k záhrobnímu soudu. „Jak to víš?“

„Jak... jak... Z toho zjevení.“

„Tak proč se podle té věštby máme spojit?“ Hlas měla ostrý jako břitva. „Nebo jsi lhal?“

Lampy poblikávaly ve studené místnosti plné stínů. Za dveřmi stáli strážníci. Nebyli ozbrojení, na chrámový ostrov se nesměly přinášet zbraně, čtyři silní muži by však Duncana Reida hravě přemohli.

„Zločince posíláme do krétských lomů,“ zasyčela Lydra. „Nežijí dlouho. Ani po tom netouží.“

„Nelhal jsem, vzácná paní. Požádal jsem o tenhle rozhovor před odplutím athénské lodi, protože mám podezření, že Diorés a jeho pán —“

„Jaké podezření! Aigeus se vzbouřil, ale už je stařec. Théseus zavraždil své bratrance vychované na Krétě, ale pak se z něj stal oddaný služebník. A takový bude i jako král.“

„Naslouchal jsem Achájům —“

„Ano, reptají, vyhrožují, někteří nepochybně pletichán, ale to nic neznamena. Théseus je zvládne, tím spíše, může-li doufat, že se mu v Mořské říši dostane vyššího postavení.“

Namířila na Reida kostnatý prst. „Snažíš se zasít nešvár, cizince? Komu sloužíš?“

Musím jí říct pravdu, ať už je to jak chce riskantní, pomyslel si. Nemám jinou možnost.

„Vzácná paní, nikdy jsem ti nelhal, ale... jistě věci jsem ti neřekl. Nezapomeň, prosím, že jsem přišel z daleka a že zdejší prostředí neznám. Napřed jsem musel pochopit situaci a zvážit všechna rizika. Včetně toho, že mému příběhu - celému příběhu - neuvěříš. To nevím ani teď. Vyslechně mě?“

Stroze přikývla.

„Umím předpovídat budoucnost, protože z ní přicházím.“

„Odkud přicházíš?“ Zamračila se a snažila se porozumět, co vlastně řekl. Keftština nebyla pro diskusi o cestování v čase právě nejvhodnější jazyk.

Jednoduchými slovy jí popsal, co se stane. Rychle to pochopila. Přitiskla si ke rtům talisman a začala odříkávat modlitbu, ale jinak jako by to s ní ani nepohnulo. Celý život přebývala ve světě mýtů a mystérií, proto bylo pravděpodobné, že na vše záhadné nahlížela jen jako na další z řady zázraků.

„Ano, to hodně vysvětluje,“ zašeptala po chvíli. „Skutečně Knóssos padne? Opravdu nezbude z Mořské říše víc než legenda?“ Otočila se a dlouho hleděla na průvod mrtvých.

„Nu což. Nic není věčné.“

Reid úmyslně zamlčel, jak je to s oběma Erissami. Obával se, že by to mohlo mít pro dívku nepříjemné následky. O době, z níž starší žena přišla, se vyjadřoval velmi neurčitě. Jméno samo nebylo neobvyklé a Lydra dostala množství jiných informací, o nichž mohla přemýšlet. Také se ani slůvkem nezmínil o tom, že podle legendy Ariadně zradí Mínoa a sama bude zrazena Théseem. Taková urážka by byla nebezpečná.

„Podle tvého vyprávění bohové rozhodli,“ řekla bez-výrazně, „že Théseus vyvrátí Mořskou říši.“

„Ne, *vzácná paní*. Jisté je pouze to, že za několik měsíců zničí výbuch vulkánů Atlantidu, to však ještě neznamena, že Keft bude poražen. Jsou to dvě různé věci, které nemusí souviset. V báji se sice praví, že nějaký Théseus zabil v Labyrinthu jakousi příšeru, ale ta pověst se nemusí zakládat na pravdě. Víím už, že se přinejmenším v několika ohledech mýlí. Mínoataurem jsou nazýváni posvátní býci; žádný netvor, napůl člověk a napůl zvíře, nikdy neexistoval. Athénští mladíci a dívky nejsou v Knóssu vražděni, ale naopak se s nimi velmi dobře *zachází*. Ariadně není Mínoova dcera a Labyrinthos není bludiště, v němž se

Mínótauros skrývá, ale panovníkův Palác dvojité sekery. A tak bych mohl pokračovat dál, určitě jsi však už pochopila, co mám na mysli. Proč by Mořská říše neměla přežít zkázu Atlantidy ještě po mnoho dalších generací?“

„Jestli má být nejposvátnější z posvátných ostrovů zničen z vůle bohů, pak jejich hněv spočívá na všem keftském lidu,“ řekla Lydra tiše.

„Zničení domova může člověku zlomit srdce,“ souhlasil Reid, „nestane se to však z vůle bohů, vzácná paní, to přísahám, ale z příčin tak přirozených, jako když... náhodou někomu spadne na hlavu kámen.“

„A není snad ten kámen součástí osudu toho člověka?“

Má úplně jiný pohled na svět, uvědomil si a napomenul se: Nevzdávej to, hledej lepší argumenty!

„Záměry bohů s Knóssem neznáme, vzácná paní, Asterión nás však nabádá, abychom odvážně bojovali až do konce. Přesunout tvůj lid do bezpečí je právě takový boj.“

Lydra se ani nepohnula, jako by byla vytesána z téhož mramoru jako trůn, na němž seděla, a v chabém světle olejových plamínek měla víceméně tutéž barvu. „Achájové by toho sice mohli využít, ale pokud se zmocní vašich měst, budou jen litovat, až ta pohroma udeří, zvláště když se připravíte i na tuto možnost. Na základě starých bájí, které jsem četl, i na základě toho, jak jsem osobně Thésea poznal, mu zkrátka nemohu důvěřovat.“ Odmlčel se. „A proto jsem se ptal, vzácná paní, o čem spolu jednáte.“

Lydra se ani nepohnula. Reid se už začínal bát, že není při smyslech, když řekla: „Přísahala jsem, že to neprozradím. Ariadně nemůže svou přísahu porušit. Mohl jsi však již uhodnout, že má zájem... o sblížení s Labyrinthem a snaží se zjistit, zda mu pomůže.“

„Totéž mi řekl i Diorés. Mohla bys pokračovat v této hře, vzácná paní? Mohla bys vyjednávání protahovat, dokud nebezpečí nepomine?“

„Byl jsi vyslyšen, cizince. Rozhodnout však musí Ariadně,“ pravila pevně. „Nějakou dobu se neuvidíme.“ K Reidovu velkému překvapení se najednou schoulila, přitiskla si ruku na oči a zašeptala: „Vůbec není snadné být Ariadně. Měla jsem vidění na posvátném místě a uvěřila jsem... Uvěřila jsem, že mne jako velekněžku čeká nekonečné blaho ve věčné záři Asteriónově. A ve skutečnosti? Místo blaženosti jen nekonečné obřady, místo záře stále tytéž jednotvárné problémy a namísto Asterióna stařeny s vousy na bradě, které mne hlídají a slídí..., zatímco nové dívky přicházejí a zase brzy odcházejí, aby se provdaly...“ Napřímila se. „Stačilo. Odejdi. Ani slovo o tom, co se mezi námi stalo.“

Příštího dne se opět vypravili do malé zátoky. „Zaplaveme si,“ navrhla Erisa. Svlékla se a byla ve vodě dřív, než se Reid zmohl na odpověď. „Bojíš se, že je studená?“ vykřikla a cákla na něj.

Stál nerozhodně na břehu. Na průzračné hladině se vznášely Erissiny dlouhé černé vlasy, pod vodou se bělalo její nahé tělo. Do háje se všim, řekl si a skočil za ní.

Voda byla skutečně velmi chladná. Usilovně plaval, aby se zahrál. Erisa ho chytila za kotník a potopila ho. Když se vynořil, prskal a lapal po dechu, smála se a chvíli spolu žertem zápolili.

Jakmile vyběhli z vody, roztřásla je zima. „Znám na to lék,“ zašeptala a objala ho. Ulehli na přikrývku. Za okamžik se pousmála. „Tys měl na mysli silnější lék, vid’?“

„Promiň, nedokážu si pomoci. U všech bohů, jsi tak krásná!“

„Můžeš mě mít, kdykoli budeš chtít, Duncane, můj drahý,“ řekla bezelstně zastřeným hlasem.

Pomyslel si: Mně je čtyřicet a jí sedmnáct. Jsem Američan a ona Krétanka. Já jsem z atomového věku a ona z doby bronzové. Jsem ženatý a mám děti, ona je panna. Jsem starý blázen a ona je jako jaro, jaké jsem nikdy neprožil.

„To by ti moc neprospělo, nemyslíš?“ vysoukal ze sebe a byl hrdý, jak se ovládá.

Přitiskla se k němu. „Co by mohlo být lepšího?“

„Ne, počkej, měla bys jen potíže.“

„Tanečnice je sice napůl kněžka, ale mne je to jedno.“

„Ale mně ne. Nesmí mi to být jedno. Raději se oblékneme.“

Musíme přežít, myslel si. Musíme vydržet, přinejmenším dokud nebudeme vědět, že přežije i její národ. Jestli se to podaří, zůstanu tady? A pokud ne, vezmu ji s sebou domů? Můžu vůbec jedno či druhé udělat?

Když na sebe natáhl chitón a ona sukni, přitulila se k němu a prsty mu čechrala vous. „Jsi pořád tak usouzený.“

„Vím o něčem, co se má stát.“ Netroufl si říct cokoli konkrétnějšího. „A to bolí.“

„Můj ubohý, drahý bože! Myslím si, že jsi opravdu bůh, i když to nechceš přiznat. Musíš prožít každé neštěstí dvakrát, proč tedy ne i každou kapku štěstí? Podívej, obloha je modrá, moře zelené, písek zlatý a víno rudé... Dovol mi, abych ti pohár přidržela, protože chci, abys mě jednou rukou objal kolem pasu a druhou mi položil právě sem...“

Jak stavba lodi pokračovala, přišly na řadu kompromisy. Nejen kvůli předsudkům Atlant'anů a omezeným možnostem místních řemeslníků, ale narazili na zákonitosti hydrodynamiky, o nichž Reid nic nevěděl. Loď nakonec nebyla tak velká, jak plánoval, měla omezenější manévrovací možnosti a nevypadala tak podezřele moderně, jak doufal.

Přesto to byl významný úspěch. Trup byl dvacet čtyři metrů dlouhý, na pohled štíhlý a připomínal velkou kánoi. Nad veslařskými lavicemi běžela středem vyvýšená paluba s hrazením. Na úrovni vodorysky vyčnívaly z přídě silné trámy zakončené ostrým zobcem okutým bronzem. Dvacet vesel na každé straně bylo vpůli přerušeno bočními ploutvemi, které byly praktičtější, jak se ukázalo, než pevný kýl nebo spouštěcí ploutev. Na zádi bylo místo kormidelního vesla skutečné kormidlo. Podélné plachtoví nesly dva stěžně, které kvůli možnému náklonu, neboť loď měla nízký volný bok, nechal Sarpédón zkrátit. Tím získala loď větší stabilitu a před bitvou se daly stěžně snadno vyjmout z botky v kýlové plaňce. Reid vylepšil funkci plachet použitím vratiráhen a měl k dispozici jak genuu, tak spinakr, jenže atlantská látka byla příliš řídká, prověšovala se a sála vodu, zdaleka neměla tytéž vlastnosti jako plachtovina nebo dacron.

Nakonec byly vlastnosti lodi natolik jiné, že se s ní musel učit manévrovat od základů stejně jako posádka.

Trénovali bezmála každý den, kdykoli bylo aspoň trochu vhodné počasí. Posádku sestavil ze statných a veselých mladíků, měl dvě dvacítky veslařů a deset lodníků. Všichni byli novou lodí nadšení a jen hořeli touhou dokázat všem starým mořským vlkům, že jsou lepší. Brzo už ani nepotřebovali, aby jim Reid vysvětloval, k čemu všechny ty cizácké vynálezy slouží, a tak měl víc času pro Erissu. Dny, které jim byly vyměřeny, rychle ubývaly.

Jeden z Reidových námořníků, hezký štíhlý mladík z dobré rodiny, jenž od tanečnice stěžl dokázal odtrhnout oči, se jmenoval Dagonás.

Než byla loď slavnostně zasvěcena, chtěl Reid vyzkoušet, jak se osvědčí v boji. Starou veslici, dobrou leda na vyřazení, poskytl obchodník, jemuž se už nevyplatilo nechat ji u Sarpédóna opravit. Do posádky soupeře se přihlásili závistiví mládenci a nedůvěřiví mořeplavci, kteří se nemohli dočkat, jak to těm novátorům nandají. A taky spustili na vodu další čluny, které měly za úkol vytáhnout všechny, kteří spadnou přes palubu.

Na otevřeném moři dul silný vítr, bílá oblaka se mísila s černým dýmem, který se poslední dny nepřetržitě valil ze Sloupové hory. Z Egypta táhli na sever čápi, poslové jara. Reidova válečná loď měla boky natřené červenými a modrými pruhy a na plachtách namalované delfíny, hrdě brázdila vzedmuté vody, trámy vrzaly a lanová drnčela jako struny.

Erissa stála na příďové palubě vedle Reida a Sarpédóna a nadšeně tleskala. Vlasy jí poletovaly ve větru a sukně se jí lepila k tělu. „To je nádhera!“ Červenomodrá plachetnice rychle proplula kolem obchodní veslice za pleskám plachet, skřípání vratiráhen a řinčení kladek. Muži na veslici dělali, co mohli, ale plachetníci nestačili.

„Zanechte honičky a dejme se do boje!“ zakřičel velitel veslice.

„Už můžeme,“ řekl Reid ustaraně. „Dokázali jsme jim, že nás nestačí zahákovat.“ Sarpédón

vydal rozkaz. Mládenci zajásali. Lodníci stáhli plachty a sundali stěžně. Veslaři se chopili vesel.

Posádka obchodní lodi nervózně držela vesla nad vodou. Veslaři dobře věděli, že kdo včas neuskočí, až se lodě srazí, odnese to přinejmenším zlomenými žebry.

Reid zavedl Erissu na zád'. „Měj na paměti, jak jsme to cvičili,“ připomněl kormidelníkovi. „Míř na střed, ale zešikma, abychom se do nich nezavěsili. Jenom jim prorazíme bok a rychle couvneme.“

„Jako když býk propíchne rohem medvěda,“ řekla Erissa.

„Ať to pro tebe není špatné znamení, sestro,“ zabručel kormidelník.

„Necht' tě ochraňují bohové, sestro!“ vykřikl Dagonás z lavice pod nimi.

Erissa se na něj usmála. Polonahý mladík měl svalnaté a pružné tělo. Taký jsem ve formě, pomyslel si Reid, a Erissa svírá mou ruku.

Kormidelníkovo prozpěvování se zrychlovalo, voda vzkypěla údery vesel a válečná loď jen letěla kupředu. Náhle byl cíl hrozivě blízko. Bylo domluveno, že se jim obchodní veslice pokusí vyhnout, pákové kormidlo však bylo mnohem účinnější než kormidelní vesla. Únik nebyl možný.

Mladí námořníci tento manévr dlouho nacvičovali proti sítím nataženým na kůlech. Zvedli vesla na levoboku a veslaři na pravoboku pořádně zabrali. Náraz nebyl tak velký, jak se Reid bál. Odpoutání válečné lodi od veslice proběhlo poněkud nejistě, bude se ještě muset důkladně natrénovat. Proražená loď začala nabírat vodu a naklonila se. Neměla náklad, proto se hned nepotopila, ale vlny ji rozervalý na kusy.

Na Reidově válečné lodi všichni zajásali. Poražení neodpověděli, protože zrovna neměli kdy - ostošest plavali k záchranným člunům.

Reid a Sarpédón provedli důkladnou kontrolu. „Nevidím žádné poškození,“ prohlásil loďař spokojeně. „Tahle loď si opravdu poradí s celou flotilou.“ Objal Američana. „To se ti povedlo, Duncane! To se ti povedlo!“

„Tak přece jsi bůh,“ vzlykla Erissa. Na veřejnosti se ho neodvážila políbit. Poklekla a poklonila se mu.

A znovu Atlantis ožila přípravami na slavnost, tentokrát na tu největší. Povstane-li Asterión, bude rovněž znovuzrozen svět a všichni mrtví.

Začali tím, že oplakávali jeho smrt. Čtyřicet dní před jarní rovnodenností zastřeli Atlant'ané oltáře, zakryli jeskyně a prameny, nosili ulicemi tři posvátné symboly obráceně a zahalené černým plátnem, sypali si popel na hlavu, drásali kůži a prosili Diktynnu o slitování. Celých třicet dní nejedli maso, nepili víno a žili cudně. V domech nepřetržitě hořely olejové lampy, aby duchové milovaných zesnulých našli cestu zpět.

Opět nastával čas mořeplavby a nákladní lodě se vydávaly na obchodní cesty. Atlant'ané byli zbožní, ale také praktičtí. Těch posledních deset dní ze čtyřiceti se veselili. Bůh sice ještě nevystoupil z podmořské říše, aby pojal za ženu Bohyni, která byla rovněž jeho Matkou i Pramátí, ale lidé se už radovali, protože nepochybovali, že to udělá stejně jako každý rok.

Nadšení panovalo dokonce i na chrámovém ostrově, neboť tanečnice měly odplout do Knóssu, aby tam mohly tančit s býky před samotným Mínoem, již brzy, již brzy. Erissa dennodenně cvičila se svými svěřenkyněmi. Reid stál za ohradou a kousal si nehty.

Lydra ho nechtěla přijmout. Proč? Nemůže mít tolik práce. Pro Diora, kdykoli se ukázal, měla vždycky času dost. Proč ještě nezačala s evakuací? Náhodou ji zahlédl v chrámových zahradách, sebral odvahu a řekl jí pár slov, jimž mohli rozumět jen oni dva, ale jen ho odbyla, že stále jedná s Mínoem. Nesčetně veslic opravdu překonávalo tu stokilometrovou vzdálenost sem a tam a starci v Lydriných službách, mlčenliví a spolehliví, ale především negramotní, předávali psané vzkazy. Tvrdila, že se stále radí, ale nic se nedělo.

A sopka zatím chrlila kouř a čím dál častěji i plameny. Na polích ležel jemný popel. Občas se nocí rozlila pochmurná zář, když z jícnu vytryskla *žhavá láva*, a následující jítro pak na černém úbočí hory odhalilo nové groteskní tvary. Země se chvěla a duněla a z fumarol

stoupaly bělavé plyny. V krčmách se diskutovalo o tom, co dělat, kdyby nastal výbuch, ale ve skutečnosti nikdo nic nedělal. Nikoho samozřejmě nenapadlo, že osudná erupce je tak blízko.

Kdyby jim to tak mohl říct!

Uklidňoval se, že v přístavu je dost poměrně dobrých lodí. Prakticky každá atlantská rodina měla aspoň člun, který se dal spustit na vodu a vybavit zásobami během několika hodin. Lidé však nemohli zůstat na moři příliš dlouho a Reid netušil, kdy přesně ta hrůzná pěst dopadne. Věděl pouze to, že zbývá velmi málo času, který marnil s mladičkou Erisou, místo aby se snažil pomoci lidem, jak to slíbil té druhé Erisse. A tak se k ní tiskl pod hvězdnou oblohou natolik pevně, že se mezi ně nevešla ani Pamela a děti, že se mezi ně už nevešel vůbec nikdo. „Budeme mít svatbu, jen co skončí slavnost,“ šeptala mu dívka do ucha, „hned po slavnosti, můj drahý, můj bože Duncane!“

A hora jim hřímala za zády, aniž by si jí všímal víc, než kolik z jejího zlověstného žáru spatřil
v
Erissiných
očí.

S večerem se rozpršelo, jemný deštík byl sotva hustší než jarní mlha, jež oživuje zemi, ale i kdyby se spustila průtrž a trvala až do rána, průvod tanečnic tak jako tak nastoupí na loď, které je odvezou na Krétu. Noc byla chladná a vlhká, vzduch voněl dálkami.

Lydra přijala Reida v sále s freskou Gryfa Soudce. Knoty olejových lamp čadily, v černém plášti vypadala jako další stín a její křídově bílý obličej jen jako další z procesí mrtvých. „Pozvala jsem tě tak pozdě záměrně, cizince. Všichni spí, bdíme pouze my dva a strážce za dveřmi.“

Reida zamrazilo. Dveře byly dubové a silné, ale ne zas natolik silné, aby strážní, kteří jí byli zcela oddáni, neslyšeli, kdyby je zavolala.

„Co si přeješ, vzácná paní?“

„Domníval ses, že se zítra nalodíš s tou svou lehkomyšlnou Erisou, že?“ zasyčela Ariadně.

„To se nestane. Zůstaneš zde. To je má vůle.“

Náhle pochopil, že tato klec nemá dvířka.

„Nebyl jsi ke mně zrovna upřímný. Copak sis myslel, že se od Diora nedozvím o tvých společnících z Egypta? Že se nedozvím vše o té ženě, s níž ses pelešil v Athénách? Oklamal jsi mne. Proto předpokládám, žeš lhal i ve všem ostatním. Jsi nepřítelem prince Thésea vyvoleného bohy.“

„Théseus tě chce jen zneužít! Jakmile tě nebude potřebovat, vzácná paní, opustí tě -“

„Zmlkni, nebo jsi mrtev!“ zaječela. „Strážce! Strážce ke mně!“

Věděl to, celou tu dobu to věděl. Ten muž se lvíma očima vstoupil do její samoty a slíbil jí něco, čeho by se jiný muž neodvážil, slíbil jí, že z ní učiní svou královnu, jestliže mu pomůže zničit Mínoa.

Věděl jsem to, křičel na sebe v duchu, tak proč jsem si to uvědomil až teď? Protože za vším nehledám jen samé intriky? Nebo protože se mi zalíbilo to trpytivé pozlátko, představa vlivného cizince rovného bohům, jíž mne opředla?

Diorés měl za úkol vyzvědět na Lydře všechno, co jsem jí prozradil. Théseus ji však potřebuje především na to, aby podpořila spiknutí krétských metoiků a nespokojených rebelantů. Teď mě odklidí z cesty, abych nemohl mluvit.

Kolik dlouhých hodin, zatímco její dívky snily o mladících, s nimiž se setkají a za něž se provdají, kolik předlouhých jarních nocí se modlila, aby dostala tuhle příležitost? A k jakým bohům?

Břeh u Peiraiea už byl plný a pořád připlouvaly další lodě, takže musely zakotvit dál na moři. Tam také stál na kotvách Olegův velký koráb. Rus ho urychleně spustil na vodu, neboť nechtěl poskytnout příležitost zvědavým žvanilům a nenechavým zlodějům. Většina posádek rozbila stany na pobřeží, a přestože muži často odcházeli do Athén, aby se trochu pobavili, v táborech jich pořád zůstávalo dost, a ne všichni byli mořeplavci.

Bojovníci posedávali kolem ohňů a pekli maso. Sotva spatřili Erissu, častovali ji oplzlými výkřiky. Několik vojáků se k ní připojilo a pokoušeli se ji přemluvit, aby šla s nimi. Ignorovala je a hrdě kráčela dál, přestože v zádech cítila jejich pohledy a věděla, co si myslí. Co jiného by ostatně mohla být taková pyšná krasavice, navíc bez doprovodu, než jedna z těch prodejných ženštin, které přicházejí do vojenského ležení nabízet své služby? Tahle má už nespíš domluvenou schůzku s někým důležitým, když nás odmítá, jenže velitelé jsou ubytováni ve městě a ti nejmocnější v paláci... Vojáci pokrčili rameny a vrátili se k rožňům, hře v kostky a k planým řečem.

Jakmile se Erissa objevila u řady člunů, ospalí převozníci ožili. Ukázala na Olegův koráb. „Kdo mě tam odveze?“

Svlékali ji očima a mlsně se olizovali. „A co za to? Čím nám zaplatíš?“ vyptávali se. „Já na té lodi dělám plavčíka,“ řekl jeden, „a zavezu tě tam, když si cestu odpracuješ.“

Erissa si připomněla, proč si jí vážili nejen muži na Rodu, ale i thráctí barbari. Bojovně vystrčila bradu a doširoka otevřela oči, až ze zornic byly jen malé kroužky v bělmu. „Přicházím v záležitosti, která se týká bohů,“ odpověděla chladně a udělala rukou kouzelné znamení. „Budete se chovat uctivě, nebo vaše mužství, jímž se víc chvástáte, než je používáte, zčerná a upadne.“

Převozníci schlípli a vyděšeně se znamenali ochrannými posunků. Olegův plavčík se mohl přetrhnout, když jí pomáhal do člunu, a pak usilovně vesloval, aniž na ni jedinkrát pohlédl.

Neslyšně si povzdechla. Jak je snadné ovládat druhé, když se člověk o sebe přestane bát.

Oleg vyhlédl přes hrazení paluby a zlatý vous mu zazářil na slunci. „Čto za čort - ale ne, to jsi ty, Erisso? *Za vsjech svjatyh*, neviděl jsem tě celé týdny! Pojď přece nahoru.“ Otočil se k mužům, kteří se na zádi oháněli sekerami a pilami. „Hej, vy lenoši! Hod'te vážené paní provazový žebřík!“

Zavedl ji do kajuty, posadil na prýčnu a nalil vína. „Rád tě zas vidím, děvče.“ Měl tam náramný nepořádek a všude se povalovala spousta věcí, tak přisedl k ní. Okna tam ještě nebyla, ale dveřmi pronikalo dost světla, aby na sebe viděli. Cítila pach Olegova potu, jeho chlupaté tělo, zahalené jenom kůží kolem boků, sálalo energií. Lod' se mírně kolébala, vlny narážely na trup, prkna vrzala, na palubě dupaly kroky a ozývaly se výkřiky.

„Nemusíš se přece tvářit tak pochmurně, což?“ zahalekal.

Uchopila ho za ruku. „Théseus shromažďuje vojsko, Olegu. Kam má namířeno?“

„To přece ví každý, že jede loupit do Tyrhénského moře.“

„Popluje skutečně tam? Tak náhle a s tolika spojenci?“

Soucítě pokýval hlavou. „Chápu tě. Bojíš se o Krétu.“ Promnul si kníry. „*Vot tak*. Žádný Attičan, nemluvě o tom, že by se k nim ostatní Achájové sotva připojili, nezaútočí na město pod ochranou Mínoa. Nejsou blázni. Jenže mají divokou krev, a tak jim Mínós občas povolí, aby si trochu zaloupili, ukořistili pár měděných hrnců a ulovili nějakého toho otroka, zkrátka aby se vybili na osadách, kde si taky rádi hrají na piráty.“

„Ale proč letos a proč právě v tuto dobu?“ zašeptala.

„Sám jsem ten nápad podpořil, když se mě ptali na radu. Jestli se má skutečně přivalit ta přílivová vlna, jak Duncan tvrdil, byla by škoda, kdyby zničila můj milovaný koráb. Proto ho musím honem dokončit a taky uhnout té katastrofě z cesty. Nemůžu se dočkat, až Duncanovi ukážu tohoto obra! Vzpomínáš? Sám navrhl, abychom postavili něco, co tady nemají, aby si toho všimli ti čarodějové s časem.“

„Myslíš, Olegu, že stačil Mínoa varovat?“

„Víš dobře, s jakou se Diorés vrátil z Atlantidy. Abych měl jistotu, opil jsem pár jeho mořeplavců a vyptal se na Duncana. Je u Ariadně ctěn jako vážený host. Určitě se už domluvili s Mínoem, ale tady se o tom nic nedozvíme. Jestli Kréta skutečně vyprázdní města a rozptýlí loďstvo po moři, sotva na to bude upozorňovat Athény. Jenom by si koledovali o potíže. Vůbec by mě nepřekvapilo, kdyby tu italskou výpravu našeptal Théseovi sám Gathón, kterému to nařídil Mínos. Lepší je pokušení předcházet, což?“

„Jenže já si pamatuji, že Kréta bude přepadena tohoto jara.“

„Třeba si to pamatuješ špatně.“ Oleg ji otcovsky pohladil po vlasech. „Neříkalas, že si na něco vzpomínáš jenom mlhavě a na něco vůbec ne?“

„Na zkázu Knóssu si vzpomínám zcela jasně.“

„Inu, můžeš mít pravdu. Možná si to Bůh rozmyslel a poslal nás zpátky, abychom Krétu zachránili.“ Oleg se pokřivoval. „Ale nejsem tak troufalý, abych prohlašoval, že znám boží vůli. Jsem ubohý hříšník, který se jenom snaží o poctivý výdělek. Jeden pop, svatý muž to byl, mi kdysi řekl, že lidem je dáno svobodně se rozhodovat, že není nic předurčeno, kromě Posledního soudu. A do té doby máme jít po té cestě, kterou si vybereme, krok za krokem.“

Ta dlaň, která ji hladila, jí připomněla, že jí během zimy přibýly ve vlasech další bílé prameny. Tenkrát, na Atlantidě, měla vrkoče černé a lesklé jako půlnoční obloha...

„Hlavně nezapomeň, že před Athénany musíme mít ústa na zámek. *Oni budoucnost neznají*,“ zdůraznil Oleg. „Pořád věří tomu, že se mají spojit s Knóssem. Kdyby chtěl Théseus přepadnout Krétu, copak by nestál v čele vojska?“

„Právě to mě tak vyděsilo, že jsem musela běžet za tebou, Olegu.“ Eriisa zírala na stěnu kajuty. „Proč nevede tu loupežnou výpravu? Proč se dobrovolně přihlásil jako rukojmí?“

„Ech, vím, co říkal Duncan, a na chvíli mě to znepokojilo. Ale pak mě napadlo, co by asi tak mohl princ s malou družinou v Labyrinthu podniknout? Jenom by si koledoval o smrt. To za prvé. Za druhé neví, jak už jsem řekl, že Kréta bude čelit živlům. A za třetí doufá, že si v Mořské říši vylepší postavení, když se mazaně vloudí k Mínoovu dvoru a na oko přejde na jejich stranu. Vůbec by mě nepřekvapilo, to za čtvrté, kdyby i v tom měl prsty Gathón. Duncan varoval Mínoa, aby se měl před Théseem na pozoru, a tak ho teď budou mít v Labyrinthu pěkně pod dozorem. A za páté, velitelskou lodí na italské výpravě bude můj koráb, takže Diora zas budu mít pod dohledem já.“

Přátelsky Erissu objal a poplácal ji po zádech. „Máš pravdu, děvče, svět je nebezpečné místo. Jenže nikdy tomu jinak nebylo a ani nebude. Proto ještě nemusíš být tak smutná.“

Chtěl si ještě povídat, ale rychle se omluvila. Oleg ji zklamal. Cestou do Athén se skryla v cypřišovém hájku, aby se mohla vyplakat.

Peneláos byl Diorovým vozatajem, a tak s ním objížděl dvorce, aby shromáždili muže. Na Akropoli se vrátil až následujícího dne po Erissině návštěvě u Olega. Výkřiky pobízeli koně, kteří ztěžka kráčeli do kopce, plášť mu vlál ve větru a vůz se jen leskl bronzem, zatímco naverbovaní muži se trmáceli v prachu za ním. Eriisa se vmísila mezi služebné, jež zanechaly práce a zvědavě bojovníky okukovaly. Slunce odrážející se od Peneláovy přílby a brnění ji bodalo do očí.

Musí se to stát dnešní noci, rozhodla se. Uldin už také přijel a je rozmrzelejší než kdykoli dřív.

Ostře vnímala všechny detaily, škvíry mezi dlažebními kameny, mouchy nad čpící kupou hnoje vedle stájí, začouzené otvory ve střeše paláce a bílý kouř, který z nich stoupal do modré oblohy, a štěkající psy, ale lidé jí připadali jako věci a jejich slova jako nesmyslné

zvuky. Myšlenky jí chladně běžely hlavou a skládaly se v ucelený obrazec. Přestože byla navenek klidná, tížilo ji vědomí osudu, jehož poznání v ní zrálo celou zimu.

Včera nakrátko začala doufat, avšak marně... Ale nevzdám se, opakovala si, nevzdám se. *Věděla*, že se Théseus vydá do Knóssu. Dosud však netušila, jakou roli hraje Ariadně. Olega nepřesvědčila, že ti dva jsou spiklenci. To vše bylo nepochybně součástí osudu, jehož nitky se splétaly a vytvářely komplikovaný vzor. Věděla však také, že než to skončí, znovu se setká s Duncanem, neboť během dlouhých zimních měsíců, když tápala v mlze svých vzpomínek, poznala jednu tvář, kterou si pamatovala z těch posledních strašlivých okamžiků. Uviděla ji v zrcadle. Byla to její zestárlá tvář.

Ta kouzelnice, která jí tenkrát setřela z paměti jako z voskové tabulky většinu vzpomínek, jejichž zbytky hýčkala tolik let, byla ona sama.

Proč to udělala? Udělá to opět? Nedávalo to smysl. Možná že tentokrát, když to neudělá, nalezne ztracenou nit, díky níž rozmotá celé klubko. Kdyby tak věděla, co má nyní, po pětadvaceti letech, říci sama sobě, své mladší, o tolik mladší podobě...

Když žila s Dagonem na Rodu, oba se dychtivě a právě tak naléhavě jako ostatní, kteří u toho nebyli, vyptávali pocestných Keftanů, kteří přežili, co se vlastně stalo. Dozvěděla se různé verze jednoho a téhož příběhu. Théseus a další rukojmí, mladíci i dívky z urozených attackých rodin, právě připluli do Knóssu, když nastalo zemětřesení a obrovské vlny zničily Mínoovu flotilu. Athénský princ shromáždil Achaje v keftských službách (později prohlašoval, že mu věštba přikázala obrátit se na krétský lid) a násilím obsadil pobožené hlavní město. Brzy připluly achájské lodě, které přečkaly pohromu na širém moři, a vojensky ho podpořily. A jakmile si podmanil keftská města a zanechal v nich vojenské posádky, zase odplul a Ariadné vzal s sebou. Mnoho svědků ovšem tvrdilo, že to vypadalo, jako by šla dobrovolně.

V minulosti - v Erissině minulosti, která byla vzhledem k dnešku v budoucnosti - se jí to nezdálo pravděpodobné. Lydra, kterou *znala*, byla jiná. Théseus ji opustil na ostrově Naxu a tím dokázal, že pro něj nic neznamená. Ta ubohá žena dožila své dny v jakémsi tajném kultu, v jednom z těch prastarých mystérií, jehož stoupenci se oddávají orgiím a mučení. Théseus plul dál, aby sjednotil velké území na pevnině pod svou vládou. Zprávy o tom, že se nakonec sám stal ubohým psancem, byly jen slabou útěchou.

Erissa pokývala hlavou. Náhle už začala rozpoznávat vzor té tkaniny. Zrálo to v ní celou zimu, zatímco Diorés cestoval mezi Athénami a Atlantidou. Ariadně musela Théseovi pomáhat, stejně jako v těch nejasných bájích, které vyprávěl Duncan. Lydru nepochybně jeho odhalení budoucnosti inspirovala.

Jenže tohle nemohla říct Erissa nahlas - jakýmkoli obviněním by si jen vysloužila podrážnuté hrdlo. A Oleg s Uldinem byli pryč za nějakou prací, a když byli v paláci, nikdy nebyla s některým z nich o samotě a stěží mohla doufat, že bude moci zopakovat ten kousek s Peribojiným hájem, neboť byla Aigeovu dvoru podezřelá.

Včera, když byla většina mužů pryč, využila příležitosti a vyhledala Olega. Jenže nepochopil, že příběh, který vyprávěl člověk z budoucnosti (o čemž je přesvědčil, když jim předvedl několik kouzel) může zásadně ovlivnit lidi, kteří věří v osud. Oleg v něj nevěřil. Jeho podivný bůh mu to zapovídal. Théseus a Lydra, kteří *chtějí* věřit, že je to předurčení, klidně vsadí vše na nejistou kartu. Pro Olega však má i bláznivý hazard přesná pravidla. Považuje Thésea, Diora a ostatní Achaje za stejně praktické muže, jako je sám, a proto nebral její obavy vážně.

Olegovi se možná líbilo to málo, co poznal z keftské vytříbenosti, a měl Erissu rád, ale co vlastně pro něj její zem znamená? Jestliže se nemůže vrátit domů, klidně se usadí v Attice. Už s tím přece začal a nabral si tolik práce, že nemá čas hloubat nad svým osudem. Erissu uvěznili v kruhu achájských žen, proto měla až příliš času na přemýšlení, aspoň se jí však podařilo rozplést několik uzlů a pomalu předla vlákna, která musí co nejdříve spojit do nového vzoru.

Ano, nejlépe hned dnes v noci.

Peneláos přišel do její ložnice hned po západu slunce. Nečekala ho tak brzy. Vstala a rozpustila si vlasy. Rozlily se po egyptském rouchu, které jí daroval. „Myslela jsem, že budeš pít s ostatními až do noci, když jsi byl tak dlouho venku,“ přivítala ho.

Zasmál se. Byl velký a svalnatý, tváře mu zčervenaly vínem, ale oči měl jasné a chůzi jistou. Měl plavé kučeravé vlasy, měkké vousy a tvář dosud chlapecky plnou. „Možná zítra,“ řekl. „Tys mi chyběla víc než oslavy.“

Objali se. Nebyl už tak nemotorný jako zpočátku a ona uměla dovedně využít svých zkušeností. V srdci však zůstávala chladná, neboť i jeho přijímala jako součást osudu. Bylo-li na ní znát nějaké vzrušení, pak jen proto, že v duchu už byla na cestě za Duncanem.

„Pojď, má nymfo,“ pravil rozechvěle.

Obvykle si z milování dopřála potěšení. Proč ne? Nebyl to sice ten pravý důvod, proč ho svedla, ale částečně se osvobodila od touhy, která ji šířila, zatímco čekala jako vězeň v Athénách. Peneláos byl zprvu zmatený a bál se jí. (Diorés ho povzbuzoval, když si všiml, co se děje. Přivítal, že jeho věrný bojovník bude zblízka pozorovat a také držet na uzdě tu ženu, jejíž úlohu a síly nedokázal odhadnout. Určitě je čarodějka, a navíc mu není příznivě nakloněna.) Postupně byl Peneláos smělejší, ale přesto zůstával něžný, i když drsným achájským způsobem. Měla ho docela ráda.

Věnovala mu veškeré své umění, ale žádný cit. Byl klidný a spokojený, ale nesměla dopustit, aby usnul.

Lampa zablikala, když se pozvedla na lokti. „Odpočívej, můj milý,“ šeptala stále dokola, prsty mu pomalu přejížděla po těle. Hleděla mu do očí, až zeskelnatěly. Začala mrkat v přesném rytmu s tepem jeho srdce.

Brzy ho měla ve své moci. Již v tom háji nebylo těžké seslat na něj Spánek. Proto si ho vybrala mezi svobodnými muži, které pravidelně vídávala, a svedla ho, když se jí začal v hlavě rodit plán. Pokaždé, když ho očarovala - pod záminkou, aby se uklidnil nebo aby ho zbavila bolesti hlavy či mu přinesla příjemný sen -, pokaždé to bylo o něco snadnější. Byla si jista, že vždycky uposlechne její příkaz: Nesmíš nikomu povědět o tom, co spolu děláme. Je to naše sladké tajemství. Vždyť jsem ti jen šeptala a ty už nevíš co, až do chvíle, než opět uslyšíš můj šepot.

Hleděla na něj v bledém, mihotavém světle. Jeho rysy byly příliš pevné, než aby ochably, ale něco z nich přece jen zmizelo. Neodešlo to však daleko. Leželo to ve tmě jeho lebky jako klubko hadů, které chovají Keft'ané ve víře, že se v této podobě mrtví vracejí domů. Jakýkoli rušivý zvuk nebo neopatrný pohyb může ty hady probudit a okamžitě zaútočí.

Člověk, na něhož sešle Spánek, věří tomu, co se mu říká, a také to provede, ale jen po určité mez, neudělá totiž nic, co po probuzení považuje za špatné nebo nebezpečné. Erissa se sice domnívala, že díky opakovaným sugescím tu mez posunula dál, než kde ji má většina lidí, ale přesto musí být dnes v noci velmi opatrná.

Lampa už téměř dohořela. Vstala tiše jako kočka a naplnila ji. V ložnici bylo teplo a byla plná vůní. Za těžkým závěsem v průchodu panovala tma a ticho.

Erissa se sklonila nad mladíkem. „Peneláe,“ řekla něžně a pomalu odříkávala slovo za slovem: „Víš, že jsem tvá žena, která nechce nic jiného, než ti sloužit. Ale víš také, že zároveň sloužím Bohyni.“

„Ano,“ odpověděl monotónně jako vždy.

„Poslouchej mě, Peneláe. Bohyně mi zjevila, že její a Diův božský plán na spojení našich dvou národů je ohrožen. Jestli udělají něco zakázaného, spočine na nich věčná kletba. Řekni mi, jaké jsou úmysly tvého pána, abych ho mohla varovat před tím, co je špatné.“

Zadržela dech, dokud nezačal odpovídat. Věděla, že mu Diorés důvěřuje, proto nepochybovala, že zná pravé záměry prince i velitele, které se určitě liší od toho, o čem veřejně hovoří. Peneláos byl sice *mladý, ale uměl* držet jazyk za zuby, a byl proto o mnoha věcech informován, aby mohl lépe hlídat svou milenkou.

Odpovědi, které z něj vytáhla, jen posílily její pocit osudovosti. Théseus a Lydra spřádali celou zimu intriky, její prostředníci pak zaseli ta zhoubná semena mezi knósskými metodiky.

Z důvěřivého Duncana Reida vytáhli všechno, co věděl o blízké budoucnosti, a Peribojino proroctví překroutili tak, že nakonec si údajně samotná Bohyně žádala vítězství Athén. Měli už plán, jak se zmocnit hlavního města, a achájská flotila měla včas vpadnout na Krétu. Aby zakryli své úmysly, nesměly se lodě dopustit žádného nepřátelského pohybu pro případ, že katastrofa Labyrinthos přece jen nezničí. A to, že nějaká katastrofa hrozí, tajili zejména před Mínóem. Duncana pod jakousi záminkou uvěznil...

Přestože v ní stoupala hořkost, nezastavila se. Většinu toho, co se dozvěděla, už stejně dávno tušila.

„Poslouchej mě, Peneláe. Vzpomeň si na své obavy z Uldina. Teď věz, že Poseidon se zlobí, neboť nesprávně zachází s koňmi a učí na jeho posvátném zvířeti jezdit muže jako na oslu! Přivede celou výpravu do záhuby, ledaže by tato svatokrádež byla okamžitě a navždy ukončena. Pohana, kterou Poseidonovi způsobil, může být smyta pouze Uldinovou smrtí. Ale musí být zabit tajně, protože jinak se poslové okamžitě vydají na Krétu.“

Dala si na čas a opakovala svá slova, až cítila, že je jeho bezbranná mysl přijala za své. Západ měsíce a východ slunce se blížily každým okamžikem, ale Erisa věděla, že konečně uvidí Duncana. Nakonec nechala Peneláa na posteli ve tmě a namluvila mu, že přivede jeho pána Diora, aby společně naplánovali, co dělat.

Chodba byla vystlaná sítinou, ale přesto ji podlaha studila do chodidel. Stíny vrhané blikající lampou poskakovaly po stěnách. Uldinův pokoj nebyl daleko. Když vstoupila, chrápal vedle své nové otrokyně, neboť ta předchozí měla každým dnem porodit. (Erissinou myslí prolétly myšlenky jako netopýři za soumraku: Nepočnu s Duncanem další dítě, neboť po tom posledním, které mi dal Dagonás, už další mít nemohu. A tak je to správné, jinak bych nemohla udělat to, co je mou povinností. Utěšuje mě vzpomínka na Deukalióna. Možná, že až bude po všem, Rheia přece jen dopustí...) Hun si stále holil hlavu, nechával si růst pouze své tři copánky a nosil barbarské náušnice. Jeho hrubá, zjizvená tvář jí připadala přišerná. Ale kde jinde hledat pomoc?

Zatřásla s ním. Okamžitě byl při plném vědomí. Položila mu ruku na ústa, sklonila se a zašeptala: „Vstaň. Soslala jsem na Peneláa Spánek a dozvěděla se něco hrozného.“

Přikývl a šel za ní, aniž by se oblékl, popadl pouze svoji železnou šavli.

Na začátku zimy, když ještě žila ze vzpomínek na Duncana, připomněla si, co jí řekl. V budoucích staletích Dórové ze severu porazí Achaje, protože jejich železné zbraně budou natolik levné, že je bude mít každý muž, zatímco úplná bronzová výzbroj byla pouze pro urozené. A tak se později zeptala Peneláa: „Dovolí vaši velitelé Uldinovi vycvičit jednotku lukostřelců na koních, jak navrhuje? A až se to rozšíří, nebude to znamenat konec válečných vozů a možná i celého království, které stojí a padá s vozataji?“ Posilovala v něm tu myšlenku, kdykoli na něj soslala Spánek.

Byl to jen malý klín, který mezi Athénany a Uldina mohla vrazit. Přesto však přinesl ovoce. Peneláos tu myšlenku opakoval Diořovi, Théseovi a dalším mužům, kteří si začali dělat starosti. Nezakázali přímo Uldinovi ve výcviku pokračovat, ale nacházeli různé záminky, aby mu jeho práci ztížili. Nakonec mu ji úplně znemožnili, takže jenom zahálel a doutnal vztekem.

Když vstoupili do ložnice, Peneláos se domníval, že přišel Diorés, a tak se od něj Uldin dozvěděl, že má být zabit. Myslel si, že Erisa z mladíka to přiznání pouze vytáhla, netušil, že s tím má společného mnohem víc. Pak Peneláovi přikázala, aby na všechno zapomněl. Uldin neměl žádné podezření, neboť jeho znalost šamanských umění byla velmi omezená.

„Uf,“ hekl a bystře na ni pohlédl. „Proč mi pomáháš?“

„Protože jsem se dozvěděla, že Diorés míní napadnout Keft, až bude zlomený katastrofou. Varování, které jsme přinesli z budoucnosti, nebylo nikdy doručeno Mínóovi. Je to můj národ. Chci ho zachránit. Sama se tam však nedostanu.“

„Ta tyrrhénská výprava mi byla od začátku hodně podezřelá.“

„Přemýšlej, Uldine!“ Erisa ho chytila za ruku. „Nikdy tě nenapadlo, proč se ti tak náhle stavěly do cesty překážky? Tady na pevnině se bojí udatných bojovníků, jako jsi ty. Keft je

dostatečně chráněn mořem, tam by se k tobě tak nezachovali. Jezdectvo by jim naopak pomohlo, aby ovládli pevninu. A uvaž, jakou podporu ti poskytnou, když tam připluješ jako jejich zachránce.“

Okamžitě se rozhodl. „Jdu do toho. Možná se mýlíš, ale jestli máš pravdu, byl bych blázen, kdybych tu otálel. Muž umírá teprve tehdy, když si to přejí bohové.“ Usmál se a na okamžik jako by nebyl tak hrozně ošklivý. „A tahle plavba po moři bude našťestí o hodně kratší.“

„Běž se připravit,“ vybídla ho Erissa.

Když odešel, opět se sklonila nad Peneláem. „Nyní spi, má lásko,“ šeptala. „Všechno je hotovo. Všechno je v pořádku.“ Co nejjemněji mu zavřela oči. „Spi hodně dlouho. Zapomeň, o čem jsme spolu mluvili. Bohové si nepřejí, aby toho Diorés věděl víc. Spi. Probudíš se svěží. Nebudeš mě hledat. Jen jsem se na chvíli vzdálila. Spi hluboce, Peneláe.“

Začal zvolna a pravidelně dýchat. Z nějakého popudu, kterému sama zcela nerozuměla, ho políbila. Pak rychle posbírala své šaty a do příkrývek zabalila klenoty, jídelní náčiní a zbraně. Uldin se vrátil oblečený do starých páchnoucích šatů. Ukázal na postel. „Mám ho zapíchnout?“

„Ne!“ Erissa si okamžitě uvědomila, že odpověděla příliš hlasitě. „Ne, jenom by nás začali hledat mnohem dřív, než to bude nutné. Pojď za mnou.“

Nikdo jim nebránil opustit palác i město. Protože Athény byly plné králových mužů, nebyl důvod stavět hlídky. Měsíc stál dosud na obloze a dorůstal do úplňku. (Když vyjde úplněk na Asteriónovy slavnosti, Keft'ané věří, že přinese obzvláště dobrý rok, pomyslela si Erissa. Přestože měla jistotu, že je v rukou osudu, začaly ji pálit oči.) Cesta do Peiraiea, šedivá a *prázdná*, se táhla mezi holými poli a stíny stromů s postříbřenými korunami. Na obloze svítilo jen několik hvězd. Bylo chladno a všude bylo ticho, takže jim jejich kroky připadaly příliš hlasité, a šepem spřádali chatrné plány.

„Musím chodit pěšky!“ vrčel znechuceně Uldin.

Hlídky na břehu střežily jen lodě s cenným nákladem. Erissa vybrala pět metrů dlouhý člun se stěžněm a plachtou. Nemohl být příliš velký, protože budou muset veslovat, ale přesto dost velký, aby se bezpečně dostali na Atlantidu. Budou spoléhat na vítr a na Erissinu znalost moře.

Uldin se musel pořádně rozzuřit, než se mu podařilo zabavit člun a nějaké potraviny. Ale tohle uměl dobře, a navíc mořeplavci věděli, že je velitelovým oblíbencem. Erissa stála stranou, zahalená v Peneláově plášti. Uldin odvyprávěl historku o tajném a neodkladném poslání, kterou cestou vymyslela. Nepřekvapilo ji, že neposlali běžce, aby to u Diora ověřil, ani že okamžitě chytí příznivý vítr, sotva vypluli z kotviště, neboť si pamatovala, že přesně tento člun odvezl ji a Dagona k trójským břehům.

Vítr utichl za úsvitu. Člun zůstal stát v bezvětří na téměř plochem moři, které se tmavomodře třpytilo až k růžové mlze na východě. Na západě se zvedaly hory a stinné lesy Argolidy, kde leží město Troizén, v němž se narodil Théseus. Na jihovýchodě zahlédli několik bílých a zelených ostrůvků. Erissa odhodila plášť, neboť s vycházejícím sluncem se rychle oteplovalo, a vytáhla nepotřebné kormidelní veslo.

„Měli bychom se najíst,“ řekla. „Později budeme mít napilno.“

„Anebo nebudeme mít vůbec co dělat,“ zavrčel Uldin u stěžně. „Daleko se jen vlastními silami nedostaneme. Kdy začne znovu foukat?“

„Do poledne bude bezvětří, odpoledne se zvedne svěží vítr, který vydrží tak do večera, a téměř celou noc bude vát jen slabý vánek, pokud nenastane úplné bezvětří.“

„Uf. A flotila má vyplout zítra. Mají veslaře, kteří nás rychle předhoní, a kdokoli nás tady uvidí, určitě dostane nápad, že stojíme za bližší prozkoumání.“

„Poplujeme mezi ostrovy, kde se můžeme skrýt. Velkou veslici uvidíme dřív než oni nás.“

„Takže budeme v tom lepším případě cestovat celé dny.“ Poškrábal se pod košilí, chytil blechu a rozdrtil ji zuby. „Pravděpodobně nás po cestě čeká smrt.“

„Jestli se mám znovu setkat s Duncanem, jak jsem ti už dávno říkala, dostanu se -“

„Ale nikdy jsi neříkala, že tam budu také já.“ Náhle se jí sevřelo srdce, neboť vytáhl dýku a

namířil ji na ni.
„Jsi pořád taková tajemná. Řekl bych, že víc než ten tvůj milenec, za nímž mě ženeš. Možná
jsi mě očarova
la nebo nějakým uskokem přiměla, abych plul s tebou. Až mě nebudeš potřebovat, odhodíš
mě jako obnošené
kalhoty.“

„Uldine, ne... Já-“

„Mlč. Můžu své štěstí zkusit s tebou, nebo se můžu otočit a předat tě Théseovi, aby tě zabil,
až vyždímá všechno, co víš, a zkusit své štěstí s ním. Tak koho si mám vybrat?“

Sebrala odvahu. *Věděla*, že to zvládne, *věděla*. Zatřásla hlavou a vyhrkla: „Mě. Musíš.“

„Nemusím si ani upšouknout, pokud se mi nebude chtít. A k tobě nemám žádné závazky.“

Uldin se přestal mračit. „Řeknu ti, co chci. Uzavřeme pokrevní přísahu. Věrnost až do smrti,
ty mně a já tobě, při všech našich bozích, démonech, předcích i potomcích, jak doufám, a na
to smísíme krev z našich žil. Pak budu vědět, že ti můžu důvěřovat. Nikdy jsem neslyšel o
takové přísaze mezi mužem a ženou, ale ty jsi jiná.“

„Samozřejmě, Uldine.“ Oddechla si úlevou. „Ráda.“

Usmál se. „Ale zas tak jiná nejsi. Neboj se. Nebudu stát mezi tebou a tím mužem, za kterým
ses vypravila. Můžeme ho rovněž zahrnout do naší přísahy, jestli chceš. Ale než ho najdeme,
budeme sami po celé dny a v kterémkoli okamžiku nás může dostihnout smrt. Budeme mít
spoustu volného času. Jako třeba teď. Tak bys mě měla obšťastnit.“

Zírala na něj. „Ne, ne,“ prosila.

Pokrčil rameny. „To je cena za mou přísahu věrnosti. Ty už jsi svou cenu stanovila.“

Snažila si vzpomenout na tu dívku, která tančila s býky a milovala boha. Ale nedokázala to.
Cesta zpět byla příliš dlouhá.

Nu což, pomyslela si. Oleg měl pravdu alespoň v tom, že ať už má cesta vede kamkoli, mohu
ji ujit pouze krok za krokem. „Jak tedy chceš,“ řekla.

Strážní se chovali k Reidovi zdvořile. Lydra jim vysvětlila, že ho sužují vidiny, které by mohly být chápány jako špatné znamení. Proto o nich nesměl mluvit, a kdyby se o to pokusil, měli mu okamžitě nasadit roubík. Měl *zakázáno* vycházet ze svých pokojů, dokud se Ariadně nevrátí a nesejme z něj to prokletí.

Na chrámovém ostrově jiní muži jako hosté nebyli, a tak měl ve skutečnosti volnost pohybu po celém křídle. Pod dohledem stráží se mohl procházet v zahradách, odkud také pozoroval lodě odplouvající na Krétu.

Ariadnina dlouhá a široká loď vyplula první. Na přídi měla býčí rohy, uprostřed sloup a na zádi dvojitou sekeru. Viděl dívky, jak se nedočkavě hemží na palubě, a snažil se rozeznat Erisu — určitě je zklamaná —, ale pro oči muže středního věku byla vzdálenost příliš velká. Lydru doprovázely dvě válečné veslice, pak následovala řada menších lodí a člunů Atlantidů, kteří si mohli tenhle výlet dovolit. Všechny zářily jasnými barvami, praporky a zelenými věnci. Ve větru se nesly útržky písní a taktování kormidelníků. Reidovi připadala celá flotila až křiklavě pestrobarevná, neboť nad ní čněl černý vulkán.

Červenomodrá plachetnice v konvoji nebyla. Udivilo ho to, než si uvědomil, že by Lydra na Krétě dostala řadu nepříjemných otázek. Navíc by jeho válečná loď mohla ohrozit achájská plavidla. Určitě nařídila správci přístavu, aby ji nepouštěl na moře. A posádka zřejmě taky zůstala doma. Takže nás tady nechala oba, Dagone, pomyslel si.

Flotila proplula úžinou mezi útesy a zmizela Reidovi z očí. Slavnosti měly trvat deset dní. Tohle byl první den.

Druhého dne odjely zbylé kněžky do města, aby započaly s příslušnými obřady. Reid je pozoroval, jak žehnají rybářským člunům, které pak byly spuštěny na vodu, obepluly horu a vrátily se do přístavu. Tenhle rituál se zřejmě prováděl současně s Ariadniným příjezdem na Krétu.

Třetí den vyšlo z města do kopců procesí a vrátilo se po několika hodinách, roztančené a za zvuků šalmají, s několika býky. Strážný Veliás, který občas s Reidem prohodil pár slov, byl rozmrzelý, že se oslav nemůže zúčastnit, ačkoli mu Ariadně slíbila, že hlídáním cizince získá nehynoucí zásluhu. Stručně Reidovi vysvětlil, že jde o skromnější obdobu „Velkého příchodu“ do Knóssu. Té noci sopka spustila ohňostroj, děsivý a krásný, a bouřila až do úsvitu, než zcela utichla.

Čtvrtého dne začaly ve městě tance s býky, které měly trvat až do konce slavností. Na Atlantidě se tanečnice vybíraly losem. Podobná zábava probíhala ve většině keftských měst. V Knóssu soupeřili nejlepší mladíci a dívky z celé Mořské říše a posledního dne měl být oznámen vítěz, který bude tančit s nejzdatnějším býkem, jehož Mínós na závěr obřadně obětuje, aby se mohl znovuzrodit bůh Asterión.

Reid držel Erisse palce, aby vyhrála věnec z posvátných lilií. Jestlipak se někdy dozvím, zda zvítězila? Ne, uvědomil si, konec je příliš blízko. Zemřu současně s Atlantidou...

Pátého dne se vůbec nenamáhal vstát z postele. Hleděl do stropu a přemýšlel. Čeho jsem vlastně dosáhl? Způsobil jsem jen samou škodu. Oleg a Uldin jsou šikovní a umí užitečné věci, ti se neztratí ani v této době. Erisa se osvobodí z otroctví a také povede smysluplný

život. A co já? Dopustil jsem, aby za mě rozhodovali jiní. Jsem jenom samolibé dítě technické éry, nechal jsem se obalamutit nepřáteli a vyzradil jim všechno, co potřebovali vědět. To já přivodil zkázu Mořské říše! Vina za hrůzy, které bude muset má mladičká Erissa prožít, padá na mou hlavu... Má Erissa? Vždyť jsem nedokázal učinit šťastnou ani Pamelu! Aspoň že jsem lásku a důvěru té nevinné dívky nezneužil. Atlantido, pospěš si a potop se!

Šestého dne si po bezesné noci uvědomil, že dosud není konec. Ještě jednou se musí s tanečnicí Erissou setkat. A musí se pokusit vrátit domů. Při Božím Synu, který se teprve zrodí, musí se o to snažit do posledního dechu. Má tam své povinnosti. Napadlo ho, že povinnost nemusí být vždy jenom nepříjemná záležitost, jak si vždycky myslel. Ze může být také štítem.

Tak tedy útek. Ale jak to provést? Zkusil přemluvit Velia, aby ho pustil do města podívat se na tance s býky a vypít pár číší vína, když se přece celá Atlantis veselí.

„Ariadně mi dala jasné příkazy. Je mi líto, cizince, sám bych tam rád byl, vždyť tam mám ženu a děti. Mé nejmladší dcerušce se určitě stýská. Má teprve dva a půl roku, je to taková roztomilá uličnice, hrozně chytrá. Musím ti vyprávět...“

Té noci přišla Erissa.

Zdál se mu sen. Chtěl postavit protiatomový kryt odolný proti tlakové vlně i radioaktivnímu spadu, protože třetí světová válka se zdála neodvratná a Atlantis byla hlavním cílem, ale Pamela řekla, že si to nemůžou dovolit, protože Mark potřebuje nová rovnátka, a taky by tam nebylo dost místa pro její milované býky, kteří se snažili probodnout dívku, jejíž tvář nezahlédl, když skočila mezi železné rohy, jež kovově třeskly -

Posadil se. Byla tma. Lekl se. Zloději! Zašmátral po vypínači. Za dveřmi slyšel podivné zvuky. Vzpamatoval se. Byl v chrámovém okrsku na Atlantidě a osud s ním právě rozehrál novou partii.

„Duncane!“ ozvalo se naléhavě z chodby. „Duncane, kde jsi?“

Vyskočil, pod nohama ucítil studený kámen. „Tady!“ Tápal tmou, odřel si kotník o lavici.

„Tady!“ Když otevřel dveře, uviděl v mihotavém světle olejové lampy Erissu.

Rozběhla se k němu, až plamínek málem zhasl. Zastavila se a řekla pouze: „Duncane.“

Pomaloučku pohladila po tváři. Prsty se jí chvěly. Oděv měla ušpiněný a za opaskem nůž. Vlasy si spletla do copu jako tanečnice. Všiml si bílých pramenů, které dřív neměla. Zhubla, tvář měla ošlehanou a kolem očí jí přibýly vrásky.

Roztřásl se a bylo mu, jako by dostal závrať. Položila mu ruku kolem krku, sklonila mu hlavu a přitiskla si ji k hrudi. Voněla větrem a mořem.

„Obleč se, Duncane. Musíme pryč, než někdo přijde.“

Otočila se k východu z chodby a vykřikla. Reid spatřil Uldina a na zemi Velia. Atlantánovy vlasy byly spletené krví, jak jej Hun udeřil rukojetí šavle do spánku. Klekl strážnému na prsa a na hrdlo mu nasadil břit čepele. :

„Ne!“ Erissa odložila lampu, rozběhla se a patou kopla Uldina do brady. Padl na záda, ale hned vyskočil do dřepu. „Ne!“ opakovala. Byla bledá jako křída. „Svážeme ho, nasadíme mu roubík a ukryjeme v pokoji. Žádné zabíjení. Je dost zlé, že jsme vůbec vstoupili na chrámový ostrov se zbraněmi.“

Uldin se vztyčil. Erissa se ani nepohnula, vypadala, jako by každou chvíli chtěla přeskočit býka. Reid k nim pomalu vykročil, přestože netušil, co si počne holýma rukama proti šavli. Hun však zbraň sklonil a zavrčel: „Přísahali jsme.“

Erissa se uvolnila. „Musela jsem tě *zarazit*. Varovala jsem tě, že nesmíme zabíjet, nebude-li to naprosto nezbytné. Zbytečně brzy by nastal poplach. Odřízni mu pruh ze zástěrky a svaž ho. A ty, Duncane, se rychle sbal.“

„Uf.“ Uldin plivl na strážného. „Nezapomeň, že nejsi můj náčelník. Přísahal jsem, že budu stát při tobě, nic víc.“ Ušklíbl se. „Klisna už mě nepotřebuje, když má zase svého hřebce. Zdravím tě, Duncane.“

Erissa zalapala po dechu. Reid zacouval do ložnice. Otevřenými dveřmi dovnitř dopadala

trocha kalného světla. Oblékl si krétskou zástěrku, nasadil čapku, nazul střevíce a zavázal řemínky. Přes ramena si přehodil svůj starý chitón a plášť.

Vešla Erissa. Klopila oči, když šeptala: „Musela jsem přijít, Duncane. Jakýmkoli způsobem.“ „Chápu.“ Krátce se políbili, jenže Reid při tom myslel na tu druhou, mladší Erissu.

Uldin přitáhl spoutaného strážného. „Nemůžeme ho vzít s sebou?“ zeptal se Reid, a když na něho udiveně pohlédli, dodal: „Je to dobrý chlap a má malou dcerku...“

„To nejde,“ řekla Erissa. „Pospěš si.“

Vyšli z chodby na boční schodiště zdobené mramorovými sfingami s hlavami žen a okřídleným lvím tělem, které bíle svítily v záři úplňku. Pahorky na druhé straně laguny vypadaly jako ojíněné, na hladině se až k úpatí sopky blyštěl stříbrný most. Polárka, nejjasnější hvězda Malého vozu, stála poblíž severu, námořníci se tehdy podle ní ještě neplavili. Vzduch byl plný vůní rašících rostlin a cvrkotu cikád.

Reid si představil, jak k jeho osvobození asi došlo. Na chrámovém ostrově nikdo žádný útok neočekával a v noci hlídkoval poblíž jeho ložnice pouze jeden strážný. Erissa, která se tady dobře vyznala, jednoduše otevřela nezajištěné dveře a přivolala Velia, který asi neměl nejmenší podezření. Pak už si s ním Uldin snadno poradil.

Erissa sfoukla lampu, která určitě patřila Veliovi. (Když strážnému vypadla z ruky, nepochybně ji zachytila, aby se nerozbila o podlahu.) „Jdeme,“ řekla, ale nevzala Reida za ruku, jak čekal. Uldin ho pustil před sebe, sám šel jako poslední. Opatrně postupovali po sotva viditelné pěšině, minuli přístaviště a zamířili na malou pláž, kde čekal člun.

„Odstrč nás, Uldine,“ zašeptala Erissa. „Duncane, pomůžeš mi veslovat? Uldin to moc neumí a nadělá mnoho hluku.“ Nejspíš musela veslovat sama, přinejmenším přes lagunu.

Když se pak Uldin protahoval kolem složeného stěžně a ráhna, zařinčela mu šavle, až se Reidovi sevřel žaludek. Nikde se však nic nepohnulo, všude byl klid. Ostrov spokojeně spal v posvátném míru. Vesla tiše skřípala v havlenkách, z listů kapala voda. Uldin seděl na zádi a kormidloval do středu zálivu.

Ve stínu hory zastavili a konečně si vydechli. Temná hladina byla nehybná jako černé sklo. „Duncane, celou tuhle zimu...“ Erissa se přitiskla k Reidovi. Hlavou mu vířila spousta otázek. Co všechno asi musela podstoupit, aby ho zachránila? Něžně ji objal.

Uldin něco zamručel a Erissa se odtáhla. „Musíme vymyslet nějaký plán,“ navrhla rozechvěle.

„Nejdříve mi pověz, co se vlastně stalo?“ zeptal se Reid.

Krátce a věcně mu popsala, co se udalo v Athénách a jak se dostali na Atlantidu, „Když jsme dnes připluli do města, Uldin zůstal ve člunu, aby nevznikly potíže. Kdyby si ho někdo všiml, považoval by ho za otroka, jehož noha se nesmí dotknout atlantské půdy. Vymyslela jsem si historku, že mě postihlo neštěstí, a za náramek jsem získala slušné oblečení.“

Reid si připomněl, že tohle je svět bez peněz. (Zboží se prostě směňovalo, někdy i za kusy kovu, z nichž jednou vzniknou mince — napadlo ho, zda tady neměl zavést právě peníze.)

„Šla jsem se podívat na tanec s býky,“ pokračovala tiše hlasem plným bolesti. „Po slavnosti byly ulice plné lidí, a tak jsem brzy zjistila, co se s tebou stalo, nebo spíš co se o tobě říká, ale těžko jsem mohla uvěřit tomu, že se věnuješ rozjímání. Přinejmenším jsem věděla, že tě najdu v chrámovém okrsku vyhrazeném pro muže. Vrátila jsem se za Uldinem a převlékla se zpět do achájského oděvu, neboť keftské šaty ještě budu potřebovat. Počkali jsme, až všichni usnou, a pak jsme tě šli zachránit.“

„Správně jsem měl zachránit já tebe.“ Byl rád, že mu měsíc nesvítí do obličeje. „Jenže jsem takový blázen, že jsem Lydře prozradil celé naše tajemství.“

Uchopila ho za ruce. „Duncane, bylo to tak předurčeno. Nemohl jsi to přece vědět. Já to měla předvídat. Mělo mě napadnout, že musíme především varovat Mínoa... Měla jsem uprchnout z Athén dřív —“

„Přitáhni uzdu,“ přerušil ji Uldin. „Co budeme dělat teď?“

„Vydáme se na Krétu a půjdeme rovnou do domu mých rodičů, kde zrovna je... kde jsem... Mému otci jsou nakloněni dva Mínoovi rádcové.“

Reidovi přeběhl po zádech mráz. „Ne, počkej.“ Dostal nápad. „V téhle skořápce se tam povlečeme několik dní a budeme úplně vyčerpaní. V přístavu kotví moje nová válečná loď. Vím, kde bydlí muži z posádky. Důvěřuji mi. Na Krétě bude ta loď mluvit za nás... a možná nám dovolí za ni bojovat.“ Nedočkavě ponořil veslo do vody. „Pospěšme!“

Po chvíli začaly Reida z nezvyklé námahy bolet ruce a krátil se mu dech, zatímco Erisa veslovala, jako by v životě nic jiného nedělala. „Myslíš, Duncane, že se ti podaří odplout, aniž nás někdo zastaví?“

„Musíme být na moři dřív, než vznikne podezření. Musím to promyslet,“ supěl Reid. „Jeden mládenec odnese vzkaz dalším dvěma, ti ho doručí další dvojici a tak dál. Určitě se všichni sejdou v přístavu. A ten první, kterého mám na mysli, Dagonás, za námi půjde třeba i na konec světa —“

Erisa vynechala tempo. „Dagonás,“ hlesla. Pak opět zabrala veslem.

Uvázali člun vedle válečné lodi a vystoupili na molo. Zdálo se, že celé město spí. Domy byly v měsíčním světle bílé, ulice jako tmavé úžiny. Rozštěkali se psi. Rychlý výstup do kopce Reida brzy unavil a začaly ho pálit plíce, ale rozhodně se nemínil nechat zahanbit tím... kancem Uldinem. „Tady je to.“ Opřel se o zeď z nepálených cihel, celý se chvěl a hlava se mu točila. Uldin zabušil na dveře.

Po hodné chvíli se konečně objevila rozespalá služka s pomrkávající lampou. Reidovi se mezitím vrátil dech. „Musím vidět tvého pána. A taky mladého pána. Okamžitě. Je to otázka života a smrti.“

Služebná Reida znala, ale rád by věděl, co si přečetla z jeho výrazu, neboť se jí roztrásla ruka. Uldina ani Erisu zatím nemohla vidět, protože stáli ve stínu. „Jistě, ctěný pane, jistě, pojd' dovnitř, ctěný pane. Zavolám je.“

Zavedla je do megara. „Prosím, počkejte tady, ctěná paní a ctění pánové.“ Hlavní místnost domu byla dobře *zařízená*, rodina byla bohatá. Naproti fresce s letícími jeřáby hořela před domácí svatyní lampa. Erisa poklekla před sochou Bohyně, Uldin si dřepł do kouta a Reid neklidně přecházel sem a tam. Erisa spínala ruce tak pevně, že i v tom slabém světle viděl, jak jí zbělely nehty.

Když vesel Dagonás s otcem, rychle vstala. Reid jediný si povšiml, že se jí dech zadrhl v hrdle a polila ji červeň, ale vzápětí zbledla. Dagonás se na ni letmo podíval, pak kývl na Reida, ale okamžitě se pohledem vrátil k Erisse. Ve velkých tmavých očích se mu zračil zmatek.

„Jaká čest pro můj dům, ctěný pane Duncane.“ Dagonův starý otec se mu poklonil. „Co tě sem přivádí v tak podivnou hodinu?“

„Ještě podivnější důvod,“ odpověděl Reid. „Dnes v noci ke mně Bohyně poslala tuto dvojici, abych se dozvěděl, že mé vidiny byly předzvěstí této chvíle.“

Kdyby jim chtěl říct pravdu, zabralo by to mnohem víc času, než si mohli dovolit. Vymyslel si, že Erisa je keftská paní, která žije v Mykénách, a Uldin obchodník z Černého moře, jenž připlul do Tíryntu. Oba trápily zlé sny a oběma ve věštírňách poradili, aby se odebrali na Atlantidu a oznámili cizinci v chrámovém okrsku, že jeho vidění nejsou šalebná a že je má naplnit. Pokud by to neudělali, stihl by je hněv bohů. Loď, na niž je svedl osud, však ztroskotala, pouze oni dva byli zachráněni — a to lze považovat za zázračný zásah bohů - achájským rybářem, který je sem dopravil, avšak zdráhal se vstoupit na půdu posvátného ostrova.

„Nesmíme už ztrácet čas. Ariadně a místokrál jsou i se svými doprovody v Knóssu,“ pokračoval Reid, „a přestože si Ariadně nepřála, aby nová loď odplula, za těchto okolností je nezbytně nutné Mínoa varovat. Posádka se musí co nejrychleji nalodit.“

Nadechl se, protože teď musel říct to nejhorší: „Neboť věštba praví, že vulkán vybuchne a Atlantis se potopí do rozbouřených vod. Proto musí všichni Atlant'ané okamžitě přerušit oslavy, nasednout na čluny a vyplout na otevřené moře, jinak je stihne hněv bohů.“

Starý muž ohromeně vrtěl hlavou. „Nemůžu tomu uvěřit.“

„Ani já tomu nevěřil, dokud za mnou nepřišli tito poslové Bohyně.“ Reid už sám pořádně

nevěděl, co je pravda a co si vymýšlí, ale *věděl*, že do Knóssu dopluje, protože tam na něj čeká ta dívka... Vzpamatoval se a rozhlédl se po megaru. Všichni obyvatelé domu se už probudili a teď se vystrašeně tlačili u dveří. Musí jim pomoci, aby mohli žít, aby mohli pracovat, milovat a oplakávat ty, které nestihne zachránit. Obrátil se na Dagona: „Také Keft bude postižen velkou zkázou. Nechceš zachránit Erisu?“

„Jdu s tebou!“ vyhrkl mladík.

Stařec ho zadržel. „Počkej, synu! Nejprve musím-“

„Nemůžeme čekat, otče!“ Dagonás pohlédl na Erisu. „Jsi jí tolik podobná, paní.“

„Jsme příbuzné,“ řekla tiše. „Pospěš.“

Lod' mohla vyplout až za úsvitu, aby kormidelník viděl na cestu skalní úžinou. Po zbytek noci shromažďovali Reidovi mořeplavci zásoby, které přinášeli na jeho příkaz z domovů, neboť se neodvažoval požádat správce přístavu. Potil se strachy, zatímco jeho chlapci pospíchali ulicemi s pochodněmi v rukou, protože měsíc už zapadl za kopce, a vlekli nádoby s vodou či rance s potravinami. V přístavu se začali scházet sousedé, které vyburcovaly rodiny námořníků, a vyděšeně se vyptávali, co se děje. Na všechny otázky však byla pouze jedna jediná, strašlivá odpověď. Většina domů ale zůstala zavřená, neboť lidé vyspávali oslavy.

Mnoho člunů vyplulo dokonce ještě před válečnou lodí. Dagonovi rodiče mezi nimi nebyli, chtěli oběhnout co nejvíc lidí a před zahájením tanců učinit veřejné prohlášení. Reid si uvědomil, že se pravděpodobně dostanou do velkých potíží, až bude nalezen spoutaný Veliás, a že jim místokrálovi úředníci, s nimiž se nikdo nenamáhal jednat, jejich úkol ztíží, ale na moři už byly stovky lidí a možná strhnou ostatní příkladem.

Udělali jsme, co se dalo, myslel si. Je nejvyšší čas vyrazit. Máme před sebou asi sto kilometrů a sotva poplujeme rychleji než tři čtyři uzly, trochu nás také zpomalí Erisin člun, který potáhneme, ale na tom nezáleží, protože ke Krétě připlujeme tak jako tak v noci a budeme muset počkat do rána.

Obloha na východě bledla. Posádka odložila pláště a zaujala místa. Dagonův otec a matka a další rodiče mávali synům na rozloučenou. Už za čtyřiaadvacet hodin uvidím Erisu, myslel si Reid, mladičkou Erisu.

Slunce již stálo nad obzorem, vůkol se rozlévalo nekonečně modré ráno, na obloze nebyl ani mráček a vlnící se mořská pláň hrála safírovými, kobaltovými, ametystovými a tyrkysovými barvami, protkávanými sněhobílou krajkou. Příznivý vítr zasvištěl v lanoví, plachetnice se vzepjala jako prchající zvíře a příd' se syčivě *zařízla* do vln. Vzduť plachta zastínila slunce, hladina se však třpytila jako tekuté zlato. Z prken stoupal pach rozpáleného dehtu. Za zádi si hráli delfíni štíhlí jako torpéda a ladně a půvabně jako tanečnice s býky skákali vzduchem, nad vrcholky stěžňů křičeli racci.

Na jihu se jako mlhavý přízrak zvedala nad obzor Kréta. Na severu čněl proti blankytné obloze černý kužel Sloupové hory. To byl poslední pohled na Atlantidu.

Erisa přišla za Reidem na příd'. „Duncane...?“

Ohlédl se. Rozpuštěné vlasy jí poletovaly ve větru, který ho chladil na holé hrudi. Posádka odpočívající na lavicích pod střední palubou, kormidelník i dva námořníci ve strážních koších, všichni byli najednou strašně daleko.

„Můžu tady být s tebou?“ zeptala se.

„Proboha, Eriso.“ Přitáhl si ji blíž. Přitiskla se mu tváří k vousům, ale nepolíbili se.

„Tolik jsem po tobě toužila,“ zašeptala.

Neodpověděl. Odtáhla se od něj. Stáli vedle sebe, přidržovali se pažení. „Je to zvláštní, plout zase na této lodi, Duncane. Po všech těch letech. Nevím, zda je duch ona nebo já.“

Reid hleděl na moře. „V Knóssu to asi nebudeš mít lehké...“

„Ano. Uvidím rodiče, náš dům... Měli jsme doma opičku, říkala jsem jí Neplecha... Nu, musí to tak být. Je mi dopřáno setkat se znovu s mými mrtvými.“ Otřela si oči. „Není to snad projev přízně bohů?“

„Potkáš taky sebe.“

„Právě!“ Otočila se k němu a chytila se ho oběma rukama za paži. „Věřil bys... Umíš si představit, že žárlím? Bála jsem se, co si o mně, staré ženské, pomyslíš. Avšak vstoupit opět do domu mého otce a pamatovat si, že jsem tam tehdy prožívala ty nejdražší hodiny svého života —“

Sopka se roztrhla.

Námořník ve strážním koši vykřikl. Reid se ohlédl. Hora už nečněla z moře. Na jejím místě se zvedala temná stěna a rychle je doháněla.

Vzápětí udeřila tlaková vlna a jako obrovská pěst srazila Reida na palubu. Plachetnice se zasmíkala, příd' tvrdě narazila do hladiny, až voda vystříkla. Rachot byl tak nesnesitelný, že přestal být zvukem, jako by se celý svět proměnil v nesmírný buchar.

Lod' se vyrovnala, ale začala se točit dokolečka. Tmavá stěna rostla, už zaplnila polovinu oblohy. Slunce na okamžik zablikalo jako rudý uhlík, pak zhaslo. Těžkými černými oblaky šlehaly klikaté blesky a ozařovaly lod' d'ábelsky modrobílým světlem. Od Atlantidy přicházelo hluboké dunění, cítili je v kostech a splývalo s hromobitím.

Z nebe se řítíl rozžhavený balvan větší než plachetnice. Oslněný Reid jednou rukou svíral pažení a druhou Erissu. Balvan dopadl necelý kilometr od lodi. Sotva se dotkl hladiny, roztrhl se a sklovité úlomky se rozprskly na všechny strany. Gejzíry vroucí vody vybuchovaly až k zenitu. Zvedla se obrovská vlna, vyšší než stěžně, zuřivě zpěněná a rachotící jako nákladní vlak.

„Otoč proti ní příd'!“ vykřikl Reid. „Otoč lod', nebo je po nás!“ Jeho hlas zanikl v řevu moře, burácení bouře a jekotu větru. V tom okamžiku naprostého šílenství si uvědomil, že křičel anglicky.

Kormidelník pochopil, co má udělat. Strhl kormidlo, lod' se zakymácela, ale měli dostatečnou zátěž a boční ploutve ji vyrovnaly, na poslední chvíli poslechla a otočila se. Vlna je zavalila. Oslepený a vyčerpaný Reid zatínal prsty do dřeva a ze všech sil držel Erissu. I když nás to nespláchně, myslel si, stejně se utopíme. Nemohl dýchat a měl dojem, že má zlámaná žebra. A pak byl příval pryč.

Lod' byla plná vody, stěžně přeražený. Další vlna je připravila i o ten druhý.

Z nebe pršely balvany. Z moře tryskala pára. Do střední paluby udeřil žhavý kámen, skákal po ní až na zád' a zanechával ve dřevě spálené kruhy. Kormidelník ječel hrůzou. Reid ho sice neslyšel, ale v modrobílém záblesku zahlédl otevřená ústa, vytřeštěné oči a ruku zvednutou k obraně nebo jako výzva bohům. Žhavá koule dolétla k mladíkovi u kormidla a explodovala. Nová vlna omyla místo, kde ještě před chvílí stál.

Strážní koše byly pryč i s námořníky. Reid pohlédl na Erissu. Energicky přikývla a seskočila k veslařům. Pustil se pažení a vydal se na zád', kde se kývala opuštěná kormidelní páka. Veslaři se drželi lavic a vyděšeně naříkali. Erissa se brodila po pás ve vodě a políčkovala je zleva zprava, aby je donutila chopit se věder a vylévat vodu.

Sotva Reid popadl kormidlo, sopka vybuchla podruhé. Pak potřetí. Byl zpola omráčený, přestal exploze počítat, myslel jen na to, aby udržel příd' proti vlnám. Několik námořníků se zatím vyšplhalo na palubu a odstraňovali pahýly stěžňů. Ještě pořád měli vesla, neboť byla zajištěna řemeny a bouře jim je zatím nevzala, a díky nim i naději, že se zachrání. Jakmile se zbavili stožárů, lod' už nebyla tak vratká.

Moře i obloha byly černé jako saze, mraky co chvíli protrhly mosazné blesky. Reidovi se při těch záblescích zdálo, jako by všechno strnulo, jako by každá kapka na okamžik zamrzla ve vzduchu. Pak zarachotil hrom a znovu se vše propadlo do tmy. Vzduch byl plný dunění,

řevu, zápachu síry a jedovatých plynů.

Najednou se začal sypat popel, jako když se protrhne pytel. Vzápětí vichřice přihnala déšť plný prachu a kamínků, bodal jako šípy. Další vzdálený třesk ohlásil novou erupci, ale tentokrát nebyla o moc hlučnější než bouře.

Protože žebříky vzala voda, Erissa se chytila rukama za hranu střední paluby a vytáhla se nahoru. Reid ji neuviděl, dokud nestála těsně vedle něj. Kyselý déšť plný popela byl tak hustý, že musel kormidlovat jen podle citu, oslepený zběsilými záblesky a ohlušený pekelným hlukem. Erissa shodila roztrhaný chitón a kluzké sandály, vlasy a popel se jí lepily na holou kůži. Chytila Reida za paži, přitiskla mu ústa k uchu, ale přesto ji stěží slyšel. „Pomůžu ti držet kormidlo.“

„Díky.“ Bouře nemohla být horší než hurikán, který kdysi zažil, ale byl rád, že je tam Erissa s ním. Očesaná plachetnice se zmítala na vlnách jako bezmocná tříška.

Oblohou projel blesk. Spatřil Erissin profil jako bílý lept na pozadí hrozné oblohy. Upřeně zírala na před, jako by držela loď nad hladinou pouze svou vůlí. Opět padla tma. Vítr řval, moře hučelo a hrom rachotil jako kola achájského válečného vozu.

Hodiny mýjely.

Naprosto nečekaně se před nimi vynořila Kréta. Vztekuté vlny se tříštily o útesy, jako by je chtěly pozřít. Reid a Erissa se společnými silami zapřeli do kormidla, neboť hrozilo nebezpečí, že vražedné proudy vrhnou loď na skály. „Nemůžeme tady být tak brzo!“ vykřikla. V bubnování černého deště zaslechl jen útržky slov.

„Nesla nás tsunami,“ odpověděl, přestože ho nejspíš neslyšela. Hlavně se teď nesměli rozbít o břeh. Dravá přílivová vlna už zjizvila pobřeží, odnesla kdovíkolik domů i s lidmi a teď se pokoušela vrhnout loď na skály. Během příštího záblesku uviděl vysoko na úbočí vrak veslice.

Atlantis se tedy propadla, navždy zmizela. Reid si na okamžik vzpomněl na Veliovu dcerku a přál si, aby umřela už při tom prvním výbuchu, aby neměla čas plakat a volat tátu. Zadoufal, že všichni lidé, kteří ostrov nestačili opustit, zemřeli rychle a pokud možno bezbolestně. Minojská Mořská říše se rozpadala, Théseus a jeho veselá družina nyní dobývají Knóssos zničený zemětřesením. Reida bolelo celé tělo a byl k smrti vyčerpaný. Hlavou mu prolétla myšlenka, zda ještě má smysl o něco se snažit. Ale Erissa, která byla už podruhé v životě svědkem zkázy své země a svého národa, byla přesto ochotna dál bojovat. Možná je to jen pýcha, pomyslel si, odoláváme-li pokušení pohodlné smrti a bojujeme, přestože nastal konec světa.

Podarilo se jim obrátit loď na volné moře. Nechal Erissu u kormidla a seskočil dolů, aby se podíval na posádku. Kromě kormidelníka, pro něhož si přiletěl rozžhavený balvan, bylo přes palubu smeteno dalších osm mužů. Několik mořeplavců se zhroutilo a bezvládně se převalovalo ve vodě mezi lavicemi. Ostatní otupěle veslovali nebo vylévali vodu, chovali se prostě jako automaty. Všiml si, že mají naprosto prázdné oči. Uldin se krčil na dně lodi, tvář skrýval v pažích, snad před blesky, které neustále křižovaly oblohu. Když s ním zatřásl, Hun se pozvracel.

Co se dá dělat, řekl si Reid unaveně, zkusíme se dostat do bezpečné vzdálenosti, zhotovíme si přístřešek ze zbytků plachet a ráhna, odpočineme si a zkusíme se vyspat. Hlavně aby se nám nic nezdálo, protože jaké by to asi byly sny...?

Oblohou plnou černých mraků, kouře a popela se valila sluneční koule barvy sražené krve. Hřebeny krétských hor vypadaly jako rozmazaná šedohnědá šmouha. Na chvíli nastalo bezvětří a přestalo pršet, vzduch byl těžký a strašně zapáchal. Vlnobití houpalo lodí a dunivě bušilo do boků, moře bylo kalné a blátivé.

Na severu, kde bývala Atlantis, stála neprostupná temnota, obrovská a děsivá, v níž blesky črtaly zlověstná znamení, ale na tu vzdálenost nebylo hromy slyšet, zanikaly v jiných zvucích.

Na palubě se shromáždilo čtyřicet jedna mladých Atlant'anů. Tvářili se pochmurně, neboť právě přišli o domov a mnoho drahých. Po několika hodinách odpočinku byli opět čilí, ačkoli plní ran a škrábanců způsobených ostrými úlomky, avšak krvavé šrámy se zahojí rychleji než zlomená srdce. Uldin dřepěl mezi nimi, při každém zablýsknutí sebou trhl, ale tvářil bojovně. Reid a Erissa předstoupili před posádku v mokřích chitónech. „Věděli jsme, že váš domov bude zničen a Keft dobyt barbary,“ začal Reid. „Snažili jsme se Lydru a Mínóa varovat, ale marně. Pokud tu bouři přečkaly všechny lodě, které odpluly zároveň s námi, stejně jsme selhali. Co máme udělat teď?“

„Copak nám něco zbývá?“ zeptal se nějaký mladík sklesle.

„Život,“ pravila Erissa.

„Můžeme plout do Athén,“ řekl Uldin. „Navzdory všemu —“

Dagonás ho udeřil přes ústa. Uldin vyskočil, zaklel a tasil šavli. Námořníci vytáhli z opasků nože. Erissa se vrhla mezi ně a chytila Uldina za ruku, v níž držel zbraň. „Přestaň! Přísahal jsi mi!“

„Ale ne jemu,“ zavrčel Hun.

Dagonás zrudl hněvem, v pěsti svíral nůž.

Erissa se ušklíbala. „Jenže on vesloval, zatímco ty ses krčil a kňučel jako baba.“ Pustila ho, Uldin si zahanbeně dřepěl k pažení a už nepromluvil.

Erissa bojovně zvedla bradu a postavila se vedle Reida. „To bylo nebezpečné,“ zamumlal. „A jako obvykle jsem byl příliš pomalý.“

„Nikdy se nevzdáme!“ oslovila Erissa posádku. „Na mnoha dalších ostrovech máme kolonie, kterými tahle zkáza sice také otřásla, ale většina přetrvá. I když už nevládneme nad celým mořem, pořád vládneme nad svými životy. Najdeme místo, kde budeme moci začít znovu. Navrhují Malath. Ve jménu Bohyně!“

„Která nás zradila?“ vyhrkl hořce nějaký námořník.

Dagonás načrtl prsty ochranné znamení. „Mlč! Chceš na nás přivolat ještě víc jejího hněvu?“

„Co horšího nám ještě může udělat?“ odsekl moře-plavec.

„Zákony praví, že člověk musí skládat účty bohům, nikoli naopak,“ zasáhla Erissa. „Nejsem si jista, zda je to správné, ale na tom nezáleží. Atlantis zmizela. Neopustím Bohyni v nouzi.“

Dagonás zaletěl pohledem ke Krétě. „Plujme tedy na Malath, ale nejprve musíme zachránit tvou jmenovky-ni, paní, tanečnici Erissu.“

„Nejen ji,“ souhlasila, „neboť v Knóssu žije mnoho našich blízkých. Chcete se pokusit zachránit i další lidi?“

„Tolik, kolik zvládneme. Také musíme doplnit zásoby,“ řekl Dagonás a Reid si i přes značné šero povšiml, jak se mladík začervenal, když dodal: „Ale ze všeho nejdřív tu dívku.“

Erissa mu položila ruku na rameno a zahleděla se mu do tváře. „To promluvil Dagonás,“ zašeptala udiveně.

„Přistaneme?“ zeptal se Reid.

„Znám pobřeží a vím, kde můžeme zakotvit, než padne noc,“ pravila chladně. „Ať dělá Théseus cokoli, ve městě bude chaos. Skupina odvážných mužů si snadno probije cestu.“ Podívala se na Reida velikýma hnědozelenýma očima, stejně jasnýma jako ty, do nichž hleděl celou zimu. „Zvládneme to, však víš.“

Nemůžou mě zabít, pomyslel si, přinejmenším dokud nezachráníme tu dívku, jejíž obraz nosím ve svém srdci. A potom? Potom už budeme ode všech předpovědí osvobozeni.

Odtáhl Erissu stranou a šeptem se zeptal: „Nepamatuješ si z té doby nějakou starší ženu z Rhodu... z Malathu, kterou bys mohla být ty?“

„Nezodpověděla.“

„Ale to znamená —“

„Že tam nejspíš nedorazím živá,“ řekla tiše. „Nebo se stane něco jiného. Něco jiného se už nejspíš stalo, neboť Knóssos mých vzpomínek, ten Knóssos, v němž jsme měli jeden druhého, už neexistuje. Na tom teď už nezáleží. Udělejme, co je v našich silách, pro tu dívku —“ Zarazila se. „Je to zvláštní, myslet na sebe jako na trpící bytost, která potřebuje pomoc.“

Zhluboka se nadechla: „Nejprve půjdeme pro ni a pak se pokusíme pomoci ostatním, jak to jen půjde. A potom možná budeme spolu konečně šťastni, nebo to zkrátka jen přežijeme.“

Z přístavu nezbylo víc než zřícené domy, v ulicích plných bahna ležely kusy lodí, zmrzačená těla a úlomky nejružnějších předmětů. Popel pokrýl všechny barevné zdi jednolitou šedí. Nad pahorky, na nichž se rozkládal Knóssos, slabě žhnulo slunce mezi sloupy dýmu. Město hořelo.

Erissu a Reida doprovázelo na břeh šest mužů. Loď bez stěžňů potřebovala veslaře, proto je nechtěli zbytečně vystavovat nebezpečí. Velká skupina by navíc přitahovala pozornost a natolik početnou jednotku, aby si poradila se všemi překážkami, zas sestavit nemohli. Kromě Dagona a Uldina s nimi šel Askeás, Tylesos, Harés a Rhésos. Na Atlantidě stačili naložit jen malé kulaté štíty, nějaké meče a pár kopí. Reid se rozhodl pro kopí. Byla to jediná zbraň, kterou by snad uměl použít.

Přivázali loď ke zlomenému pilíři mola a přelezli ruiny nábreží. Přílivová vlna zmáčela zem, všude bylo po kotníky studeného bláta, které jim čvachtalo kolem sandálů. Ve vzduchu poletoval popel, vznikal jim do nosů a úst. Bylo tak dusno, že z nich pot jen lil a vymýval jim na kůži světlé stružky.

Nikdo je nečekal. Achájské lodě připlují nejdříve zítra, Théseus má v tuto chvíli nejspíš plné ruce práce, aby dostal pod kontrolu aspoň Knóssos.

„Musí být v Labyrinthu, i když je palác zničený zemětřesením,“ řekla Erisa. „Mínóa, našeho vznešeného Mínóa zavraždil vlastní rukou. Théseovy hlídky pročesávaly celý den město, odzbrojovaly a zatýkaly obyvatele; prodají je do otroctví. Zítra Théseus shromáždí své zdejší přívržence, obětuje býka a prohlásí se králem. Ariadne bude stát vedle něj. Tak mi to aspoň vyprávěli lidé, kteří to viděli. Teď by nám to mohlo pomoci.“

„Co z toho,“ zavrčel Uldin. „Stejně jsme čekali, že tady hlídky budou.“

„Jestli na nějaké Achaje natrefíme,“ procedil Dagonás mezi zuby, „tím hůř pro ně.“

„Nejprve jdeme do tvého domu, Erisso,“ řekl Reid, „a odvedeme do bezpečí tanečnici a každého, koho tam najdeme. Teprve na zpáteční cestě můžeme přibrat další lidi.“

Víc se dělat nedá, myslel si, jen naložit pár lidí. Nerozumím tomu. Říkala přece, že když jsme spolu... byli v domě jejího otce, byl ve městě dosud klid. Kdy se to tedy stane? Může být minulost jiná?

Raději ať se nemění, protože by nás mohli odhalit a zabít. Nikdy bych se neodvážil podniknout tenhle výpad, kdybych nevěřil, že jsme dívku zachránili a že teprve pak odplula s Dagonem.

Erisa se pohybovala příšeřím mezi ruinami lehce jako stín, tělo měla napjaté, jako by kráčela vstříc býkům. Obličej však měla klidný a nehybný jako reliéf vyřezaný v kameji. Ona by se toho odvážila, pomyslel si, i kdyby to už jednou neprožila.

Cesta prudce stoupala do kopců. Asi tři čtyři kilometry daleko, nad dosahem tsunami, stály topoly, z nichž však vichřice olámala větve. Mezi troskami domků drobných rolníků se bezcílně potulovala kráva a žalostně bučela, vily boháčů o kus výš ležely v rozvalinách. Slunce zapadalo a šero houstlo.

Konečně vstoupili do hořícího Knóssu. Z města se zvedala oblaka kouře, mezi sutinami

spatřili tu a tam světlejší skvrny mrtvých těl. Nad zježenými zříceninami zdí plála asi dvacítko požárů. Někde se propadla střecha a k temné obloze vylétl jako ze sopky snop jisker. Hučení plamenů bylo stále hlasitější, dým hustší a pach spáleniny ostřejší.

Knóssos neměl obranné valy, nepotřeboval je, Mořskou říši chránilo loďstvo. V místě, kde by na pevnině museli projít bránou v hradbách, se cesta jednoduše rozvětvila do širokých dlážděných ulic. Město samo bylo jen větší verzí Atlantidy.

Erissa ukázala kopím do jedné ulice. „Tudy,“ zašeptala bezvýrazně.

Noc už byla černá jako smůla. Klopýtali a zakopávali o spadlé cihly a trámy, plameny vzdálených požárů jim jen chabě svítily pod nohy. Reid šlápl na něco divného, co mohla být mrtvola. V praskotu požárů zaslechli osamělé výkřiky. Na *zápraží* polozbořeného domu seděla žena a kolébala se jako šílená. Zvedla hlavu a pohlédla Reidovi do očí, ale jako by hleděla skrze něj. U nohou jí ležel muž zabítý sečnou zbraní. Z oblohy padal popel a saze.

Dagonás náhle zasyčel: „Rychle! Skryjte se!“ Vzápětí uslyšeli dupání kroků a řinčení zbroje. Sotva se skrčili do stínu boční uličky, prošla kolem achájská hlídka. Dva muži byli v plné zbroji, na hlavách měli přilbice s chocholy, pod rozevlátými plášti pancíře a v rukou meče a podlouhlé štíty. Ty zbraně sem museli propašovat. Zbývajících sedm mužů neslo kopí, sekery a praky. Dva z nich byli Krétané.

„U rohu Asteriónova, ti zrádci!“ Askeův meč zablýskl, ale jeho druhové ho zadrželi a hlídka zmizela ve tmě.

„Další už nepotkáme,“ prohlásila Erissa. „Théseus tady nemá příliš velkou podporu. Bohužel však nezbyl nikdo, kdo by bojoval za nás. Aristokraté, kteří by mohli shromáždit vojsko, byli okamžitě uvězněni nebo zabiti a lidé bez vůdců nemohou dělat nic jiného než utéct.“

Pokračovali v cestě. Na ulicích přibývalo mrtvých, ale i raněných, kteří volali o pomoc. Bylo těžké kolem nich projít a nic pro ně neudělat. Jiní Krétané před nimi naopak prchali, sotva je zahlédli, protože se báli, že loví otroky.

Na další křižovatce se Erissa zastavila. „To je můj domov.“ Hlas už neměla tak jistý. Chytila Reida za ruku a táhla ho přes ulici.

Dům unikl většímu poškození. Měl popraskanou fasádu, na fresce zanesené popelem se dal rozeznat vítězný tanec s býkem na louce plné lilií. Dveře byly vyvrácené a zevnitř zírала tma. Reid zaklepal dřevcem o veřeje a nahlédl do předsíně. „Zdá se, že tady Théseovi muži už drancovali,“ zašeptal. „Doufejme, že tvá rodina stačila utéct.“

„Kam?“ zeptal se Dagonás drsně.

„To vám můžu říct, jste-li přátelé,“ ozval se ze tmy šepot a ven se vyšoural vrásčitý holohlavý stařík. „Sdílený žal je poloviční žal.“

„Bellóne...“ Erisse selhal hlas.

„Ale, ale, ty znáš starého Bellóna?“ divil se stařík a mžoural zpola slepýma očima. „Tak starého, že už se nehodí ani za otroka... Měl jsem dobrého pána a celý život jsem mu věrně sloužil, a tak si mě ponechal, abych na stará kolena mohl jeho dětem vyprávět legendy... Ale to všechno je pryč. Všichni jsou pryč.“

Erissa odhodila kopí a objala ho. „Můj milý Bellóne, pamatuješ si Erissu?“

„Erissu? Jak bych si mohl nepamatovat Erissu? Budu si ji pamatovat až do konce dní, které mi ještě zbývají. Doufám, že k ní nebude krutý, vždyť je tak kouzelná, že dokáže okouzlit i ptáky na stromech. Ale nevím, nevím. Říkali něco o Ariadně, když pro ni přišli.“

„Pro koho přišli!“ vykřikl Dagonás.

„Přece pro Erissu. Odvedli ji hned po tom zemětřesení, po té tmě a vichřici. Pověděla mi o cizinci, kterého potkala na Atlantidě, člověk si mohl ohrát ruce, jaké z ní sálalo štěstí. Jenže potom nastala zkáza. Náš pán byl nemocný, měl bolesti na prsou a byl tak slabý, že nemohl chodit. Erissa zůstala u něho... Najednou se ozvala rána a ve dveřích stáli vojáci, někdo je musel poslat přímo k nám. Řekli, že Théseus chce Erissu a oni kořist a otroky. Dostali obojí. Zajali mou malou Erissu, která měla vyhrát věnec... Pověděla mi, že toho cizince miluje a že se za něho chce provdat... Ale starého Bellóna neodvedli, ani jeho pána. Pán umřel v tom okamžiku, kdy vrazili do ložnice a odvěkli Erissu. Smáli se, že potom bude dobrá leda na

mletí zrní, moc se smáli. Pána jsem zaopatřil a teď čekám, až ho budu smět následovat. Prosil jsem, aby mě odvedli s rodinou, ale odehnali mě kopanci a jenom se pošklebovali. A tak starý Bellón zůstal u svého pána a čeká...”

Erissa staříkem zatřásla. „Kde jsou!”

„Cože, cože?” Bellón překvapeně zamrkal. „Vypadáš jako ona, paní, dočista jako ona. Ale ty nemůžeš být z rodiny, vždyť všechny znám, všechny bratrance a sestřenice i jejich děti v celé Mořské říši. Vždycky když přijeli na návštěvu, vyprávěli starému Bellónovi, co je nového, a já si všechno pamatuju... Chceš vědět, kde jsou, paní? Řekl bych, že v nějakém vězení, už je nezachráníte.”

„Erissa také?”

„Kdepak, Erissa ne, už jsem vám to přece říkal. Je to opravdu divné, protože jsem zaslechl, jak si vojáci stěžovali, že když je ten lupič Théseus poslal pro Erissu, že se museli z paláce probojovat. A opravdu byli samá krev, asi museli hodně pospíchat, ale proč, to vám nepovím. Rodinu a služebnictvo sice taky odvěkli i s kořistí, ale doopravdy přišli pro Erissu, aby ji odvedli do Labyrinthu. Mohu se nyní vrátit ke svému pánovi?”

Hora Iouktás temně čněla k mrakům. Zde byl pochován Asterión a v jeho svatyni měla Lydra vidění. Cesty byly střeženy, proto je museli obcházet. Opatrně sestupovali k paláci, na jehož nádvořích plály strážné ohně. Labyrinthos se rozprostíral na celé akry široko daleko, a přestože byl zpola rozbořený, působil i ve tmě velkolepě, Reid však neměl čas obdivovat kyklopské zdívo, vysoké sloupy a široká schodiště.

„Přišli jsme o rozum,” bručel Uldin. „Ženeme se rovnou do vlčího doupěte, kde můžeme bloudit až do rána.”

„Nezapomeň na přísahu,” upozornila ho Erissa. Od chvíle, kdy Bellón odmítl opustit svého pána, připomínala její tvář masku, jež mohla beze všeho patřit měděnému obru Talóovi, o němž se praví v bájích, že kdysi střežil Krétu. „Vyznám se v chodbách lip než náš nepřítel.”

„Ale kvůli jedné hloupé holce -“

„Tak se vrať, jestli se bojíš,” řekl Dagonás pohrdavě.

„Ne. Jdu s vámi.”

„Jestli je tak důležitá pro Thésea, je pro nás ještě důležitější,” pravil Tylesos. „Aspoň zabijeme pár Achájů.”

Reid šel v čele skupiny vedle Erissy. Naklonil se k ní, dotkl se hrubého vlněného chitónu a ucítil její vůni mezi kouřem a popelem. Pomyslel si: Je tady se mnou. Je to ona. Není to už ta dívka, ale žena, kterou se ta dívka stane.

„Projdeme?” zašeptal.

„Prošli jsme,” odpověděla.

„Ale jak?”

„Nyní už vím, co se této noci skutečně stalo. Nesplníme-li svou povinnost, nikdy se s tebou nesetkám, Duncane, a přijdeme o všechny ty hezké chvíle.”

„Proto ohrozíme naše přátele?”

„Nedělají to kvůli tobě nebo mně. Mají jiný důvod, proč chtějí bojovat. Tylesos to řekl správně. Uvažuj. Proč vlastně Théseus tu tanečnici tolik chce? Protože se jí bojí. Je nadána zvláštní mocí. Znamením osudu. Je jí souzeno vrátit se sama k sobě. A když se někoho bojíš pro jeho velkou sílu, co uděláš? Musíš ho o tu sílu připravit... Jestliže ji zajali, Duncane, určitě ji zneužijí. Je to nevinná mladičká dívka. Pokusí se ji zlomit, aby byla poslušná Théseově vůli.”

„Pořád nechápu,” řekl Reid. „Vždyť je to jen tanečnice.”

„Jestliže Théseovi unikne tato dívka vyvolená Bohyní, bude to varovné znamení, aby nechal ostatní keftské ostrovy na pokoji. Vráti se do Athén a spokojí se tím, že sjednotí Attiku.” Na chvíli v ní vzplanula zášť. „Ano, tak velký bude mít strach, že se neodváží zneužít Bohyni na podporu své vlády nad Keftským mořem, jak to má v úmyslu! Proto odveze Ariadně na ostrov Naxos, kde bude neškodná.”

„Tiše,“ varoval je Uldin.

Plížili se podél zahradních pěšin. Za skupinou keřů ozařoval oheň nádvoří, skácený sloup a podél zdi narovnanou řadu obrovských keramických pithoi sloužících k uskladnění potravin. U ohně seděli dva Achájové a pili, poháry jim doléval otrok, pro něhož se mnoho nezměnilo, neboť zůstane otrokem, i když se vymění vládce. Třetí muž v plné zbroji, která se blyštěla ve světle plamenů, držel hlídku u vchodu do paláce. Smál se a pokřikoval na své kumpány: „Zítřka, nejpozději pozítří, až připlují lodě, teprve začne pořádná razie, a z nás budou boháči! Třeba najdeš tu holku, Hippomene, co ti utekla...“

V trávě ležela dvě těla. Reid se zprvu domníval, že to jsou spící Achájové, ale když se plazil kolem, zjistil, že jsou to Kréťané. Na skráních měli slavnostní věnce, vyhaslýma očima zírali do noci a hrdla měli proříznutá. Jejich krev se už vpila do půdy.

Erisa vedla skupinu podél zdi k nestřežené brance. V průchodu byla tma jako v hrobce. Teprve když zahrnuli za roh, vstoupili do chodby osvětlené olejovými lampami. Mezi řadou dveří dováděli na stěnách býci, delfíni, včely, raci a rozesmátí mladíci a dívky s květy v rukou. „Cekala jsem, že tady bude světlo,“ zašeptala. „To je ta Ariadnina nit, kterou rozvinula, aby dobyvatelé našli cestu bludištěm.“

Jejich stíny poskakovaly po stěně jako démoni, když postupovali ke křídlu paláce, kde měla být mladá tanečnice uvězněna. *Žádná* chodba nevedla přímo, zatáčely se a rozdkvojovaly. Vzduch byl příjemně chladný a čistý. Ještě včera se tady pořádaly slavnostní hostiny, teď tu bylo ticho a mrtvo.

Najednou uslyšeli hlas: „Je po všem. Nebyl jsem si jistý, co se stane.“

Reid měl pocit, jako by mu do srdce pronikla dýka. Théseus!

Lydra řekla: „Slíbila jsem ti, že tě má přítomnost ochrání.“

„A přestože jsem musel poslouchat tvé modlitby, přišel jsem si na své!“

„Jedenkrát stačilo. Teď jsem tady já.“

„Nech toho.“

Reid opatrně vyhlédl za roh. O kus dál stáli přede dveřmi dva ozbrojení Achájové, u pasů měli meče, v jedné ruce drželi kopí a ve druhé štíty. Théseus a Ariadně se vzdalovali chodbou. Théseus měl pouze chitón a široký meč, jeho plavá hříva plála jako bronz a kráčel jako vítěz. Za ním pospíchala Lydra v rouchu atlantské velekněžky.

Co se tady stalo? pomyslel si Reid a zamrazilo ho.

„Zabijeme je,“ vydechl Askeás.

„Ne, to je Théseus,“ zadržela ho Erisa. „Určitě má nedaleko další vojáky.“

Rhésos pozvedl meč. „Rád zemřu, jestliže se mi podaří zabít Thésea!“

„Musíme zachránit tu tanečnici,“ připomněl mu Dagonás. „Počkáme, až bude i s doprovodem z doslechu.“

Čekali a srdce jim bušila, až Erisa přikázala: „Jdeme!“

Atlant'ané vběhli do chodby. První voják vykřikl a mrštil kopím. Zabodlo se Haréovi do břicha. Padl, z úst mu vytryskla krev, ale snažil se nenaříkat. Reid pohlédl na mladíkovu bezvousou tvář, která mu zšedla před očima, a náhle měl pocit, že se čas zpomalil. Napadlo ho, jaké měl Harés štěstí, že mu hrot kopí přetřel arterii, jinak by dlouho a těžce umíral na peritonitidu.

Druhý voják bodl kopím proti Reidovi. Nemotorně se je pokoušel odrazit, dřevce o sebe klepaly jako kaštaněty, než se Erisa pověsila na Athéňanovo kopí. Voják je okamžitě pustil a tasil meč. Tylesos vyrazil, ale voják se kryl štítem, odrazil jeho čepel a nad horním okrajem štítu bodl. Tylesos se zapotácel a chytil se za zraněnou paži.

„Pomoc! Posily, posily!“ křičeli oba vojáci.

Vtom zasvištěla Uldinova šavle. Když po něm voják sekl, už tam nebyl, uskakoval ze strany na stranu jako křepčící derviš a divoce ječel. Železo řinčelo o bronz, až všem zvonilo v uších. Rhésos k nim přiskočil a strhl Athéňanovi štít. Uldin se zachechtal a ťal. Hlava se odkutálela chodbou a zanechávala za sebou krvavou stopu.

Dagonás zatím bojoval s druhým vojákem. Teď se mu postavili po bok také Uldin, Askeás a

Rhésos. Athénan začal ustupovat.

Reid se opřel do dveří. Petlice byla vyražená. Otevřely se do svatyně, v níž stála velká socha Bohyně ze slonoviny, zlata a stříbra, kolem paží se jí ovíjeli hadi, kteří představovali milované mrtvé. Na fresce za ní byl zobrazen Asterión Býk se sluncem mezi rohy, napravo chobotnice znázorňující loďstvo a nalevo snop pšenice jako symbol žní a míru. Před modlou hořela lampa. Dívka se choulila na podlaze, tvář skrytou v rozpuštěných vlasech. Slavnostní roucho jí roztrhly tytéž ruce, které jí na těle způsobily četné pohmožděnin.

Reid se nad ní sklonil. „Erisso...“

Ta druhá, starší Erisa, poklekla a dívku objala. Mladičká tvář byla stejně prázdná jako oči námovníků po zničení Atlantidy. *Zírala na Reida*, ale nepoznávala ho.

„Co se stalo?“ zeptal se zděšeně.

„A co myslíš? Jejím osudem bylo ulehnout s tebou. Byla posvátná, dokud byla panna, a tak to Théseus zničil. Určitě mu to poradila Lydra. Teď už víme, že mu pomáhala.“

Reid pochopil, kdo je otcem Erissina prvního dítěte. Vysoký a plavý Théseus.

Řinčení zbraní na chodbě se opět přiblížilo. Erisa zvedla tanečnici z podlahy. „Pojď, mé dítě, musíme pryč,“ šeptala jí něžně. „Ošetřím tě a vyléčím, ale teď musíme pryč.“

Zaslechli těžký dusot nohou. Reid vyhlédl ze dveří. Mrtvola druhého Athénana ležela přes Haréovo tělo. Chodbou přibíhal oddíl vojáků ve zbroji. Atlantané brnění neměli, navíc byl Tylesos zraněn.

„Utíkejte!“ křikl Dagonás na Reida. „Na chvíli je zadržíme. Utíkejte!“

Uldin si odplivl. „Běž s nimi, Atlantané, to je tvůj osud. Ještě budeš potřebovat hodně sil. Já udržím chodbu.“

Erisa s prokvetlými vlasy podpírala tanečnici, která se pohybovala jako náměsíčná. „To bych od tebe žádala příliš,“ řekla Uldinovi.

Athénané zaváhali, protože se už doslechli, o co tady jde. Tahle tanečnice s býky prý ztělesňuje sílu Bohyně. Nebyli to žádní zbabělci, ale před bohy měli respekt. Reid si okamžitě uvědomil, že chce-li zachránit to, co zbylo z Kréty, nesmí jim dívka padnout znovu do rukou.

„Uf!“ Uldin si opět odplivl. „Jeden Hun proti smečce ucouraných vozatajů - to jsou dobré vyhlídky!“ Ohlédl se na Erissu. „Přál bych si zemřít ve stepi, pod sebou koně pádícího zelenou trávou a nad hlavou široširou oblohu, jestřáby a slunce... Ty jsi však svou přísahu dodržela. Jdi.“

Zvedl ze země štít. Postavil se doprostřed chodby a zamával šavlí. „Na co čekáte?“ vykřikl na vojáky a přidal pár obscénních nářeků na jejich mužství.

Atlantané ustupovali chodbou. Athénané zaútočili. První řada tasila meče a druhá napráhla kopí. Uldin čekal, až přijdou blíž. Náhle si dřep, zvedl štít nad hlavu a sekl těsně nad náhlenicemi po nechráněných nohou. Voják zaúpěl a klesl na zem. Uldin bleskově ťal dalšího. Pak vyskočil z podřepu, kryl se střídavě mečem i štítem a vrhl se na třetího Athénana. Muž uskočil a vrazil do souseda, zapotáceli se a Uldinova šavle zasvištěla. Vtom ho zasáhlo kopí, ale nezdálo se, že by si toho všiml, a sekal dál napravo nalevo. Nakonec se na něho sesypali ze všech stran, ale přesto jim trvalo ještě dlouho, než ho přemohli, a žádný voják, který ten boj přežil, nevyváží bez zranění.

Konečně byli opět na širém moři a mohli si odpočinout. Na palubě měli houf Krétanů, které posbírali cestou z paláce. Celým městem se ozýval nářek a pláč, ale neměli čas rozhlížet se po dalších nešťastnících. Na nábreží narazili na silnou achájskou hlídku, ale ubránili se, než jim na pomoc přiběhli mořeplavci. Mezi temnými rozvalinami se ozývalo řinčení zbraní, když Reid odváděl uprchlíky na loď, tentokrát však Atlantané masakrovali Attičany. Byl příliš otupělý, než aby mu bylo zmařených lidských životů líto, a stejně neměli jinou možnost, pokud se chtěli s uprchlíky dostat do bezpečí.

V okolí hlavního ostrova Mořského vládce nebyla na vodě žádná jiná loď. Do rozednění jim nic nehrozilo.

Znovu se zvedl vítr. Než vyjde slunce, rozfouká ohně v Knóssu do mohutného požáru, jehož stopy budou patrné ještě za tři a půl tisíce let, až budou zříceniny vykopány. Příští dny mohli čekat bouřlivé počasí, jak se bude atmosféra pročišťovat.

Reid si vzal první hlídku. Věděl, že by stejně neusnul. Stál na přídi na tomtéž místě, kam za ním včera ráno přišla Erisa. (Bylo to teprve včera ráno? Před jediným otočením planety?) Za sebou slyšel nezřetelné mumlání uprchlíků a námořníků, kteří se neklidně převraceli a mluvili ze spaní. Teplý jižní vítr, který už tolik nepáchl, zesílil a rozhoupal loď. Stále padal sopečný popel. Proudění vzduchu jej bude rozsévat sem a tam mezi Řeckem a Afrikou tak dlouho, dokud na zem nepadne poslední částice...

Ve stanu z kusu plachty hořel plamínek olejové lampy. Tanečnice ležela na rozprostřeném plášti. Erisa ji oblékla do keftských šatů. Dívka vypadala, jako by spala s otevřenýma očima, hleděla na ženu, která ji konejšila, ale nezdálo se, že ji vidí.

„Tiše, tiše, tiše,“ broukala žena. „Všechno je v pořádku, mé dítě. Postaráme se o tebe. Máme tě moc rádi.“

„Duncane,“ zašeptala tanečnice. Rty měla rozražené úderem mužské pěsti a napuchlé.

„Duncan je tady, mé dítě, je tady.“ Erisa kývla na Reida, aby přistoupil blíž. Nemohl odmítnout. Vždyť ji ta lež bude udržovat při životě po celá léta, která teprve přijdou.

Bylo mu však divně, když poslouchal, jak žena vypráví dívce o všech těch nádherných dnech a nocích, které nikdy nebyly, ani nebudou. Asi je to tak nejlepších. Nic skutečného by nemohlo být tak krásné.

Dagonás nemusí znát pravdu. Pokud se sám nedovtípí, dívka mu nic neřekne. A tak si oba budou myslet, že se oddala svému božskému Duncanovi již na Atlantidě a že ji Athénané pouze ztloukli.

První paprsky úsvitu se proplížily těsně nad hladinou, pod mračny plnými popela. Erisa přivolala na dívku klidný Spánek a vyšla ze stanu. „Ještě nejsme volní.“ Zapotácela se, byla k smrti unavená.

Překvapeně zamrkal. „Jak to?“ Víčka ho řezala, jako by měl oči plné ostrého písku, ale bylo to jen vyčerpáním.

„Ještě musí odplout s Dagonem, jinak by ji Théseus mohl zneužít mnohem víc, než to udělal. Teprve až bude s Dagonem v člunu, teprve pak splatíme celé výkupné.“ Ukázala na moře. „Podívej.“

Sledoval pohledem její ruku a západně od Kréty uviděl desítky achájských lodí. V jejich čele plul obr, který mohl být pouze Olegovým dílem.

Rus postavil poměrně věrnou kopii byzantského válečného korábu ze svého století. Jeho loď byla dvakrát delší a třikrát vyšší než Reidova plachetnice. Měla dva stěžně s trojúhelníkovými latinskými plachtami, avšak při špatném větru, jaký toho rána vál, ji poháněla stovka vesel ve dvou řadách nad sebou. Koráb hravě rozrážel vlny, jako by si vyjel na rybník. Na přídi a na zádi stály mohutné katapulty. Uprostřed trupu byla napříč položena dvojice klád a na koncích byly zavěšeny pořádné balvany, které mohly být shozeny na nepřítele. Nízký střední bok chránila nad hlavami veslařů řada štítů. Paluby byly plné po zuby ozbrojených bojovníků.

„Poplach!“ vykřikl Reid. „Vstávat! Vstávat!“

Mořeplavci se ztěžka probírali ze spánku. První byl na nohou Dagonás a hned chvátal k Reidovi a oběma Erissám. „Co budeme dělat? Nejsou tak unavení jako my a na rozdíl od nás mají plachty. Nemůžeme jim uniknout. A jakmile nás chytí —“ Pokradmu pohlédl na tanečnici a zamračil se.

„Namíříme si to přímo k tomu velkému korábu,“ řekl Reid. „Velí mu náš přítel a ten proti nám bojovat nebude. Alespoň doufám.“

Žena se kousla do rtu. „Dagone, zůstaň s Erissou. Musím se s Duncanem o něčem poradit.“ Odtáhla Reida k pažení. „Co když se něco zvrtné?“

„Taky se toho obávám, ale nemáme jinou možnost. Můžeme jenom doufat, že cestovatelé v čase nejsou daleko, povšimnou si lodi, která nepatří do této doby, a přijdou ji prozkoumat. Vlastně jsou tu dvě takové lodě - ta Olegova sem patří ještě míň než naše. *Musíme* plout k němu.“

Podíval se na těžká tmavá oblaka letící oblohou. Na jihu se kupila hradba mračen bičovaná blesky jako předzvěst nové bouře. Říkal si, že pozorovatelé z budoucnosti mají určitě nějaké zařízení, které je zneviditelnuje.

„Jestli nás nezachrání -“ Zarazil se, aby nemusel myšlenku dokončit.

„Tak to buď potáhneme spolu dál, nebo zemřeme.“ Oba se podívali na stan. Mladý Dagonás se skláněl nad tanečnicí, která se ve spánku sladce usmívala. „Ale ti dva budou žít. Když se ohlédnu zpátky, byla jsem šťastná. Modlím se, abys i ty byl.“

Veslaři zabrali. Museli se dostat ke korábu dřív, než je odřízne jiná loď. Achájové byli roztaženi do dálky, netvořili žádnou formaci - strategie námořních bitev bude vypracována až za celá staletí, neboť jediné schopné námořnictvo bylo zrovna zničeno -, ale určitě nepřehlédnou podivnou loď s červenomodrými atlantskými znaky. Až se přiblíží, poznají, že na palubě jsou Keft'ané.

Vlny stříkaly přes pažení na téměř nahé veslaře, kteří museli odhánět otřesené muže, vyděšené ženy a plačící děti. Do svištění větru zaburácel vzdálený hrom.

„Nebojíš se, Duncane, že ne?“ zeptala se Erissa.

„Ne,“ odpověděl a sám byl překvapen, že je to pravda. Pomyslel si: Možná jsem se té odvaze naučil od ní.

Koráb změnil kurz a namířil si to k nim. Erissa a Reid mávali a volali z plných plic, ale vítr jim rval slova od úst.

„Zatraceně!“ zaklel Reid. „Připravuji katapulty!“

„To je konec,“ zašeptala Erisa. „Všimli si našeho bronzového zobce a větrí nebezpečí.“

Z příďového katapultu vyletěla ohnivá koule, nejspíš koudel napuštěná smůlou. Reida napadlo, že řecký oheň tady zná jenom Rus. „Veslujte!“ křičel. „Musíme se dostat co nejbliž, aby nás Oleg poznal!“

První dvě střely zasyčely do moře. Další zasáhla střední palubu, kde stálo několik námořníků, kteří okamžitě skočili dolů k veslařům, ale Reid jim to nezazlíval. Nadehtované vyzrálé dřevo se okamžitě vzňalo. Reid také seskočil dolů. „Veslujte, veslujte dál!“ hulákal a hnal se dozadu. „Potřebuji pomocníky!“ Po padl vědro, nabral přes bok vodu a podal je nahoru Erisse.

Vyšpláchla vodu na oheň. „Nemá to smysl, Duncane. Dostali jsme další zásah. Vítr oheň rozfoukává.“

„Tak odved' ty dva mladé do člunu!“

Odběhla na příď a poklekla k tanečnici. „Probud' se, Erisso, probud' se! Pomoz mi s ní, Dagoně.“

Prodrali se mezi uprchlíky na zád'. V tom zmatku si člunu, který táhli až z Atlantidy, povšiml jen Tylesos, který stál s ovázanou paží u kormidla. „Je tam místo jenom pro pár lidí, veliteli.“

„Nastoupí pouze tihle dva,“ řekl Reid.

„Přece tě teď neopustím!“ protestoval Dagonás.

„Je to důležité.“ Reid se mu zahleděl do očí. „Není nic důležitějšího, co bys mohl udělat.“ Jednou rukou chytil mladíka za paži, druhou objal kolem ramen tanečnici, která se ještě nevzpamatovala z hlubokého spánku a stěží vnímala hrůznou skutečnost. Střední paluba stála v plamenech, uprchlíci vespod naříkali a křičeli a tlačili se na veslaře, jak se snažili dostat co nejdál od ohně.

„Erisso,“ řekl Reid dívce, „bud' statečná. Slibuji, že se znovu setkáme.“ Políbil ji na čelo. „Dagoně, nikdy ji nesmíš opustit. Sbohem.“

Erisa krátce objala dívku i mladíka. Slezli do člunu. Dagonás sice protestoval, že mohou přibrat ještě někoho dalšího, ale Reid už odvázal lano. Vlny člun odnesly, rychle se vzdaloval, až vypadal jako nebezpečně křehká skořápka. Ještě spatřili, jak Dagonás zasazuje stěžeň, pak je skryl dým požáru.

„Jsi velitel, Duncane,“ ozval se Tylesos, „ale mohl bych vědět, proč se nemohlo zachránit víc lidí?“

„Mám k tomu své důvody,“ odsekl Reid. Nemohl mu říct, jaké strádání ty dva čeká. I já bych raději volil smrt než otroctví, pomyslel si. Takový osud mohou zlomit jenom ti nejstatečnější. Erisa řekla zaraženě: „Teď jsme volní.“ Volní, abychom mohli zemřít, napadlo Reida. Ale neposlali jsme ty dva pryč jen proto, abychom si sami zahráli v posledním dějství, jakkoli je zároveň prvním, ani proto, aby se nestali nástrojem zkázy v rukou barbarů. Poslali jsme je pryč, abychom měli jistotu, že budou žít. Proto byla postavena tato loď a proto jsme tady byli i my. Ale přesto budu dál bojovat, Erisso.

„Pojď se mnou,“ rozkázal Tylesovi, „zkusíme zvládnout ten zmatek.“

Museli použít násilí, než se jim podařilo nastolit jakýs takýs pořádek a shromáždili Krét'any uprostřed mezi veslařskými lavicemi, aby Atlant'ané mohli naplno veslovat. Hořící loď znovu zamířila kupředu.

Reid kývl na Erisu. „Teď se musíme my dva ukázat Olegovi.“

Koráb už nebyl daleko. Mezi chuchvalci kouře a sprškami vodní tříště rozpoznávali známé tváře. Diorés velel obsluze předního katapultu, hromotluk Oleg stál vedle něj. Reid se přidržel zvednutého příďového vazy a vyskočil na pažení. V zádech cítil horko z požáru. „Olegu!“ křičel. „Copak nás nepoznáváš?“

„Radi Boga!“ zahřměl Rus. „Duncane! Erisso! To je překvapení - zadržte, kamarádi, a přirazte k té lodi!“

Diorés však odmítavě zavrtěl hlavou. Reid jako by slyšel, jak říká: „Jsou nebezpeční. Zničíme je, dokud to jde.“

Oleg rozhořčeně zařval a zvedl sekeru. Diorés mávl rukou a dva vojáci vykročili proti Olegovi. Sekera zasvištěla. Ustoupili, ale Diorés už přivolával další bojovníky.

„Vydrž, Olegu!“ vykřikl Reid. Pak zavolal na své veslaře a na kormidelníka: „Máme poslední příležitost. Zničíme to monstrum, dostaneme se na palubu a zabereme jejich záchranné čluny!“

Odpověděl mu nadšený řev. Svaly veslařů se napjaly a loď vyrazila vpřed. Reid a Erissa ustoupili do bezpečné vzdálenosti.

Na korábu se zatím Oleg probil k Diorovi, a ten tasil meč. Oleg máchl sekerou a zbraň mu vyrazil. Druhým úderem do prsního pancíře poslal Athénana přes palubu. Těžká bronzová zbroj okamžitě stáhla Diona pod hladinu. Pak se Oleg otočil a rozkročil se proti vojákům.

Vtom hořící loď udeřila. Vesla zapraštěla. Okovaný kloun zajel do prken jako do másla. Oheň přeskočil na palubu a lanoví korábu. Reid roztočil nad hlavou hák a hodil ho na koráb. Zasekl hák za hrazení, uvázal konec provazu a začal ručkovat. A tak skončily oba anachronismy, proletělo mu hlavou. V této době už taková plavidla nikdo nepostaví. Napřed musí přijít Dórové; Achájové, Argejští a Danaové zmizí z dějin, teprve pak povstane národ Řeků, v jehož žilách bude kolovat krev starých krétských mořeplavců.

Z mraků sestoupilo zářící těleso.

Vlídny muž tmavé pleti řekl: „Ne, nevěděli jsme o vás. Jakékoli záznamy o tom, že jste tady havarovali a budete zachráněni, se nacházejí v naší vlastní budoucnosti. Výpravy v čase jsou co do počtu velmi omezené, neplýtváme energií, a proto nikdy neletí dvě expedice do stejného období. Správně jste však usoudili, že k této katastrofě budou vysláni pozorovatelé. Z geologického hlediska je to unikátní událost, zajímají nás také bezprostřední následky. A rovněž jste správně předpokládali, že si povšimneme vašich lodí a domyslíme si, co se nejspíš přihodilo. Nestali jste se pouhými loutkami v rukou osudu, nýbrž jste přežili a zachránili se díky vlastnímu úsilí, důvtipu a vytrvalosti. Slabí by zahynuli a hloupí by tam zůstali.

Je nám líto, ale tak malý člun hledat nemůžeme. Museli bychom pátrat v příliš velké oblasti, moře je rozbouřené a naše zdroje jsou omezené. Avšak sami zvažte všechna pro a proti. I kdyby to bylo možné, chtěli byste ztratit svou minulost? Vždyť teprve z ní vyrůstá budoucnost.

Vaše přátele z Atlantidy a Knóssu jsme dopravili zpět na Krétu na opačnou část ostrova, kam se dobyvatelé tak brzy nedostanou. Vzpomínky na poslední den jsme jim vymazali a vložili nové, v nichž při pokusu o útěk ztroskotali. Ušetříme je tím strachu a zbytečných otázek, které by jim ztěžovaly život. Zachránili se jen díky vám. Vaší zásluhou ovšem na Nové Théře archeologové pod lávou mnoho kostí nenajdou.

Achájská posádka toho příliš nespatriila. Když jsme se přibližovali, přivodili jsme všem bezvědomí. Probudili se po několika minutách, aby je mohly ostatní lodě zachránit, než se koráb potopí.

Mořeplavci na ostatních lodích si však pamatují dost na to, aby mohli vyprávět o zjevení rozhněvaných bohů. Proto Théseus po návratu do Athén hodil *mentatór* do moře. To bylo potřebné. Sami jste ho dost potrestali, když jste mu unesli onu tanečnici, jejímž prostřednictvím chtěl zvítězit nad Bohyní. Nyní nejen ušetří krétské kolonie na ostatních ostrovech, ale bude z něj dokonce i dobrý král. Důstojným nástupcem mínójské kultury se stane kultura mykénská, z níž bude čerpat celá starořecká civilizace.

Děkujeme vám za informaci o ztroskotaném časoprostorovém stroji. Postaráme se, aby byl opraven a vrácen zpět. Vás také můžeme vrátit zpět, protože selhání regulovaných polí zanechalo v kontinuu energetickou stopu. Stačí jen otočit původní defektní proces, obrazně řečeno, abychom se po ní mohli vydat nazpátek. Vysadíme vás přesně v tom místě a čase, kde vás stroj zachytil.

Opravy budou vzhledem k našemu skrovnému vybavení chvíli trvat. Máme základnu u Černého moře, dost daleko od postižené oblasti. Nechtěli byste si tam odpočinout, než se rozhodnete, co uděláte se svými životy, které jste získali zpět?“

Oleg byl opilý, a proto trochu sentimentální. „Poslední společná noc, což? Nebudu vám ji kazit. Doufám, že jsem vám ty poslední týdny nebyl na obtíž. *Čort vozmi*, budete mi chybět, milí moji, přestože se rád vrátím domů.“ Sevřel Reida a Erisu v medvědíh objetí a nejistým

krokem se odebral do postele. Zůstali sami. Expedice z budoucnosti sídlila v nezníitelné budově se vzdušnými klenbami. Stavba hrála duhovými barvami stejně jako tenkrát stroj času. Od terasy klesal svah k lesu postříbřenému měsíčním světlem, vzduch sladce voněl létem. Za korunami stromů se rozkládala širá a tichá mořská hladina. Nad hlavou jim svítily hvězdy. Zazpíval slavík.

„Ted' bych si přál, abychom tu mohli zůstat,“ řekl Reid.

Erissa zavrtěla hlavou. „Už jsme o tom mluvili, můj drahý. Bylo by to jenom vyhnanství - a to by nebylo dobré ani pro jednoho z nás. A ještě horší by bylo vědomí, že jsme zradili naše milované, které jsme zanechali doma.“

„Všechno mi tam připadá tak prázdné.“ Zabolelo ho, že se s ní musí rozloučit. „Vracíme se, odkud jsme vyšli, a jediným výsledkem je, že ses dozvěděla, že jsi celý život věřila lži.“

„Ale ne, podařilo se nám mnohem víc!“ Položila mu ruce na ramena a něžně se na něj zadívala. „Copak jsi to nepochopil? Prožili jsme mnoho bolesti, ale během toho půl roku, který jsme získali, jsme našli jeden druhého. To štěstí v nás zůstane až do smrti. A nezapomeň na naše vítězství, neboť to bylo vítězství! Přežili jsme konec jednoho světa, jehož část se nám podařilo zachránit pro budoucnost, a ještě jsme pomohli lidem, které jsme vzali pod ochranu. Neměli jsme jinou možnost, než jít cestou, která se vrací ke svému počátku. Ale nikdy jsme nebyli otroky osudu, protože jsme ji prošli podle vlastní vůle.“

Pousmála se. „Stvořila jsem si mýtus. Ale mladí a zranění potřebují mýty. Jenže jsem z té potřeby už vyrostla a nyní vím, že pravda je lepší. Chvilí to bolelo, Duncane, ukrutně to bolelo, ale díky tobě jsem pochopila, že Deukalióna budu milovat, ať je synem kohokoli.“

V mém srdci už není nenávist. A každičká chvíle s Dagonem, mým manželem, mi bude připomínat hlubokou lásku a něhu, s níž pečoval o tu tanečnici. Už nejsi mým bohem, Duncane, jsi mým drahým přítelem, což je mnohem víc. A Dagonás je mužem mého života.“ Odmlčela se. „Ne, žádné dokonalé štěstí neexistuje.“ A dodala: „Ted' však budu šťastnější, než jsem byla. Doufám, že ty také, Duncane.“

„Věřím, že ano. Vyléčilaš mě z nerozhodnosti. Ani jsem netušil, jaký jsem byl slaboch.“

Políbila ho. „Dnešní noc patří jen nám. Než se spolu rozloučíme, můj drahý, chtěla bych znovu slyšet, co bude.“

„Za tisíc let budou Athény tak slavné, že jejich odkaz ovlivní celé lidstvo. Neupadnou v zapomnění, dokud bude na Zemi život. A tajemství jejich slávy spočívá v dědictví, které získaly od tvého národa.“

„S touto útěchou se mi bude lépe žít. Můj národ byl veliký, oni teprve budou. Ale nyní jsme jen my dva.“

Zapotácel se, upadl a zůstal ležet na palubě, načež uslyšel pravidelně tepající stroje. Závrat' z letu pomalu přecházela.

Měl bych se zvednout, pomyslel si, než sem někdo přijde. Jsem sice čerstvě oholený a ostříhaný, ale tyhle šaty jsou jen napodobenina oblečení z dvacátého století, a měl bych asi kapku potíže, kdybych měl vysvětlit, proč jsem se najednou tak změnil.

Vstal. Vrátily se mu síly a uklidnil se. Severní Pacifik se vzdouval kolem obrovské zaoceánské lodi a na hřebenech vln jiskřilo chladné měsíční světlo. Snažil se vybavit si Erissinu tvář, ale bylo to těžké, asi jako by si chtěl připomenout sen. A přesto mi pomohla získat všechno zpět. Poznal jsem, jaká může být žena, a co je to být mužem.

Seběhl po schodech do kajuty. Pamela seděla v posteli a četla detektivku. Světlo elektrické lampičky jí zářilo ve vlasech. Na nočním stolku stála fotografie dětí. Polekaně vzhlédla a řekla plaše: „Jsi zpátky nějak brzo.“

Usmál se na ni. Vzpomněl si, že o něco dřív této noci myslel na básníka, který zbytečně zemřel tak mladý, ale předtím naplno žil. Zbyly po něm tyto verše:

Neměl jsem o tebe strach, když silnicí jsi kráčela, když lehký polní prach ti barvil botky

dobřela. To proto, že jsem nevěděl, tys nedala mi znát, že tak tomu můj osud chtěl: Jen tebe budu milovat.

Pamela náhle zvedla obočí. „Máš na sobě jiný kabát a -“

„Popovídal jsem si s jedním členem posádky a došlo to tak daleko, že jsme si kabáty vyměnili. Tenhle se mi líbí víc, co říkáš?“ Svlékl si ho a hodil na postel. Zkoumavě ohmatávala neznámý materiál. Rychle ze sebe shodil zbytek šatů, strčil je do zásuvky a oblékl si župan. Později se toho oblečení zbaví.

Překvapeně řekla: „Duncane, jsi nějaký hubenější. A ty vrásky...“

„Chceš říct, že sis jich nikdy nevšimla?“ Sedl si na kraj lůžka a pohladil ji po líci. „Příliš jsme se jeden druhému vzdálili, Pam. Máme nejvyšší čas to napravit.“

Chop se vesel, kamarádko, a já ti ukážu, jak správně veslovat.“

Jednou jí řeknu pravdu, myslel si, ale ne hned. Teď by tomu nevěřila. V tomhle okamžiku jsou důležitější věci.

Změnil jsem se. Cítím v sobě odvahu něco dokázat, žít naplno, radovat se ze života a nikdy se nevzdávat.'

„Co tím myslíš?“ zeptala se.

„Chci, aby má žena byla šťastná.“

Poul Anderson TANEČNICE Z ATLANTIDY

Z anglického originálu The Dancer from Atlantis,
vydaného nakladatelstvím Nelson Doubleday, Inc.
v New Yorku roku 1971,

přeložili Jana a Jan Jam Oščádalovi.

Obálku navrhl Petr Bauer.

Vydal jako svou třítisící padesátou osmou publikaci

IŽ, s. r. o., Václavské nám. 36, Praha 1, roku 2000.

Odpovědný redaktor Viktor Janiš.

Vytiskl EKON, družstvo, Srázná 17, 586 01 Jihlava.

Vydání první.

Doporučená cena 189,52 + 9,48 DPH = 199 Kč

Edice SCI-FI

Distribuci výtisku pro zrakově postižené a nevidomé čtenáře provádí: Pro členy zasilatelské knihovny Nadace ECCE HOMO Brno. Kontaktní adresa pro písemný styk: Pošt. příhr. 454,66054 Brno 2.

Všechny **knižní tituly** nakladatelství Ivo Železný si můžete objednat na adrese: **Služba čtenářům, nakladatelství Železný, Tuchorazská 17, 282 01 Český Brod tel.: 0203/620 150, e-mail: obchod.iz@pha.eridan.cz**
Kompletní knižní produkci nakladatelství Ivo Železný vám nabídnou pražská knihkupectví Křížíkova v Praze 8-Karlíně (Thámová 115, přímo u stejnojmenné stanice metra trasy B) a Modré knihkupectví v areálu obchodního střediska Unimarket (přímo u stanice metra trasy B Lužiny). Totéž vám může poskytnout virtuální knihkupectví na internetové adrese www.knihy.cz

Digitalizoval SoRex, 2003

<http://sorex.wz.cz>